6

Roman

Refik Halid Karay

Dişi Örümcek

İNKILÂP

Refik Halid Karay

Dişi Örümcek

Dişi Örümcek / Refik Halid Karay

Sertifika No: 10614

Dizgi Nilgün Yavuz
Sayfa tasarım Derya Balcı - Filiz Tutkan Sarpel
Kapak tasarım Okan Koç
Redaksiyon Levent Çeviker
Yayına hazırlayan Aslıhan Karay Özdaş

ISBN: 978-975-10-3085-6

11 12 13 14 15   9 8 7 6 5 4 3 2 1

Baskı
İNKILÂP KİTABEVİ BASKI TESİSLERİ

Çobançeşme Mah. Sanayi Cad. Altay Sk. No. 8
34196 Yenibosna - İstanbul
Tel : (0212) 496 11 11 (Pbx)
Faks : (0212) 496 11 12
posta@inkilap.com
www.inkilap.com

Refik
Halid
Karay

Dişi Örümcek

roman

İNKILÂP

Refik Halid Karay

1888 yılında Beylerbeyi'nde Serveznedar Mehmed Halid'in oğlu olarak doğan Refik Halid'in anne tarafı Kırım Giraylarına dayanmaktadır; baba tarafı ise 18. yüzyıl sonlarında bir kolu Mudurnu'dan İstanbul'a göçen Karakayış ailesindendir. "Galatasaray Sultanisi" ve "Mekteb-i Hukuk"ta okuyan yazar, Meşrutiyet sıralarında gazeteciliğe başlamıştır. Kısa sürede hiciv yazılarıyla üne kavuşmuş, "Fecri Âti" edebiyat topluluğunun kurucularından olmuştur. "Kirpi" adıyla yazdığı taşlamaları ve siyasal yazıları sonucu İttihat Terakki hükümetince Anadolu'nun çeşitli illerinde beş yıl sürgüne gönderilmiş, ancak I. Dünya Savaşı'nın son yılı İstanbul'a dönebilmiştir. Dönüşünde Robert Kolej'de öğretmenlik, Sabah gazetesi başyazarlığı, iki kez Posta-Telgraf Genel Müdürlüğü yapan Refik Halid, bu süreçte "Aydede" mizah dergisini çıkarmıştır.
Siyasal yazıları ve görüşleri nedeniyle memleketten ayrılmak zorunda kalan yazar, Halep'e yerleşerek yayımladığı "Vahdet" gazetesindeki yazıları ve çalışmalarıyla Hatay'ın Türkiye'ye bağlanmasına katkıda bulunmuştur. 1938'de yurda dönen Refik Halid, dergi ve gazetelerde günlük yazılar yazmış ve 20 kadar roman kaleme almıştır.

Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e uzanan zaman dilimini, güçlü gözlem yeteneği ve dilinin zenginliğiyle farklı türlerdeki eserlerine taşıyan Refik Halid, Memleket Hikâyeleri'nde Anadolu gerçeğini; Gurbet Hikâyeleri ve Sürgün gibi eserlerinde, derin memleket hasretini edebiyatla buluşturmuştur. Yazarın, Ago Paşa'nın Hatıratı, Kirpinin Dedikleri gibi mizah eserlerinde; Bir Avuç Saçma, Makyajlı Kadın gibi kroniklerinde; Minelbab İlelmihrab ve Bir Ömür Boyunca adlı hatıratlarında, çok yönlü ve renkli anlatımı, sosyal-siyasal ortamın resimlendirilmesini sağlar. Anahtar, Nilgün, İki Cisimli Kadın, 2000 Yılın Sevgilisi, Bugünün Saraylısı gibi romanlarında ise sürükleyici kurgular içinde tasvir yeteneğiyle yaratıcılığını birleştirerek, genel olarak bireysel ilişkileri ve özel olarak da kadın-erkek ilişkilerini mekân-zaman boyutlarında derinlemesine ele alır, romanların geçtiği dönem ve mekânlara ait ince detaylara yer vererek anlatımını zenginleştirir.

18.7.1965 tarihinde İstanbul'da ölen yazar Refik Halid, muhalif kaleminin keskinliği, temiz İstanbul Türkçesi, renkli anlatımı, tasvir gücü ve yaratıcılığıyla, Türk edebiyatının en güçlü isimlerinden biridir.

Kitap yayına hazırlanırken yapıtın edebi niteliği göz önünde tutularak yazarın özgün anlatımı korunmuş, gençlerin de yararlanması amacıyla bazı sözcükler dipnotlarla açıklanmıştır.

BİRİNCİ KISIM

I

Konsolosluğun ön bahçesindeki hurmalar birkaç günden beri güneşe rastlayınca göbeklerinde saklı çekirdekleri belli eden bir akide şeffaflığı aldıklarına göre olgunlaşmışlardı. Konsolos Bahtiyar Bey, uçakla geren şifreli evrakı masasına getiren viskonsolosa:

"Artık şunları toplatsak," dedi, "kavasa[1] söyleseniz de bir adam buluverse."

Durdu; ilave etti:

"Ama ben buradayken gelsin de ağaca nasıl çıktığını göreyim; hatıratıma yazacağım. Herhalde seyredilmeye layık bir cambazlık olacak bu!"

"Öyledir, efendim. Elinde, orta yerine keçe parçası eklenmiş bir ip vardır; oraya oturur; bunu ağaca dolar, uçlarını bağlar, kollarıyla gövdeye sarılır; ipi çember gibi ağacın tırtıllı boğmaklarına ata ata yukarıya çıkar. Ağzında taşıdığı bıçakla hevenkleri keser ve yine öylece, basamak basamak aşağıya iner."

"Hurmalar lezzetli midir bari?"

---

1 kavas: elçilik veya konsolosluklarda görev yapan hizmetli

"Eh, Irak ve Mısır hurmalarına benzemez; onlar kadar ballı değildir ama tazeykan kokuları da, taamları[1] da hoştur."

Konsolos sözü değiştirerek dedi ki:

"Yeni kâtip bu akşam geliyor. Karşılayacaksınız, tabii..."

"Saat sekize doğru kavas Ebu Ali ile limanda bulunacağız. Yanında refikası ve küçük yaşta bir de çocuğu varmış. Bizim Peltekyan'ın oteline indireceğim; oda ayırttım."

Muavini çıktıktan sonra odada yalnız kalan Bahtiyar Bey tek başına söylendi:

"O maaşla bir karı, bir çocuk, üç kişi şu pahalı memlekette nasıl geçinirler? Merkez bu cihetleri düşünmez ki... Yollar durur. Mesleğin haysiyetini korumak lazım! Kim aldırıyor?"

Kendisi ellisini geçmiş eski bir erkânıharp zabiti idi ve Ankara hükümeti, ilk kuruluşu sıralarında istihbarat ve milli emniyet bakımlarından mühim gördüğü yerlere bu gibi işlerde bulunmuş askerleri yollamak usulünü tutmuş olduğundan onu da konsolos yapmıştı. Yakında müddetini dolduracak, bir mebuslukla kayrılacaktı; zira bir zamanlar aynı karavanada yiyip aynı kışlalarda düşüp kalktığı arkadaşları şimdi devletin başına geçmişlerdi; bir dedikleri iki olmuyordu.

Maiyetine verilen kâtibi, kendisine danışmadan tayin etmelerine içerlemişti; lakin hususi şikâyetine cevap veren bir dostu ona "Sabık valilerden birinin oğludur, iyi terbiye görmüş bir gençtir; cici bir de hanımı var. Seni izaç etmezler,[2] bilakis oyalarlar. Himaye ediver; vekil beyi de memnun etmiş olursun" diye yazmıştı.

---

1 taam: yemek, yiyecek
2 izaç etmek: tedirgin etmek, baş ağrıtmak

Mebusluğunu sağlama bağlamayı düşünen konsolos da sızlanmayı kestikten başka tavsiye edilen himaye vazifesini de çoktan benimsemişti.

"Anlaşılan," diyordu, "beyzade babadan kalanı yemiş tüketmiş; kendisine acımışlar. Bu küçük memuriyetle de başlarından savmış oluyorlar; bir viskonsül bile yapamadıklarına göre tahsil tarafı da pek güdük, galiba! Ufak yaşta bir çocukla otelde uzun müddet kalamazlar, pansiyona yerleştirmeli. Belki kenar mahallelerde bir ev de bulunur. Bu işi Ebu Ali'ye havale edeyim."

Birinci kavası çağırdı. Sıkıntıdan patlıyor, kulüp saatini sabırsızlıkla bekliyordu. Daha doğrusu tütün rejisi müdürü Mösyö Alberti'nin karısı anaç güzeli Natali ile buluşup Türkçe şakalaşma zamanını bulmaya çalışıyordu. Kocası İtalyan, karısı Sırbistanlı olan bu çift ile araları pek iyiydi; ailece de görüşüyorlardı.

Ebu Ali, azıcık avcı, azıcık da fabrikalardaki gece bekçisi kıyafetini andıran acayip bir üniforma ile içeriye girdi. Sırım gibi sağlam, kırklık bir adamdı; kıvırcık siyah saçlarını briyantin ile parlatıp taramış, bıyıklarının uçlarını da sipsivri bükmüştü; çizmeleri o kadar mükemmel parlıyordu ki üzerlerine selofan kâğıttan gergin birer kılıf geçirilmişe benziyordu. Esmer, adeta yanık denecek yüzünde hiç eksik olmayan tebessümü iri, bembeyaz dişlerini daima meydana çıkardığından geniş ağzı insana kapağı açık kalmış bir piyanoyu hatırlatıyor, örtmek arzusu veriyordu. Konsolos üniforma karşısında sivilliğini unutup dikleşerek:

"Yeni gelecek memur bey için bir pansiyon yahut mümkünse eşyalı bir ev arayacaksın!" dedi.

Biri askerce emir vermek, öbürü de emir almak zevki içindeydiler. Bahtiyar Bey, çizmelerini yan yana getirip ayaklarını ve ellerini hazır ol vaziyetinde tutan, göğsü ilerde, dikkat kesilmiş bu üniformalı kavasla adeta askerlik oyunu oynar, hasretini dindirirdi. Öbürü de kasketinde hâlâ bin bir hatırasıyla yaşamakta devam eden bir devletin alametini taşımaktan mağrur, kendisine bir nevi mümessillik payesi vererek memleketinin sokaklarında o kıyafetle cakalı cakalı dolaşmaktan gurur duyar, dışarı işlerine can atardı.

Postadan evrak ve mektupları bir getirişi vardı sanki çantası dünyayı mihverinden sarsacak bir esrar mahfazası, Pandora'nın esatiri kutusu idi; açmaya gelmezdi, kıyamet kopardı.

Vazifesinden, hele üniformasından memnun oluşunun bir sebebi de oturduğu mahalledeki kadınlardan tutunuz aşağı ve orta sınıf bar kızları üzerindeki tesiriydi. Türkiye Konsolosluğu Başkavaslığı, esasta yakışıklı olan Ebu Ali'nin cazibesini arttırmaya yarıyordu. Biraz da maaş dışında gelirini!

Konsolos sordu.

"Öyle bir yer bulunur mu?"

"Ben bulur, efendim."

Kavasın Türkçesi kıttı, işe ilk girdiği sene hiç konuşamıyordu; şimdi de söylenenleri zekâsıyla kavrıyor, zeki olduğundan uzun cevaplar yerine sözü kısa kesiyordu. Hele Bahtiyar Bey'in İstanbullu şivesini hemen hemen hiç sezememekteydi. Fakat daha evvel aslen Giritli bir konsolosla büsbütün anlaşamadan konuşmak hünerini göstermişti. O

zat çabuk bir şeyler söylüyor, sonra anlamadığını sezemeyerek:

"Eh, oldu! Sen böyle yapazak, hemen gelezek!" diyordu.

Öteki de tekrarlıyordu:

"Böyle yapazak, hemen gelezek!"

Tuhafı yapıyor ve geliyordu. O günden beri Ebu Ali'nin lehçesinde "ç" ler "z" telaffuzunda kalmıştır. Şu var ki başkavas bir bakıma konsolosluk işlerini çok defa bizzat konsolos ve viskonsülden daha canla başla görmekte idi; berikiler gibi değişmediğinden de halk arasında tanınmış bir sima olarak ehemmiyetini muhafaza ediyordu.

Nitekim o akşam saat sekize doğru viskonsül ile beraber limana, vapurla gelecek yolcuları karşılamaya gittikleri zaman sandalcılar kavası:

"Tafaddalû[1] ya Ebu Ali!"

Bağrışmalarıyla selamladılar; birbirlerini iterek kendisini bindirmek istediler. Lakin başkavas karar alacak bir kumandan vaziyetiyle rıhtımda bir müddet durdu; güya bir batma tehlikesi varmış da en dayanıklısını seçiyormuşçasına sandalları ve sandalcıları tetkik etti. Nihayet birine seslendi; bindiler.

Vapur henüz demirini atmıştı ve mevsim sonbahara rastladığından karanlık çoktan basmış, limanın durgun suları karadan ve gemilerden vuran ışıklarla pafta pafta donanmıştı. Aydınlığın aksetmediği yerler sanki sudan mahrum birer delikti; sandal oralara rastlayınca içeriye yuvarlanıp tepe taklak gidecek, kaybolacak hissini veriyordu.

1 tefaddal: buyurunuz, buyur

Viskonsül Hayati Bey tekaütlüğü[1] yaklaşmış vehimli bir adamdı; karanlıktan ürker, karanlık odada ve tek başına bir evde yatamaz, kalamazdı; gece seyahatlerini de hiç sevmezdi; yeni kâtibi alıp bir an evvel karaya dönmeden rahat edemeyecekti. O huyunu bilen Ebu Ali derhal kolundan tutup kurtarmaya hazır bir vaziyette yanıbaşında duruyor ve koruyucu tavrını belli eden gösterişçi bir hal takınmaktan kendini alamıyordu.

Vapura çıktılar.

Kavasın kasketindeki ay yıldızı gören şapkalı bir genç sordu:

"Galiba beni arıyorsunuz... Ben, Kâtip Sadun Bermek!"

Hayati Bey ilerledi; elini uzattı:

"Viskonsolos Hayati Kopçak! Safa geldiniz. Sandal hazır. Aileniz ve eşyanız nerede?"

"Refikamla oğlum işte şurada duruyorlar. Fazla eşyamız yok. İki bavuldan ibaret. Lütuf buyurup vapura kadar geldiğinizden dolayı bendenizi minnettar ettiniz, efendim."

İşaret ettiği tarafta uzunca boylu, zayıf, solgun, iri siyah gözlü, basit giyinmiş bir taze ile dört yaşında tahmin ettiği yarı sıska bir erkek çocuk ayakta bekliyordu. Oraya yürüdüler. Takdim işinden sonra merdivene doğru hep beraber ilerledikleri sırada Ebu Ali bavulları bir hamala verdi. Bu, kılık kıyafetçe düşük, çelimsiz ve soluk insanlar kavas üzerinde iyi bir tesir bırakmamıştı, isterdi ki konsoloshaneye memur edilenler hep şanlı şatafatlı, hatta iri yarı, göz doyurur adamlar olsunlar.

Aksi gibi bir tanesi müstesna, gelen konsolosların üçü

1 tekaüt: emekli

de orta boyda silik şahsiyetliydiler. Şimdiki Bahtiyar Bey ise onlardan da ufak tefek, ayrıca buruşuk Tatar yüzlü, çini mavi gözlüydü; lakin azameti yerindeydi; İspenç horozu gibi bir kabardı, nutka başladı mı güç yatışırdı. Memlekette iyi bir mevki yapmıştı; yerli hükümet nezdinde itibarı yüksekti. Güzel kadınlara karşı zaafı ise Ebu Ali için en mühim meziyetiydi. Gece eğlencelerindeki maceraları kulağına aksedince kendisi de bundan hisse çıkarmışçasına sevinir ve şurada burada bununla övünürdü. İçinden:

"Kâtibin karısında iş yok," diye düşündü, "Konsolos Bey'in zevkini okşamayacak. Hani, fena manada değil ama. güzel bir şey olsaydı ara sıra gördükçe hoşlanırdık."

Kadın bahsinde düşünürken araya Bahtiyar Bey'i katmadan yapamazdı.

Sandalda tazecik hiç konuşmadı. Dalgın, dertli, utangaç bir halde başını pırıl pırıl, kat kat yanan dağ yamacı şehre çevirmiş, bir eliyle çocuğunu omuzlarından bastırarak sessiz, hareketsiz duruyor, kocasıyla Hayati Bey'in memleket hakkındaki sohbetlerini dinler bile görünmüyordu.

Mamafih baş tarafta oturan Ebu Ali bir ara yanlarından geçtikleri şilebin eşya getirmiş mavnaları aydınlatan projektörü altında kadını daha iyi tetkike fırsat bulunca fikrini değiştirir gibi oldu. Evvela siyah gözlerini beğendi; derin bakışlı, iri ve gür kirpikliydi. Sonra avurtları iyice çökük, elmacık kemikleri fazla belirgin, armudi yüzü ona meşhur bir film yıldızını hatırlattı.

Yıldızın adını bulmaya çalışıyordu. Sinema meraklısıydı; neden sonra içinden:

"Hah," dedi. "Yüzünün şekli, büyük ağzı, etli dudakla-

rıyla Laureen Bacall'e benziyor. Sanki bu yıldız bir filmde acemiliği göz çıkaran, ürkek, henüz açılamamış bir genç ana rolünde, azıcık süslense boyanıp şıklaşsa adeta güzel olacak. Pek de körpe, maşallah! Yirmisinde yok, galiba..."

Kocasını da süzdü; o da ancak yirmi beşinde, terbiyeli, lakin biçare bir şey... Bir pısırık! Kavas şu kanaate vardı: Bunları aç kalmasınlar, biraz çimlensinler diye yollamışlar ama alacakları maaşla burada barınmaları güç. Adam içine çıkacak kıyafette bile değiller. Ne kulüplere girebilirler, ne de davetlere gidebilirler. Çile çekecekler, zavallılar!

Bindikleri taksi Otel Duşes'in önünde durdu.

Burası dededen oğula Peltekyanların işlettikleri maruf bir oteldi. Bu Ermeni aile Birinci Cihan Harbi'nde Osmanlı ordusunun kumandanlarını ve devlet ricalini barındırmış, kendini sevdirmiş, iyi bir isim yapmıştı. Memleket yeni bir ecnebi istilasına uğradıktan ve nihayet istiklale kavuştuktan sonra da otel sahibi Dikran eski efendileriyle olan bağı çözmemişti. Konsolosları ziyarete gelir, işlerine bakar. Türklere sempati gösterir. Türk müşterilere ayrı muamelede bulunur, sohbetlerinden zevk alır, yardımlarına koşardı.

Baron Dikran holdeydi; yeni gelenlere şöyle, uzaktan bir baktı. Altmışını geçmiş bu iri çeneli, iri burunlu, hantal vücutlu zengin adam için Paris'e gidip kendisine maymun aşısı yaptırdığı, aşıdan sonra dinçleştiği söylenirdi. Belki de hasımları uydurmuşlardı; lakin seyahatten bambaşka bir hayatiyetle döndüğünü herkes fark etmişti.

Kâtibin karısı yine durgun, vapurdaki mağdur haliyle bir kenara çekilmiş, fiberden yapılmış adi manzaralı iki bavulun yanında bekliyordu. Otel sahibi hem acımış, hem de

lüks holünü o bayağı eşyadan kurtarmak lüzumunu duymuş olmalıydı ki koltuktan kalktı, garsonlara çabuk olmalarını söyledi; Hayati Bey'le ve kâtiple konuştu; sonra kadının yanına geldi ve:

"Asansöre buyurunuz hanımefendi," dedi, "odanız hazır."

Öbürü cevap vermedi; sadece teşekkür manasına olacak, hafifçe boynunu büktü; çocuğunu elinden çekerek işaret edilen tarafa yürüdü. Kocası:

"Sen çık yukarıya Nurper," dedi, "ben biraz beylerle kalacağım."

Kadın işitmemişçesine yürümesine devam etti. Dikran ile Ebu Ali bu yürüyüşü gözden kaçırmadılar. Ayakları ecnebi kadınlarınki gibi irice ve kemikli, baldırları ince ve biçimliydi; üzerindeki lacivert renkte redingot tarzı manto kalçalarının ince beline uymayan taşkınlığını meydana çıkarıyordu.

Daha sesini işiten yoktu: Hatta kavasbaşı kadının dilsiz olmasından bile şüphelendi: Baron Dikran'ın yüzüne, ne tesir bıraktığını anlamak için bakmayı da ihmal etmedi. Otel sahibi hislerini belli etmezdi ama bu defa gönlünden geçeni anlatan bir hal almış, öfke ve acıma karışık bir ifade ile arkasından ağır ağır başını sallıyordu. Ebu Ali düşündü:

"Otelde çok duramazlar. Tenzilat yapsa da dekor uygun değil. Yemek salonunda şu manto ile mi oturacak? Ben, Konsolos Bey'in dediği gibi ehven[1] bir pansiyon arayayım. Bunları öyle bir yer paklar. Mamafih ilk fikrimde yanılmamışım;

1 ehven: ucuz

kadıncağız giyinip kuşansa otele de yakışacak, kulübe de! Galiba Baron Dikran da zihninden aynı şeyi geçiriyor."

Otelci, Hayati Bey'le kâtibi bara götürdüğü için kavas konsoloshaneye döndü. İşgüzar görünmekten daima faydalanırdı; Konsolos'un karısı ve iki kızıyla oturduğu üst kat daireye çıktı; Bahtiyar Bey'in henüz eve dönmediğini biliyordu ama hanıma malumat vermek istiyordu. Onu güldürmeye çabalardı.

Nebahat Hanım fazla uzun boylu, kuru, dimdik, yavan bir kadındı. Eski elçilerden birinin kızı olduğu için küçük yaşından beri dünya ve cemiyet hayatı görmüş sayılırdı. Zaten kocasının hariciye memuru yapılmasına bir sebep de buydu; gittikleri yerde yüz ağartacağı düşüncesiydi. Lakin çirkinliğine ilave, yaşlandığı ve kocasını kıskandığı için büsbütün kurumuş, ayrıca tahammül edilmez bir azamete kapılmıştı. Kavasa sordu:

"Ne var Ali Efendi?"

"Kâtip geldi, otele koydu ben... Cümleten rahat, Maşaalah! Var bir karı, bir şozuk..."

"Nasıl şey, hanımı?"

"Eh, az fena... Taze ve lakin yok eyi libas[1]... Fakir..."

Kocasını düşünerek Nebahat tekrarladı:

"Güzel değil mi kadın?"

"Bir barca güzel... Gözleri esved... Yani siyah, şok siyah."

İki elini birleştirerek parmaklarıyla bir çember yaptı ve:

"Bel böyle... ince, Ama..."

"Ey?"

1 libas: elbise

Ebu Ali sahte bir utanma ile bu defa ellerini, arkasına götürdü:

"Galiza, yani kalın... dili yok velakin... Sesini işitmedi, ben!"

İstediği olmuştu. Konsolos Bey'in hanımını güldürmüştü: Memnun geri döndü. O gece binayı beklemek nöbeti ikinci kavas Ebu Kasım'da olduğu için evine gidecekti. Biraz sapa düşmekle beraber deniz kenarındaki geniş cadde ile büyük meydandan geçmeyi tercih etti. Zira barlar, gazinolar, oteller hep bu yol üzerindeydi; en çok kadına da bu yolda rastlanırdı.

Tütüncülere, şerbetçilere, tanıdıklarına selam vere vere, sıcağa rağmen çizmeleri, sert deriden siperli kasketi, önü ilikli, gırtlağı cendereli elbisesiyle ve asker adımlarıyla fütursuz yürüyordu.

Yanından işine geç kalmış bir bar kızı telaşla koşup gitti. Ebu Ali nedense, birdenbire, o akşam vapurdan alıp otele götürdüğü kâtibin hanımını hatırlayıvermişti. Holde, çantaların başında zavallı bir halde bekleyişi, sonra asansöre doğru sessiz yürüyüşü gözünde canlandı.

Asıl canlanan solgun, avurtları çökük, mat çehresi üstündeki siyah iri gözleri ve etli dudaklarıydı. Hayır, çok güzel değildi, iyi de giyinmemişti, şapşal ve beceriksiz bir hali de vardı; yarı hanım, yarı hizmetçi bir şeydi. Fakat acayip bir tesir bırakıyordu insanda!

Kavas böyle düşünerek giderken Hayati Bey de, otelci Peltekyan'ın ikram ettiği iki kadeh viskiyi içmiş, pansiyonuna dönüyordu. Bekârdı, tek başına yaşardı, bütün merakı pul toplamak, koleksiyon yapmaktı.

"Şu gelen kâtip pek fena çocuğa benzemiyor," diye söylendi, "belli ki iyi bir aileye mensup... Eski usul terbiye kaidelerini biliyor, büyük küçük tanıyor. Lakin karısı galiba kenar mahalle kızı..."

Bu kenar mahalle kızını hatırlamaya çalıştı. Gözünün önüne evvela dar belli sünepe mantosu ile vücut biçimi geldi. Mütenasip mi, değil mi? Tayin edemedi ama herhalde dikkati çeken bir tarafı vardı. Çehresi de derhal bir hüküm verilemeyecek gibiydi; hem çirkin, hem güzel, karışık bir şey... Gözlerine diyecek yoktu; iri dudaklı ağzı ise zihninde yer bırakmıştı.

"Bizim Konsolos Bey bakalım ne tavır takınacak! Ya düşman kesilir, yahut kanatlarının altına alır," dedi, gülümsedi.

Aydınlık caddeden pansiyonun bulunduğu oldukça loş bir yan sokağa sapmıştı. Karanlık korkusuna tutulduğundan adımlarını hızlandırdı; Nurper Hanım aklından silindi. Zaten kadınlar hiçbir zaman kafasını fazla meşgul etmezdi.

O sırada Düşes Oteli'nin kâtibine Peltekyan talimat veriyordu:

"Kançarlarya kâtibinin odasına yemek gönder. Kadın yorgundur, çocuğu da var, salona inemez. Hem inmemesi daha iyi... Bira, filan isterse verin!"

Öbürü Peltekyan'ın akrabasından İsviçre'de otelcilik tahsil etmiş bir gençti; dört lisan bilir, otel sahibinin hiçbir lisanı doğru dürüst konuşamamasıyla için için alay eder, kendi yüksekliğiyle övünürdü. Fransızca sordu:

"Kocası salonda mı yiyecek?"

"Benim davetlimdir; hesaba geçirme."

Daha evvel Sadun Bey'e, hanımını da çağırarak bera-

berce yemelerini teklif etmişti: Lakin genç memur –zahir karısının böyle lüks yerlere yakışacak kıyafet ve terbiyede olmadığını düşünerek– kızara bozara itirazda bulmuş, onun yemeğini yukarıya göndermelerini söylemişti.

Garsonlardan biri tekerlekli, masaya donatılmış yemeklerle 16 numaralı odanın önünde durdu, kapıya vurdu. "Giriniz!" sesini bekliyordu; tokmak döndü; kadının kendisi göründü:

"A!..." diye kapının arkasına saklandı.

Bu, tam bir saklanış değildi; boynunu uzatarak, vücudunu gizler halde konuştu:

"Koltukta duran şu mantoyu verir misiniz? Ama bu tarafa bakmayınız!"

Garson onu, kapı açılınca sırtında, önü iliklenmemiş pembe renkte japonez bir bluzla kombinezonlu halde görmüştü. Arabayı bıraktı, mantoyu aldı ve gözlerini yumarak geri döndü, elbiseyi genç kadına el yordamıyla uzattı.

"Mersi."

Şimdi mantoya sımsıkı, fazla bir itina ile bürünmüş, elleriyle de belinden ve göğsünden tutarak meydana çıkmıştı. Çıplak ayaklarındaki terlikler yamru yumru, eski püskü idi.

"Bizim bey geldi sandım. Çocuğu uyutmak için yanına yatmıştım da... Soyunmuştum," dedi ve garson masayı hazırlarken bir sigara yaktı:

"Çok sıcak bu memleket."

"Sıcaklar geçti artık, hanım! Önümüz kış."

"Soğuk olur mu?"

"Olmaz. Dağlara kar yağar, yalıya yağmur..."

"Hangi yalıya?"

"Şehre, deniz kıyılarına demek istedim; bizde öyle söylerler. Bir şey içer misiniz?"

Kadın anlamamış gibi bakınca tasrih etti[1]:

"Bira, şarap... İçki, yani!"

"Aşağıya inip çıkacaksın, zahmet olur."

"Servis telefonuyla ısmarlayacağım."

Öyleyse bir şişe bira içeyim, serinletir, değil mi?

Garson başıyla tasdik etti ve içinden "Çok lafçı bu kadın," diye söylendi, "çene çalmadan duramıyor!"

"Burada hep Türkçe mi konuşulur?"

Nurper mantosunu deminki kadar örtmüyordu; hele koltuğa oturunca büsbütün bıraktı. Sigarayı da öyle bir çekiyor, üflüyordu ki dumanları halka halka boşlukta sallanıyordu. Kesik bir öksürük de tutturmuştu.

"Bizim oteldekilerin çoğu Türkçe bilir; dışarda konuşanlar azdır. Fransızca bilir misiniz?"

"Çat pat... Bilmem sayılır."

İşini bitiren genç garson başka bir emri olup olmadığını sordu: Sorarken demin gömleğiyle, göğüs bağır açık bir halde gördüğü kadına dikkatle baktı; fakat gözlerini hemen çevirdi. Zira siyah gözlerinin olanca dikkatiyle, hem de acayip bir bakışla kadın kendisini tetkik ediyordu. Usulca koridora çıktı; bu sırada kat hizmetçisi Meryem yanından geçiyordu: 16 numarayı işaret etti ve ihtiyaten Ermenice dedi ki:

"Yarın sabah odayı görünce anlarsın. Dağınık, pasaklı bir karı bu! Şimdiden havlular sırsıklam, bumburuşuk, kir içinde yerlerde yatıyor. Öyle çenebaz ki..."

1 tasrih etmek: açıkça belirtmek

“Vücudunu göreydin böyle demezdin. Benim yanımda soyundu.”

“Onu da gördüm. Kapıyı açtığı zaman sırtında kombinezondan başka bir şey yoktu; örtünmesi için mantosunu ben verdim.”

Daha konuşacaklardı, 16 numaranın kapısı aralandı; yeni yolcunun başı uzandı; sustular. Az sonra hizmetçi kadın sordu:

“Bir şey mi istiyorsunuz, bayan?”

Ermenice şu cevabı aldı:

“Çocuğa çikolata almayı unutmuşuz. Sabahleyin gözlerini açınca ister, vermezsek kıyameti koparır. Aşağıda bizim beye söyleyiverin, buldursun.”

Kapı örtülünce garsonla hizmetçi birbirlerine baktılar ve aynı zamanda mırıldandılar:

“Ermenice biliyormuş.”

Haber otel müstahdemleri arasında derhal yayıldı, kâtip Kirkor’un da kulağına gitti. O da fırsatını buldu, Baron Peltekyan’a yetiştirdi. Hepsi de şaşmış, meraka düşmüştü.

II

Ertesi sabah dokuz buçukta konsoloshanenin kapısını çalan Sadun’u başında beyaz bir takke, çıplak ayaklarında takunyalar, mintanının kolları sıvalı, bastıbacak bir adam karşıladı; fakat içeriye sokmadı, sordu:

“Emrek ya beyk!”

“Ben kâtip Sadun’um...”

"Kâtip Sadun?"

"Evet; dün akşam gelmiştim; vapurla... Konsoloshane kâtibi!"

Temizlik işleriyle meşgul olan ikinci kavas Ebu Kasım nihayet anladı; sırıtarak yol gösterdi:

"Ehlen ve sehlen! Buyur, buyur içerde..."

Önüne düşerek onu iki yazı masası duran bir odaya sokmuştu; masanın küçüğünü işaretle:

"Bu, sizin... Siz burada oturacak."

"Hayati Bey gelmedi mi?"

"Ne zaman saat çalar on... Dan! dan! dan! O geldi."

"Konsolos Beyefendi?"

"Bazı on bir, bazı bazı on iki... Kimse bilmez."

"Peki ama daha önce eshabı mesalih[1] gelirse?"

"Mesalih? Yani pasaport, vize?"

Masaya güm güm vurdu; mühür basma taklidi yapıyordu. Sonra elini imza atar gibi hareket ettirdi ve bunlarla meramını anlattı. Demek istiyordu ki o gibi işleri hep kâtip görür.

"Ya Hayati Bey?"

Kavas yine masaya eğildi, bir şeylere dikkatle bakma ve sonra onları dizip yan yana sıralayarak seyretme taklidine koyuldu. Sadun'un hiçbir şey anlamadığını sezince:

"Bûl! Bûl!." diye söylendi; yine anlatamayınca kenarda duran bir zarfın pulunu işaret etti.

"Bir merak bu! Düşünmez başka şey! Sen ahve ister? Yani kahve?"

---

1 eshabı mesalih: resmi dairelerde işlerini takip eden kişiler

"Teşekkür ederim. Otelde içtim, kahvaltı da ettim."

"Ama benim ahve meşhur... Koydu içine habib-il-elmas... Siz söyler kakule... rayiha tayyıb!"

"Sonra içerim; siz işinizi bitiriniz."

Elini rafta duran ciltli kocaman bir kitaba götürdü; iç taraflarına baktı: Bir pul rehberiydi, sayfalarını çevirmeye başladı; Ebu Kasım isteksizce odadan çıkmıştı; mermer döşeli sofada takunyalarını tıkırdatarak dolaştığı, çalıştığı duyuluyordu. Adamcağız Türkçesinin kıtlığını el hareketleri ve ses taklitleriyle telafi etmek yolunu bulmuştu. Saat gibi çalar, mühür basarmışçasına masaları yumruklar, sahnede yalancıktan mektup yazan aktörler gibi bir şeyler karalardı... Konuşma noksanını gidermek için daha ne oyunlar yapmaz, ne sesler çıkarmazdı!

Pul rehberiyle oyalanamayan Sadun geniş pencerenin önünde durdu, hurma ve palmiyelerin süslediği bahçedeki havuzun sarı göbekli, pembe nilüferlerine daldı. Şimdiden keskinleşmiş güneş ışığı altında koyu yeşil, iri, yayvan, sert yapraklar balmumundan yeni dökülmüş, yeni boyanıp verniklenmiş gibi pırıl pırıldı ve az sonra sıcaktan eriyeceğe, eriyip sulara yağlı parçacıklar halinde karışacağa benziyordu. Sonbaharın durgun, bunaltıcı bir günüydü, bugün...

O bekleyedursun, otelde yazıhanesine kat hizmetçisi Meryem'i çağıran Baron Peltekyan soruyordu:

"Kâtibin karısı Ermenice biliyor, ha?"

"Biliyor, Baron!"

"Sabahleyin de konuştun mu?"

"Konuştuk."

"Nereliymiş, anlamadın?"

"İstanbulluyam," dedi.

"Ağzından kerpetenle laf alacağız?"

Patronunun geniş malumat edinmek istediğini sezen kadın anlattı:

"Gardroba esvaplarını asmak için bavulları açtık. Karının sırtına giyecek bir şeyi yok. Eşyaları arkadan gelecekmiş ama inanmadım. Olanları da yırtık pırtık, hepsi kirli... Çantaya sıkıştırıvermiş. Durmadan konuşuyor; çocuğuna da temiz bakmıyor. Pötidejöne[1] tepsisinin örtüsüne sütlü kahve döktü, reçelleri damlattı."

"Hem çirkin, hem pasaklı, desene!"

"Pasaklı ama çirkin değil, Baron! Isıcak kanlı... Vücudu çok güzel... Hele gözleri! Ütü istedi... Çocuğu dolaştırmaya götürecekmiş. Hah, işte merdivenlerden iniyor."

Peltekyan, camlı bölmenin ardından baktı: Nurper kısacık mavi bir etek ve sarı renkte incecik bir örme bluz giymiş, belinin inceliğine uymayan dolgun kalçalarını sallamadan, kabarık göğsü ileride, mat beyaz, boyasız yüzünde gözleri inadına simsiyah, iri dudakları kıpkırmızı, durgun bir hal almış, holden geçiyor, geriye kalan çocuğunu elinden çekerek sürüklüyordu.

Etrafa yaydığı şuruplu, sıvaşık iç ezen bir parfüm kokusu yazıhaneye kadar girdi, bölmeye sindi. Bu, o kokulardandı ki seyyar köfteci ıskaralarından dağılan duman gibi kirliliği, tiksindiriciliği ve şüpheliliği içinde insana adi bir iştah ve imrenme veriyor, istemeye istemeye açlık duyuruyordu.

Basamakta duran kapıcı, üstünde otelin ismi yazılı kas-

1 petit déjeuner: kahvaltı (Fr.)

ketini çıkarıp misafiri selamladı. Nurper onunla bir şeyler konuşmaya başlamıştı; galiba gezilecek yer hakkında malumat soruyordu. Peltekyan yazıhaneden çıktı, yaklaştı:

"Bonjur madam," dedi, "çocuğu gezdirecek yer arıyorsanız park şuracıktadır."

Bir sokağı işaret etti. Kadının garsonlar ve hizmetçilerle olduğu gibi kendisiyle de gevezelik edeceğini sanıyor, bekliyordu. Halbuki Nurper, teşekkür makamında başını eğdi, mahcup, ürkek bir tavırla yürüdü. Otel sahibinin yüzüne bakmak cesaretini bile gösterememişti; neredeyse ayakları birbirine dolaşacaktı. Beyaz çehresi kızarmamıştı ama Baron Dikran'a al al olmuşçasına utanmış tesiri yaptı. Anlaşılıyordu ki kendi seviyesinden bir veya birkaç basamak yüksek şahıslar karşısında dili tutuluyor, tabiiliğini kaybediyordu.

"Hiç mi sosyete içine çıkmamış!" diye düşünen Peltekyan, genç kadının bu görmemişliğinden acemi bir hizmetçi kıza duyduğu arzulu zevke kapılır gibi oldu; dedi ki:

"Burada başınızı örtmeniz lazımdır; şapka giymeliydiniz; güneş vurur."

Nurper elini kolunda asılı kırmızı naylon, şeklini kaybetmiş çantasına götürdü; içinde epeyce buruşuk, katlanmadan gelişi güzel konmuş allı dallı bir eşarp çıkardı; üç köşe yapıp başına koydu; uçlarını da kulaklarının arkasından geçirip ensesinden yumuşakça düğümledi.

"Tamam! Güle güle... Bir daha şapkasız çıkmayınız, kızım. Çocuk da kapelasını çıkarmasın."

Eşarp kadına öyle yaraşmış yüzüne bir pembe gölge sererek öyle canlandırmış, şipşirin sevimli ve tatlı bir hal ver-

mişti ki Peltekyan'ı, gözleri önünde ve bir dakikada hasıl olan latif değişikliğe hayran bırakmıştı. İçinden şöyle dedi:

"Düşkünlere örtülü baş iyi gider, 1919'da Beyaz Ruslar akın ettiği zaman bu biçim başörtülerinden erkekler pek hoşlanmışlardı. Kâtibin karısı bana o 'haraşoları' hatırlattı. Sırtta yok, cepte yok ama boy pos, alım çalım yerinde!"

Arkasından bir müddet, köşeyi dönünceye kadar gözleriyle takip etti. Seyyar bir şerbetçi ile kibar kıyafetli kıranta bir adamın durup onu uzun uzun seyrettiklerini, hatta bir kadının da inceden inceye süzdüğünü gördü. Demek oluyor ki her cinste ve her seviyede insanın dikkatini çekiyordu. Yüzünde de, vücudunda da vardı bir şey...

"Bu şey galiba seksapel diyip durdukları şeytan tüyü olacak. Şu döküntü kıyafet içinde bile lüks tuvaletli kadından fazla tesir ediyor, insana!"

Baron Peltekyan, seksapelli olmasına rağmen kadının o derece perişan vaziyete düşmesine, karı kocanın kendilerine azıcık çeki düzen veremeyişlerine, daha iyi bir memuriyet bulamadıklarına akıl erdiremedi. Ya pek hesapsız kitapsız, serseri ruhlu, densiz mahluklardı yahut kadın kocasından başka kimseye iltifat etmiyordu.

"Hepsi mümkün; elbette yakında anlarız; çabuk belli olur," diyerek yazıhanesine döndü.

*

Saat tam onu çalıyordu. Ebu Kasım odadan başını uzatarak Sadun'a:

"Kançılar beyk gelir, şimdi..." dedi.

O bunu söylerken Hayati, karınlı vücuduna yakışan bezgin adımlarla ve asık suratla konsoloshane bahçesine girmiş, zile basmıştı. Demin, her günkü gibi yolu kısaltmak maksadıyla parktan geçerek gelirken gözlerine inanamadığı bir manzara ile karşılaşmanın hâlâ şaşkınlığı içindeydi. Zira o saatte tenha olan bahçede uzaktan katibin karısını görmüştü; fakat şaşmasının sebebi bu değildi: Kadının dün gece vapurdaki ve otel holündeki durgun, dertli, süklüm püklüm vaziyetiyle telifi kabil olmayan serbest tavırlar alarak, gülerek park müfettişi Câsim ile bir kanepeye oturmuş konuşmasıydı. Viskonsül adeta öfkelenmiş: "Kırk yıllık dostuymuş gibi ne de benimsemiş herifi!" demiş, kendisini belli etmeden, ağaçları siper alarak birkaç defa bakmıştı. Kadının elinde bir demet sonbahar gülü vardı; anlaşılan Câsim vermişti. Demek ki işi bu kerteye getirivermişti, sürtük! Muhakkak ki adamla ilk defa lakırdıya o başlamıştı; zira müfettiş kendiliğinden cesaret edip konuşamaz, yüz bulmasa, iltifat görmese kanepeye oturamaz, çiçek takdimine yanaşamazdı.

Hayati Bey karanlıktan ve kadından korkmakta ne kadar haklı olduğunu bir daha anlamıştı. Hatta kadın karanlıktan da korkunçtu; ışıklı bir karanlıktı o... Otomobil farlarının aydınlığı karanlıktan daha göz karartıcı değil midir? Onun ışığında hiçbir şey görmez olursunuz. Ayrıca sizi kendisine doğru çeker, emir altına alır, ezer de!

Bekar kalmış ekseri erkekler gibi cimri ve egoist bir adam olan Hayati, kadına edilecek masrafı ve çocuk yetiştirme mesuliyetini zihninde büyütür, vitrinlerde bir kadın çorabının etiketini okuyup erkeğinki ile mukayese edince aradaki farka bakarak dehşet içinde kalırdı. Çocuğun has-

talanması halinde itiyatları bozularak çekeceği azabı düşündükçe evlenmekten büsbütün ürkerdi. Lakin bekar kalması sebebini soranlara bu sebepleri gizleyerek aldatılmış bir koca olmaya tahammül edemeyeceğini söyler, namusuna titiz bir insan hüviyetinde görünürdü.

Ve böyle görünmeye alıştığından, o hali iyice benimsediğinden Nurper'in park sefasını zihninden geçirerek tekrarlıyordu:

"Hemencecik yerli bir herif buluvermiş... Başka ırktan kara yağız bir delikanlı! Karı çeşni değiştirmeye pek teşneymiş.[1] Bekarlık sultanlık mı, bilmem ama muhakkak ki bekarın başında taç bulunmasa bile boynuz da yoktur; elhamdülillah!"

Mamafih itiraf etti: Kadın kısa kollu sarı örme bluzu, elinde gül demeti, bacak bacak üstüne atmış, iri dudaklı ağzındaki erkekcil tebessümle parktaki sıcak iklim çiçekleri, çiçekli sarmaşıklar, dolgun krizantemler, acı sarı mimozalar kadar süsleyici idi ve insana o mimozalar gibi kokuyor, öylesine ılık, yumuşak tüylü tesiri yapıyordu.

"Câsim ile ne lisandan konuşuyordu, acaba? Arapça mı biliyor yoksa? Belki de Fransızcası vardır. Bizimle ana dilinden bile konuşmamıştı. Şerefimize söz getirecek, galiba!"

Hayati Bey konsoloshaneye bu hisler ve düşüncelerle, Nurper'e karşı acayip bir kin besleyerek, kinden başka kıskançlığı andıran yine acayip bir üzüntü duyarak girmişti.

Onun içindir ki Sadun'a karşı bir müddet nazik davranamadı. Fakat delikanlıyı pek terbiyeli, kendisine hürmetkâr,

1 teşne: çok istekli

iş öğrenmeye can atar bulunca yumuşadı. Giden yerli kâtip gibi hususi servetine ve aile nüfusuna, güvenerek kafa tutamayacağını, amirini memnun etmeye çalışacağını anlamıştı. Önceleri azıcık zorluk çekecekti ama sonra, Sadun resmi muameleleri kavrayınca daha rahat edecek, koleksiyonuyla meşgul olmaya yeniden geniş vakit ayırabilecekti.

Bir ara –bekarların evlileri iğnelemekten aldıkları zevke kapılarak– memura dedi ki:

"Demin parktan geçerek geliyordum; galiba sizin hanım oradaydı. Gece gördüğüm için pek emin değilim ama kendisiydi, sanırım. Bahçeler müfettişiyle konuşuyordu."

"Çocuğunu gezdirmeye çıkarmıştır, efendim."

"'Çocuğunu' dediniz... İlk zevcinden mi, küçük?"

"Evet. Biz evleneli ancak bir sene oluyor."

Kançılar manalı bir sükût ile mukabele etmeyi münasip buldu. Daha yirmi, yirmi bir yaşındaki bir kadının ikinci kocaya, varmış olmasını iyi bir alamet saymıyordu.

"Birinci zevci vefat mı etmiş?"

"Hayır; geçinememişler, ayrılmışlar."

Kavas kapıda göründü ve Konsolos Bey'in yukarıdan indiğini haber verdi.

"Müsaade ederseniz geldiğinizi söyleyeyim. Sonra yanına girersiniz."

Hayati Bey, yüzüne bir memnuniyetsizlik maskesi takmış halde amirinin huzuruna çıktı; Sadun'un içerde beklediğini bildirdi ve:

"Nasıl adam bu?"

Sualine şu cevabı verdi:

"Terbiyeli, fakat kançılarya işlerinden bihaber bir genç.

Taze bir karısı var ama çocuğu ilk kocasındanmış. Çocuk da dört yaşlarında... Yani kız pek çabuk evlenmiş."

"Lâhavle vela kuvvete... İşe bak, şimdi! Bari dürüst bir şey mi?"

Konsolos'un yakında mebusluğa kayrılacağını bilen viskonsül, bir gün yardımına ihtiyacı olduğunu hesaplayarak ona biraz yaltaklanırdı:

"Vallahi efendimiz, bendeniz bu ciheti pek tayin edemem; zatı âliniz bir bakışta anlarsınız. İlk görünüşü sıkılgandı; bizlerle hiç konulmamıştı; lakin..."

"Ey, lakin?"

"Buraya gelirken parktan geçiyordum; bir de ne göreyim? Bacak bacak üstüne atıp kanepeye yaslanmış, müfettiş Câsim çapkınıyla kıkır kıkır gülerek sohbet ediyor."

"Demek ki yüzüne bakılır bir şey, bu kadın?"

"Öyle olsa gerek... Ama bayağıca halleri var; kılık kıyafetçe de epeyce yoksul. Kısacası güzelce bir hizmetçi!"

"Sübhanallah... Bir de bunlarla mı uğraşacağız, şimdi? Neyse, çağır, gelsin. Dersini evvelden vereyim; yabancılara karşı bizi müşkül vaziyete sokmasınlar. Tahammül edemem, ben!"

Bahtiyar Bey böyle dedi ama viskonsül kapıdan çıkarken amirinin öfkesinde biraz hoşlanma hissetti ve söylendi:

"Pinpon ümide düştü... Hele 'Güzelce bir hizmetçi' dediğim zaman gözleri parladı. Kızı görmek için akşama doğru Otel Duşes'e damlar. Zaten danslı çay da vardır bugün! Leylek kızını yanına alır, gider."

Konsolosun Leylâ ismindeki on sekiz yaşındaki büyük kızına Hayati Bey uzun, etsiz bacaklarından, sipsivri, dimdik

duruşundan ve gagalı tesiri yapan yine uzun, aşağıya sarkık çehresinden dolayı o lâkabı takmıştı. Karşısına her çıkışında içinden mırıldanırdı:

"Asıl bu Leylâ'yı sevene Mecnun denir! Evlenmenin bir fena tarafı da güzel güzel isimler altında şu galat-ı-tabiat mahlukatı almaktır."

On dördüne basmış olan küçüğü Gülbün'e söz bulamıyordu. Sarı saçlı, tombul tombul, neşeli bir kızdı: gökela gözlerinden taze, temiz bir saadet yayılıyor, tebessümleri etrafa ferahlık veriyordu. Ona bakarken viskonsül ara sıra baba olmadığının hüznünü duyardı; fakat derhal toplanır, bir teselli noktası bulurdu.

"İki kız kardeş arasındaki farkın bu kadar birbirine aykırı oluşu aile için bir felaket... Ana ile babanın çekeceği var; benim de başıma gelebilirdi!"

Genç kâtip konsolosun odasından kara sarı rengi değişmiş, yanakları pembeleşmiş bir halde dönünce iyi bir papara yediğine hükmetti; içinden şunu geçirdi: 'Karısından hazzeder, iltifat görürse beyefendimiz tavrını değiştirir, kâtibi kanatlarının altına alır, söz söyletmez'.

"Otelden memnun musunuz, Sadun bey?"

"Fevkalade memnunum. Sahibi Baron Peltekyan da çok nazik insan. Bizi bu akşam danslı çaya davet etti; sonra da yemeğe..."

"Gidecek misiniz?"

"Evet. Kat hizmetçisi Meryem çocukla meşgul olacağını söyledi; daha doğrusu Peltekyan emir verdi. Şimdilik kalacağız."

"Ama pahalıdır bu otel..."

Viskonsül o kibar cemiyete Nurper Hanım'ın nasıl bir elbise ile gireceğini düşündü; manzara gözünün önünde belirdi, mahcubiyetini kendisi duydu; rahatsızlığa katlanamayacağından tabloyu hayalinden sildi. "Ne haltederlerse etsinler... Bana ne?" diye söylenerek Ebu Ali'yi çağırdı; hurmaları toplamak için birini bulmasını, konsolos beyin de pencereden seyredeceğini sinsice alaylı bir tarzda anlattı. Aklına yine Nurper gelivermişti. Park müfettişiyle hangi lisandan konuştuğunu öğrenmeden içi rahat edemeyecekti. Sözü oraya getirdi ve kâtibe dedi ki:

"Bu memlekette Arapça veya Fransızca bilmek hemen hemen zaruridir. Zatı âliniz ne lisanlara vakıfsınız?"

"Az buçuk Fransızca... Lakin refikam çocukken Irak'da bulunmuştu; çat pat Arapça konuşur."

"Öyle mi?"

Hayati şöyle düşündü: "Kadının işi iş... Arapça bilen Türk kızına burada rağbet fazladır. İsterse yerlileri kafese koyar."

O akşam Konsolos Bahtiyar Bey, yanında leylek kızı ile Otel Duşes salonuna selamlanarak, hürmet görerek azametle girdi; önceden ayrılmış olan masasına kuruldu. Az sonra reji müdürü Alberti ile karısı Natali kapıda görününce onları da çağırdı. Natali, Osmanlı devrinden beri mevkiini muhafaza eden, hâlâ göze çarpar, hâlâ aranır ellilik bir kadındı. Tabiat kendisine vücut kısımları ve uzuvları olarak hepsinin en gösterişlisini, irisini, azmanını, lakin birbirlerine uygununu, ahenklisini vermişti. 1900 senesinden evvelki taş basması renkli levhalardaki bilhassa şişirtilip haşmetlendirilmiş kraliçe ve imparatoriçe resimlerini hatırlatan don-

muş, donuk güzel, vakarlı bir hali vardı. Gerdanı, göğsü, kolları ve baldırları bir insanın yarım misli büyütülmüşüne benzemekle beraber hem mütenasip oluşları, hem de teninin pürüzsüzlüğü, inceliği ebrulu pembeliği itibarıyla hoşa gidiyor, merak uyandırıyordu. Kraliçe Natali adıyla anılırdı. Asıl şöhretini yapan da Birinci Cihan Harbi'nde bu havaliye memur maruf bir Osmanlı kumandanı ile münasebeti idi. Kocasının servet ve mevki sahibi oluşu o tarihten başlar.

Bahtiyar Bey etrafına bakındı; arka masalara göz gezdirdi: arandı; kâtibiyle karısını göremedi; "İnsan içine çıkacak kılıkları mı var?" diye söylendi. Tam o esnada Kraliçe Natali:

"Corci'nin yanındaki şu kadın da kim? Hiç görmüşlüğümüz yok. Nereden çıkmış, kimin nesi acaba?"

Konsolos, bahsi geçen kadının dans edenler arasında bulunduğunu anlayarak dikkatle baktı. Katolik Rumlardan ve yerli tüccardan Elbutrî'nin oğlu doktorla tango oynuyordu. Üzerinde seyrek, seyrek iri gelinciklerle süslü, kırmızı dudaklarına yakışan beyaz emprimeden zarif bir elbise vardı. Alt kısmı azıcık dolgun olmakla beraber endamlı ve ince bacaklıydı. Asıl dikkati çeken kocaman siyah gözlerine zıt yanakları hafifçe çökük bembeyaz çehresiydi.

Tam önlerine gelmişlerdi; kadın –yani Nurper– Kraliçe Natali'ye tatlı tatlı bakmıştı. Beğenildiğine memnun kalan Madam Alberti, konsolosa eğilerek:

"Orijinal bir kız," dedi, "bir sinema yıldızını hatırlattı."

Yanlarına gelip Bahtiyar Bey'e hulûs çakan Baron Peltekyan'a sordu:

"Siz şu, Doktor Corci ile dans eden kadını tanıyor musu-

nuz? Hani beyaz üzerine gelincikli elbise giymiş bir kadın... Şimdi öbür tarafta dans ediyor."

"Tanımaz olurum hiç? Ama benden daha iyi Konsolos Beyefendimizin tanıması lazım gelir."

"Neden tanımam lazım geliyormuş, Baron?"

"Çünkim o sizin yeni kâtibinizin hanımıdır... Simdik eşi diyorlarsa da bir eş kelamını hayvanlar için kullandığımızdan söylemekten hicap duyooruz!"

Bahtiyar Bey durakladı ve içinden mırıldandı:

"Bizim Hayati kadar idraksiz, kadından anlamaz bir adam yoktur. Kadının neresi hizmetçi kıza benziyor? Bana paytak bir besleme kız tarif eder gibi söyledi; dilenci kıyafetinde geziyor sandım. Budala! Evkafta kullanılacak birini tutup hariciyeye almışlar, viskonsül yapmışlar. Fodulun biri!"

Nurper tekrar önlerine yaklaşıyordu; yaklaştı; geçti. Bahtiyar Bey, söz olmasın, yanındakilerin hatırına bir şey gelmesin diye Alberti ile lakırdıya dalmış göründü ama fırsatı kaçırdığına üzüldü. Yeni memurla karısını hafta içinde usulen eve, bir öğle yemeğine çağırması icap ediyordu. Nebahat onu da kıskanacak, kıskandığı nisbette azametli halleriyle sofranın tadını kaçıracak, kızı dik bakışlarıyla rahatsız edecekti. Bu malum! Lakin çağırmadan olamazdı.

Dansa ara verildiğinden az sonra masalara göz gezdirdi. Sadun ile karısı –ismini bile henüz bilmiyordu. Ayten miydi, Günseli mi, yoksa Suna veya İnci mi, öyle yeni adlardan biri olması ihtimali çoktu– Peltekyan'ın metresi veya nikâhlı karısı, olup olmadığını kimsenin bilmediği Madam Siranuş ile oturduğu masadaydılar. Önlerindeki kadehin şekline ve

içindekinin rengine göre viski içiyorlardı: Herhalde ikram otelcidendi.

"İblis şimdiden kancayı takmış; bunları otelden çıkarmalı; Ebu Ali'yi sıkıştırayım, bir pansiyon bulsun!" diye içinden söylendi.

Kâtiple göz göze gelmişlerdi; delikanlı ayağa kalkarak amirini selamladı ve karısına bir şeyler söyleyince o da azıcık şaşırarak ciddi bir tebessümle başını selam makamında eğdi. Konsolos bir tereddüt devresi geçiriyordu. Masasına davet etsin mi, etmesin mi? Vaziyeti kavrayan Kraliçe Natali, Bahtiyar Beyi'n zevkine her şekilde hizmet etmek yolunu tuttuğundan:

"İltifat bekliyorlar," dedi, "buraya çağırsanıza, beyefendi!"

Sadun'un bir vali oğlu olduğunu düşünerek beraber oturmakta teşrifata riayet itibarıyla bir mahzur görmeyen konsolos eliyle işaret etti ve kalktıklarını görünce memnuniyetini örtmek için mırıldandı:

"Yerleşip kalmasınlar, sakın... Fazla oturturlarsa siz idare ediniz madam!"

Peltekyan söze karıştı:

"Ben alır götürürüm; gönlünüzü ferah tutun. Zaten kadıncağız mahcuptur, yüksek zevat huzurunda suspus olup kalıyor. Demincek Doktor dansa davet ettiyse ne laf edeceğini bilemedi."

Genç kadın hakikaten sıkıla bozula yürüyordu. Yaklaşınca garson sandalyelerini arkaya doğru çekti; tanışma sırasında rengi büsbütün ağarmıştı; masadan çok geriye, büzülerek oturdu; önüne bakıyordu. Uzun kirpiklerinin gölgesi duru beyaz yüzüne simsiyah birer yarım halka çevirmişti.

Bu çehrede kalın, olasıya kırmızı dudakları mermer üstüne düşmüş iki iri yapraktan ibaret acı, zakkum nevinden bir çiçeği hatırlatıyor, öpülüp koklansa ağıza yakıcı bir acılık ve ısırıcı bir rayiha katacağı fikrini uyandırıyordu.

Baron Peltekyan, kadının o sabahki bayağı parfüm yerine kibar kokulusunu süründüğünü fark etti. Anlaşılan daveti işitince gidip bir mağazadan satın almıştı. Üzerindeki apremidi[1] elbisesini hizmetçi Meryem'in modistralık eden kızından ariyet[2] tedarik ettiğini biliyordu. Matmazel Novart şehirdeki bar ve eğlence kızlarının terzisiydi; elinde parası ödenmeyen bir sürü elbise bulunurdu. Çoğunun sahibi borçlarını verip mallarını alamadan başka bir tarafa, uzak memleketlere gittiklerinden kiralık elbise işinden de epeyce kazanırdı.

Natali sordu:

"Burasını nasıl buluyorsunuz, hanımefendi?"

Nurper başını kaldırdı, cevap vermeye çalıştı, bir şey söyleyemedi ama Bahtiyar Bey gözlerini ta içinden, iyice gördü. Geceleyin denizlerin derinliği gibi hem kapkaraydı, hem de yine o derinlik gibi siyah ve nemli bir nurla parlıyor; koyuluğu, kuytuluğu gönlüne latif bir uyku başlangıcı gibi rahatlık duyuruyordu. Bu gözler dinlendirici, yumuşak ve bir yaz ikindisinde panjurları indirilmiş bir oda kadar sükûnet vericiydi: İnsana temiz bir yatağa uzanmak, tatlı düşüncelere dalmak, güzel şiirler ve besteler dinlemek, çiçekler koklamak ve teması zevkli bir şeyler okşamak arzusu veriyordu.

"Pek hoş bir yer, efendim."

---

1 après-midi: öğleden sonra (Fr.)
2 ariyet: ödünçleme

Nihayet güç bela cevap bulmuştu. Konsolos, sesin ahenginden hoşlanmadı. Kocası, sandalyenin dörtte üçüne ilişmiş, tam bir hürmet vaziyetiyle, elleri dizlerinde duruyor, kendisinden sorulmayana cevap yetiştirmek gibi eski terbiyeye uymaz hareketlere girişmiyordu. Caz başlayınca Natali, kocasına usulcacık bir şeyler söyledi; o da Nurper'e bir türlü aksanını veremediği tatlı su frengi Fransızcasıyla dedi ki:

"Bana bu dansı lütfeder misiniz, madam?"

Genç kadın dansa davet edildiğini lisandan ziyade tavırdan anlayarak ayağa kalktı; gözlerini yine indirmişti; gideceği yeri tayinde zorluk çekerek piste doğru en karışık yoldan mahcup mahcup yürüdü. Masada kalan iki yaşlı erkek, akıllarından bir şeyler geçirdikleri için yüklü bir sükûta dalmışlardı. Nurper bütün acemiliklerine rağmen her hareketiyle, yaklaşıp uzaklaşması, susup durması, hiçbir şey yapmaması, sadece mevcudiyeti ile erkeklerin aklından daima bir şeyler geçirten kadınlardandı.

Beğenmezseniz de kendisiyle meşgul ettiriyordu ve bir müddet sonra beğenmediğiniz tarafları siliniyor, hatta vücut ve yüz hatları da kayboluyor, lakin cazibesi, mendile sinmiş bir lavanta gibi uzun zaman içinizde saklı, daha da ılık ve tatlı, insan rahiyasıyla karışmış bir halde kalıyordu.

Bahtiyar Bey ihtiyatlı davranarak dansedenlere küskün, ciddi yapmak isterken somurtkan bir şekil verdiği yüzünü otelciye çevirmiş, hiçten konuşuyordu; güya Nurper'i unutmuştu. Halbuki dans yerine giderken arkasından endamını bir lahza tetkik etmiş, emprime kumaşta epeyce bariz sağrısı üzerine rastlayan gelinciklerin çayırlarda bir bahar

rüzgârıyla titreşen hakiki gelincikler gibi kımıldandıklarını görmüş, bu manzarayı henüz unutamamıştı.

"Başıma bir iş açmasın, bu kadın?" diye söylenmiş, korkuya bile kapılmıştı.

Zira bundan evvelki konsolosluğu zamanında taze bir kıza tutulmuş, bazı münasebetsizlikler yapmış, bir skandalı güç önlemişti.

Nurper danstan dönünce Baron Peltekyan:

"Eh, bize müsaade..." diyerek karı kocayı alıp kendi masasına götürünce Bahtiyar Bey evvela ferahladı; lakin az sonra meclisten zevk duyamadığını anlayarak içinden mırıldandı:

"Şimdiden mi? Bu kadarı fazla! Zihnimden silmeye bakayım."

Öyle dedi ama emprime kumaşın gergin, kabarık zemini üzerinde gelincikler hâlâ kımıldanmakta devam ediyorlardı.

III

Kavas Ebu Ali, filmlerdeki Alman askerlerinde görüp cakasına bayıldığı bir hareketle çizmelerini birbirine yanaştırıp dimdik durdu. Konsolos Bahtiyar Bey masasında yığılmış evraka göz gezdirmekle meşguldü; neden sonra, başını kaldırmadan sordu:

"Bulduğun pansiyonu yine mi beğenmedi?"

"Beğenmez, efendim. O, istiyor otelde kalacak; otel rahat... Hizmetçi şok, eğlence şok!"

"Peki ama hesaplar?"

"Ben öğrendi, cümleten verildi, borç yok."

"Parayı nereden bulmuşlar?"

Bahtiyar Bey şimdi başını kaldırmış, dikkatle kavasın yüzüne bakıyordu. Öbürü bilmediğini anlatan tavırla ellerini uğuşturdu, kaşlarını kaldırdı, suratına bir nevi taaccüp işareti şekli verdi ve öylece bekledi. Lakin amirinin başı tekrar masaya eğilince soracağı başka bir sual olmadığını, daha doğrusu fazla sormak istemediğini, içinden bir şey geçirdiğini sezen kavas odadan çıktı.

Evet Bahtiyar aklından bir şey geçiriyordu; şunu: Onlar otelin bir haftalık hesabını vermemişlerdi; Peltekyan verilmiş göstermiş, yani bir fedakârlık yapmıştı. Nurper'in hâlâ pansiyon beğenmemekte ısrar edişi de bu fedakârlığın daha haftalarca süreceğini gösteriyordu. Demek ki otelci ile kadının arası pek iyiydi.

"Kocası buradayken odasına uğramadığı ne malum? İşi o raddeye götürmeden herifin hesap istemekten vazgeçmeyeceğini bilirim, ben! Rezalet başladı."

Bunları söylenirken düpedüz kıskançlık duyduğunu anlıyordu. Zira bir gün evvel eve, öğle yemeğine geldikleri zaman Nurper'i yakından görmüş, sofra ve ziyaret görgüsüne uymayan sıkılgan, şakın, hatalı hareketlerine rağmen –belki o hallerinin de hoşluğu katıldığı için– cazibesine tutularak kendisini nükte ve neşeyle ona beğendirmeye çabalamıştı. Ancak fizik güzelliğiyle zevk veren kadınların meclisinde böyle coşar, tuhaflıklar yapar; karısının öfkelendiğini, işi sezdiğini anlamakla beraber nefsini yenemez, Nebahat'in sonradan günlerce sürecek somurtkanlığına peşinen rıza gösterirdi. Şimdi o yemek masasını hatırlamıştı;

"Lakin ne gözler var kızda," diye mırıldandı. "Ben simsiyah, kömür gibi kara sanıyordum; uzaktan görünüşü öyleydi... Yakından bakınca meğerse kestane ile lacivert arası pek hoş bir renkteymiş... Bu kadar memleket gezdim, hiçbir yerde o renkte bir çiçeğe, kumaşa, gök veya denize rastlamadım. Kalın kaşlarıyla uzun kirpiklerinin koyu gölgeleri vurduğu için siyah zannediliyor. Halbuki mehtapsız çöl geceleri gibi, göz alışınca adeta firuze mavi, ferahlatıcı bir ışık alemi serilip uzanmış içine!"

Edebiyat yapmaya, süslü cümleler, teşbihler sıralamaya da meraklı olan Bahtiyar Bey kadını bu, sadece şiirli ve mensur şiire elverişli tarafından ziyade, göz doyurucu cismani kısımlarıyla, hatta nü akademik" denilen çıplak vücutlu model itibarıyla de gözden geçirmiş, tenasüpsüzlüklerinin cazibeli olmasına yaradığını hayretle müşahede etmişti.

"Acayipi şu ki," diyordu, "onu çekici yapan görgüsüzlüğü gibi vücudundaki bazı kabalıklar... Fakat cahilliği, bayağılığı içinde kudretten kadın, yüzünü boyaması ile kendisine bir şahsiyet yapmayı biliyor. O suretle elmacık kemiklerinin çıkıntısı ve yanaklarının içeriye çöküklüğü büsbütün manalaşıyor. Sonra, bu, beyaz pudra ile büsbütün beyazlatılmış çehrede lal dudaklar ve siyah kirpiklerle gölgelenmiş iri, çekik gözler! Hoş, vallahi... Yemek yemesini öğrenmemiş, makyajda mahir!"

Derhal Peltekyan aklına geldi ve homurdandı. Karı kocayı muhakkak otelden çıkartacak, bir pansiyona, belki de bir eve yerleştirecekti.

Konsolos bunları düşünürken öğle zamanıydı; Sadun yemeğe gitmiş, Hayati Bey her günkü gibi bürosunda muz,

portakal ve üzümle peynirden ibaret sofrasının önüne geçmişti. Ebu Ali yılışarak karşısına dikildi; belli ki dedikodu yapacaktı:

"Bayan bansiyon istemez. Otelde rahat! Şimdi çok süslü oldu."

"Paraları, bavulları mı geldi?"

"Bir şey gelmedi... Şans geldi..."

"Yok biyango... lakin bilir ermen lisan... Beltekyan memnun... Garsonlar memnun... Hizmetçi Meryem memnun... Oldular cemian ahbap!"

Daha da tafsilat veriyordu: Dün gece Doktor Corci karı kocayı Palmir Gazinosu'na götürmüş, yemekler yemişler, boyuna içmişler, dans etmişler, güneş doğarken çıkmışlar. Bir ara masalarına Parklar Müfettişi Câsim de gelmiş, başka yerli hovarda gençler de... Sadun sarhoş olmuş, otomobile güç bindirmişler. İlave etti:

"Ayıp... aybi şûm! Şok ayıp iştir, yaptılar!"

"Sen bunları nereden öğrendin, Ebu Ali? Arkalarından mı gittin? Başında sihirli külah mı taşıyorsun?"

"Ben gitmez, görünmez, giymez külah, sihirli şapka... ama ne oluyor, cümleten bilir!"

Hayati, benekli, ufak, nefis muzlardan sonuncusunu soyarken içinden diyordu ki:

"Galiba bizim kavasbaşı, kâtibin karısına abayı yaktı. Gözlerinden kıvılcımlar saçılıyor, ağzından da tükürükler... Öylesine kızmış, Arap! Korkarım, bir gün cengiyesini çekip kadını şişleyecek..."

Fakat Ebu Ali fazla gittiğini anladığı için birdenbire taktiği değiştirdi ve samimi bir sesle:

"Vallahül azîm," dedi, "konsoloshanenin şerefi düşünür, ben! İstemez ahali söylesin fena sözler... Esah, ya hazretül beyk?"

"Doğru... doğru... Hele biz de bir sorup dinleyelim. Lüzum görülürse kulağını bükeriz."

Hayati Bey kavasla başkaları gibi güzel Türkçesini bozmadan, grameri altüst etmeden, araya tabirler ve meşhur sözler kata kata konuşurdu. Kulağını bükeriz tabirinden karşısındaki bir şey anlamamış, hayrette kalmıştı ama izah zahmetine katlanmayı lüzumsuz bulduğundan sadece önündeki kabukları işaret etti, Ebu Ali de bunları alıp yatışmış rolü oynayarak yalancı tebessümüyle odadan çıktı.

"Seni gidi fellah seni! Kıskançlığını konsoloshanenin şerefiyle tevile kalkıyor. Tereciye tere satacak, aklınca, Bunları işitirse Konsolos Beyimiz de aynı teraneyi tutturacak! şerefimizi ileri sürecektir. Nurper Hanım akıllıysa biraz da Bahtiyar Bey'le Ebu Ali'nin hatırını almaya baksın!"

Yeni bir hafta böylece geçti; kavas bir daha o lafı açmamıştı; lakin pazartesi günü yine öğle vakti onu karşısında buldu. Anlattığına göre Kraliçe Natali evinde bir kokteyl parti vermiş; Sadun ile karısını da çağırmış. Konsolos Bey ne hanımını getirmiş, ne kızını... Sadun da başı ağrıdığından durmamış; karısını otele geç vakit, dokuz buçukta, bütün misafirler dağıldıktan çok sonra otomobille götüren Bahtiyar Beymiş. Ebu Ali sözlerini şöyle bitirmişti:

"İkisi de keyif... İçti, içti... hazretül beyk şatır... Türkü çaldı, otomobilde. Nurper Hanım da söyledi beraber!"

"Sen arabada mıydın?"

"Yok. Şoför benim iyi ahbap, mitli ahi... anlattı, bir, bir..."

"Konsolos Bey otele birlikte girmemiş mi?"

"Girmez... ve lakin kapıda otomobilden atladı, el öptü böyle: Şap! Şap!"

"Âdet öyledir; öpülür; pek iyi etmiş."

Hayati portakalını soymakla meşgul göründü, fazla dinlemekten çekindi. Demek oluyor ki Natali ikisini buluşturmak için tertibat almış; Nurper de kocasını defetmenin yolunu bulmuş; yahut Sadun o hususta idmanlı; tam zamanında ortadan çekilmiş. Viskonsül otomobil sahnesini ve amirinin sarhoş ağızla yaya döke şarkı okuyuşunu, kadının da bir bar kızı gibi şarkıya iştirakini iyice canlandırarak düşündü. Muhakkak, bir telmih olarak Konsolos bey *"bakmıyor çeşmi siyah feryade,"* şarkısını tutturmuş ve *"yetiş ey gamze yetiş imdade,"* parçasını, hakikaten imdat bekleyen bir felaketzede gibi inleyerek söylemiştir. Maskaralık!

"Yahu, şu pasaklı kadında ne sır var ki otelciden bahçıvana, konsolostan kavasa kadar hepsini peşine taktı? Daha bilmediklerim de olacak. Benden başka tutulmayan kalmayacak galiba!"

Kadınlara düşkün tabiatta yaratılmamasına şükretti ama ister istemez vakayı ve tipleri tahlile koyuldu. Nurper kokteyllere, gazinolara gidecek elbiseleri nereden buluyordu? Ebu Ali o gece omuzlarında bir kap olduğunu da söylemişti. Suyun başı nerede? Değirmene su nereden geliyor? İstanbul'da veya Ankara'da külüstür bir mantoyu güç tedarik eden bir kadın, burada birdenbire, iki haftada nasıl donanabilmişti?

"Dur bakayım," diye mırıldandı, "şu Cihanyandı'yı ben de yakından bir göreyim. Sadun'a söyleyeyim, hanımına bir

nezaket ziyareti yapmak maksadıyla yarın akşam saat altıya doğru otele uğrayacağımı haber vereyim. Onun asıl amiri benim!"

Nitekim ziyaretlerine gideceğini kâtibe bildirdi.

Ertesi günü öğle zamanı meyve kabuklarını masasından toplayan kavas dedi ki:

"Siz akşam otelde gidecek. Hanım hazır..."

"Sen nereden duydun?"

"Kendi söyledi, bana... Şoför Kezzab! Hanum onunla içmedi, otomobil içinde türkü söylemedi; sekran olmadı. Ben tahkik etti, hep yalan! Edepsiz bu şoför! Hanum şok kibar."

"Sen onu görüyorsun, onunla konuşuyorsun, demek?"

"Görür her gün... Sorar: 'Bir şey lazım? İster bir şey?' bazen alır Toğrul yanımda, gezdirir bark, bülvar..".

"Toğrûl da kim?"

"Onun çocuk... Ben muz verir, hurma verir, şikolat verir... Uslu, dayif, yani kuvvet az... lazım gıda."

"Aferin. Çocukları sevmeli, gözetmeli. İsmi Toğrul değil, Tuğrul olsa gerek."

Viskonsül öyle dedi, kesti; fakat içinden konuşuyordu: Nihayet Nurper konsolosun öfkesini ve kavasın kıskançlığını yatıştırmanın çaresini bulmuştu. Hele Ebu Ali'nin neşesine payan[1] yoktu. Bu neşe hiç şüphesiz sadece kadını her gün bir nebze görebilmek talihine mazhar olmasından ileri geliyordu. Artık sözü "şeref" meselesine getirmekten, dedikodu yapmaktan, aleyhte yalanlar uydurmaktan vazgeçmişti, Nurper'in bir gece Bahtiyar Bey'le sarhoş halde otomobilde

1 payan: son, nihayet

şarkı söylemesine de zaten imkân yoktu. Konsolos çapkın olabilirdi ama haysiyetini koruyan, efendiden bir adamdı.

Saat dört buçukta konsolosluk binasından çıkan Hayati pansiyonuna uğrayarak elbise ve gömlek değiştirdi. Tıraşını da uzamış bulduğu için yüzünden jilet geçirmek külfetini de göze almıştı. Kravatını itina ile seçtiğinin farkına varınca kendisine kızdı ve:

"Sen de mi Brütüs?" diye aklınca cinaslı bir söz sarf ederek gülümsemeyi tercih etti.

Otele girince holde Sadun'un beklediğini, istikbaline koştuğunu ve hürmetle küçük salonun kapısını açtığını görmekten memnun, stil koltuğa oturdu.

"Peri şimdi iner, garson telefonla teşrifinizi haber verecekti. Affedersiniz, ben onu 'Peri' diye çağırırım da... Hem zaten asıl adı 'Nurperi'dir; ailesi sonradan kısaltmış."

"Fena da olmamış."

Öteden beriden, birini bekleyenlerin isteksizliğiyle konuşurlarken Peri kapıda göründü. Eski zamanda görücüye çıkan kızların şaşkınlığıyla yürümeye cesaret edememesine Hayati şaştı. Hani ya Konsolos'la otomobilde şarkı söylemiş. Palmir Gazinosu'nda sabaha kadar gülüp oynamış, Baron Peltekyan'ı, Doktor Corci'yi, Müfettiş Câsim'i şuhluğuna bendetmişti? Bu pısırık halleriyle mi? Tuhaf mahluklardı şu erkekler? Böyle söylerken erkekleri kendinden pek saymıyordu.

Nihayet ilerlemiş, bir sandalyeye ilişmişti. Üzerinde beyaz ketenden, yarım kollu, basit bir elbise vardı. Az sonra önlerine getirilen cinfizleri içerek bulundukları memleket hakkında sohbete koyulan iki erkeği söze karışmadan din-

ler görünüyordu. Viskonsül ara sıra, çehresini tetkike vesile olsun diye soruyordu:

"Öyle değil mi Hanımefendi?"

Kirpiklerini yarı indirerek tasdik ediyordu. Fakat muhitine sarılan tatlı bir havası vardı, muhakkak... Neydi bu hava, bu tesir? İnsana kalkıp gidivermesin dedirtiyordu; yanında kalmaktan zevk duyuyordu. Hayati Bey aynı hisse nadide bir pula bakarken, onu elinde tutarken de kapılırdı; satın alamayacağını bildiği için hiç değilse ayrılma zamanının gecikmesini isterdi.

Bir ara kocasını dışarıya çağırdılar. Baş başa kalınca Nurperi, Viskonsül'ün yüzüne dikkatle baktı; bakış ateşli olmaktan ziyade şefkatli gibiydi. Şimdi bu gözlerin lacivertde çaldığını Hayati de görmüş, hatta bir şey daha dikkatini çekmişti: Kaşlarla kirpiklerin rengi de tam kara sayılamazdı; ışık vurunca tamamıyla altınlaşmıyordu ama üzerlerinde, bilhassa uçlarında platinimsi bir pırıltı hasıl oluyor, mat bir yaldızlanma ile kararıp aydınlanıyordu. Mamafih Viskonsül içinden:

"Hangi kadına bu kadar merakla bakılsa elbette birtakım güzellikleri bulunur," diye söylendi.

Peri hâlâ gözlerini kendisinden ayırmamıştı. Sinirlendi:

"Bir emriniz mi var küçük hanım bir şey mi soracaksınız?"

"Hayır, efendim. Yalnız diyecektim ki... Ben kalabalık meclislerde konuşmaya pek gelemem."

"Söyleyiniz, sıkılmayınız; başbaşayız; ağabeyiniz, hatta pederiniz sayılırım. Yaşım elli."

"Şunu diyecektim: Buraya geldim geleli sizin kadar kibar, cana yakın, candan birine rastlamadım."

"Babacan bir adamım, yani..."

"O değil. Bakışlarınız bir rahatlık, bir emniyet veriyor insana... Sizi gördükten sonra gurbet ilinde tek başıma kalmadığımı hissediyorum. Yaşıma göre çok çile çektim, beyefendi... Başıma neler geldi!"

"Vah, vah! Bana açılabilirsiniz, elimden bir şey..."

"Aman, Sadun göründü! Münasip bir zamanda anlatırım. Kime söyleyebilirdim, zaten? Hepsinin maksadı fena... Akıllarından başka şeyler geçiriyorlar. Sizi rahatsız ederim, bir gün..."

Sözü hemen değiştirdi ve kat hizmetçisi Meryem'i methe başladı. Kocası masaya oturduğu sırada bunu anlatıyordu. Hayati afallamıştı; henüz bir karara varamamakla beraber karşısında içtimai[1] bir facia kurbanı bulunduğuna inanır gibi olmuştu. Genç kadına emniyet telkin edişine de memnundu. Hakikaten kendisinden başka buradakilerin hepsi onu hovarda emelleriyle takip ediyorlardı Ebu Ali melunu bile!

Kavas ayrıca yalancı, en azı ırki karakterine uygun olarak hayalperest ve mübalağacıydı. Nurper öyle ilk buluşmada Konsolosla şarkı söyleyecek ve bir sürü yabancı ile sabahlara kadar sarhoşluk edecek bir kadına benzemiyordu; durgun ve gamlıydı.

Viskonsül aynı kadını parkta Câsim ile fingirderken gördüğünü birdenbire hatırlayıverince kendisinin yanıldığını anladı; Ebu Ali'nin sözlerini yabana atamayacağı hükmüne vararak hayal sukutuna uğramaktan ileri gelen bir hüzne ka-

1 içtimai: toplumla ilgili, toplumsal, sosyal

pıldı. Keşke Nurper hakikaten felaket görmüş, içli ve dertli bir kadın olsaydı! Bu hal ona daha yakışacaktı; çehresi bu hal için yapılmışsa, yaratılmışa benziyordu. Hatta şöyle düşündü:

"Parkta azıcık gülüşünü kadıncağıza çok gördüm; hakkı değil mi? İşi ben de büyütüyorum."

Sadun ezile büzüle, ellerini uğuşturup gözlerini süze süze dedi ki:

"Beyefendi, sizden refikamla beraber bir ricada bulunacağız: Akşam yemeğini tenezzülen bizimle birlikte yemenizi istirham ederiz."

"Nasıl olur? Siz buraya yeni geldiniz; davet daha ziyade bana düşer. Buyurunuz, Palmir Gazinosu'na gidelim; yahut bilmediğiniz bir yer seçelim, bir yerli lokantası, mesela Matamütharun... Nereyi arzu buyurursanız. En temizi Kasrülbenat'tır."

Karı koca birbirlerine bakıştılar; kabul etmeyecek gibi tavırlar aldıktan sonra yine gözleriyle anlaştılar, gevşediler. Nurper:

"Ebu Ali çocuğu gezdirmeye götürmüştü, şimdi nerdeyse getirir. Ona biraz bir şey yedirip yatıralım. Eksik olmasın, Meryem gelir, gider, bakar. Çok uzakta mı bu Kasrülbenat?"

"Şuracıkta... Müşterileri hep efendiden adamlar, aile kadınlarıdır, yerli yemekler hakkında bir fikir hasıl etmek için ecnebiler ve turistler de gelir."

"Âlâ, bir ara ya ben, ya Sadun otele uğrar, çocuğu görür, yine döneriz."

"Galiba mükemmel Arapça biliyorsunuz; gazinonun ismini benden daha iyi telafuz ettiniz."

Genç kadın ilk defa gülümsedi. İri, kızıl dudaklarına ve sivri, pırıltılı dişlerine gülümsemek pek yakışıyordu. Sadece yakışmamıştı, adeta fizyonomisini de, karakterini de birden değiştirmiş, onu şuh, fütursuz, hatta hissizliğiyle zalim bir dömimondene, yüksek mevkili bir kokota benzetmişti. Hayati bunlardan Marsilya kançıları iken Nis'te çok görmüştü.

Kararlaştığı gibi yaptılar.

Kavas, Tuğrul'u getirdi. Çocuk hem toktu, hem de uykuya hazır yorgun haldeydi. Uyutulması uzun sürmemişti ki Nurper yukardan çabuk indi. Sırtında altın sarısı lameden bir ceket, altında siyah bir eteklik ve başında yine aynı lameden papaz takkelerini andıran ufacık bir kep vardı. Hayati, bekardı ama oturduğu pansiyon sahibesinin dul gelini süsüne düşkün olduğundan yanında boyuna kumaş ve moda lakırdıları edilirdi; hepsini, hatta iç çamaşırlarının envaını ve isimlerini de öğrenmişti. Hiçbir yere tutturulmadan duran dekolte elbiselerle giyilen sutyenleri de tanıyordu.

Zaten bu hafifmeşrep kadınla arkadaşça şakalaşır, laubali hareket ederdi; o da Viskonsülü "Papa! Papa!" diye çağırır, kendisinden bir şey beklemediği için yanında soyunup giyinmekten, hamam kapısını açık bırakarak duş yapmaktan bile çekinmezdi. Fakat Pelin adını taşıyan geçkin kokette Peri'deki çekicilik yoktu; seksapelsiz bir mahluktu; tekrar evlenememişti. Kendisini hemen bıraktığından evlenemezdi de...

Ebu Ali, çocuğu anasına teslimden sonra salona girmiş Hayati Bey'i selamlamış, bir emri olup olmadığını sormuş ve ciddi bir tebessümle çekilip gitmişti.

"Zebella peşimizi bırakmaz; bıraksa da gözcü koyar. Yarın da gider, gecenin tafsilatını Konsolos'a olmasa bile karısı Nebahat Hanım'a nakleder!" diye düşünen Hayati holde Baron Peltekyan'la karşılaşınca biraz tuhaflaştı.

Öyle geldi ki Nurper'i götürmek için kendisinden müsaade almak icap ediyordu. Neden içine bu his düşmüştü? Kadını giydirip kuşatan otelci miydi?

Peltekyan üçünü de güler yüzle uğurladı, güzel bir gece geçirmeleri temennisinde bulundu. Viskonsül:

"Bir ara siz de gelseniz... Bekleriz," demeye mecbur oldu.

Öbürü otelden ayrılamayacağını söyledi. Nurper durgunluğunu muhafaza ediyor, Baronla meşgul görünmüyordu. Lakin tam merdivenlerden inerken arkaya doğru tatlı bir tebessümle baktığı Hayati'nin gözünden kaçmadı. Bu bakış ve gülümseme muhakkak ki Peltekyan'a çevrilmişti. Acaba? Viskonsül kapıcıya bir şey söylemeyi unutmuş gibi yaparak geriye döndü. Üst basamakta duran otelci değil, Park Müfettişi Câsim idi.

Anlaşılan, kadın bu kara yağız, levent delikanlıya tutkun! Peki ama Nurper'in ille birine tutkun olması yahut metreslik etmesi mi lazım? Hayati'ye o fikirleri aşılayan hep Ebu Ali! Belki de zavallının hiçbir tarakta bezi, kimse ile münasebeti yok. Kumaşları taksitle bir mağazadan almıştır; Meryem'in kızı Matmazel Novart da veresiye dikmiştir. Mademki, hizmetçiye kendisini sevdirmiş, bunlar olabilir.

Gazino ikinci bulvar üzerindeydi; yürüyerek gidiyorlardı. Birçok kişinin genç kadına bakmaktan kendini alamadığına Hayati şaşmadı; zira boyuna posuna, kaşına gözüne

ilaveten zarif de giyinmişti. Eh, biraz göğüslü ve kalçalıydı da... Burada onlar aranırdı...

"Göreceğim... Bakalım çok içecek, yırtık bir hal alacak mı?"

İçeriye girip de masanın başına geçince kadından ne içeceğini sordu.

"Benim alkolle başım hoş değildir, efendim. Bira içeyim, bari... Demin cinfizten birkaç yudum aldım, adeta dokundu. Hem tansiyonum da yüksektir... Hekimler menediyorlar," cevabını alınca gerek Natali'nin evindeki kokteyl parti, gerek Palmir Bar'daki sarhoşluk âlemi dedikodusunun bir esasa dayanmadığını anlamış oldu.

Erkekler rakı içiyorlar, İstanbul'u konuşuyorlardı. Nurper ara sıra kadehini dudaklarına götürüp bırakıyor, sessiz oturuyor, etrafına bile fazla bakmıyor, bakanlara aldırmıyordu. Hiçbir kusuru yoktu, kızcağızın... Huzuruyla zevk veriyor, gevezeliğiyle rahatsız etmiyordu.

Hayati birinci kadehini henüz bitirmemişti, latif bir keyif haline geldiğini fark etti. Sadun'a mezeleri göstererek:

"Bu," diyordu, "meydanoz, tahin ve limon suyu ile yapılır, emsalsiz bir rakı mezesidir. Şu 'hummus' tur, mayhoş bir nohut ezmesi, nar taneleriyle süslerler. Öteki memleketin en makbul, adeta milli yemeği: 'ful mudemmes'... Kabuklu bakla; aheste ateşte ve toprak testilerde pişirilmiş; yerken kabuğunu hissetmezsiniz, ağızda erir, gider. 'Kübbe'ye gelince toparlacık, ufacık, köfte biçimi yapılanlara 'trablusi' derler; tepside sıvanmasına olanına 'bissimiyye'! Çiğ et ezmesidir, şu: 'kubbe neyye'... Bayılırlar. Ben alışamadım. Tadına bakar mısınız, Nurper Hanım! Ha, siz zaten bilirsiniz."

"Ben de sevmem, beyefendi."

Kadeh ikileşince viskonsül birdenbire, damdan düşercesine ona döndü ve dedi ki:

"İsminiz güzel, çok güzel, kızım ama 'Nurperi'yi tercih ederim. Hatta kısaca 'Peri' olsa daha iyi."

"Siz öyle çağırınız, efendim. Sadun da 'Peri' der bana..."

İleri gittiğini anlayan Hayati Bey kendini toparladı; tashihe kalkıştı:

"Şayet evlenseydim, Allah bir de kız çocuk ihsan etseydi bu ismi verecektim de... Öteden beri sevdiğim isimdir; Zahir, peri hikâyelerinin çocukluktan kalan tesiri!"

Bir peri gördüm alayda yine gitti aklım
O gidiştir ki gider gelmedi hâlâ yerine

"Bunu kim söylemiştir bilmem, lakin hoş söylemiş! değil mi Sadun Bey?"

"Hakikaten zarif, beyefendimiz. Eski edebiyata meraklısınız zannederim."

"Bir zamanlar çok meşgul olurdum; pul koleksiyonuna daldıktan sonra bıraktım."

Genç kadın gazinoya geleli ilk defa kendiliğinden konuştu:

"İyi bir merak... Herhalde kıymetli pullar toplamışsınızdır?"

"Topladım... Aralarında çok değerlileri, nadirleri vardır; bin, bin beş yüz lira edenleri!"

"Nerede muhafaza ediyorsunuz, bunları? Bir mesele..."

"Herhalde yanımda, pansiyonda, büromda değil!"

Nurper bardağında kalan birayı bir yudumda içti ve biraz arkasına yaslanarak:

"Bu gece rahat ettim; adeta dinlendiğimi duyuyorum; ne iyi ettik de geldik. Beyefendi minnettarım, doğrusu... Hiç hazzetmedim, öbür meclislerden!" dedi, Hayati Bey'i sıcak bir bakışla sardı ve bira koyması için bardağını kocasına doğru uzattı.

Oldukça küt parmaklı, tırnakları dudağının renginde boyanmış tenine kıyasla esmer, asaletsiz bir eldi, bu... Kadehi kavrayışı da bayağılığını arttırmıştı. Fakat aynı el masanın ortasına doğru uzanınca münasebetsiz şekilde ve kokuda mezelerin üzerinden gerek biçimi, gerek hareketiyle yırtıcı olmasına rağmen okşanacak bir kuş gibi geçmiş, ayrıca bir deste çiçek rayihasıyla havayı bir an için değiştirivermişti.

Genç kadının rahatlık duyduğunu söylediği bu yer, aksine hem gürültülü, hem sigara, dumanlarıyla sisli, hem de kebap kokularıyla yüklüydü. O kadar ki Hayati de utanır gibi olduğundan:

"İsterseniz," dedi, "Palmir'e gidelim, durulmaz burada..."

Nurper itiraz etti; memnunmuş; ancak saat onu geçtiğinden bir defa otele uğramak, çocuğa bakmak lazımmış. Sadun ayağa kalktı, hemen gidip geleceğini söyleyerek küçük vücuduyla ortadan çarçabuk kayboldu.

Masada kalanlar önce bir kabahat işlemişlerin utangaçlığıyla başları önlerine eğilmiş, sessiz ve yarı şaşkın kaldılar. Bunun neden öyle olduğunu anlamayan viskonsül hiç değilse sükûtu bozmak için babayani bir tavır alarak dedi ki:

"Eh, işte böyle Nurperi Hanım kızımız. Ne yaparsın? Ömür saçma sapan şeylerle boşuna geçip gidiyor; tükeniyor."

Kadın derin derin içini çekti; göğsü –lame kumaşı gerip gevşeterek hoş bir kabarıp sönüşle ve uçları daima sivri kalmak şartıyla– dikkati çekecek surette hareket ediyordu. Ya gözlerindeki hüzün? Bunlar buğulandı, yaşla doldu ama damla haline gelmedi, yanaklarına dökülmedi. Sadece birer nur toparlağı kirpiklerinin ortasına takılıp titreşti.

"Ağlıyor musunuz?"

"Bilmem... Farkında değilim. Azıcık içince böyle oluyorum; dokunuyor demiştim ya..."

"Nedir derdiniz?"

"Çok, beyefendi! Biz buralara şu vaziyette, zelil ve sefil düşmemeliydik. Lakin –rica ederim, aramızda mahrem kalsın– sebebi Sadun'un kumara düşkünlüğüdür. Babasından kalanı o uğurda mahvetti. Nesi varsa sattı, evimizi, eşyamızı, benim öteberimi... Oldukça temiz elmaslarım, kürklerim, tuvaletlerim vardı; hepsi gitti. Sonunda merhum Süruri Paşa'nın vaktiyle Avrupa'da tahsildeyken yardımını görmüş bir vekil nasılsa merhamete geldi de bu memuriyeti buldu. Yalnız bunlar mı derdim? Affedersiniz, kendimi tutamadım da... Zehir ediyorum gecenizi! Ama ne yapayım? Demiştim ya, size vapurda rastladığım dakikadan itibaren..."

"Teşekkür ederim; söyleyiniz, dinliyorum. Evvela şu gözyaşlarınızı siliniz, bakayım. Hah, azıcık gülümseyiniz de... Daha çok gençsiniz, hepsi düzelir."

Çantasından çıkardığı ufacık mendil, kapalı yerde kendi rayihasından bunalmışçasına açık havaya kavuşunca sanki nefes aldı ve bu nefes alışla etrafa ısınmış parfümünü yayarak Hayati Bey'e bir hovardalık gecesi dönüşü, odasında soyunan yorgun bar kızının teninde birikmiş ve erkek bakış-

larının ihtirasıyla tesiri artık daha nüfuzlu hale gelmiş kokusunu tattırdı. Viskonsül hayatının bir devrinde, Belgrat'da bulunurken epeyce gezip eğlenirdi; o soyunuşları bilirdi.

Bu rayiha ifşası mahrem, el âlem içine çıkması ayıp bir şeymiş tesiri yapmıştı ki Hayati etraftan duyulmasını adeta istemedi. Hiç şüphesiz pek pahalı bir markaydı ve genç kadın onu, hesap edemeyerek mendiline fazlaca içirmişti. Yan masalardan başlar kendi masalarına uzanıyor vehmine kapılan erkek bir şey yapar görünmek için kadehindeki içkiye sarıldı ve son damlasına kadar tükettikten sonra meze almayı unutarak dedi ki:

"Tuğrul birinci zevcenizdenmiş... Ne kadar genç evlenmişsiniz!"

Aldığı cevaptan sarsıldı; zira Nurper şöyle demişti:

"Onun babası ikinci zevcimdi; ben on yedi yaşında evlendim. Şimdi yirmi altısındayım. Yaşımı saklamam."

"Lüzumu da yok... Hiç göstermiyorsunuz."

Deminki kibar kokot gülümseyişi dudaklarını bir defa daha süsledi ve yine bütün fizyonomisini değiştirerek kadın; cinsi cazibeden ibaret zalimcesine güzel bir hale soktu. Hayati, içinden:

"Bu tebessümlere bizim Konsolos dayanamaz; birtakım çocukluklar yapacak, bunak âşık rolünde amma da tuhaf olacaktır!" dedi ve uzaktan seyredeceği o komikliklerin şimdiden zevkini duydu; aynı zamanda konuşuyordu da:

"Evet, hiç göstermiyorsunuz. Hem de başınızdan üç nikâh geçmesine rağmen..."

"Benim ilk zevcimden bir kızım da var, efendim."

"Ne diyorsunuz? İnanılır şey değil!"

"Yedi yaşında, şimdi... Ah benim sarı papam, güzel Zerren'im! Anasından bucak bucak kaçırıyorlar. Gelirken bile göremedim, bağrıma basamadım, yavrumu!"

Hayati tekrar gözlerin yaşlanmasını, kokulu mendilin çantadan çıkmasını bekliyordu; öyle olmadı; Nurper birdenbire fikrini değiştirdi, sandalyesinden uzanıp erkeğe başını yaklaştırarak:

"Bırakalım bunları," dedi, "bana da yazık! Hepsini unutup biraz da kendime bakayım. Haksız mıyım, beyefendi? Ha, siz niçin evlenmediniz? Evlenseydiniz hiç değilse aramızdan bir kadın mesut bir hayat sürerdi. Zira muhakkak ki pek mükemmel bir zevç olurdunuz. Sevmesini de, kendinizi sevdirmeyi de bilirdiniz. Hâlâ evlenebilirsiniz... Niçin denemiyorsunuz, bir kere?"

Kadının yüzü o kadar kendisininkine yakındı ki Hayati'ye bir başka kadın tesiri yaptı. Çehrelerin, aradaki mesafeye göre değiştiğini, başkalaştığını, daha güzel veya çirkin de göründüğünü bilirdi. Nurper'inki –etli dudaklarında birikmiş ruju, yanaklarının pürtüklerini belirten pudrası, dikleştirilmiş kirpiklerinin pertavsız camı altından görülüyormuşçasına iri dikenleriyle, bilhassa bunlarla– güzelden ziyade ürkütücüydü.

Lakin tuhafı şuydu ki bu ürkütücülük insana daha ziyade yaklaşmasını, tehlike heyecanı vermesini isteten bir kuvvetteydi. Hayati geriye çekilemiyordu; adeta yüzüne sürünmesini bekler gibi söz bulamayarak duruyordu. Neden sonra bir şey mırıldandı:

"Sadun Bey gecikti."

"Belki çocuk uyanmıştır, avutuyordur. Yahut Baron lafa

tutmuştur; gelmez, belki de. Size itimadı vardır, otele bırakacağınızı bilir. İsterseniz kalkalım."

"Nasıl arzu ederseniz..."

"Çıkalım da rıhtımda biraz dolaşalım. Geçen akşam güzel bir yerde dondurma yemiştik."

"Ha, Monblan Pastanesi olacak; oraya gideriz."

Karanlıktan korkan Viskonsül caddeleri takip ederek ve yolu uzatarak pastaneye doğru, Nurper'le yan yana gidiyordu. Her bekar kalmış erkek gibi gösterişli bir kadınla yürümekten, bakıldığını hissetmekten memnundu. Hele geçimi ve üzüntüsü ile alakası olmadan o saatte dolaşmak, kadının dostu yahut kocasıymış gibi görünmek, etraftakilerin arzularını tahrik etmek hoşuna gidiyordu.

"İşte eğlendim; gönül avuttum: Biraz sonra o yerine, ben evime! Derdini, sinirliliğini kocası çeksin, masrafını da... Ben şahımı bu kadar severim," diye kendini avutmakla beraber Nurper'in otel odasında elbiselerini nasıl çıkarıp yatmaya hazırlanacağını göremediğine azıcık üzülüyordu.

Dondurmacıya girişleri müşteriler arasında alaka çekti. Birçok masada ısrarlı bakışlar ve sonra baş başa fısıltılar başlamıştı. Kadın alımlı, belki de geceleyin, ışıklar altında, uzaktan çok güzeldi; pısırıklığını da üzerinden atmış, oldukça alışkan adımlarla garsonun ardından, gösterilen yere doğru sendelemeden yürüyordu.

Hasır koltuklara henüz oturmuşlardı, Nurper birinin selamına karşı başını nezaketle eğdi. O tarafa bakan Hayati yine Câsim'in ayakta durduğunu gördü.

"Nereden tanıyorsunuz, bu adamı?" diye sordu; sesi istemeyerek öfkeliydi.

Genç kadın saf, sakin tavırla cevap verdi:

"Parkta rastladım, ilk geldiğim gün... Çocukla meşgul oldu, bize çiçekler koparıp verdi; nazik, terbiyeli davrandı."

"Bilirim, onu... Herkes bilir: Çapkının biridir. Belediye reisinin akrabası olduğundan haylaza Park Müfettişliği diye bir iş buldular. Tanımamazlıktan gelseniz daha iyi!"

"Bir daha öyle yaparım; başüstüne, efendim. Huyunu suyunu nereden bilecektim? Memleketin yabancısıyım. Çok mu fena ettim? Vah vah... Aman bundan sonra dikkat edeyim. Kendime söz getirmeyi hiç istemem."

Dondurmalarını durgun bir halde yediler. Ekseri bekarlar gibi Hayati çabucak bezginlik duymuş, ilk saatlerdeki neşesini kaybederek kadından yorulmuştu. Kalkmadan önce bir merakını halletmeyi unutmadı:

"Ermeniceyi nereden öğrendiniz? Güzel konuşuyormuşsunuz."

"Samatya'da doğmuşum; bana bakan kadın Ermeniydi... Farkında olmadan öğrenivermişim. Lisanları çabuk kaparım. Burada da Fransızcamı ilerleteceğim, zannediyorum."

Onu otele bıraktı, ayrılırken de Konsolos'a benzememek için elini öpmedi, sadece sıktı ve kadının teşekkürlerine karşı ara sıra gezintiler yapmaya daima hazır olduğunu söyledi ama yarım ağızla...

Dönerken şöyle düşünüyordu:

"Anlamadım nenin nesi olduğunu. Irz ehli mi? Değil mi? Oyun mu oynuyor, yoksa samimi mi? İnsan bir karara varamıyor. Bu yaşta, üçüncü koca! Maceraperest, münasebetsiz, densiz bir mahluk, galiba. Zaten güzel mi, çirkin mi, zeki veya bön mü? O hususta da bir fikir hasıl edemedim.

Ancak yaman bir dişi... Evlenip evlenip etrafa zürriyet[1] serpiştiriyor; daha da, serpiştirecek. Herkes ne yaparsa yapsın, benden paso!"

Pansiyonuna ışık tertibatı koydurmuştu; antredeki düğmeye basınca her taraf aydınlanır, karanlık köşe bucak kalmazdı. İntizamla soyundu; ellerini ve yüzünü iyice yıkadı; yatağına girdi ye arzusu dışında hâlâ zihnini kurcalamakta devam eden Nurper'i unutmak için pullarını düşünmeye koyuldu.

*

Konsolos, yanında Hayati olduğu halde geniş balkonda durup hurmaların kesilmesini seyrediyordu. Turuncu dallara dizilmiş olgun meyve hevenkleri bahçenin bir kenarına sıralanınca dedi ki:

"Kavas bir tanesini de Sadun'un pansiyonuna götürsün, hoşlarına gider."

O günden beri Nurper oteli bırakmış; civarda bir pansiyona taşınmıştır. Kendi arzusuyla mı? Hayır. Bahtiyar Bey'in ısrarıyla, istemeyerek! Zira, hemen her yaşlı âşığın yaptığı gibi o da bir hamilik rolü takınmış, küçük ailenin menfaatlerini, haysiyet ve rahatlarını koruyan bir vasi kesilmişti. Fena niyetlerden uzak, tamamıyla şefkat ve merhametle hareket eden âlicenab bir vasi, güya!

Hayati ile Ebu Ali, amirlerinin çevirdiği dolabı gözden kaçırmıyorlar, fakat birbirlerine –sezdiklerini gözleriyle anlatmakla beraber– söylememeyi daha münasip görüyorlardı.

1 zürriyet: soy, sop

Yalnız Kavas ara sıra, öğle tatilinde viskonsüle yeni haberler ulaştırıyordu. Mesela bir gün gelip diyordu ki:

"Bizim bek efendi şok insan... Alıyor Nurber karşısına, veriyor nasiha: 'Gitme orda! Konuşma bu adamla! Evde otur! Daim, daim sokakta... Olmaz bu!'"

"Senin yanında mı nasihat ediyor?"

"Yok... Ne zaman bansiyona götürür bazı bazı fevakih: yusufendi (mandalina), bartagan (portakal), muz, tamar (hurma)... Toğrul yesin! Hanum söyler bana. Diyor: 'O benim ammi' anladı sen: amûca, yani! Hem ne saat gidiyor bansiyon... Sadun bulunmaz orda!"

"Senin gittiğin saatlerde Sadun Bey pansiyonda mı oluyor?"

"Oldu, olmadı, fark yok. Ben Kavas... Girmez oda içinde... ocaari durur başımda."

Ebu Ali'nin lisanında K'ler çok defa okunmadığından Kocakarı kelimesi ocaari telaffuzu alırdı. Hayati pansiyon hakkında da malumat edinmişti: Yaşlı, ayrıca topal bir Süryani kadının eviydi; bir odasında petrol şirketinde kâtiplik eden kara kuru, aksi suratlı, hangi milletten olduğu bilinmeyen Mösyö Fokas adında kırk beşlik bir adam otururdu ama geceden geceye gelir, erkenden çıkar, boş vaktini kimsenin görmediği meçhul yerlerde geçirirdi.

Demek oluyor ki Bahtiyar Bey pansiyona dadanmış, Nurper'i karşısına alıyor, baba nasihatleri verir görünerek korta ediyordu. Hem de Sadun işinde bulunduğu saatlerde! Ama kavas da mandalina, portakal, hurma, muz götürmek bahanesiyle oraya uğramaktan geri kalmıyordu. Ayağını basmayan, yüzünü görmeyen kendisi, Viskonsül'dü.

Bununla beraber bir defa daha karşılaşmak istemiyor değildi de...

"Bakalım, ne tahavvül[1] var? Bana nasıl muamele edecek?"

O günlerdeydi, Konsolos Hayati'yi odasına çağırdı, hem de kapıdan işaret ederek ve esrarlı bir tavır alarak... Yalnız kalınca:

"Oturunuz şöyle," dedi, "mesele mühim: Emniyetimizle alakalı bazı vesaik[2] elde ettim; bunları merkeze göndermek lazım. Evvela sizin götürmenizi düşündüm; lakin kâtip henüz işleri kavramadı. Acaba onunla yollayabilir miyiz? Güvenilir mi?"

Hayati bir anda sezdi: Kocayı uzaklaştıracak; vesaik, falan fasafiso şeyler! İyisi, arzusunu muvafık bularak suyuna gitmek, hatırını hoş etmek. Kendisi tekaüt, Konsolos mebus olunca, devlet dairelerinin birinde ona bol ücretli ilave bir iş bulabilirdi. Dik kafalılığın sırası mı?

"Neden güvenilmesin, efendim? Şimdiye kadar suihalı[3] görülmedi; bir vali oğlu... Pekâlâ olur. Gayet iyi düşünmüşsünüz."

"Hakkınız var, terbiyeli çocuk, adam evladı."

"Hem alışsın bu işlere... Sayenizde yetişecek; yetiştirilmeye muhtaç."

Bahtiyar Bey, Viskonsül'e bir Amerikan sigarası uzattı: Hatta çakmağını da yakıp tutarak sordu:

"Başka ne var, ne yok? Ben o meselelerle çok meşgul olduğumdan sizinle pek görüşemiyorum. Lüzum da yok. Mü-

1 tahavvül: değişme
2 vesaik: belgeler
3 suihalı: kötü hal

kemmelen idare ediyorsunuz; himmetimizle daha ehemmiyetli işlere vakit ayırabiliyorum."

Birbirlerini karşılık pohpohlamalardan sonra Konsolos:

"Öyleyse Sadun'u gönderiniz yanıma... Fakat daha evvel, tevdi edeceğim[1] vazifenin ehemmiyetini kendisine siz anlatınız. Bunu hüsnü ifaya muvaffak olduğu takdirde merkezce iyi bir not kazanacağını da söylersiniz şevki artar."

"Üstelik kocayı kandırmak rolü de bana düştü!" diye Viskonsül içinden mırıldandı; dışından:

"Hay hay, anlatırım; ferasetlidir, anlar," sözleriyle amirini memnun etmeyi unutmadı.

Hayati bürosuna girince kapıyı örttü; Sadun'un masasına yaklaşıp kulağına eğildi:

"Size mühim bir vazife tevdi edilecek, istikbalinizi tahtı emniyete alacak mahrem vazifelerden biri... Göreyim, evladım, göster kendini! Şimdi Konsolos Bey işi anlatacak. Kavaslar, hiç kimse sezmesin. Haydi, odasında seni bekliyor"

"Ne gibi bir vazife, bu?"

"Ben ifşasına mezun değilim. Şu kadarını biliyorum: Yolculuk var! Yok, yok, yalnız size... Muvakkat[2] bir iş; gidip geleceksiniz, inşallah böylelikle bir kançlarlık yakalarsınız. Bizim kançılarlık da henüz münhal..."

Kâtip yarı şaşkın, bürodan çıkınca Hayati ellerini uğuşturarak gülümsemeye başladı. Bekâr kalmanın, bu gibi vaziyetlere düşmemenin zevkini tadıyor, keyfini sürüyordu.

"Kadınla uyuşmasa kocayı başından deflemezdi," di-

1 tevdi etmek: vermek, bırakmak
2 muvakkat: geçici

yordu, "herhalde beraber kararlaştırmışlardır. Pinponun dayanamayacağını ilk gününden kestirmiştim, ben! Lakin Nebahat Hanım ne buyuracak, bakalım? Muhakkak kuşkulanacaktır; kavasların ağzını arayacaktır."

O böyle söylerken Ebu Ali içeri girdi:

"Biletler aldı, ben!"

"Ne biletleri, bunlar?"

"Tayyare bilet. Konsolos bek söyledi; Hanum gidecek İstanbul; küçük kızı medrese yazacak."

"Öyle mi?... Demek Nebahat Hanım Gülbün'ü koleje koymak için İstanbul'a gidiyor. Ne zaman?"

"Yarın, dokuz..."

"Güle güle gitsinler. Sahi mektepler çoktan açıldı; geç bile kalmışlar."

Hayati Bey gülmemek için dudaklarını ısıracak haldeydi; beklediği komedi başlıyordu ve herhalde Ebu Ali olanı biteni kendisine yetiştirecekti. Demin Konsolos'un yanına giderken giydiği kalın sadakor ceketini tekrar çıkardı; heyecandan ateş basmıştı. Zaten hava boğucu idi; denizin gökte birikmiş ve şehir üstüne toplanmış olan kalın buğusu hava tazyikini arttırmış, saldığı gölgeye uymayan bir sıcaklıkla her tarafı hamam halvetine çevirmişti.

İkindi üzeri bu mevsimin bunaltıcılığı meşhurdu; sokaklar tenhalaşır, ses seda kesilir, ahali guruba doğru buğu tabakasını silip götürecek akşam rüzgârını bekleyerek yerinden kımıldamazdı. Evlerde kadın erkek hemen hemen herkes çıplağa yakın bir kıyafette aygın baygın, ikide bir duşun altına koşarak mecalsiz otururdu.

Şüphesiz Nurper de pansiyonunda aynı haldeydi. Vis-

konsül bunu neden hatırlayıp düşündüğüne akıl erdirememekle beraber kadın, çıplak tenine ora usulü önden yırtmaçlı suni ipekten kolsuz, uzun ve geniş bir nevi maşlah geçirmiş, divana uzanarak yatar vaziyette gözünün önüne gelmişti. Vücudun da ruhun da gevşediği cinsi hülyalar saatiydi bu! Lakin muhakkak ki Bahtiyar Bey'i değil, Câsim'i hayalinden geçiriyor, sıcak memleketlerde o gibi tahayyüllerin çok zevkli, adeta hakikatle teması andırmasından dolayı da bunaltıcı havanın devamından şikâyet etmiyordu.

Sadun'un döndüğü zaman memnun görünmesine bakarak, Viskonsül bu gencin ya pek bön yahut fazla geniş havsalalı, düpedüz göz yumucu rolünde olduğuna hükmetti; ikinci ihtimal daha kuvvetliydi. Delikanlı, kendisinin bulunmadığı müddet zarfında Hayati Bey'in ara sıra pansiyona uğramasını rica ediyor ve:

"Size karşı derin hürmeti vardır, lütuf buyurur, hatırını sorarsanız yalnızlığını hissetmez... Buna güvenerek gidiyorum," diyordu.

Öteki, "Hatırını soracaklar çok... Başta Bahtiyar, arkasından Ebu Ali... Câsim'i, Baronu da unutmayalım. Belki Doktor Corci'yi de! Olur a, kadıncağız bir gece hastalanıverir... Kimi çağıracak? Gelsin Elbukrî..." gibi alaylı, biraz da kıskanç düşüncelerle meşgul, "Hay hay! Elbette aramaz mıyız, hiç!" diye basma kalıp cevaplar veriyordu.

Seyahatin tarihi ile vasıtası da kararlaşmıştı: iki gün sonra limana uğraması beklenen bir Türk vapuruyla gidecekti. Yanındaki vesaik bu suretle daha ilk dakikadan itibaren emniyete alınmış oluyordu. Hayati içinden:

"Uzun sürmesi de temin ediliyor," dedi. "O vapur bel-

li başlı iskelelere uğrar, İstanbul'a on günde varır. Koca erkânıharp, ne plan hazırlamış maşallah! Bütün arızaları bertaraf ettikten başka geniş vakit ayırmayı da temin yolunu bulmuş. Bravo, maestro!"

Üç gün içinde her iş olup bitti, önce Nebahat Hanım'la küçük kızı Gülbün, arkalarından Sadun deniz yoluyla hareket ettiler. Katip'in gidişi Ebu Ali'yi sarstı; memnun mu olmuştu, vesveselenmiş miydi? Bir müddet anlaşılamadı. Gelip konuşmuyordu da... Her zamanki gibi telaşlı ve cakalı tarzda günlük vazifelerini yapmakta devam ediyordu. Hayati dayanamadı, sordu:

"Ne var, ne yok, Ebu Ali?"

"Sağlık seydi... Her şey eyu."

"Nurper Hanım'ı ara sıra yokluyor musun?"

"Ben gitmez, iş kıtir, vakt bulmaz."

"Olur mu ya? Kadıncağızı bir defa olsun aramalıydın."

"Lâ lüzum! Konsolos beyk arar... Câsim arar... şok kişi var, arar..."

Kavas acı, vahşi bir gülümseyiş ve bakışla kafasını çevirip uzaklaştı.

Bu gülümseyiş, malum film markasındaki arslanın tebessüm mü, kin veya keder mi, ne olduğu bilinemeyen dudak bükümüne, bakış yine onun munisliği içinde endişe verici nazarlarına benziyordu. Başını çevirişi de tıpkı Goldwyn aslanın ki gibi hem küskün, hem bezgindi.

Ebu Ali henüz çıkmıştı ki odaya Zahir Bey Elabûcî girdi. Memleketin eşrafından, vaktiyle Birinci Osmanlı Mebusan Meclisi'nde bulunmuş, oğullarını mülkiye mektebinde okutarak vilayet maiyet memurluklarına tayin ettirmiş bir

zatın torunuydu; düzgün Türkçe konuşur, Türklerle düşer kalkar, bilhassa şehre gelen Türk artistlerinin peşinden ayrılmaz, ikide bir konsoloshaneye uğrayıp memurlarla gevezelik etmeyi de unutmazdı. Her yıl İstanbul'a gider, aylarca kalırdı.

Elabûcî "Kapıcı"nın değişmiş, Arapçalaşmış şekliydi. Galiba cedlerinden biri zamanın dizdarı[1] mı, mütesellimi[2] mi, Kısacası paşasına yahut derebeyine kapıcılık payesiyle hizmet ederek aile bu soyadıyla meşhur olmuştu.

Kavas Kasım'a kakuleli kahve ısmarlayan Hayati, genç yerlinin gevezeliğini dinlemeye hazırlandı, önce gazinolardan, barlardan haber veren Zâhir bir hikâyeye başlamıştı: İki gün oluyormuş, Nehrunnuh kenarındaki gazinoda birkaç ahbabıyla öğle yemeğine gitmişler. Orada bir kadın görmüşler; fevkalade bir parçaymış... Haniya şu belediye reisinin yeğeni serseri Câsim yok mu? Onunla berabermiş. Hizmet eden garsona sormuşlar bozuk bir Arapça, bazı defa da Türkçe konuşuyormuş; galiba Türkiyeli bir muganniye[3] yahut bar artistiymiş ama iki gecedir bütün eğlence yerlerini gezen Zâhir onu bir türlü bulamamış!

Viskonsül derhal hükmünü verdi: Bu kadın Nurper olacak! Şüphesini gidermek için, kaçamaklı yoldan:

"Sarışın mı," diye sordu. "Ufak tefek, oynak bir şey mi?"

"Hayır, bilakis... Boylu boslu, kara gözlü ve kara saçlı, lakin teni kâğıt gibi beyaz. Oynaklığını görmedik; sadece

1 dizdar: kale muhafızı, kale bekçisi
2 mütesellim: Tanzimat'tan önce beylerbeyi ve sancakbeylerinin bölgelerindeki sancak ve ilçeleri kendi adlarına yönetmekle görevlendirdikleri kimse
3 muganni: şarkıcı

neşeliydi, boyuna gülüyordu. Câsim'e muhakkak vurgun! Yemek yediler; sonra dağa çıktılar, çağlayan başına! Malum ya, orası âşıklar yoludur; Büyükada'daki gibi..."

Artık şüphe kalmamıştı, Peri Hanım, kocasının bulunmamasından istifade ederek sevdiği delikanlı ile kır safasına çıkmıştı. Hem de Konsolos Bey'i kafese koyarak! Pansiyon sahibesini de herhalde elde etmiş, işi yoluna sokmuştu.

"Ne fettan mahlukmuş şu, Samatyalı mahalle kızı!" diye içinden parmak ısıran Hayati, ne olsa haberden üzülerek bahsi değiştirdi.

Lakin hovardalığıyla övünen Elâbûcî çıkarken sözü tekrar o meseleye getirerek:

"Yakında kim olduğunu anlarım elbette," dedi, "öğrenmeden bırakmam. Hele parka doğru uzanayım, belki de Câsim'i bülbül gibi söyletirim. Kadın aklımdan çıkmıyor. Vallahi, siz de görseniz beğenirdiniz, azizim... Hele Konsolos Beyimiz bayılırdı. Kartaloş Kraliçe Natali ile alakası yok, bu afet-i canın!"

Memleket, Osmanlı göreneğinin devamı olarak Madam Alberti'nin yaşlanmasına rağmen şimdi de gelip geçen konsoloslara metreslik ettiğini sanırdı.

Misafir gittikten sonra Viskonsül'ü bir gülme aldı; Ebu Ali'nin o kır safasından haberi olmadığına, duysa nasıl küplere bineceğine, Türkçesini büsbütün unutup neler söyleyeceğine gülüyordu. Fakat neşesi uzun sürmedi.

"Sahi, ayıp etmiş Nurper! Nihayet işin içinde konsoloshanenin haysiyeti mevzuubahis, Bahtiyar Bey'in nasihatleri bir kulağından girmiş, ötekinden çıkmış. Ben de Câsim'le

görüşüp selamlaşmamasını tembih etmiştim. Anlaşılan güme gitmiş. “Boş ver” demiş olacak, aşifte!”

Sadakor ceketini giydi; saat zaten beş buçuktu, âdet edindiği gibi evinin yolunu tuttu. Lakin fikrini birdenbire değiştirerek Nurper’in pansiyonuna uğrayıp birkaç söz söylemeye karar verdiğinden sağa saptı. Bu yeri biliyordu. Şariül Gali Caddesi üzerinde, büyük binaların arasına sıkışmış bir apartmandı.

Epeyce yürüdü; sonra durdu; palmiye gölgesi altına rastlayan bir bankete oturdu.

“Az daha yanlış bir iş yapacaktım”, diye söylendi, “beş dakika dinlenip odama döneyim. O kadın himaye edilmeye layık olmadıktan başka insana söz getirir. Beni de pansiyonuna dadandı diye tefe koyar Ebu Ali!”

Henüz sokağa çıkma zamanı gelmediği cihetle tenhalığından dolayı cadde olduğundan fazla geniş, aydınlık ve aşılamayacak kadar uzun görünüyordu. Hayati kendine öfkelendi ve söylendi.

“Akılsız başın cezasını ayak çeker. Cehennem sıcağında boşu boşuna bir çeyrek saat yol yürümüş oldum. Periler götürsün o Nurper haspasını!”

Pansiyonuna kan ter içinde, uflayıp püfleyerek girdi. Dul Madam Pelin evin en serin yeri olan antredeki hasır koltuğa her zamanki gibi açık saçık oturmuş, tırnaklarını boyamakla meşguldü; Fransızca:

“Bonjur Papa,” dedi, “seni demin bir genç kadın aradı. Yine gelecek.”

“Kimmiş bu kadın?”

“Söylemedi. Belki bir bar artisti... Pasaport vizesi mi yaptıracak, nedir? Önce Türkçe, arkasından Arapça konuştu.”

“Benim burada o işlere bakmadığımı söylemedin mi?”

“Söyledim. Cevap vermedi, gitti.”

“Yine gelirse atlat. Yıkanacağım, soyunacağım. Yarın konsoloshaneye başvursun.”

Merdivene doğru yürürken zil çaldı. Başını çevirince açılan kapıdan Nurper’in içeri süzüldüğünü hayretle fark etti.

“Hayrola kızım... Bir şey mi var?”

Görmeyeli kadın daha incelmiş, şık bir tavır almıştı.

“Afedersiniz Beyefendi, Mühim bir mesele hakkında sizinle konuşacağım. Konsoloshanede olamazdı, bu... Bence çok ehemmiyetli, iki gündür üzüntüden ölüyorum.”

Hayati o mühim meselenin antrede konuşulamayacağını düşünerek Nurper’e işaret etti. Beraberce merdiveni çıktılar; yatak odasının yanındaki terasaya girdiler. Orası doğuya rastladığından bu saatte gölgelikti; sarmaşıklarla çiçek saksıları da yeni sulanmış olduğundan rutubet serinlik hissi veriyordu.

Nurper, kendine gösterilen iskemleye –terbiyeli bir çocuk hali takınarak– Hayati Bey ayakta durduğu müddetçe oturmadı. Oturduktan sonra da yine çocuk utangaçlığıyla önüne bakıp sustuğundan mükemmel surette masum rolü oynuyordu.

“Sadun Bey’den mektup aldınız, tabii?”

Cevap yok. Elleri bir mendili mıncıklamakla meşgul, çorapsız ayakları da birbirine bitişik olarak sinirli sinirli kımıldanıyor. Yine Hayati sordu:

"Bir şeye mi canınız sıkıldı?"

"Evet, beyefendi! Bir şeye pek üzüldüm; hem çok üzüldüm. İki gecedir gözüme uyku girmiyor. Helecandan konuşamadım, demin... Ben büyük bir kabahat işledim; yüzünüze bakmaya utanıyorum, yer varılsa da yerin dibine girsem daha iyi, vallahi!"

"Size karşı bir mesuliyetim olmadığına göre bana kabahatlerinizi söylemek mecburiyetinde değilsiniz. Zaten bekâr kalışımın sebebi de o gibi mesuliyetlerden kendimi uzak bulundurmaktır. Yorgun argın işimden geldim; başımı dinlemeye muhtacım. Bu bahsi hiç açmasanız memnun olurum."

"Açmazsam ölürüm. Görmüyor musunuz, ne haldeyim! Şimdi düşüp bayılacağım; belki de müthiş bir kriz gelecek, üzerime... Bazen olur, saatlerce açılamam."

"Peki peki... Söyleyiniz de ikimiz de kurtulalım."

"Ben bir şey yaptım; fena bir şey... Sizin sözünüzü dinlemedim."

"Hangi söz, o? Hatırlamadım."

"Hani ya Câsim ile konuşma, selamlaşma demiştiniz ya... Aksini yaptım: Onunla Nehr-i Nûh'a gittim; yedim, içtim, dağa çıktım."

"Haberim yok mu sanıyorsunuz? Kocanız düşünsün; beni alakadar etmez."

"Hayır, öyle değil. Madem ki söz vermiştim, yapmamalıydım. Gafletime geldi... Şeytana uydum. Oldu bir kere... Bir daha mı? Allah esirgesin! Kati söz veriyorum, yüzünü bile görmeyeceğim."

Hayati, bu bayağı konuşmadan tiksinerek kadına artık

gitmesini anlatmak maksadıyla ayağa kalktı, öbürü yerinden fırlamış, ellerine sarılmış, öpüyor ve:

"Affedin, beni! Affetmezseniz, affettiğinizi söylemezseniz çıldırırım, vururum kendimi!" diyor, bir taraftan da ağlıyordu.

Viskonsül ellerini zor kurtardı:

"İstediğiniz olsun, affettim, işte! Gidiniz artık. Daha sakin bir zamanınızda konuşuruz. Haydi kızım, haydi!"

İçinden de şöyle söyleniyordu:

"Aman Yarabbi! Ne şirret, ne arsız mahluk! Püsküllü belaymış meğerse!"

Nurper yere oturuvermişti; kaldırmaya davranırken mermer zemine boylu boyuna uzandığını kaskatı kesildiğini gördü. Ne yapacağını evvela kestiremedi; fakat Pelin'i çağırmanın işi büyüteceğini düşündüğünden ve morfin, kokain müptelası bar artistlerinde böyle vakalara rastladığı cihetle kendiliklerinden açıldıklarını bildiğinden kadını yakaladı, kucaklayıp kaldırarak köşedeki geniş divanın üzerine koydu; açılan eteğini düzelterek vücudunun çıplaklığını örttü. Örttü ama kalçalarına kadar görmüş, fazla bakmamak için gözünü yummuştu.

Şimdi ayakta durup onun yüzünü seyrediyordu: Dişleri kısılmış, gözleri sabitleşmiş, nefes alışları sıklaşmıştı. Bereket, bu hal uzun sürmedi; Bir gevşeme hasıl oldu. Derin derin iç çekiyordu. Bunlar da bitti. Uyuyordu, galiba...

"Evet, uyuyor, hem rahat rahat uyuyor. Bari aşiftenin üstüne bir şey örteyim."

Yan odadaki karyolasının ince pike örtüsünü alıp getirdi; kadının üzerine hafifçe bıraktı.

"Biraz uyusun, defederim."

Kararıyla hamam bölmesine girip bol sudan geçti; fena terlemişti, temiz çamaşır giydi. Gelip baktı: Uyku devam ediyordu.

"Karı buraya uyumak için gelmiş," diye mırıldandı," kır gezintisinin yorgunluğunu çıkarıyor. İradesi zayıf, sinir sistemi bozuk bir hasta! Ne yaptığını bilmiyor. Zihninde kurmuş, kurmuş, işi büyütmüş, benden af dilemeyi aklınca lüzumlu bulmuş. Onun evime girdiğini, uzun müddet kaldığını Ebu Ali gördüyse fena! Acaba uyandırsam mı? Hele bir aşağıya bakayım."

Madam Pelin sokağa çıkmıştı. Kaynanası da bu saatte yan sokaktaki teyzesine giderdi; demek ki evde Nurper'le yalnız kalmıştı. Hayati şaşaladı. Güneş sis tabakasına gömüldüğünden vakitsiz bir loşlukla dolan alt kat durulur gibi değildi. Yukarı çıkınca genç kadını yine uyur buldu; yalnız, uyku esnasında sol tarafa dönmüştü; dönerken pike yere düşmüş, vücudu yine açılmıştı. Tekrar örtmek için yaklaştı; yaklaşınca Nurper'in gözlerini açtığını, mahmur mahmur yüzüne baktığını, dinlenmiş hatlarla tatlı tatlı gülümsediğini gördü. Sonra şöyle dediğini işitti:

"Otursanıza yanıma!"

Uzanan eli, Hayati'yi divana çekti, zorla bir yere iliştirdi; lakin kadın duvara doğru büzüldüğünden vücutları birbirine dokunmuyordu.

"Bu sefer krizi çabuk geçirdim. Zaten telaş edilmez, halime bırakılırsa uzun sürmüyor. Fakat bilseniz vücudum nasıl kırık... Dayak yemişim gibi. Merak etmeyiniz, şimdi gideceğim. Baş belası oldum, size! Gitmeden önce söyleyeyim..."

Sebebini anlamadan yumuşadığını, merhametle karışık bir hazzediş haline geçtiğini fark eden Viskonsül, hislerine hâkim olmak için sertleştirmeye çalıştığı bir sesle:

"Söylemezseniz daha iyi," dedi, "böyle meselelere karışmak istemem."

"Dinleyiniz: Ben galiba o Câsim'i sevivermişim. Bu yaşıma geldim, üç koca gördüm, daha kimseyi sevmediğime inanır mısınız? inanınız, Hayati Bey! Hep sevmeden evlendim, inanmayacağınız bir şey daha var: Ömründe günah işlememiş bir kadınım ben! A, inanmaz gibi duruyorsunuz... Sahi, inanmıyor musunuz?"

"Ben papaz değilim, günah çıkarmasını bilmem."

Nurper usul usul, sezdirmeden Hayati'ye sokuluyordu; diz kapakları erkeğin beline dokunmuş, dayanmıştı bile...

"İnanmayın ama hakikat bu, işte... Günahsız bir kadınım, Allaha şükür! Ama parkta, ilk geldiğim gün ona rastlayınca bir tuhaf oldum. Câsim de aynı şeyi duymuş. Nehir kenarında konuşurken anlattı. Yukarıya şelalelere çıkarken öpmeye kalkıştı."

"Bırakmadın mı, sanki?"

Hayati bu sualinden hayrete düştü; senli benli oluşuna da.... Asıl şaştığı şey beline abanan diz kapaklarının temasından kurtulmak istemeyişi!

"Bıraktım: karşı koyamadım. Lakin sizin konsolosunuz yok mu? Aynı şeyi yapmak istemişti; az daha elimin tersiyle suratına vuracaktım; bereket anladı, terbiyesini takındı."

"Şimdi onun niyet ettiğini ben de yapmak istesem tokadı yiyecek miyim?"

"Siz öyle şey yapmazsınız. Yapsanız da fikriniz fesat değildir."

"Yaptım, farz edelim."

"Sinirlenmezdim, herhalde... Darılırdım, sadece. Ama dargınlığım uzun sürmezdi; sizden çok hoşlandığımı o akşam, otelde söylemiştim, hatırlıyor musunuz?"

Hayati, hatırladığını anlatan bir vaziyetle başını salladı ve kadının –sanki aralarında mahrem bir münasebet geçmişçesine– yüzüne şımarık, laubali bakışından tuhaflaşarak yerinden kalkmaya niyet etti. Güneş batmış olacaktı ki teresayı artık gökte kalan ve gittikçe turunculaşan şeftali kabuğu renginde tüylü bir ışık aydınlatıyordu.

"Sizin evinizde içecek bir şey bulunmaz mı, Hayati Bey?"

"Ne mesela?"

"Mesela viski soda..."

"Hani alkolle başın hoş değildi?"

"Krizlerden sonra ihtiyaç duyarım."

"Öyleyse buz dolabından getireyim ama içip hemen gidersin."

"Gitmemi neden istiyorsunuz? hazzetmiyor musunuz, benden? Yoksa."

"Yoksa?"

"Hiç! Söylemeyeceğim. Zaten anladınız."

Nurper yerinden doğruldu; pikeyi üzerinden yana itip ayağa kalktı. Parmaklarıyla saçlarına çeki düzen verdikten sonra keten eteğinin buruşukluklarına bakıyordu:

"Sokağa nasıl çıkacağım, böyle? Bir ütü verseniz de azıcık bastırsam. Viskiden vazgeçtim; gecikeceğim. Saat dokuzda Bahtiyar Bey'le birbirimizden haberimiz yokmuş

gibi yaparak sinemada bulaşacağız. Bir daha gelişimde size Konsolos'un aşk mektuplarını getireceğim. Beraber okur, güleriz... Ben ona Konsolos değil, 'Koncolos' diyorum. İyi bulmamış mıyım?"

"Dışarısı karanlık; kimse farkına varmaz. Pansiyon da şuracıkta... Daha olmazsa bir taksiye atlarsın. Hem ben ütünün yerini bilmem."

Girerken antrede gördüm; o maymun kadının yanında masada duruyordu. Sakın bir şeyiniz olmasın, bu şafi köpeği? Hem kızarım, hem de size biraz acırım, doğrusu! Eh, gideyim... İstediklerimden hiçbirini yapmadınız ama dargın ayrılmaya gönlüm razı olmuyor. Haydi yanağımdan ağabeyce öpün de barışalım. Rahat döneyim, evime.

Genç kadın yüzünü uzattı.

Viskonsül inatçılığına devam etmek iradesini göstermekte hâlâ muvaffak oluyordu. Parmağıyla bu yanağı hafifçe okşadı ve:

"Bu kadarı yeter; daha ötesini benden bekleme," dedi, eliyle Nurper'i sırtından yavaş yavaş iterek merdivene doğru önünde yürüttü.

Elektrikleri yakmayı ihmal etmemişti.

Böylece aşağı kata indiler. Kadın artık konuşmuyordu. Konuşmadan, önüne bakarak küskün tavırla kapıyı kendisi açtı. Fakat işte o zaman Hayati'ye ne oldu? Bir merhamet mi duydu, yoksa arzu mu? Tayin edemeden Nurper'i içeriye çekti; bir eliyle de kanadı örtmüştü. Dudakları genç kadının tenine süründü, ağzına rastlamaktan çekinerek onu yanağından sıcak bir nefesle öpmüştü:

"Git artık," diye söylendi, "konuşmadan git; bir daha sa-

kın gelme! Gelmeyeceksin; ayağını basmayacaksın, buraya! Anladın mı?"

Nurper kapıdan çıkarken şu cevabı verdi:

"Anladım... Yarın değil öbür gün yine bu saatte gelirim."

*

Hayati yalnız kalınca yan oda kapısının pervazına dayandı. Eve dönüşünden beri başına gelenlerden sersemlemişti. Bir müddet öylece kaldı; sonra mutfak koridorundaki buzdolabına gidip bardağa viski koydu; üzerine bir şişe Perier doldurdu; ağır ağır merdivenleri çıkıp demin Nurper'le oturdukları terasaya girdi ve aynı divana oturdu. Burası açık ve çiçeklerle donanmış bir yer olmasına rağmen kadının süründüğü parfümün hayasız kokusunu muhafaza etmişti.

"Dur bakayım," diye söylendi, "muhakememi başından, geldiği dakikadan itibaren adım adım yürüteyim; birbirine karıştırmayayım. Evvela af dilemek rolünü oynadı. Niçin buna lüzum gördü? Sonra bayılma taklidi yaptı yahut gerçekten bayıldı. Sebep? Peki, beni yanına çekip oturmaya icbar edişi, Câsim'e aşık olduğunu söylemesi, yanağından öptürmeye kalkışı neden? Düşünmeye bile değmez. Hepsi adicesine koketri... Buna ileri dereceyi bulmuş fındıkçılık denilir. Aklınca etrafındakileri birer birer avlıyor, tesiri içine alıyor. Doğuştan oynak, fahişe ruhlu bir kız. Zannederim bir noktada samimiydi: Bu bayağı oyunları, sokak kadını cilvelerini yapıyor, erkeği kışkırtıyor ama ötesine gitmiyor."

Viskiyi –ısınmasın diye– yarı yarıya içti.

"Acaba sataşsaydım sesini çıkartmaz mıydı? Güvenilmez;

belki çıngar bile koparırdı. Bahtiyar Bey'e indirecekmiş tokatı! İndirir mi indirir; kaçığın biri..."

Kadehtekini bitirdi.

"Lakin güzel yerleri çok... Hele vücut –iyice gördüm bu sefer– biraz kusurlu, kabaca ama gergin... Teni de gayet pürüzsüz, üzerinde tek pürtük, leke, sivilce hiçbir şey yok. Neyse, fırtınayı kazasız, belasız atlattım. Şimdi bir de tutup istifadeye kalkışmadığıma üzülüp pişmanlık duymayayım. Böyle münasebetlerin zevki, sonradan çekilecek çileye değmez."

Zihni başka bir noktaya saplandı: Çaresizdi artık... Câsim'in kucağına düşecekti. İkinci nokta daha enteresandı: Bahtiyar Bey gemi azıya almıştı; yaptıkları yetmiyormuş gibi anlaşılan mahbubeye aşk mektupları da yazıyordu. Yine de yüz bulmuyordu.

Tokat sahnesi gözünün önüne geldiğinden gülmeye başladı:

"Kocanın dönmesine çok kalmadı, manevralar başarısız geçecek, galiba! Lakin kim derdi ki ilk geldiği gece vapurda karşıma çıkan yeldirmemsi mantolu, soluk lacivert bereli, dilini yutmuş pısırık kadın bana zorla kendini öptürecek ve asıl komiği, koca Konsolos Beyefendi'ye Koncolos adını takarak suratına silleyi indirecek. Lâ havle velâ kuvvete illâ billah!"

Şimdi de aklından Ebu Ali geçti ; azıcık ürktü. Bu yabani âşığın halini hiç beğenmiyordu. Öyleleri kuru iltifatla uzun müddet avunamazlar; yüz buldukça astarını da isterler; yüz bulamayınca da ifrite dönerler.

Otelci Peltekyan'ı da çoktan görmemişti. Saat ancak sekiz buçuğa geldiğinden bu akşam orada yemek yemeyi dü-

şündü, İstanbul usulü kâğıtta bir barbunya balığı fırını, bir de taze bezelye sotesi yiyecekti; bezelyenin daima tazesi yetişen bir memlekette bulunuyordu; balıklar da güzel ve çeşitliydi. Ancak yerli lokantalar bunları pişirmesini bilmezler, yağa ve salçaya boğarlar, içine bir sürü kokulu otlar koyarlar, berbat ederlerdi.

Baron Peltekyan, Viskonsül'le Kançılar arasındaki farkı bir türlü sezemeyerek Kançılar Bey diye çağırdığı Hayati'yi candan karşıladı. Hatta ısrar etti, masasına götürdü. Şundan, bundan konuştuktan sonra sözün bir türlü Kâtip'le karısına gelmemesine sıkılarak Viskonsül sordu:

"Bizimkilerin otele bir takıntısı yok ya?"

"Cüzi bir şey kaldı ama sildik onu... Hanım Meryem'den aldığı altmış lirayı dün getirip verdi. Meryem Konsolos Bey'e dert yanmış da... Ayıp etmiş. Kovacaktım karıyı! Kızcağız bizde 'Gan Blö'den taksitle kumaş, mumaş tedarik etmişti, vaktinde ödeyemememiş, mağazaya haber ettim, artık sıkıştırmazlar."

Bu sözlerden Baron'un Nurper'e karşı merhametli davrandığını sezen Hayati, dışından:

"Eksik olma azizim," dedi, "çok iyi adamsın!"

Fakat içinden şöyle düşündü:

"Kız bunu da bir çeşit idare ediyor; ya acındırıyor yahut ümide düşüyor. Bir tarafından yakalamış."

Hayati gecikmesini sevmediğinden, istediği gibi karnını doyurunca otelden çıktı, ışıklı ve kalabalık cadde boyunca Peltekyan'ın ikram ettiği yaprak sigarasını tüttürerek aheste adımlarla pansiyonuna doğru yürüyordu. Arkasından bir ses işitti:

"Mesâküm bilhayr, Seydi!"

Ebu Ali karşısındaydı. Soruyordu:

"Bir emr var? Arba ister?"

"İstemem Haydi, selametle."

"Bir şey arz edecek, ben..."

"Yarın söylersin. Dinleyecek halde değilim; uykum geldi; vakit geç."

"Ama ehem bir söz, bu. Ben dövecek Câsim! Kemikler kıracak..."

"Neden? Hem böyle bir şey yaparsan seni işinden çıkarırız."

"Evvel çıkacak işten, sonra onu dövecek!"

"Senin bileceğin şey. Eyvallah!"

Kavas askeri vaziyetini aldı, ökçelerini asfalt üzerine çat, pat vurarak selam verdi; geriye döndü, sert adımlarla uzaklaştı. Palmiye gölgesine rastladığından Hayati yüzünü iyice görememişti ama öfkesini sesinden hissetmişti. Kendi kendine:

"Hah," dedi, "tahminim çıktı, çıkıyor: Zebella harekete geçiyor. Önce Câsim'i pataklayacak, arkasından sırasıyla Konsolos'a, Doktor Corci'ye, Baron'a, şuna buna saldıracak. Belki bana da!"

Dönüp bir daha arkasına baktı ve Ebu Ali'yi saat kulesine doğru ters yüzüne gider halde gördüğünden biraz ferahladı. Zaten gece rüzgârı da esmeye başlamıştı; yemyeşil palmiye yaprakları –çocukluğunda babasının tarlasını beklerken dinlediği kuru mısırların sesini hatırlatan deniz ahengiyle– tatlı tatlı hışıldıyordu.

Hayati evine sinirli döndüğünden duşun altına girdi ve

günün hararetini ısıtılmışçasına muhafaza eden ılık su kendisini azıcık sakinleştirdi. Bir sigara yakıp terasadaki divana uzanmıştı.

Akdeniz'in cenup sahillerine mahsus, sisli olmamakla beraber yağmurlu ve puslu bir İstanbul gecesi kadar ıslak bir hava. Şu var ki oradaki ıslaklık serinleticidir; buranınki hem sıcak, hem de yapışkan... Hatta pul yaladıktan sonra, dudakta duyulan zamk kokusunu bile taşıyor; çürük yosun; ve bozuk balık kokusu!

Fakat bu gece terasanın havasında ilkbaharı düşündüren baygın bir çiçek rayihası hissediliyordu. Yaseminler mi açmıştı, yoksa mimozalar mı? Belki de rayiha yan bahçenin güz mevsimi zambaklarından geliyordu. Hayır, latif koku uzakta değildi; divanın yastıklarında yatıyor, çiçekten ziyade lavanta yahut pudrayı andırıyordu. Eğildi, başını uzatıp burnunu dayadı ve tanıdı; Nurper kokuyordu; daha doğrusu onun kullandığı parfüm!

Geceyi çeşitli düşünceler ve hatırlamalarla epeyce rahatsız geçiren Hayati Bey ertesi sabah vazifesi başına her günkünden daha somurtkan bir yüzle geldi. Kavaslardan nöbet Ebu Kasım'a düşüyordu. Buna memnun oldu; öbürünün ne cakasına, ne de mahut meseleyi açmasına tahammül edebilirdi. Şu var ki bir vaka çıkarmasını önlemek lazımdı.

İşi Konsolos'a çıtlatmak belki en iyisiydi ama araya Nurper'in adı karışacağından gayet ihtiyatla konuşması, kadınla münasebetini hiç bilmezlikten gelmesi icap ediyordu.

"Hayır," dedi, "en mükemmel çare öbür günü beklemek, Nurper şayet dediği gibi pansiyona uğrarsa işin yola sokulmasını kendisine havale etmektir. Arabın ağzından gi-

rer burnundan çıkar, öfkesini yatıştırır, herhalde bir şeyler yapar."

Bu suretle, şirret mahlukun verdiği randevuyu kabul etmiş oluyordu. İçinden mırıldandı:

"Bahane mi arıyorum, nedir? Galiba ben de yavaş yavaş, Karagöz'ün 'Yalova Safası' oyunundaki gibi küpe girmeye hazırlanıyorum. Hacivat da benim kadar ağırından alarak kendisinden emin surette tongaya basmıştı!"

Geceki uykusunu biraz da Nurper'in divanda yatışı, eteklerinin açılışı, yanağını uzatışı, hele kapı önündeki buse faslı kaçırmış; hayalinde adilikleri silinerek cismani varlığının daha mühim bir yer alması adamcağızı kemirici bir haz içinde yorgun düşürmüştü. Hatta bir ara, iyi bir kocaya düşse ve temiz bir muhitte yaşasa düzelip düzelemeyeceğini bile düşünmüştü.

"İki tane de çocuğu var. İnanılır şey mi, bu? Divanın üzerinde bayılma oyunundan sonra kendisi bir çocuk gibi yatıyordu... Ne de masum uyuyordu hasba! Hoş uyuduğuna kanmadım ya... Zira ben aşağı indiğim zaman rujunu sürmüş, pudrasını tazelemişe benziyordu; yüzünde gözyaşlarının izi kalmamıştı. Acaba Konsolos'la sinemada sahiden buluştular mı? O tokat vakası, mektuplar doğru mu? Pek de hakikate benzemiyor. Fahişe ruhlular böyle olur: Lüzumsuz yalan söyleyiverirler; düşünmeden, ellerinde olmayarak, hayalhanelerinin o andaki icadını... Gayrı şuuri halde!"

Bununla, beraber eğlendirici, hatta çok defa sevimli, alaycı, halk esprili bir kadındı; koncolos ismini nasıl da takıvermişti! Ona da yarın viskonsül yerine piskonsül, falan gibi bir unvan uydurursa şaşmayacaktı.

Ebu Kasım odaya girdi ve tahayyülatını yarıda keserek, Konsolos Bey'in dairesinden indiğini, kendisini beklediğini haber verdi.

Bir müddet işler üzerinde konuştular. Sonra Bahtiyar Bey kayıtsız bir tavır almaya çalışarak sordu:

Belediye reisinin yeğeni, Câsim isminde biri varmış. Tanıyor musunuz?

"Parktan geçerken ara sıra rastlarım."

"Öyle mi? Ben tanımam. Kulağıma çalındığına göre bizim Nurper Hanım'a musallat olmuş; kadıncağızın peşinden ayrılmıyormuş. Hayır, mesele bizi doğrudan doğruya alakadar etmez ama kocası burada bulunmadığı için..."

"Beyefendi, sözünüzü kesiyorum ama yüz vermezse erkek..."

"Malum! Malum! Ben de aynı fikirdeyim. Mamafih istemem böyle şeyleri.... Ucu sonunda bize dokunur. Ben Nurper Hanım'a Madam Alberti vasıtasıyla lazım geleni söyleteceğim. Acaba siz de birini bulup o çapkının kulağını bükemez misiniz?"

"Zâhir Bey aklıma geldi. Açılabilir miyim?"

"Gayet muvafık. O zat hakiki Türk dostudur; nüfuzludur da... Şu işi yapıverin!"

"Başüstüne... Tesirinden şüpheliyim ama bir defa deneyelim."

"Yoksa daha fazla bildiğiniz mi var, Hayati Bey?"

Viskonsül şaşaladı; lakin bir tevil yolu buldu:

"Vallahi, efendim... Malumu âliniz benim kadınlara güvenim azdır, hilkaten böyleyim."

Karşılıklı gülümsediler ve birbirlerinden memnun, ay-

rıldılar. Hayati vaziyeti kavramıştı: Konsolosa ihbarda bulunan kavas Ebu Ali idi ve tabiidir ki Nurper'e lazım gelenleri Kraliçe Natali değil, bugün yahut akşama bizzat Bahtiyar Bey söyleyecekti.

"Belki de aralarında kızılca kıyamet kopacaktır. Dövüşmeyecekleri ne malum? İşler sarpa sarıyor."

İkisinin münasebet derecesini bilemediğine ilk defa üzüldü ve görür görmez Peri'den bunu sormaya karar verdi. Dün aksilik etmeseydi kız neler anlatacaktı! Sanki ırzı tehlikede olan kendisiymiş gibi ondan bucak bucak kaçmıştı; Samatyalı dilbere muhakkak alay mevzusu çıkmıştı! İçinden neler söylemiş, ne tabirler bulmuştur, kimbilir?

Fakat itiraf etti: Galebe Nurper'de kalmıştı. Kapı önü sahnesi kadının bir muvaffakiyetiydi; aklına koyduğunu yaptırmış, kendisini eninde sonunda öptürmüştü.

Zahir Bey'e lütfen konsoloshaneye uğramasını bildiren bir mektup yazıp gönderdikten sonra pasaportlarla vizelerle ve tüccar işleriyle meşgul oldu. Mektubu götüren hademe Zahir'in seyahatte bulunduğu cevabını getirmişti. Bunu bir pusula ile üst kata, Konsolos'a bildirdi; ses çıkmadı. Nahoş bir angaryadan kurtulmuştu.

Onun içindir ki saat beşte pansiyonuna rahatlamış halde döndü. Niyeti bir yere çıkmamak, pullarıyla oynamak, erkenden yatıp uyumaktı. Saat on bir de yatağına girmişti ki kapının zili bir alarm işareti veriliyormuşçasına fasılasız çalmaya başladı. Arkasından Pelin ile kaynanasının konuştukları ve bir patırtı duyuldu. Merdivenlerde telaşlı ayak sesleri... Birden kapısı ardına kadar açıldı ve içeri Nurper girdi. Saç baş darmadağınık, gözleri ateş saçan bir Nurper...

"Korkmayınız," dedi, "bayılacak değilim; böyle vakalarda bayılmam; aslan kesilirim. Olanı biliyor musunuz? Ziyanı yok, siz rahatınızı bozmayınız, yatağınızda kalınız! Teşrifat bir yana dursun, hele şuraya biraz ilişeyim; nefes nefeseyim, görüyorsunuz. Bir de beni aşağıdan bırakmayacaklardı akıllarınca! İkisinin göğsüne bir kaktım... Neye uğradıklarını bilemediler."

"Yoo! Bu kadarı fazla... Evimde gürültü, patırtı, rezalet istemem. Dönün geldiğiniz yere! Yoksa şimdi yakalar, kapı dışarı ederim, sizi! Her gün her gün çekemem bu delilikleri!"

"Ya? Demek ki konsoloshanemden şikâyet için yerli polise gideyim! Peki! Öyle yaparım; Allah rahatlık versin, uyumaya bakınız. Uyuyup büyüyesiniz, sağlıcakla!"

Hayati yataktan atladı; hemen sofaya fırlamış olan kadına merdiven başında yetişti; kolundan koparırcasına yakalayıp geriye, tekrar odaya soktu; bağırdı:

"Siyasi bir skandal mı çıkarmak İstiyorsun? Öldürürüm şimdi, seni!"

"Hah, tamam! Sen de ölümle tehdit ediyorsun, Kavas Ebu Ali de! Yarın Konsolos da bunu yapacak. Kanlı katiller içine düşmüşüm ben! Kocamı birlik olup hile ile atlattınız; hepiniz bana göz koydunuz. Çek elini, bileğimden! Çığlığı basarım, vallahi!"

Şiddet ile başa çıkamayacağını derhal anlayan Hayati, hıncını içine yedirerek sükûnetli bir vaziyet aldı:

"Hele söyle," dedi," ne oldu? Anlayalım bir kere... Ebu Ali mi bir edepsizlik etti? Zaten ben de bu herife dolgunum; ona artık yol göründü."

Nurper kalıp kalmamakta mütereddit, ortada duruyor, kaşlarını çatmış, başını kararsızca sallıyordu. Nihayet dedi ki:

"Beni avutmak için söylüyorsunuz. Şimdi yatıştıracaksınız, yarın aleyhimde birleşeceksiniz. Hiçbiriniz Câsim'i çekemiyorsunuz."

"Yine Câsim meselesi mi?"

"Elbette o mesele! Dün anlatmıştım; saklamıyorum, kocama da söylerim: Gözümde ondan başkası yok."

"Vakaya gelelim. Otur şu koltuğa da sinirlenmeden, olduğu gibi anlat."

Kadın denileni yaptı; koltuğa geçti ve sakinleşmeye yüz tutmuş bir halde konuşmaya başladı:

"Bizim pansiyoncu kadınla beraber, yemekten sonra çocuğu yatırıp azıcık hava almak için şöyle bir dolaşmaya çıkmıştık. Deniz kenarına kadar uzandık. Hani sizinle de dondurma yediğimiz yer yok mu? Oraya girdik. Oturmadık, zira içeride Câsim'i görünce laf olmasın diye hemen gerisin geri döndük. Yüzüme öyle manalı manalı ne bakıyorsunuz? Yani önceden sözleşmiş, birbirimize randevu vermiş miydik demek istiyorsunuz? İşte başıma cinleri üşüştüren bunlar! Meşgul olmayınız, benimle! Hür bir kadınım; kocam maiyetinizde küçük bir memura hepimizin, konsolostan tutun da kavas yamağına kadar sizlere toptan kul köle olmamız mı lazım gelir? Hem bir aydan beri benim ne suçumu gördünüz, bakayım? Bir gün ahbaplarımdan biriyle kır gazinosuna gitmişim. Vay efendim vay! Herkesin namusuna dokundu... Ne ahlaklı adamlarmışsınız, sizler! Açtırmayın ağzımı?"

"Beni karıştırma, rica ederim. Vakayı anlat."

"Ha, evet, dondurmacıdan çıktık. Tam bizim pansiyo-

nun yanındaki karanlık sokağa sapmıştık, bir de ne görelim? Zebella karşımızda! İçmiş içmiş, zilzurna, üstelik... Ama sivil kıyafette. Başında ay yıldızlı kasketi, ayağında çizmeleri yok."

Hikâyesine göre Ebu Ali, kadının belinden yakalamış ve "Gel beraber, benim evde gidecek, otomobil içinde!" teklifinde bulunmuş; Nurper evvela "Yapma, etme, çek arabanı.." filan demiş, öteki işi arttırmış ve başlamış küfürlere! Söylemediğini bırakmamış: "Sen, şermuta! Konsolos Bey aldattı; Baron Peltekyan aldattı; Doktor Corci aldattı; Hayati Bey aldattı; ama Câsim aldatmaz. Öldürecek ben onu!"

Viskonsül gerçekten öfkelendi; gözleri dolu dolu, göğsü kabara ine, elleri titreyerek ve acınacak halde bunları anlatan Nurper'e deminki hıncını artık duymayarak bütün şiddeti kavas üzerine toplanmış bir ruh haleti içinde:

"Yarın kovacağım melunu," diye haykırdı, "bize bir kavas yeter; Ebu Kasım iyi bir insan... Tasarruf da etmiş oluruz."

Lakin genç kadının kırınızı dudaklarında o pek manalı ve cazibeli bulduğu gülümsemenin yer aldığını görünce sordu:

"Ne o? Bu herifin de mi bir melaneti var?"

"Var, ya! Mektupları taşıyan Ebu Kasım'dır."

"Hangi mektupları?"

"Bahtiyar Bey'inkileri getiriyordu, önce..."

"Ey, sonra? Sonra kiminkileri getirmeye başladı, İbnilabuk?"

"Bunları bırakalım, şimdi; Ebu Ali işini halledelim. Doğrusu, korkuyorum da... Hem kendim için, hem de Câsim için. Bir gün bıçağa saldıracak! Hınzıra azıcık borçlanmış-

tım; onu hemen vermeliyim ama nasıl? Bende asmaya götürseler metelik çıkmaz. Ne borcu bu? Geldiğimiz sırada üstümde başımda hiçbir şey yoktu. Bilir miyim ben? İyi bir adam sandım, halden anlayarak çıkarıp verdiği elli lirayı ısrarına dayanamayarak aldım. Almaz olaydım!"

Hayati yeni bir düşünceye daldı; bir taraftan da pijamalı kıyafetiyle, karnının iriliği büsbütün meydana çıkmış, çıplak ayaklı ve memlekette kullanılan kırmızı meşin terlikli manzarasından gayrı memnun, toparlanıp örtünmeye çalışıyordu. Madam Pelin ile kaynanası işin bir konuşma şekline girmesinden sakinleşerek sofadan ayrılıp sessizce aşağıya, kendi katlarına inmişlerdi. Şimdiye kadar tek hoppalığını görmedikleri Viskonsül'ün iki gündür taze ve güzel bir kadınla buluşmasını daha ziyade vazifesiyle alakalı bir iş farz ederek karışmamayı muvafık bulmuş olacaklardı.

Nurper geldiği zamanla nisbet kabul etmeyen itaatli bir vaziyet almış, nihayet susmuş, düşünüyordu. Hayati:

"Ebu Ali'yi defederken o elli lirayı veririm. Yavaş yavaş siz bana ödersiniz. Senet var mı?"

"Var... Hem pullu senet! Günü gelir de ödemezsem banka protesto çekermiş."

"Borçlanmamaya dikkat... Herif biraz da bundan şımarmış olacak."

"Meryem'e de borçlanmıştım; ödedim."

"Haber aldım. Parayı nereden buldunuz?"

"Sizden mi saklayacağım? Bahtiyar Bey verdi, kadın ona söylemiş. Lakin iyi bir şey yaptım. Geçen gün altmış lirayı Ebu Kasım'la kendisine gönderdim."

"Kimden alarak?"

Genç kadın yüzüne çapkın, sevimli, taze bir tebessümle gayet hoş bir tarzda baktı; gözlerini gözlerinin içine bütün şen nuruyla teslim ederek ve omuzlarını hafifçe silkerek:

"Yoo," dedi, "bütün sırlarımı da size söyleyemem. Daha demin beni dövmeye, öldürmeye kalkmıştınız. Sahi, dövecek miydiniz? Öldürmesine öldürmezdiniz; laftı o... Fakat galiba dayak atmaya niyetlenmiştiniz. Abduş'un az dayağını mı yemiştim!"

"Abduş da kim?"

"İlk kocam; Zerren'imin babası. Bu harpte milyoner oldu; basbayağı bir kavaftı, evvelce! Telefon edebilir miyim? Madam meraktadır. Size hikâyenin sonunu anlatmayı unuttum: Ebu Ali'nin elinden kurtulmak için 'Peki, demiştim, bir taksi bul. Ama evine gitmem; olmaz, bu... Şöyle bir gezinti yaparız, döneriz.'"

"Gezintiyi yaptınız mı, yoksa?"

"Durunuz, hele... Otomobile girdik. Madam'ı pansiyonuna bırakıp biz yolumuza devam edecektik, iyi bir tesadüf oldu, tam kapının önüne geldik, Mösyö Fokas eve dönüyordu."

"Fokas?"

"Bizim pansiyonda yıllardır oturan bir kiracı vardır, o! Mahalleli adı Şerlok Holmes koymuş. 'Bonsuvar Mösyö, dedim, ben evime girmek istiyorum, şu adam mâni oluyor.' Fokas Türkçeyi de Arapçayı da, ne lisan varsa hepsini mükemmel bilir. Atlet gibi de vücudu var."

"Çıplak mı gördün?"

"Kadınlar meraklı olurlar; banyo odasında yıkanırken anahtar deliğinden bakmıştım. Fena yaptığımı biliyorum ama madam methetmişti de..."

"Geçelim."

"Mösyö Fokas hakikaten yaman adammış. Bana 'Buyurunuz bayan, evinize giriniz!' dedi; bir yandan da Ebu Ali'ye dik dik bakıyordu. Beriki kımıldanacak oldu; güya bırakmayacaktı. Şerlok Holmes Arapça ona korkunç bir sesle dedi ki: 'Kıpırdarsan bir yumrukta dişlerini dökerim! Ben Amerikalıyım.' Şoför, kavasa bir şeyler söyledi, gaza basıp gitti. Gitti, ben de içeriye sağ salim girdim ama mümkünse yat. Ev, oda dar geldi; sokağa fırladım, buraya koştum, iyi ki gelmişim. Rahatladım, sükûnet buldum, biraz! Şimdi tek başıma nasıl döneceğimi düşünüyorum; kabil değil yalnız gidemem. Telefon nerede? Mösyö Fokas'ı çağırayım da gelip beni alsın. Siz çıkmazsınız biliyorum. Rahatınızı seversiniz; bir de zebella belki dışarda bekliyordur."

Hayati o hale geldi ki birdenbire Nurper'in saçlarından yakalayacak sürükleyerek merdivenlerden indirecek ve kapıyı açıp onu sokağın ortasına fırlatacak! Kafasından bir lahzada şunları geçirmişti:

"Bu gözler, bu ağız, bu vücut, bu cazibe... O derece madde tarafı güzel bir mahluka Allah nasıl da çürük, iğrenç bir ruh vermiş. Dinlerken tüylerim diken diken oluyor. Ayrıca içimin nefretten ezildiğini hissediyorum; çirkin bir böcekmişcesine ayağımın altında ezsem, çıtırdadığını duysam diyorum."

Ve yere bakıyordu. Sanki orada dünyanın en sevimsiz, ürperti veren, zehirli bir böceği, bir tropik akrebi veya çıyanı duruyordu, ökçesiz terliğini kapıp üstüne var kuvvetiyle vurmak, sonra azıcık kıl, kabuk ve bir miktar pelte ile irin-

den ibaret kalıntısını seyretmek, öğürtü duyarak başka odaya kaçmak istiyordu.

Gözlerini Nurper'e çevirdi.

Soyunmuş da giyinmiş, işini bitirmiş, yeni müşteri bulmak için sokağa çıkmaya hazır sürtüklere mahsus bir memnunlukla pudralanıyordu. Pudralanırken de odaya azıcık papatya, azıcık da kapalı yerde kalmış olgun muz kokusunu hatırlatan baygın rayihalı zerreleri "D.D.T." tozu konulan körüklü kutulara basılmışçasına israfla serpiştiriyordu.

"Telefonun yerini söylemediniz, beyim!"

"Sen şu yan odaya geç; çabuk giyineyim."

"Yardım edeyim, isterseniz."

"Git öbür odaya."

"Nasıl arzu ederseniz, efendim. Mösyö Fokas'ı çağırtmayacağınızı biliyordum. Çağırmayacaktım, zaten... Mahsus öyle yaptım; benimle gelesiniz diye!"

"Allah kocana tahammül ihsan etsin. Tevekki bu yaşta üçüncüsü değil. Kurtulduklarına şükrediyorlardır."

"Abduş'dan daha dün mektup aldım. Darlıkta bulunduğumu anlamış da yolunu arıyormuş, Para yollayacakmış. Salim, yani ikincisi yol harçlığımı gizlice vermeseydi buraya güç gelirdim. Bir türlü unutamıyorlar beni... Hâlâ seviyorlar."

"Ama uzaktan!"

Genç kadın pudriyerini kapamadan karşısındakinin son sözüyle alay edercesine kendisinden emin, manalı ve gururlu bir eda takınmış, aynasına bakıyordu. Birden:

"A," dedi, "giyinmişsiniz, işte! Öbür odaya gitmeme hacet kalmadı."

Nurper harıl harıl pudralanmakla meşgulken. Hayati paravan arkasından hem konuşmuş, hem de pantalonunu, gömleğini geçirivermişti. Bir sandalyeye ilişip çoraplarını ve beyaz keten iskarpinlerini de giydikten sonra sadakor ceketini eline aldı:

"Haydi, düş önüme, seni gidi yaramaz, seni! Başıma açtığın işleri beğeniyor musun?" dedi, bakışı da, sesi de, daha yarım saat önceki hiddetine ve birkaç dakika evvel zihninden geçirdiklerine, hele böcek öldürmeyi düşündüren nefret duygularına hiç uymuyordu.

Sıcak, adeta şefkatliydi. Nurper sevinçle dedi ki:

"Sizi bir daha katiyen üzmeyeceğim. Çocuklarımın başına yemin ederim ki bundan sonra..."

"Sakın yemine kalkma; zira yine yaparsın. Nasihat verecek de değilim. Boş zahmet. Hayırlısıyla buradan yakında gidersin de eski rahatımıza kavuşuruz. Zannetmem ki çok kalasınız."

Deli gibi eve giren Nurper, istemeyerek yatılı mektebe giden bir çocuk durgunluğuyla uslu ve mahzun merdivenleri indi. Antrede oturan iki kadına utana sıkıla "Allahaısmarladık, rahatsız ettim, kusura bakmayınız..." gibi kekeleyerek bir şeyler söylemişti.

Viskonsül korkudan ziyade vaka çıkması endişesiyle etrafı kolladı; kimsecikler yoktu. Vaktiyle Karadağ Krallığı'nın merkezi Çetine Kasabası'nda memurken –ilk memuriyetiydi– atıcılığa merak sarmıştı; iyi silah kullanırdı; evden çıkarken tabancasını her ihtimale karşı arka cebine yerleştirmeyi unutmamıştı. Yan yana, konuşmadan yürüyorlardı. Epeyce gitmişlerdi ki Nurper:

"Beyefendi," dedi, "içimde ukde kalacak; söyleyeceğim: Konsolos Bey galiba beni öpmeye kalkışmamıştı. Öyle sanmıştım. Vehimliyim de... Çocukluğumdan beri istemediğim adama kendimi öptürmeyi hiç sevmem."

"Tahmin etmiştim. Aşk mektupları da asılsız."

"Yok, tamamıyla asılsız sayılamaz. Uzun uzun mektuplar geliyor, hep nasihat... Bir baba, kızına yazıyormuş gibi. Ama içyüzü belki başka! Samatya'da yaşlı bir hoca efendiden ders okurdum; o da baba nasihatleri verirdi. Bir gün üzerime saldırmıştı; daha yedi yaşındaydım; gözüm korkmuştur da..."

"Bahtiyar Bey pedagoji meraklısıdır; nasihat vermeyi yazı yazmayı sever; hatırasını da kaleme alıyor. Sen fazla vehme kapılıyorsun. Şımardın da... Herkesi kendine âşık sanıyorsun."

Pansiyonun önündeydiler. Genç kadın gayet dürüst davranarak vekarla elini uzattı; Hayati de kibarcasına sıktı ve eğildi. Nurper'in bel inceliğine zıt kalçalı siluetini arkadan kapı önünde, kayboluncaya kadar seyreden Viskonsül söyleniyordu:

"Yahu, insanın yanında güzelce bir kadın bulunursa karanlığı o kadar hissetmiyor. Bu gece adeta farkına varmadım. Gözlerinin siyah nuru beni bir 'fobie'den kurtaracak, galiba..."

Dönüşte yarın Konsolos'la konuşmanın ve kavası defetmenin zaruri olduğuna karar verdi. Odasına pudra kokusu öylesine sinmişti ki hem pencereleri, hem vantilatörü açıp bütün üst katı havalandırmadan yatamayacağını anlamıştı. Nihayet, bir zina cürmü meşhudu[1] delilini andıran hayasız

1 meşhud: gözle görülmüş

rayihadan eser kalmayınca yatağına girdi ve tuhafı –galiba vakalı hayata alışıyordu– çarçabuk, gayet rahat uyuduğuna ertesi günü hem şaştı, hem sevindi.

*

Ebu Ali, bir gecede çökmüş, üniformasının içinde küçülmüş, zayıf ve sünepe bir yabancıya benzemişti. Erimeye yüz tutmuş kardan aslan gibi adeta sızıyor, her uzvu gevşeyip şıpır şıpır akacakmışçasına mütemadiyen mehabetinden[1] kaybediyordu. Hayati, masasının karşısında o halde duran kavasa, iyi anlaması için ağır ağır, kısa cümlelerle dedi ki:

"Sana Konsolos Beyefendi'nin emrini bildiriyorum. İyi dinle: Bugünden itibaren vazifene nihayet verildi."

"Mahvoldu, ben!"

"Ne yapalım? Böyle olmasını istemezdik ama kabahat sende... Çok ileri vardın."

"Esah ya beyk! Siz haklı."

Ebu Ali başka bir şey söylemedi, odadan çıktı. Çıkınca hadisenin çarçabuk kapanmasına, zebellanın işi bu derece sükûnetle kabul edişine hayretler içinde kalan Viskonsül biraz sevinçten sonra endişeye kapıldı: Kavas fena bir karar almış olduğundan dolayı ses çıkarmamıştı; şimdi resmi sıfatını bırakınca –zaten evvelce bildirmişti– Câsim'i dövecekti. Dövsün! Fakat ya intikamın hedefi değişir, Nurper'e saldırır, onu bıçaklarsa?

Telaşla bir meselenin hallini unutmuştu. Henüz antrede bulunan sabık kavası eliyle işaret ederek çağırdı ve:

---

1 mehabet: saygınlık, büyüklük

"Sende elli liralık bir senet varmış; al parayı! Şu zarfta... Senedi geri ver."

"Emrek!"

Cüzdanını açtı, senedi bulup uzattı, zarfı cebine koydu; hemen dönüp gitti. Hayati, genç kadının imzasını taşıyan kâğıdı son defa acayip bir bakışla süzdüğünü fark etmişti; hatta dişlerini gıcırdattığı vehmine de düştü. Herifin niyeti bozuktu, Nurper tehlikede idi; yani çıkmasından korkulan vaka önlenememişti.

"Yanlış hareket ettik," diye söylendi, "Ebu Ali'yi idare lazımdı. Bir müddet kovmayacak, teskine çalışacak, mümkünse kızla arasını düzeltecektik. Acaba yerli polisi haberdar mı etsek? Konsolosla görüşmeliyim."

Nurper gelmeden önce sükûnet ve huzur içinde geçen hayatları heyecanlı, üzücü bir safhaya girmişti. Demin Bahtiyar Bey'in yüzü de sarkık, göz kapakları şiş, rengi soluktu. Kendisinin de iyi vaziyette olmadığını seziyordu.

"Hay Allah müstahakını versin! Vapurda gördüğüm zaman hiçten bir beslemeye benzettiğim, acıdığım kadın bizi daha birinci ayında ne hallere soktu! Bir müddet daha geçse iler tutar yerimiz kalmadıktan başka birbirimize girmeyeceğimiz de malum değil. Ummadık taş baş yarar."

O sırada hiç münasebeti yokken aklına genç kadının divanda baygın yatarken açık kalan gergin kalçaları geldi ve dün geceki edepsiz pudra kokusunu duyar gibi oldu.

"Büyüledi hepimizi," diye sızlandı, "Konsolosu da, kavası da, beni de!.."

İlk defa olarak bir kadına, geri alamayacağını bilerek elli, bizim paramızla yüz şu kadar lira veriyordu. Bununla ge-

çen gün kitapçının gösterdiği nadide bir pulu elde edip koleksiyonunu zenginleştirebilirdi. Onu yine alacaktı, almadan yapamazdı. Ancak bu pul iki misline mal olacaktı: O günkü rayice göre tam iki yüz yirmi dört lira, seksen kuruşa.

Kendisi hesapla meşgulken Ebu Ali'nin veda etmeden bir koşu gittiğini ikinci kavasın söz yerine işaretleriyle anlayınca büsbütün meraklandı; amirinin yanına girdi ve düşüncelerini fazla belirtmeden –bir mana verebilirdi– mülayim lisanla anlattı. Bahtiyar Bey evvela köpürdü; şimdi elçiye telefon edip memur olduğu devlet nezdinde teşebbüse geçmesini ısrarla isteyeceğini, hariciyeye şifre ile vaziyeti bildireceğini söyledi. Sonra yerli emniyet dairesine müracaatın şimdilik daha diplomatça bir hareket olacağını ileri sürdü; nihayet sinsi bir hal takınıp dedi ki:

"Bu davayı başka yoldan halledeceğim. İtin kafasını, gözünü yardırayım da anlasın bize meydan okumasını! Yakında işitirsiniz. En aşağı bir ay yatakta kalmaz, arkasından gelip de ayaklarıma kapanmazsa bana Gökdelenoğlu demesinler!"

Bahtiyar Bey'in gizli işlerde gayet becerikli olduğunu bilen Hayati yerine dönerken güvenle söylendi:

"Yapar mı yapar! Eski İttihatçı... öldürtür bile, vallahi! İpten kazıktan kurtulmuş az adamı mı var şehirde? Üçer, beşer altınla hepsini hizmette kullanıyor. Neme lazım, o hususta eşi yoktur. Artık Nurper'in de arkasına muhafızlar koyar; adı gibi yamandır, Gökdelenoğlu!"

Masasına oturunca bir şüpheye kapıldı: Genç kadının iki defa pansiyonuna geldiğini ya doğrudan doğruya geveze ve münasebetsiz Nurper'den, yahut da hususi kaynakların-

dan Konsolos muhakkak haber almıştı. Keşke gizli tutmasaydı... Adam buna başka mana verebilirdi, "Viskonsül de abayı yaktı" gibi aklından bir şey geçirirdi. Oldu mu, ya?

Böyle söylenirken içinden bir başka ses şöyle diyordu:

"Hani ya pek de aldanmış sayılmazdı!"

Zira Hayati'nin gözleri de, gönlü de bu sabahtan beri adlandırmaktan çekindiği bir şey arıyor, mantığı itiraf etmemekte direndiği halde ilk defa kendisini yalnız hissedişiyle benliği Nurper'in pudra kokulu mevcudiyetini, o pudra kokusuna çoktandır, ihtiyaç duyuyormuşçasına istiyordu.

IV

Kraliçe Natali, tamamıyla aklaşmış saçlarının bir kısmını açık kumrala boyar, bazı parçalarını da güya ağarmış taraflarıymış süsü vererek pembe toz serper, renkleştirir, hoş bir saç tuvaleti yapar, kendine yakıştırırdı. Zaten epeyce gevşemiş, biçimini kaybetmiş vücudu da pörsümeye yüz tutmuş çehresi de hep o gibi ustalıklarla, daima yenilenen korsalar, kılıklar, askılarla, çeşitli makyaj levazımıyla görünüşte bu mihrabı yerinde tutardı.

O gün baş başa çay içmeye davet ettiği ve otomobilini göndererek pansiyondan getirttiği Nurper'e uzun uzun baktıktan sonra dedi ki:

"Kalçalarınızı azıcık zayıflatsanız vücudunuz çok daha estetik olacak. Size benim vantuzlu lastik rulomu vereyim. Bununla sabahları sırtüstü yatarak masaj yaptırınız... Birkaç hafta içinde öyle düzelir, biçime girer ki..."

"Kime yaptırayım, madam? Pansiyon sahibi topal kadının elinden bu iş gelmez."

Natali düşünür; hal çaresi arar gibi bir vaziyet takındı ve:

"Günaşırı, kararlaştıracağımız bir saatte buraya gelemez misiniz? Doktor Leva'nın bana uğradığı sırada..."

"A!.. Yabancı bir erkeğe mi? İmkânı yok. Ben öyle şeylerden pek utanırım, alışmamışım."

"Hayır, Doktor Leva benim yetiştirdiğim bir kızcağızdır; Amerikan tıbbiyesinden diplomalı. Bir güzellik enstitüsü işletiyor."

"Teşekkür ederim. Eğer pek lüzumlu ise..."

"Ben güzeli kusursuz görmek isterim. Siz yakında kariyeye giriyorsunuz; çeşit çeşit memleketlerde bulunacak, memleketinizi temsil edeceksiniz. Beğenilmeli, iyi tesir bırakmalısınız. Ha, neymiş o kavas meselesi? Konsolos Beyefendi pek öfkelenmiş."

"Ne bileyim, madam? Herif bana göz koymuş. Bari dengim olsa... Kaldım, kaldım da o kavas parçasına mı kaldım; değil mi, madam? Evvela çocuğumu sevdi sandım. Farkına varmadım, babacan bir adam diye iyi muamele ettim. Odama vakitli vakitsiz giriyordu. Eh, pansiyon bu... Her zaman da giyimli kuşamlı duramam ya! Son günlerde havalar çok sıcak gidiyordu, biliyorsunuz..."

Madam Alberti gençliğinde kendisinin de yaptığı, yapmaktan nefsini alıkoyamadığı adi koketri hakkında, yani hangi erkek olursa olsun çıplaklığıyla şaşırtıp allak bullak hale sokmaktan duyulan hayasız zevk hususunda bilgisiz değildi. Şimdi işin içyüzünü öğrenmişti: Nurper, biçare kavası böyle marazi bir teşhir ile göğüs bağır açık dolaşmalar, ba-

cak bacak üstüne atışlar, eteğinin yan veya arka düğmelerini iliklemeyerek aralıklarından kombinezonunu göstermelerle çileden çıkarmıştı. Belki daha ileri de gitmişti.

Bu düzenbazlıklar –mazisini, tazelik devrini düşündürdüğü için– Natali'ye elinde olmayarak iç çektirdi.

"Sonra, efendim, Ebu Ali başladı her işime karışmaya: Şununla konuşmamalıymışım, ötekine selam vermemeliymişim... Bir sürü direktif! Hatta bir defa Konsolos Beyefendi hatır sormak için uğramışlardı; bunu duyunca çılgına döndü, fellah! Babası tuttu sandım."

Natali Türkçeyi dürüst konuşmakla beraber tabirlerin, manasını pek o kadar kavrayamazdı.

"Kimi tuttu?" diye sordu.

Nurper vakayı anlatmaya öyle dalmıştı ki suale şu cevabı verdi:

"Beni tuttu. Kolumda hâlâ yeri duruyor; evvela morardı, sonra sarardı, kremlerle pudralarla zor bela gizleyebiliyordum. Bastım çığlığı... Kaçıp gitti."

"Câsim'le bir gezinti yapmışsınız da onu işitmiş, nasihat edeyim demiş; siz başına iskarpin atmışsınız."

"Ay, olan biteni koşup burada anlattı mı?"

"Konsoloshaneden çıkarıldıktan sonra gelip derdini döktü. Bahtiyar Bey'e söylerim de belki affeder sanıyordu. Doğru mu Câsim meselesi?"

"Doğru madam. Siz halden anlarsınız, bu kadar tecrübeniz var. Allah için de güzel kadınsınız. Ömrünüzde kocanızdan başka bir erkek sevmediniz mi? Bakınız, gülüyorsunuz. Eh, ben de o adamdan hoşlanıyorum. Dünya bir araya gelse beni Câsim'le konuşmaktan menedemezler. İşte, lafın

kısası! Kocamı azletseler de gitmem buradan... Polisle gönderemezler ya!"

Kraliçe Natali bile genç kadının şirretliğinden ürktü. Lakin bayağı tavırlarına rağmen inadını beğendi, hem de öfkeli halinin onu sokak kadını rolü yapan büyük bir aktrise benzettiğine, cazibesini arttırdığına dikkat etti; istikbalini parlak gördü. Kendisinin toyluk zamanını andırıyordu; Alberti henüz fabrikada ustabaşı olmuşken evlendikleri yılları... Direktörden kapıcıya, gece bekçisine kadar kim âşık olmamıştı ki! Hele, tabiatı kavas Ebu Ali gibi kapıcı Abdünnur da o yüzden kovulmuştu; zira Natali de aynı oyunlarla adamcağızı kovdurmuştu. Dedi ki:

"Bu, ikinci zevcinizmiş..."

"Hangi İkinci? Üçüncüsü, madam! İzdivaçta şansım yok. Şimdiki de, sizden saklamam, yürüyeceğe pek benzemiyor; Sadun'la ruhum bir türlü kaynaşamadı."

"Neye evlendiniz, öyleyse?"

"Basiretim bağlandı. Vali oğlu, falan, diye beni kandırdılar."

Natali, bu noktada Nurper'den ayrılıyordu. Onun fikrince kadın, bir tek kocayı muhafaza ederek –Kocayı yavaş yavaş uysal, hatta yardımcı hale sokmak şartıyla– dilediklerini yapar, hem kocanın mevkiini yükseltirdi. Karşısında çayını üfleyerek içen görgüsüz, lakin iliklerine kadar dişi genç kadının bu hüneri göstereceği şüpheliydi. İçinde bayağılığını gizleyerek dışından kibarlaşacak istidat onda yoktu. İçtimai seviyece düşük erkeklerin malı, mahbubesi olarak kalmaya mahkûmdu, biçare!

Nurper, bir ara dedi ki:

"Burada birinden daha hazzediyorum ama o manaya almayınız. Hayati Bey'i tanıyor musunuz? Pek tonton, pek şeker adam! Onu üzmek hoşuma gidiyor. Kızıyor, sonra yatışıp suyuma gitmesini biliyor. Böyle bir koca ile insan rahat eder. İdaresi de kolay olur."

"O da âşıklarınızdan mı, Madam Nurper?"

"Gibi! Değilse de olacak. Sakın bunları Konsolos Bey'e söylemeyiniz? Utanırım."

"Bahtiyar Bey'i nasıl buluyorsunuz?"

Genç kadın birden cevap vermedi. Böyle vaziyetlerde imdadına yetişen mahalle kızı zekâsıyla kendisini kurtarmak lüzumunu duymuş olacaktı ki az sonra:

"Pek mükemmel," dedi. "Karşısında lakırdı edemiyorum; büyük adam, o."

"Sizi pek ziyade himaye ediyor."

"Biliyorum; eksik olmasınlar! Eviniz ne güzel. madam... Hele şu manzara!"

Taşlanmış düzenbaz, tazesinin manevracılığını beğendi. Hayvanlardaki şuursuz muhafaza-i nefs hassası gibi onda da ne zekâdan, ne terbiyeden gelen, tabii bir yaşama ve tehlikelerden korunma kudreti mevcuttu. Natali evini gezdirirken misafirine dedi ki:

"Benim nasihat vermek âdetim değildir, güzel bayan... Lakin sizi pek sevdim. Şu Câsim yüzünden kendinize söz getirmeseniz daha iyi edersiniz. Yerlilerle münasebet, insanın başına iş açar; ahbaplarınızı ecnebilerden seçiniz. Onlar sır tutmasını bilirler. Otele gittiğiniz var mı?"

"'Duşes'e mi? Hayır."

"Demek Baron Peltekyan'ı görmüyorsunuz?"

"Çoktandır görmedim ama pansiyona İstanbul yemekleri gönderiyor, hatırımızı alıyor. Dün çerkeztavuğu yollamıştı; geçen gün de midye dolması... Bazen, Tuğrul'a gato[1], tatlı gönderir."

Nurper gitmek için müsaade istedikçe Madam Alberti kadını oyalıyordu. Nihayet kapıda bir otomobilin durduğunu işittiler; arkasından zil çalındı ve başı hotozlu hizmetçi kız koşarak odaya girip Konsolos Bey'in geldiğini haber verdi.

Natali sahte bir eda ile dedi ki:

"Saat altı oldu mu? Farkına varmamışım. Beyefendi ile beraber bir gezinti yapacaktık da..."

"Ben artık gideyim, madam."

"Gidersiniz. Fakat kaçar gibi olmasın; azıcık oturunuz."

Bu sırada Bahtiyar Bey kapıda göründü, şaşmış taklidi yaparak genç kadına:

"Oo," dedi, "ne iyi tesadüf! Nasılsınız Nurper Hanım? Çocuk iyi ya? Sizinkinin gelmesi yaklaştı. Ne o, gidiyor musunuz?"

Nurper, Konsolosun huzurunda bambaşka, sıkılgan, konuşamaz, önüne bakan bir kadın oluvermişti. Ayağa kalkmış, bir türlü oturamıyor, gidemiyor da... Kararsız, şaşkın emir bekliyordu. Kraliçe Natali, kavasın başına iskarpinini attığını, Parklar Müfettişi'ne âşık olduğunu, Hayati Bey'le şakalaştığını, kocasından hazzetmediğini demin, bir sürü gevezelikler arasında dazır dazır, ağzında sakız var tesiri bırakan bir bayağılıkla pervasızca, arsızca söyleyen genç kadının şimdiki haline gülümsedi. Kendisi de o hali takınarak otuz sene evvel

1 guteau: pasta (Fr.)

yaşlı direktörün hoşuna gitmemiş miydi? Ellisini aşan mevki sahibi erkekler ya çok fettan, sıyrık, usta profesyonellere yahut da hükümleri altındaki utangaç, görgüsüz kadınlara, kızlara karşı galiba ayrı bir meyil duyuyorlardı. Bu sonuncusu baştan çıkarma zevkiydi. Devrini tamamlamaya doğru giden erkeğin bir nevi tesellisi, son zaferlerinden biri!

Kâtibin karısı bilerek yahut şuursuz bir sezişle Bahtiyar Bey'i aşağılık, emir kulu haline meftun etmişti. Adamcağızın belliydi ki bütün arzusu, duygularını gıcıklayan, kamaştıran hülyası taze kadını yavaş yavaş kendine alıştırmak, ısındırmak, gittikçe açılarak laubali ve serbest vaziyette tuhaf tuhaf söylenir ve şımarıklıklar yaparken görmek! Direktör de Natali'ye o arzularla bağlanmış ve Sırp kızı vaziyeti pek mükemmel idare ettiğinden kocasını ustabaşılıktan nihayet şube müdür muavinliğine kadar çıkartmaya muvaffak olmuştu. Öteki artık kendiliğinden yürümüştü.

Asıl maksadı Konsolos'a yardım etmek olan Madam Alberti ona hitap ederek dedi ki:

"Niçin Nurper Hanım'ı da götürmüyoruz? Fariha bahçelerini, hurma ormanını görmemiştir."

"Memnuniyetle... Gelir misiniz, küçük hanım?"

Göz kapaklarını indirmiş, komik, fakat hoş bir sıkılganlıkla beyaz Hint sadakorundan robunun yanından sarkan kemer ucunu mıncıklıyor, cevap vermiyordu; o böyle yaparken Bahtiyar Bey'in heyecanlar geçirdiği de Natali'nin tecrübeli gözlerinden kaçmıyordu. Güç bela ağzından bir:

"Nasıl emredersiniz... Rahatsızlık vermeyeyim, efendim!"

Sözü çıktı; Konsolosun yüzü güldü; lakin Madam Alberti hazırlanmak için odadan çıkınca baş başa kalmaktan

utanan Nurper'in bir bahane bile uydurmadan kadını takip etmesi Bahtiyar Bey'i hayal sukutuna uğrattı.

"Pansiyonuna uğradığım gün de yanında topal karıyı bulundurmuştu. Benden ürküyor, yahut ürkeklikler ve kaçınmalarla mahalle kızı cilvesi yapıyor. Naza çekerek, bir kaçıp bir sürtünerek erkeği büsbütün çileden çıkartmak onların âdeti, ananesidir," diye muhakeme yürüttüğü sırada bu bayağı, basit koketrinin muvaffak olduğunu da itiraf etti.

Esasta iyi bir adam olduğundan tazenin evlenmeler dışında fındıkçılık hududunu aşmamasına sevinmişti de... Bahtiyar Bey'in istediği sadece bu taze kadının muhitinde bulunmak, laubali olup yakından keyfini sürmekti. Zaten ötesini ne istiyor, ne de bekliyordu.

"Câsim'le de sadece fingirdemiş, ilerisine varmamıştır. Bunlar çok defa böyle olurlar."

Kraliçe Natali, kapıda bekleyen otomobile inecekleri sırada Nurper'e dedi ki:

"A, yanınıza bir şey almamışsınız! Fariha rutubetli, cereyanlı bir yerdir. Üşürsünüz... Ama hakkınız var, akşama kalacağınızı hesaplamamıştınız. Size bir ceket vereyim. Bakınız ben bir kap aldım."

Hizmetçiye emir verdi. Az sonra beyaz peluş bir hırka ile dönen kız bunu Nurper'e giydirdi. Konsolos, bu parlak uzun tüylü, yumuk yumuk, bembeyaz ceketin onu ne kadar değiştirip kibarlaştırdığına hayret etmişti. Gözleri daha fazla siyahlaşmış, dudaklarının kırmızılığı artmış, çehrenin mat rengi büsbütün kendisini göstermişti. Asıl hoş tarafı vücudunun üst kısmı da irileşerek kalçaların taşkınlığını örtmüş, kadının siluetini ahenkleştirmişti.

Nurper ceket sayesinde bir "grand dam"a yüksek aile kadınına benzemişti. Demek ki iyi giyinse, parası ve zevki olsa şehirde müthiş sükse yapacak. Değişiklik Natali'nin de dikkatini çekti; dedi ki:

"Size pek yaraştı... Bayan."

Daha önce pansiyona telefon edilmiş, Tuğrul sorulmuş, uşakla parka gittiği, anası gecikirse kendisiyle meşgul olunacağı cevabı alınmıştı. Çocuk galiba doğduğundan beri daima yabancılarla düşüp kalkmaya, ihmal edilmeye alıştığından bu hayatı yadırgamıyor, tabii sanıyordu. Konuşurlarken telefonun başında Bahtiyar Bey yoktu; dili açılan Nurper, madama izahat verdi:

"Usludur, yavrum! Yemeğini yer, yatar. Kiminle olsa kalır, beni çokluk aramaz. Öyle alıştırdım. İstanbul'da kapıcı kadına bırakıp gece yatısı misafirliğine giderdim. Gık demezdi, canımın içi!"

Natali'nin yetişmiş kızı bir Fransız albayının karısıydı ve şimdi Cezaiyir'deydi. Fakat bu kızı herkes Alberti'den ziyade Birinci Cihan Harbi'ndeki Türk paşasına benzetirdi.

"Şöyle, yüzüne Almanvari bir bıyık tak, Paşa canlanır. Aynı gözler, aynı alım, hele, sert bakış? Tam onunki! Azameti de... General kızıydı, yakında kocası da General olacak; bol bol kurum satsın."

Kız doğduğu vakit ismini o paşa koymuştu: Selmâ... Ama bunun son harfini çekmeden, meşhur İsveçli kadın muharrir Lagerloaf'un küçük adı Selma gibi telaffuz ettiklerinden yerliliği kalmamıştı, Frenkleşmişti.

Arabanın arka tarafında sağa Natali, sola Konsolos, ortalarına utana sıkıla Nurper bindi; erkeğe uzak durmak için

eziyet çekiyordu. Önce aldırmadılar; sonra otomobilin vekarını bozan o vaziyeti düzeltmek lüzumunu duyarak genç kadını geriye yaslandırdılar. Deniz bir kayboluyor, bir meydana çıkıyor, sisli akşam güneşinin döktüğü şevksiz ışık altında boya sürülüp de henüz cilalanarak fırçalanmamış bir ayakkabı gibi parıldatılmasını bekletiyordu.

Fariha hurmalığına vardıkları zaman kanalın sular dere çalılıklarında ve havuzlar üzerinde dolaşan "libelül"lerin lâcivert kanatları renginde, pırıl pırıldı. Caz çalan gazinoda baş köşeye geçtiler. Gelişleri –Natali'nin arzu ettiği kadar– "sansasyonel", heyecan verici olmuştu. Fakat kadın anladı ki müşteriler asıl Nurper'le meşguller. Konsolosun yanında ilk defa görülen şık, boylu boslu, film yıldızını andıran taze kimdir diye meraka düşmüşlerdi. Bunu sezen Bahtiyar Bey daha gururlu bir hal aldı; yüzünü bir memnunluk pembeliği kaplamıştı.

Nurper yolda hep konuşanları dinlemiş, söze karışmamış, şimdi daha da durgunlaşmış, hasır koltukta iğreti oturuyordu. Konsolos birden şevke geldi:

"Ne dersiniz, madam? Bu akşam güzel mezelerle bir rakı içelim mi?"

Öteki neşenin sebebini biliyordu. Vize vesaire için büyük ticaret erbabının şaklabanlıkla kendisine müracaat etmelerinden haz duyan Natali denilene uymak zorundaydı.

"Çok iyi bir fikir... Çoktandır rakı âlemi yapmadık. Siz de içersiniz tabii?"

Genç kadın pek çirkin bir teklif karşısında kalmış da reddedemezmiş gibi, samimi mi, sahte mi olduğu bilinmeyen bir tavırla kekeledi:

"Azıcık içeyim, efendim... Şimdiye kadar içtiğim şey değil. Bir damlasını ağzıma koymadım."

Natali inanmadı ve Nurper'in, Konsolos üzerinde rakıyı tatmamış, sadece kadın içkisi bira ile avunan basit bir kız tesiri hasıl etmeye çalıştığını sezdi. Bu haliyle daha hoşa gideceğini, henüz açılmamış; açılması zevk verici olmanın yaşlı adamı günah işletmekten, günaha ve sefahate teşvikten duyulan acayip keyfe sürükleyeceğini hesaplıyordu. Şuurla mı öyle hareket ediyordu, yoksa insiyakla[1] mı? Ehemmiyeti yoktu; yapabiliyordu ya! Doğuştan düzenbazdı. Geçkin koket içinden söylendi:

"Çatal kullanmasını, çay kadehini tutmasını bilmiyor, sonra tango, samba oynamakta kimseden geri kalmıyor. Hele erkeği zayıf taraflarından yakalamayı hepsinden iyi beceriyor. Bu mahluk memleketi dışında bir müddet yaşarsa, yamanlaşacak. Anlaşılan ötede pek aşağı bir muhitte ömür sürüyordu; binlerce kenar mahalle kadınlarından biriydi. Burada sivrilir. Ahlakı değişmez ama 'maniyer[2]'leri düzelir; cemiyet hayatına zahiren muhakkak uyacaktır."

Nurper'in kadehine anasonu bol, dağ üzümü rakısından bir miktar koyan Bahtiyar Bey, adeta ufak yaştakileri baştan çıkarmaktan marazi zevk duyan ruh hastaları gibi heyecana kapılarak dedi ki:

"Önce tadını da, kokusunu da beğenmeyeceksiniz ama bir alıştınız mı her içkiye tercih edeceksiniz."

Genç kadın içmeden yüzüne tiksinme ile gülümseme karışık hoş bir hal aldırıp kadehi iri etli kızıl dudaklarına

---

1 insiyak: içgüdü
2 manière: hal, davranış (Fr.)

götürdü. İlaç içirilen çocuk gibi dişlerini kısmış; başını –eski zaman su içme terbiyesinin icabına uyarak– sağ tarafa çevirdi; bir yudum aldı ve:

"Aman, pek fena şeymiş..." dedi, gözlerini kapadı.

Uzun, gür, dik kirpikleri elmacık kemiklerinin yan taraflarındaki çukurlara simsiyah, kara kalemle yapılmış bir gölge yaymıştı ve bu gölgenin daha hafif bir gölgesi –ışık yukarıdan vurduğundan– yanaklarına kadar uzamıştı. Duru beyaz ten üzerine akseden o kadifemsi karaltı ile çehresi yatağa uzanmış da uyuyormuş gibi göründüğünden bu gibi incelikleri kavrayan sanatkâr tabiatlı Bahtiyar Bey bir lahzada hülya âlemine dalıp çıktı.

Zaten elektrikleri yakılan Endülüs tarzı gazino, yine ışıklarla aydınlanmış hurma ormanı arasında bir "Binbir gece" kitabının değerli ressamlar tarafından yapılmış fantezist resimlerini hatırlatıyordu. Ayrıca caz latif bir "blues" çalmaya başlamıştı ve ortada şehirden gezintiye gelmiş birkaç ecnebi bar artisti ile memleketin maruf ailelerinden sporcu kızlar dansediyordu.

Az evvel selamlaştıkları Yunan konsolosu Natali'yi dansa davet edince kadının gizli bir işaretiyle kendine gelen Bahtiyar Bey, ehemmiyet vermiyormuş gibi görünerek Nurper'e:

"Eh, biz de onlara katılalım," dedi; genç kadın emir verilmişçesine, tam itaatle ayağa kalktı ve peluş ceketini çıkarıp koltuğa, oturduğu yere bıraktı.

Konsolos ceket çıkarılırken Nurper'in vücudundan ısınmış, fazla kadınlaşmış bir parfümün kendisini sardığını fark etmişti.

Bu memleketlerde ecnebi konsoloslar pahalı eğlence,

muhitlerinde aranır matah olduğundan Kraliçe Natali gazinoya onlardan birisi, hem de itibarlısı ile geldiğine, şimdi de yine bir konsolos tarafından dansa çağrıldığına memnun, çehresine, çalınan hüzünlü aşk havasının baygınlığını vermiş, konuşmadan dönüp çevriliyordu. Nurper ise gurura kapılmadan mekanik tarzda oynamaktaydı, hissisce ve hisli taklidi yapmaya lüzum görmeden!

"Seksapeli var, güzel kadın ama duygusuz..." diye düşünen Bahtiyar Bey onu hisliliğe sevk için şairane farz ettiği birkaç söz bulup söyledi.

Tesirsiz kalmıştı; ne cevap alabilmişti, ne de bir değişiklik hasıl olmuştu. Nurper etli canlı, sadece fizik mevcudiyetiyle, rayihasını bir çiçek tabiiliği ile farkında olmadan etrafına yayarak ve yine bir güzel kuş imişcesine yaptığını bilmeden hareketlerini zarif şekilde düzenleyerek muhitine kayıtsız, dansına devam ediyordu. Konsolos mahremleştirdiği bir sesle:

"Dün gönderdiğim mektubu okudunuz mu?" diye sordu.

Genç kadın tasdik makamında gözlerini kapayıp açtı.

"Bunları sizin iyiliğinizi düşündüğüm için yazıyorum. Memleketin hariçte kusursuz elemanlarla temsil edilmesi lazım. Benim bir vazifem de o gayeye çalışmaktır."

"Tabii, efendim... Haklısınız."

Fazla bir şey söylemedi. Bahtiyar Bey garip bir öfke içindeydi; Nurper'i sarsmak, sarsarak, hırpalayarak söyletmek! İşkence arzusu veren tutuklukları aynı zamanda her işkencecinin duyduğu zevki de vermiyor değildi. Ne bilsin ki Hayati de onun arsızca, ölçüsüzce, sinirlendirici gevezelikleri

karşısında aynı sadık duygularla vurup ezmek arzularına kapılmakta, aynı zevkin öntadını almaktadır.

"Zaten mahalle kızı budur, erkeğe işkence yapmak ihtiyacı vererek hoşa gider. Hem kemiklerini kırayım, hem de kucaklayayım dedirtir. Sinire dokunan hallerindedir cazibesi, kuvveti! Keşke Nebahat de peksimet gibi kupkuru, içi dışı yavan bir hanım olacağına kendisine şu Nurper'in bayağılığından azıcığı sürünseydi!"

Yerlerine döndüler; peluş ceketi Bahtiyar Bey tutup genç kadına giydirdi ve münasebetsizce:

"Estağfurullah... Vallahi bırakmam... Ben giyerdim... Ne zahmet... Ayıp olacak!" demesini cemiyet usullerine yakıştıramamakla beraber hoş, eğlenceli buldu.

O kadar ki içinden, elinde olmayarak mırıldandı:

"Ah canım! Ne de görgüsüz, tatlı şey..."

Demin, memleket dışında kusursuz elemanlar, sosyete kadını yetiştirmeyi gaye edindiğini söyleyen Bahtiyar Bey, dediklerini çoktan unutmuş, bu latif acemiliğe hayran kalmıştı. Nurper de bir şeyi unutmuştu: Önündeki rakıyı yüz buruşturmadan güzel güzel içiyordu. Ne olsa kadın kıskançlığını önleyemeyen Natali, yaşlılığını meydana vuran hain bir tebessümle:

"Baksanıza, alışıverdiniz," dedi ama Konsolos'un dikkatini çekiyormuş görünmemek için diplomatlıkla, bilginlik taslayıp ve kendisini de aynı ırka yamayıp ilave etti:

"Milli içki... Ecdadımızın kanına karışmış, çarçabuk adapte oluyoruz."

Nurper birdenbire şu cevabı verdi:

"Doğrusunu söyleyeyim mi, madam? Bu benim ilk rakı

içişim değil. Konsolos Beyefendi'ye fena bir fikir vermekten korktum da sakladım. Ama siz dikkat etmeseniz bile şimdi söyleyecektim; gılligişli şey yapamıyorum, işte!"

Bahtiyar Bey genç kadının dobra dobra konuşmasına, Natali'yi itirafıyla mat etmesine bayıldı; Hele kendisine hakkında iyi bir fikir vermek gayretiyle rol oynamasından, rolünde hünerliliğini göstermesinden memnunluk duydu. Ayrıca o sözleri güzelliğini canlandıran hararetli bir tarzda söylemişti, pek şeker bir şey olmuştu. Yine gizlice takdir etti:

"Aman ne hoş kız... Canıma sokacağım geliyor."

Üçü de deminki itiraf üzerine gülmeyi tercih ettiler. Nurper'in tutukluğu geçiyordu ki ipek tüylü ceketinin beyaz bir güvercin gibi göğsü kabarmış, dem çekişi hatırlatan gırtlaktan iniltili, sıcak, coşkun bir sesle:

"Daha on yedi yaşındaydım," dedi. "İlk zevcim akşamcıydı, beni karşısına alıp zorla alıştırdı. Ondan ayrılınca bıraktım; sevmemiştim, zaten... Fakat yer çok güzel, iyi ki getirdiniz, rakının bile tadını aldım. Hem şuruba, liköre benziyor, bu rakı!"

"Yemeği de şu güzel yerde yiyelim mi? Ne dersiniz, madam? Mademki hanım kızımız beğendi, kalalım. Siz de Fariha bahçelerini seversiniz. Latif hatıralarınız olacak."

Natali otomobilin gidip kocasını getirmesi şartıyla kabul etti. Alberti'yi zahiri kurtarmakta kullanırdı. Nurper henüz fıkırdanmıyordu ama meclisi benimseme alameti gösteriyordu. Yunan Konsolosu bu defa, genç kadını davet etti. Bahtiyar Bey'le de Natali dansa kalktılar.

Yemekten önceki son caz havasıydı.

Döndükleri vakit Bahtiyar Bey, Mösyö Alberti'yi yolda

karşılamak üzere kanal boyu bir gezinti teklif etti. Bu defa masalarına gelen Amerikan Viskonsülü ile yalnız kalmak istediğinden mi, yoksa ötekilere yardım maksadıyla mı Kraliçe Natali:

"Ben Mister Team'la konuşuyorum, siz gidiniz, kocam memnun olur," dedi; belki de yaşlı vücudu danstan yorgun düşmüştü.

Konsolosla Nurper yan yana geniş terasayı geçip mükellef merdivene gelince genç kadın, azıcık sallanarak:

"Rakı tutmuş beni," diye söylendi, "galiba yürüyemeyeceğim."

"Koluma giriniz."

"Olur mu, hiç!"

"Neden olmasın? Burada öyle şeyi pek tabiiye alırlar. Hem ben tanınmış, mevki sahibi, olgun bir adamım; Parklar Müfettişi gibi külhanbeyi değilim! Söz getirmem; bilakis itibarınız artar."

"Siz de mi bu kabahatimi yüzüme vuruyorsunuz, beyefendi? Kederimden ağlayacağım, şimdi..." demekle beraber Nurper usulcacık Bahtiyar Bey'in koluna tutundu; bir suç işliyormuşçasına etrafa bakmayı unutmamıştı.

Bir yandan da diyordu ki:

"Gücendim size... Kolunuza girmezdim ama başım döndüğünden mecbur oldum. Gidemeyeceğim, galiba..."

"Biraz daha sokulunuz. Tamam! Artık korku yok; serin hava iyi gelir, görürsünüz. Açılacaksınız."

"Beyefendi! Bir şey soracağım: Sahi benim kalçalarım fazla iri mi? Madam ille masaj yaptırmamı söylüyor."

Hurmalıklar arasındaydılar. Genç kadın o suali sorduk-

tan sonra durmuş, Konsolos'un kolundan sıyrılmış, elleriyle yanlarını işaret ederek, sonra sıvazlayarak diyordu ki:

"Hakkı var madamın: Bedenimin o tarafları belimin inceliğine uymuyor, bacaklarımın biçimine de! Öbür gün saat beşte oraya gideyim de makine ile ovsunlar, bakalım. Bir faydasını görecek miyim?"

"Ben de gelirim."

"Gelebilirsiniz ama sizi masaj yapılırken odaya sokarım sanmayınız, ha! Kapıyı kilitlerim."

Hayati Bey'in fevkalade bulduğu o "dömi monden" tebessümü dudaklarında belirmişti; buzlu elektrik fanusunun beyaz perdeli ışığı altındaydı; bunu Bahtiyar Bey de gördü; deminden beri kadındaki şuh değişiklikten dolayı sevinç içindeydi; büsbütün sevindi. Hele Nurper kendiliğinden tekrar kolunu koluna geçirip düşmekten sakınır gibi yaparak sokulunca yüreği çok tüylü bir kadifeye temas etmişçesine gıcıklandı ve içinden söylendi:

"Galiba kendime çizdiğim sınırı aşmak lazım gelecek. Aramızdaki buzlar çabuk çözüldü. Birkaç saat içinde bahar güneşi doğdu. Bir zelzele bu kadın! Nasıl da ilk görüşte kudretini anlamıştım! Hımbıl Hayati, koleksiyonunu karıştıradursun... Güzellikten, gönül işlerinden hiç de çakmıyor. Tevekkeli kırk yıldır yerinde saymıyor!"

Mösyö Alberti'yi getiren otomobil az sonra üzerlerine doğru geliyordu. Bunu fark eden Nurper, sarhoşluğa vurup çocuklaşarak Konsolosa:

"Saklanalım," dedi, "bizi görmesinler!"

Ve onu sürükleyerek iri bir hurmanın gövdesi arkasına götürdü ve yaptığı oyun icabı erkeğe tamamıyla sokularak,

adeta sarılacak ve yere beraberce çökerek gizledi; bir taraftan da güya sesleri işitilirmiş gibi işaret ediyordu:

"Sus!"

Bahtiyar Bey demin peluş ceket çıkarken duyduğu rayihanın yürüyüşten ve alkolden ayrı bir kudret katılmış, misk keçisi veya amber balığı gibi uzvileşmiş, canlı haline gelmiş sıcak havasını asıl şimdi teneffüs ediyordu. Kadını kendisine –O da oyuna katılmışçasına– biraz daha çekti ve öbürünün hareketine uyarak parmağını dudaklarına götürdü:

"Sus!"

Çevik, diri kalmış yaşlı erkeğin aradığı çocuklaşmaya kavuşmuştu; hem de Nurper gibi çekinilmeden sınıf ve fikir seviyesi rahatsızlık vermeden pervasızca eğlenilecek taze bir dişi ile!

Eli bu dişinin beline dolanıyordu ki genç kadın birdenbire sıyrılarak ayağa kalktı ve:

"Affedersiniz beyefendi," dedi, "sarhoşluk galiba... Yakışmayacak şeyler yaptım."

"Fena bir şey değildi... Gençlik yaptırır. Kendi hesabıma şikâyet etmiyorum, bilakis!"

"Evet ama olmasın bunlar... Katiyen olmamalı... Yakışık almaz!"

Artık koluna girmeden, sendelemeden, rolünü bitirmiş bir aktris edasıyla gayet ciddi yürüyor; ağzını açmıyordu. Gazinoya o halde gittiler. Yemekte Nurper neşesiz durmadı ama samimileşmedi de... Ara sıra gülümsüyor, lakırdıya pek karışmadan öbürlerini dinliyor ve dansta da vekarını bozmuyordu.

Kraliçe Natali hurmalıkta olup biteni öğrenmemekle

beraber bir şeyler sezmiş, genç kadının hareket tarzını bir plan icabı addederek içinden şöyle demişti:

"Umduğumdan çok usta! Burada müsait muhiti, iklimi, azotlu havayı buldu. Çabucak gelişeceğe, dal budak salacağa benziyor ama tutkunlarına epeyce zararı dokunacak, birbirlerine katarsa hiç şaşmam!"

İKİNCİ KISIM

I

O günlerde bir sabah, vazifesi başına gitmeye hazırlanırken odasının kapısına vurulan Hayati Bey karşısında heyecandan dili büsbütün tutulmuş ve Türkçesini tamamıyla unutmuş bir Ebu Kasım buldu. Kekeleyip duruyor, kendi kafasına, vücuduna vurarak çılgınca işaretler yapıyordu. Neden sonra:

"Ebu Ali bitti; nah, böyle yatıyor..." diyebildi; gözlerini kapamış, başını yatırmış, hareketsiz duruyor, ölü taklidi yapıyordu.

"Öldü mü?"

"Az öldü!"

"Bu ne demek? İnsan az ölür mü?"

Nihayet Madam Pelin'i çağırdı; onun tercümanlığıyla mesele aydınlandı: Sabık kavas dün gece Nurper Hanım'ın oturduğu pansiyon sokağından geçerken üstüne izbandut gibi üç herif çullanmış; zavallıyı öyle dövmüşler, kafasına, gözüne öyle yumruklar indirmişler, asfalta düşürdükten sonra da bir tekmelemişler ki eler tutar yeri kalmamış. Kan revan içinde hastaneye kaldırılmış. Ya kurtulur, ya kurtulmazmış.

Bir gözü sakatlanmış, dört dişi kırılmış, göğüs kemikleri de zedelenmiş; alçıya koyacaklarmış.

"Failler yakalanmış mı?"

Ebu Kasım biraz kendine gelmişti:

"Yok," dedi. "Kimse yakalanmadı."

"Ebu Ali hiçbirini tanımamış mı?"

"Tanımaz; mümkün tanıdı ama söylemez."

"Konuşamıyor mu?"

Baygınmış; açıldığı zaman da bilmemezliğe vurmuş; lakin Kasım'ın fikrince bildiği halde korkusundan saklıyormuş; zira ikinci defasında kendisini muhakkak surette öldüreceklerini söylemişler. Bunu arkadaşına gizlice itiraf etmiş.

"Şok korktu. Ölür korkudan, lâ şek!"

Hayati Bey içinden bir oh çekti ve Konsolos'un aklına koyduğu planı bu derece muvaffakiyetle tatbik ettirebildiğine hayran kaldı. Fakat ürktü de... Nurper'le pek sıkı konuşmaya gelmezdi; belki yarın Câsim'e de bir ders verecekti; lüzum görürse maazallah kendisine de bir fenalığı dokunur, kötü bir yere attırır yahut yeni çıkan kanundan faydalanarak tekaüde sevkettirirdi.

"Hay Peri hay," diye de söylendi, "bu Peri yaman bir fitneymiş! Şimdilik birinci kurbanı Ebu Ali... Herifi hem yerinden etti, hem de yataklara serdi! İlk gecesi vapurda gördüğü zaman kavasbaşı o süklüm püklüm, sünepe kadından böyle bir direkt yiyeceğini aklına getirir miydi? Ben de getirmedim. Sıra şimdi Câsim'de... Konsolos birer birer mim koyuyor, kadının aşkına hepsini harcayacak sonunda kendisini de!"

Viskonsül –Frenk tabirince– bir "av tablosu" arasında,

yani vurulup bir meydanda teşhir edilen ölü kuşlar veya hayvanlar sergisinde kendini de görür gibi oldu; fakat gülümsedi:

"Benim o tarakta bezim yok," dedi. "Peri de vız gelir, melek de... Şariül-Saab'daki bar kızları ne güne duruyor? "Bonsoir" dersin, koşar; "Bon nüvi" dersin gider. Sen sağ, ben selamet! Evine döner, yorganını başına çeker, rahat rahat uyursun. Ebu Ali de karışmaz, Gökdelen de!"

Kavası savdı ve konsoloshaneye gelince Bahtiyar Bey'in itiyadı[1] hilafına aşağıya erken indiğini öğrenince yanına girdi. Ebu Kasım'dan işittiklerini –evvelce aralarında geçen muhavereyi unutmuş görünerek beklenilmedik bir hadise şeklinde– anlattı. Bu incelikleri iyi bilirdi. Nitekim Konsolos da bilmemezliğe vurarak şaşmış bir vaziyet aldı:

"Vah vah," dedi, "acıdım adamcağıza... Bize epeyce hizmet etmişti. Bir yoklayıversek! Acaba zahmet buyurup otomobilimle hastaneye kadar giderek hatırını soramaz mısınız? Pek münasip olur, sanıyorum. Gönlünü alırsınız. Benim de selamımı götürünüz."

"Gideyim, efendim. Gitmek lazım."

İçinden başka türlü söylendi:

"Amma da hinoğlu hin! Beni bile samimiyetine inandıracak. Halbuki iş kendi tertibi. Bu adam mebus da olur, vekil de, sefir de. Hepsine de taş çıkarır."

Flamalı otomobile binip memleket hastanesine yollandı ve hürmetle karşılanarak Ebu Ali'nin bulunduğu koğuşa götürüldü. Eski kavas alçıya konduktan başka karikatürlerde

1 itiyadı: alışkanlık

görülen kazazedeler gibi yüzü, gözü sargılarla sarılı, bitkin ve acıklı bir halde donmuş yatıyordu,

"Nasılsın Ebu Ali?"

"Eyü, hamdü billah!"

"Konsolos Beyefendi çok keder etti; hatırını sormak için beni bilhassa gönderdi."

"Allahü tavvil ömrüküm! Ben sizden memnun..."

"Eksik olma. Hastalığın geçince bize yine uğra. Orası daima sana açıktır."

Ebu Ali teessüre kapıldı, gözlerinden yaşlar dökerek bir dilenciye gıpta ettirecek dualar, senalar mırıldandı. Hayati Bey onun işi anlayıp anlamadığı hakkında sağlam bir fikir edinememişti.

"Galiba," dedi, "yılmış; sezdiği halde belli etmiyor. Viskonsül'ün kendisini ziyarete gelmesiyle de övünecek. Müthiş bir dayak pahasına da olsa bu, onun için gerek hastanede, gerek memlekette itibarını yükselten bir iltifattır."

Aşağıya indiği zaman, hastalarını yoklamak için gelen bir kadın kalabalığı arasından peçeleri yarı açık, siyah çarşaflı üç hayaletin kendine doğru gelip dualar ede ede ellerine, eteklerine sarıldığını gördü. Bunlar yaşlarına bakılırsa Ebu Ali'nin karısı, baldızı ve kızıydı.

Lakin düzgün Türkçe konuşan, Türk-Arap kırması şoför Hayri, arabaya girince Viskonsül'ün sualine şu cevabı verdi:

"Üçü de kavasın karısıdır."

"O, nihayet on beşindeki incecik, bembeyaz, yeşil gözlü kız da mı?"

"Evet, beyefendi! Geçen sene nikâhlanmıştı; çok güzeldir; güzelliğinden kinaye kendisine mahallede bir filme

izafeten 'varda-tül-baydâ' yani 'beyaz gül' derler. Ebu Ali'yi sevdi de vardı."

Üç kadına, hele bu sonuncusuna rağmen kavasın bir de Nurper'e göz koyması Hayati'yi hayretler içinde bırakmıştı. Sordu:

"Nasıl geçindiriyor, onları?"

"Yaşlısı paralıdır; ikincisi ebelik eder; tazesi de bunların ve kocasının geliriyle keyfine bakar. Sesi de vardır; mugayniyelik etse çok kazanır ama Ebu Ali bırakmıyor. Şimdi konsoloshaneden çıktı da söylüyorum: eski kavasın eroin kaçakçılığı yaptığı rivayet olunur. Belki de dövenler kaçakçı şebekesine mensup arkadaşlarıdır."

Eroincilik rivayetinin –evvela kovulma, sonra dayak sebebini tevile yarayacağından– Konsolos'a iyi tesir edeceğini tam bir memur zihniyetiyle kavrayan Viskonsül dönüşte ziyaretini tafsilatıyla, üç nikâhlı kadını da unutmayarak anlattı ve zehirli toz meselesi üzerinde ehemmiyetle durdu. Öteki oyununa devam edip dedi ki:

"Şimdi anlaşıldı Vehbinin kerrakesi! Bunu el altından işae etmeli ki herkes konsoloshaneden çıkarılışına ve dövülmesine yanlış mana vermesin."

Beşte vazifesinden ayrılıp evine dönerken Hayati park köşesinde Nurper'le karşılaşınca, hele genç kadını kaşlarını çatmış, dudakları kısık, sinirli bulunca şaşaladı, öyle bir tarzda, eli maşalı:

"Sizi bekliyordum; konuşacaklarım var!" dedi ki büsbütün afalladı.

"Ne gibi?"

"Ebu Ali'ye dayak attırmışsınız."

"Biz mi? Ne münasebet? Onu eroin kaçakçıları, arkadaşları dövmüşler."

"Pıışt! Kimi kandırıyorsunuz? İki akbaba karşı karşıya oturup bu planı tertiplediniz."

"Velevki öyle yaptık. Sana ne oluyor? Herifin avukatı mı kesildin!"

"Benim yüzümden kimsenin başına bela geldiğini istemem. Adamcağızın günahı neydi ki? Bir kadına âşık olmak cinayet midir? İnşallah hastaneden çıksın, koluma takıp onunla da inadıma Nahr-i Nûha gideceğim!"

Hayati cevap vermedi, geri döndü.

"Nereye?"

"Konsoloshaneye! Bunları Konsolos'a anlatacağım ve seni şayet derhal İstanbul'a ters yüzü çevirmezse rezaletlerini merkeze yazacağımı da söyleyeceğim. Ben müstakil memurum."

Böyle dedi ve ağır ağır yoluna devam etti. Ilık bir yağmur başlamıştı, suratına vurdukça ateşini alıyordu. Arkasına bakmadan epeyce gitmişti ki karşı kaldırımda Nurper'in kendisini geçerek hızlı adımlarla aynı tarafa yürüdüğünü gördü. Öfkesine rağmen dikkatle baktı: Kadının vücudu, galiba 'gen' denilen uzun, pahalı bir korsa içine girdiğinden tamamıyla Avrupalı bir şekil almıştı; mecmualardaki korsa ilanlarını süsleyen kolları ve bacakları çıplak, göğsü yuvarlacık, yarı giyimli, endam hatları gayet zarif belirtilmiş resimleri andırıyordu. Elbisesi de yeni ve iyi bir terzi elinden çıkmış olmalıydı. Güzeldi, velhasıl!

"Acaba benden önce Konsolos'u görmeye mi koşuyor? Edepsizliği arttırdı; arttırır, tabii! Hepimiz şımartıyoruz. Biz-

den yüz buldu, kabak çiçeği gibi açıldı, kenar dilberi! Hem bana ne oluyor? Ne cehenneme giderse gitsin, ne belası varsa görsün! Konsolos'la kozlarını halletsinler. Shakspeare'in bir sözü vardır; tam aklımda kalmamış: 'Bazı kimse günahlarıyla, bazısı meziyetleriyle yükselir' der, Nurper ise şirretlikleriyle yükseleceklerden!"

Islak olduğundan kanepeye oturamadı; gerisin geriye, yavaş yavaş, söylenerek tekrar pansiyonuna dönüyordu. Parktan geçerken memur pavyonundan Câsim'in çıkarak:

"Buyur, Bey... Islanacaksınız, biraz istirahat ediniz." dediğini işitti.

Öfkeli olmasına rağmen bu delikanlıyı yakından tanımak merakı galebe çaldığından daveti reddetmedi. İçeri girdiler. Yağmur hızını arttırmıştı; sert yapraklı sıcak iklim ağaçlarının üzerinde tambura çalıyor, yumuşaklarını eğip yatırıyor, hırpalıyor, camları da tartaklıyordu.

"Nurper sırsıklam olmuştur," diye düşündü, "belki sinirleri yatışır. Pek de ince giyinmişti!"

Böyle düşünüyorken sağanağa yakalanmış güzel bir kadının erkeğe daha cazibeli göründüğünü biliyordu. Karadağ'da çizmeli kadınlar çoktu, yağmur fazla yağardı; eh, gençti de... O kıyafetteki iri yarı, taşı sıksa suyunu çıkaracak dağlı kadınları yağmur altında pervasız giderlerken görmekten hoşlanırdı. Rutubetin, puslu havanın yatağa girmeyi isteten acayip tesiri kadını arattırırdı.

Câsim bir müddet Halkalı Ziraat Mektebi'nde bulunduğunu, sonra Almanya'da tahsilini ikmal ettiğini, İstanbul'a muhabbetini uzun uzun anlattı; kahve, fondan ve konyak

çıkardı. Gizlice emir vererek toplattığı çiçekleri göstererek pansiyona yollayacağını söyledi. İkram ve hürmet yerindeydi.

"Size bir de orkide takdim edeceğim; onu zatı âliniz götürünüz, çok güzeldir."

Kertenkele ile bir nevi kelebek arası, yılan derisini andıran benekleriyle yarı nebat, yarı kuş, aynı zamanda hortumlu ve matrisli acayip bir şeydi. Daha demin ona benzeyen bir şey gördüğünü hatırladı. Nerede? Birden buldu: Nurper'in göğsünde!

Demek ki genç kadın az önce buradaydı, bu odada delikanlıyla baş başa! Şekerler yemişler, konyaklar içmişlerdi. Belki de bahçıvanları çiçek toplamaya göndererek sarılıp öpüşmüşlerdi. Hayati havayı kokladı, lakin çiçek dolu odada Nurper'in masum çiçekleri utandıran hayasız pudra kokusunu duymadı. Sabık kavasın külçe halinde hastanede yatmasından âşıklar korkusuzca buluşmak imkânını elde etmişlerdi.

Câsim'e dikkatle baktı: yavuz delikanlıydı doğrusu! Zarif de giyiniyordu. Ceketini astığından sırtındaki ipek gömlek tiril tiril titriyor, altında başka bir şey, atlet fanilası bile olmadığından göğsünün kıllarını yarı gizleyerek adeta okşuyordu. Genç adam bir ara dedi ki:

"Ebu Ali zavallısının başına geleni elbette haber almışsınızdır; bana sabahleyin bahçıvan söyledi. Kimler pataklamış, acaba?"

"Eroinciler," diyorlar. "Herif kaçakçılık yapıyormuş."

Anlaşılan Nurper dayak havadisini âşığından işitmişti ve sevineceğine –aşiftelerin mantığına, muhakemesine akıl ermez– kızmış, yine cadalozluğu tutmuştu. İçinden:

"Yarın Konsolos'a dayatacağım," diye söylendi, "bu kadın hakikaten defedilmelidir. Sakin bir adam olduğum halde benim bile kemiklerini kıracağım geliyor."

Kıracağı kemiklerin nasıl da diri ve biçimli bir vücudun kafesini teşkil ettiğini içinde habis bir ruh barındırmakla beraber bu derece güzel bir yapıya kıyamayacağını bilmiyor değildi; gözden uzak olmasını diledi.

"Elinde mi kızın," diye mırıldandı, "kabahat 'tabiat'ta, ecdadından miras kalan bozukluklarda ve terbiye kifayetsizliğinde! O kadar esbap birleşir, bir de buna bizim gibi aygırların ihtirası karışırsa ne beklenir, artık?"

Birdenbire odayı yağmurdan serinleyeceğine keskinleşmiş bir güneş ışığının doldurduğunu gördü; kalktı. Şimdi Nurper konsoloshanede olmalıydı. Acaba neler söylüyordu? Belki de yelkenleri suya indirmiş, Bahtiyar Bey'in karşısında gözyaşları döküyor, ağlayan kadına erkeklerin dayanamayacağını bildiğinden Konsolos'u o yoldan, elde etmeye çalışıyordu. Kendisinin aleyhinde bir şeyler uydurmadığı, ötekinin de kadına uymadığı ne malum. Dayak tertibatını Viskonsül'e yüklemesi de beklenirdi.

Pansiyona girince âdeti üzere antrede oturan Madam Pelin parmağıyla yukarı katı işaret etti.

"Ne var, orada?"

"Seninki!"

"Neden bıraktın? Sokmamalıydın!"

"Benim yumruk yemeye, delilerle didişmeye halim yok."

Hayati, hiddeti içinde bir memnunluk da duydu ve bunu tevil için kendi kendine dedi ki:

"Neyse, Konsolos gitmemiş; iyi olmuş."

Merdivenleri öksürme taklidi yaparak çıktı; evvela terasaya baktı, bulamadı; odasının kapısını araladı. Nurper aynanın karşısında robunu çıkarıyordu. Evet, soyunuyordu; eğilmiş vaziyette başından elbiseyi çıkarmakla meşguldü. Viskonsül bir daha öksürdü. Genç kadın, istifini bozmadan rob halka şeklinde boynuna geçmiş, dedi ki:

"Ha, siz mi geldiniz? Allah müstahakını versin, şu Natali yok mu, süslü kokana! Beni zorla bu korsanın içine çoktu; adı 'skandal'mış. Vücudum cendereye alışmamış, atayım da ferahlayım."

Hayati kapı kanadını çekti, koridora çıktı. Fakat az sonra Nurper korsalı ve kombinezonlu halde arkasından yetişti:

"Ne olur çıkaramıyorum ben... Aşağıya doğru çekiversenize! Etime yapışmış, sanki... Ezdi, mengeneye soktu vücudumu!"

"Giy elbiseni! Evine git! Orada bir çeken bulunur."

"Bu saatte kimse yoktur."

"Atlet vücutlu Fokas var ya!"

"O gece yarısından evvel dönmez ki..."

"Git, dedik ya... Hem bu işleri bilmem; elimden gelmez."

"Öğretirim. Altından iki yanını yakalayıp var kuvvetinizle aşağıya çekip sıyıracaksınız. Bir defa yerinden oynadı mı üst tarafı kolay. Üç gündür neler çektiğimi ben bilirim. Bir iyiliği varsa çorapları iyi geriyor. Lastik bağ kullanmak, korsasız gezmek sosyete hayatında ayıp şeymiş, meğerse! Bunu da boyalı kakamiro söyledi... Konsolosun aşna fişnesi!"

Nurper ev kıyafeti içinde pek sevimli, bir operet subreti gibi şirin ve tuhaftı. Neşeli konuşuyor, şuhluk değil, maskaralık yapıyordu. Hayati sordu:

"Öfken geçti mi?"

"Geçti. Sizi park yolunda yürüyor görünce sevinerek koştum. Ama öfke rolü yapmak aklıma geldi. Kızınca daha tatlı oluyorsunuz."

"Parktaki memur pavyonundaydın, değil mi?"

"Oradaydım, ya... Câsim'i bıraktım da arkanızdan geldim."

"Neden?"

Kombinezonunun göğüs kısmını elleriyle örterek gecikmiş bir utangaçlıkla cevap verdi:

"Bilmiyorum, vallahi... Sizi görmeden, sizinle konuşmadan duramıyorum, işte!"

Hayati'ye bakmadan ilave etti:

"Haydi, beni şundan kurtarsanıza... Kendinizi amma da naza çekiyorsunuz! Başkası olsa can atardı... Lakin arkasından sarılmaya, marılmaya kalkardı. Siz yapmazdınız; sizi kardeş kardeş oturduğumuz için seviyorum, arıyorum, ya! Bugün Câsim'den de sıtkım sıyrıldı. Korsa aleyhinde bulunmamalıyım. Beni o korudu... Zırh mübarek!"

Viskonsül, genç kadının işaret ettiği köşelerden, "gen"e yapıştı, gözlerini ihtiyaten yumarak denildiği gibi aşağıya çekti. Fakat eğilmeden, diz çökmeden yerinden kımıldatamayacağını, kuvvet alamayacağını anladığından vazgeçti. Boğuklaşmış bir sesle:

"Pelin'i çağıralım," dedi.

Nurper, yaşlı adama zevkli olmakla beraber kâfi derecede işkence ettiğini anlamış gibiydi. Birden eğildi, parmaklarını lastik kumaşın arasına geçirip bir lahzada korsayı çıkardı, ilişik çorapları da sıyırdı, hepsini bir arada açık kapıdan

yatak odasının ortasına fırlattı; eğeri sırtından alınmış bir kısrak hazzıyla yelelerini salladı, sarsındı:

"Oh," dedi, "dünya varmış! Siz burada durunuz da içeriye girip cenderenin acıttığı yerlere pudra süreyim. Terini de alır, kızarıklığını da..."

Ve kendi evindeymişcesine salınarak yatak odasına girdi; kapıyı örttü.

Hayati kan basmış yüzünü soğuk su ile yıkamaya ve saçsız başını musluğun altına sokmaya koşmuştu. Düşünecek halde değildi, beyni durmuş, kulakları çınlıyordu. Neden sonra, camlı terasadaki koltuğa çökünce Nurper'in hâlâ odadan çıkmadığına hayret etti, seslendi; cevap alamadı. Kalkıp kapıyı vurdu; yine ses yok. Açtı: Kendisi lavabodayken gitmişti; fakat çoraplara takılı ten rengi karın kısmı pırıl pırıl satenden uzun korsa, atıldığı şekliyle yerde yatıyordu.

Parmaklarının ucuyla tutup adeta sürünmemeye, henüz soğumamış ılıklığını ve muhtemel rayihasını duymamaya çalışarak kaldırdı, kenardaki hasır masanın alt rafına bıraktı; üstüne de askıda duran keten havluyu örttü:

"Ve minellâhü maaş - sabirîn!" diye derin hayretini ifade ederek başını o tarafa çevirdi.

Baktı ki Câsim'in Nurper'e hediyesi orkide bir kenara atılıp bırakılmış. Onu aldı, kendisininkini de kâğıdından çıkarıp ikisini bir arada vazoya yerleştirdi ve işte o zaman ne yapacağını, vakti nasıl geçireceğini bilemeyerek evinde yalnız kalmanın güçlüğünü hissetti.

Gönlü Nurper'i istiyor, gözleri onu arıyordu.

"Kadir bilmez bir mahluk," dedi. "Âşığı delikanlının takdim ettiği kıymetli çiçeği bile unutup gitmiş; belki de atmış.

Bu kız kimseyi sevemez; seviyorum diye kendisine çeşni veriyor. Sonra hafızası da yok. Ebu Ali meselesini unuttu bile! Unutmak fingirdek kadınların kuvvetidir; ruh bayağılığının ve seviye düşüklüğünün de miyarı..."

Yağmurlu akşamın hüznü evi sarmıştı. Yaktığı elektriklerin aydınlığını görüyordu ama ferahlığını duymuyordu. Karar vermeden telefonu eline aldı, bir taksi çağırdı: Yine Duşes'e gitmekten başka çare yoktu. Baron ile laf atarak oyalanacaktı.

Otelde kendisini kâtip Kirkor karşıladı ve patronun bu gece Alberti'lere davetli olduğunu söyledi. Hayati'nin ilk aklına gelen şey Nurper'in de davetliler arasında bulunması ihtimaliydi. Sonra, bütün zekâsını topladığından genç kadının kibar meclise korsasız gidemeyeceğini düşündü. Şayet bir yere gittiyse orası laubali bir toplantıydı. İlle gitmiş olmasına hükmetmesi de demin pansiyondan habersiz, usulcacık sıvışmasından ileri geliyordu.

"Korsenin bir zırh olduğunu söylemişti, hatta 'Beni Câsim'den o korudu' bile demişti. Anlaşılan odama zırhtan kurtulmak ve kararlaştırdığı yere daha pratik şekilde gitmek için geldi!"

Şimdi de ilk defa kıskançlığı andıran bir hale düştüğünü anlıyor, gözlerinin önünden Nurper'in korse sahnesindeki şirin hayalleri geçiyordu. Otelden çıktı, tekrar taksiye atladı ve şoförün sualine farkında olmadan genç kadının adresini verdiğini anlayınca:

"Eyvah," diye söylendi, "ben de hapı yuttum; bu yaşıma kadar âşık olmamak gayretim boşa gitti. Hem de kime tutuldum? Bir kenar mahalle aşiftesine!"

Kenar, yan veya orta, yahut da kibar mahalle, nereden ve ne olursa olsun şu dakikada bütün benliği Nurper'in ihtiyacıyla aç biilaç imişçesine feryat ediyordu. Acaba havanın tesiri mi? Geçici bir arzu mu? Yarın aşkı küllenmiş olarak mı uyanacaktı?

"Şu 'cinsi cazibe' denilen şeyi kabul etmek lazım; hatta evvelki gün gazetede okuduğum 'Dalga - Onde' meselesini de! Kadının vücudundan bir elektrik dalgası yayılırmış, eğer bu dalga aynı dalgayı neşreden erkeğinki ile karşılaşırsa arada aşk hasıl olurmuş. Pek iyi anlamadım ama şimdi aklım kesiyor: Nurper'in dalgasıyla benimki uyuştu. Zaten kızın etrafımda dolaşması, evime münasebetli münasebetsiz gelişi, ayılma, bayılma, korsa çıkarma, öfkelenme sahneleri, hepsi onun da farkına varmadan bana karşı duyduğu sempatinin tezahürleridir. Cahil, görgüsüz, aynı zamanda doğuştan fıkırdak bir mahluk hislerini ancak bu gibi hallerle, bayağı şekillerde meydana vurabilir!"

Araba pansiyonun önünde durdu; şoföre beklemesini tembih eden Hayati kapıyı açan Topal Madam'a bayan Nurper'in evde bulunup bulunmadığını sordu ve yalan cevap vermemesi için ilave etti:

"Türkiye Konsolosluğu'ndan geliyorum; ben Viskonsül'üm."

"Buyurunuz, buyurunuz! Bayan şimdik gelir... Bir yerde korsasını çıkarmış, almayı unutmuş. Bunu aramaya gitti."

"Gece lazım mıymış?"

"Evet beyim, lazımdır. Davette giyecek, büyük davet!"

"Kimin daveti?"

"Madam Alberti'nin evinde 'diner[1]' var. Şoförü gelip çağırdı."

Hayati bu davete niçin öfkelendiğini birdenbire kavrayamadı; fena halde kızmıştı. Oysa ki nice davetler, ziyafetler, eğlenceler olur, gitmez, hiç de aldırış etmezdi.

"Beni adam yerine koyup çağırmıyorlar; ona öfkelendim, galiba!" diye içinden bir sebep buldu ama az sonra kendi kendine itiraf etti:

"Nurper'i çağırmalarına, bu gece ellerinden almalarına kızmıştı."

"Tuğrul nerede?"

"Ebu Ali'nin küçük karısı geldi, alıp götürdü. Kavas hastanedeyken çocuk birkaç gece onlarda kalacakmış. Nurper Hanım ikindi üstü hastaneye gitmişti de... Yaralandığını duyunca çok kederlendi."

Viskonsül'ü hafakanlar boğacaktı; bir lahzada şunları düşündü:

"Artık bu kadarını akıl, havsala alamaz! Ebu Ali'yi hastanede ziyarete gitmek? Yüzsüzlüğün, hayasızlığın, edepsizliğin daniskası! Demek ki zebella ile, ayrıca ailesiyle sarmaş dolaş olmuş. Hem ne vicdansız bir ana, bu! Yumruk kadar çocuğunu bilmediği kadınlara nasıl bırakabiliyor; bırakıp ziyafetlere koşuyor? Ne din, ne iman var sürtükte! Allah cümlemizi şerrinden korusun!"

Kapıyı hışımla vurup çıkmak üzereydi, kendisi oteldeyken pansiyonuna uğrayıp aldığı korsa bükülmüş halde elinde, Nurper içeri girdi; Hayati Bey'in yüzüne bakınca fena

1 diner: akşam yemeği (Fr.)

halde öfkeli olduğunu anlaması lazım gelirdi. Başıyla onu selamladı ve Topal Madam'a hitaben:

"Davete gitmekten vazgeçtim," dedi, "şu kılıfın içine giremeyeceğim. Hem ben öyle ziyafetlerden hazzetmiyorum. Şoför gelince azıcık rahatsızlandığımı, gidemeyeceğimi söyleyiverin."

Viskonsül'e döndü; gözlerinin kara dut şurubu yumuşatıcı, aynı zamanda tatlı tatlı yakıcı bakışlarıyla dedi ki:

"Ne iyi ettiniz de geldiniz, Beyefendi... Sizinle yukarıda oturur, birlikte yemek yeriz. Madam bugün pek güzel şeyler yaptı; çok lezzetli yemek pişirir."

"Teşekkür ederim, kalamayacağım. Bana müsaade..."

"O halde niçin gelmiştiniz? Elbette bir söyleyeceğiniz vardı."

"Vardı, söylemekten vazgeçtim."

"Hastaneye gittiğimi duydunuz da ona mı kızdınız, yoksa?"

Hayati, yaşından beklenmedik bir çocuklukla cevap vermedi; küskün ve somurtkan bir yüzle kapının kanadını açtı. Madamı selamlayıp bekleyen otomobile doğru yürüdü; girdi. Bir de baktı ki öbür kapıdan Nurper de giriyor. Girmiş yanına oturmuştu bile!

"Siz nereye?"

"Nereye gidiyorsan oraya!"

Sesi de deminki bakışları gibi adeta şurupluydu: Kalın, ağır ve tatlı."

"Lütfen ininiz."

Genç kadın şoföre Arapça yürüyünüz manasına "imşî!"

dedikten ve araba hareket ettikten sonra Hayati'ye yan yan sokuldu ve:

"Ben anladım," dedi, "Alberti'lere gideceğime kızdınız; Konsolos'u çekemiyorsunuz. İşte, hepsini bıraktım, sizinle geliyorum; istediğiniz yere!"

Arabanın içinde bir dargınlığı takip eden barışma sahnesi cereyan ettiğini sezen pişkin şoför müşterilerine maksadın bir arada bulunmak ve zaman kazanmak olduğunu bildiğinden adres sormadan otomobili büyük bulvara doğru tenha sokaklardan yavaşça götürüyordu. Bir pansiyona girip çıkmasından, pudrasının kokusundan Türkçe konuşmasından genç kadını "Manzar-ül Cemil" gazinosunda oynayan bir artist sanmıştı, o binanın bulunduğu tarafa gidiyordu. Nurper senli benli konuşmaya başlamıştı:

"Somurtma, rica ederim; senin için neleri göze aldığımı olsun anla!"

"Neymiş, onlar?"

"Bahtiyar Bey davete gelmediğimden dolayı küplere binecek. Ne derece kinci olduğunu bilirsin. Ebu Ali'nin başına çorabı o ördü... Bana da fenalığı dokunur."

"Dönelim. Seni evine bırakayım, ben de evime gideyim."

Nurper biraz daha sokuldu ve kendisini uzaklaştırmak isteyen elleri geri iterek:

"Olmaz," dedi, "ayrılmam. Konuşmazsam patlarım, bu gece! Geçen akşam süslü kocakarı ve Konsolos'la Fariha hurmalıklarına gittiğimi işitmiş miydin? Gittik, ya... Hem de seninkiyle gazinoda sade rumba değil, karanlık yollarda saklambaç da oynadık. Kalbi sağlammış; bir aralık –ağacın

gövdesini siper alıp birbirimize sokulmuştuk– son nefesini verecek sandım...”

Göğsü körük gibi kabarıp iniyordu. Atlattı!

“Onu öldüremedin; bu gece beni mi öbür dünyaya yollamak niyetindesin?”

“Allah göstermesin... Yüz sene yaşa! Sensiz ne yaparım ben? Vapurda ilk gördüğüm dakikada kanım kaynamıştı. Ne kadar vurdumduymaz adamsın! Haydi, ayakaltı olmayan bir yer bul da baş başa oturalım..”

“Yarın Bahtiyar Bey nerede olduğunu sorarsa ne cevap vereceksin?.”

“Uydururum, bir şey... O dakikada aklıma geliverir; önceden düşünmek âdetim değildir.”

Hayati genç kadının bu kudretine, kendine güvenişine, pervasızlığına, hiç sebepsiz işleri karıştırmaktan ve yoktan yere vakalar çıkarmaktan zevk alışına, manasız, fakat coşkun hayatiyetine, kendininkine benzemeyen zikzaklı ve dönemeçli ruhuna –at cambazhanesinde trapezlerden atlayarak çemberlerden geçen, tel üzerinde dansedip taklak atan bir kızı seyredenlerin helecanlı şaşkınlığıyla– hayran, hayretler içinde kalmıştı.

“Ben öyle şeyler yapamam, Nurperi!” dedi ama ismin sonuna bir ‘i’ ilavesiyle kadına, gönlünü dolduran muhabbeti aşılatmış oldu.

“Yaparsın, şekerim... Gideceğimiz yerin adını şoföre söyleyiver.”

Viskonsül başını uzatarak çok gizli ve ayıp bir ifşada bulunuyormuş gibi fısıldadı:

“‘Eldorado’ya çek, oğlum.... Ama kapıdan uzakta dur.”

Sonra Nurper'e döndü, sitem mi, memnunluk mu olduğunu kendisinin de tayin edemediği bir hislilikle:

"Benden ne istiyorsun," dedi, "ötekiler yetmiyor mu? Genç değilim, yakışıklı yahut büyük mevki ve servet sahibi de... Maksadını anlamıyorum."

"Genç, zengin, mevkili olmadığın halde seninle mademki meşgul oluyorum, demek ki bir maksadım yok; sadece hazzediyorum da ondan... Sana hepsini feda ederim, billahi! Hem kim demiş yakışıklı değilsin diye? Bir kendine bak, bir de Bahtiyar Bey'e... Bir şey söyleyeyim mi? Ben gösterişsiz erkekleri sevmiyorum. Aksi gibi hep ufak tefek, zibidi kocalara düştüm. Yaşlı başlı, kerli felli adamları küçük yaşımdan beri çok beğenirim; öylesinden nasibim yokmuş."

"Ümidini kesme Peri! Bir gün dördüncüsü veya beşincisi arzuna uygun çıkabilir. Sadun'u baba olmak saadetinden mahrum mu bırakacaksın? Henüz bir alamet görünmüyor."

"Beklemesin... Maymun gözünü açtı. İstemem bir daha! Bereket etim elastikti..."

"O ne demek?"

Nurper, gayet tabii bir şey yaparcasına Hayati'nin elini yakaladı; kendi karnının üzerinde gezdirdi ve:

"Evlenmemiş, doğurmamış gibi... değil mi?" diye sordu; tasdik etmesini bekledi.

Viskonsül bu gerginlik üstünden elini ayırmak istemeyince onu tekrar uzaklaştırarak:

"Yoo," dedi, "senden beklemediklerimi yapma! Birden nevrim döner. Söyledimdi: ben keyfim isteyince azıcık uysallık ederim ama nikâhlımdan başkasına el sürdürmem.

Büyük dedem 'Kürsü Şeyhi' imiş, mübarek bir adam... Yasak masak dinlemeyip türbesinde hâlâ mum yakıyorlar."

Hayati sormakla kendi kendine konuşmak arası şöyle dedi:

"Seni şimdiye kadar bıçaklamadıklarına şaşıyorum."

"Az daha o da oluyordu. Bir gece Abduş, hani Çakır'ın gazinosu yok mu, Yenikapı'da? Beraber gittiğimiz posta müdürünü kıskandı, eve döndüğümüz zaman kavga çıkardı, bıçağa sarıldı. Atik davrandım da kolunu yakaladığım gibi büktüm, bıçak yere düştü. Sonra kendisini aldım ayağımın altına... Pestile çevirdim, aklını başına topladı. Çelimsiz koca bir bakıma fena değil. Müdür sonradan elli bin lira açık verdi, hapse girdi. Eh, biz de o paradan az keyif sürmedik. Her gece gazinolarda ziyafetler çekiyordu."

"Rica ederim, bayağı bayağı konuşma, gideceğimiz yer pahalı, kibar bir yerdir; hep ecnebiler gelir."

"Peki, artık ben de kibarlaşayım... Onu da bilirim, seni küçük düşürmem."

"Eldorada" bir yeraltı gazinosuydu. Garlardaki inip çıkma tünellerini hatırlatan merdivenlerden ve dehlizlerden geçerlerken Nurper endam aynalarından birinin önünde durdu; çantasını açıp pudrasını, rujunu tazeledi, saçlarını taradı. Hayati genç kadını, çoğu erkeğin yaptığı gibi aynada seyrediyordu ve kusurlarını daha iyi fark ediyordu.

"Bu gece güzelliği üstünde değil; yaşını gösteriyor. Bereket elbisesi zarif..."

Yine aynada kendisine baktı: Hakikaten kerli felli bir adam tesiri yapıyordu; Nurper'le yan yana nasıl bir çift teşkil ettiklerini de gözden geçirdi. Ağa Han ile genç karısını

andıran bir halleri vardı; daha o gün "L'Illustré" de böyle bir resimlerini görmüştü.

Havası serinletilmiş basık tavanlı, perdelenmiş ışıklı mükellef salona girdiler. 'Eldorado' yu işleten Somuncakis, İstanbul'dan tanıdığı Viskonsülü hürmetle karşıladı; Nurper'in önünde geçerken Bayan Ağa Han'mışçasına eğildi. Diplomatik heyete uzaktan yakından mensup müşterilere ayrı bir değer verirdi.

Bütün masalar tutulmuştu. Önceden niçin telefonla emir vermediklerine teessüf ettikten sonra Somuncakis:

"Sizin için bir şey yapacağım," dedi, "köşede hususi yer hazırlatacağım."

Garsonlar koşuştular ve kenardaki girintiye bir masa kurdular. Bunlar olurken ayakta duran, bekleyen Nurperi –deminki makyajın, yoksa ışıklarla dekorun tesiri midir, heyecana gelişinin mi?– birdenbire çok güzel oluvermişti. Kulaklarında sallanan küpelerin yalancı taşları da loşluğun içinde hakiki pırlantalar gibi gül pembesi ışıklar saçıyordu. Hayati şüphelendi; içinden mırıldandı:

"Sahici olmasın, sakın?"

II

Yerleştikleri zaman Nurper dedi ki:

"Galiba küpelerimi pek beğendin; az evvel dikkatle bakıyordun. Zevkin var, doğrusu... Malın iyisini de anlıyorsun."

"Sahici olduklarını mı söylemek istiyorsun?"

"Aklıma bile gelmedi. Aman, kibar konuşalım, kibar du-

ralım! Bütün gözler bize çevrilmiş. Bir falso yaparsam usulca haber ver, şekerim."

"Evvela bu 'şekerim, canım, ciğerim' gibi sözleri bırak."

Genç kadın şaka ettiğini anlatmaya yarayan bir gülümseme ve bir çapkın bakışla cevap verdi:

"Peki, tontonum!"

Yüzüne şefkatlilik vererek ilave etti.

"Kendi kendimeyken seni hep tontonum diye düşünürüm, içimden böyle çağırırım. İstesen de istemesen de yine tontonumsun ama yüksek sesle bir daha söylemem. Dikkat ediyorsun, tabii; şu masadakiler bizi göz hapsine aldılar. Hiç sosyete görmemişler mi? Kibar adamlar baktıklarını belli etmezler. Bunu bir münasebet getirdi de Kraliçe Natali yumurtladı. Kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla kabilinden taş Peri Hanım'aydı. Ne Kraliçesi o? Muhabbet tellalları kraliçesi herhalde! Beni Konsolos'un kucağına atmak için akla karayı seçiyor."

Garson geldiğinden Hayati işaret etti, Nurper sustu. Fakat ısınarlama işi bitip de adam uzaklaşınca bıraktığı yerden sözüne devam eti:

"Bir masaj dalaveresi bulmuş: Evine gidip de kalçalarımı lastik silindirle kadın doktora inceltmeliymişim."

"Gittin mi?"

"Gittim bir kere... Arkamdan, beklediğim gibi Bahtiyar Bey damladı. Masaj odasına sokar mıyım hiç!"

"Aferin."

"Ama anahtar deliğinden seyretti, galiba! Bir daha kapı tokınağına havlu asarak deliği kapatacağım. Bu usulü kom-

şumuz Liyakat öğretmişti. Otellere çok gider, bilir de... Yani götürürler."

"Bana münasebetsiz şeyler anlatma."

"Aman, şu erkekler! Hem elin kızını, karısını baştan çıkarırlar, yapmadıkları rezalet kalmaz; hem de lakırdısı olunca ahlaklılık, kibarlık taslarlar, kendilerini yüksekten alırlar."

Hayati'nin somurttuğunu gören Nurper, fazla gittiğini sezerek bahsi kapattı. Salon yavaş yavaş doluyor, boş duran tutulmuş masalar çoğu orta yaşlı ve ecnebi tipte kadınlar erkekli müşterilerle çevriliyordu. Gelenlerin arasında Viskonsül'ü tanıyanlar, nezaketle selamlayanlar vardı. Dans başlayınca Hayati sordu.

"İster misin?"

Durgunlaşmış, olan Nurper arzu göstermeyince:

"Benimle dans ederken gülünç olmaktan mı çekiniyorsun," diye çıkıştı, "vaktiyle valste birinciydim, şimdi de yenilerini kusursuz oynarım. Kariyerden yetişmiş hariciyeciyim; yamamalardan değil. Karadağ Kralı'nın küçük kızı Prenses Vera ile dans etmiştim; ablası İtalyan Kraliçesi'ydi; anladın mı yavrum?"

"'Yavrum' falan gibi kelimeler kullanmak eski bir hariciyeciye yakışmaz. Dansa kalkmadığımın sebebi de başka; sutyenimin düğmesi koptu. Allah'a şükür öyle şeye pek lüzumum yoksa da göğsüme toplanır, çirkin görünür diye istemiyorum. Beni tuvalete götür de çıkarıp çantama koyayım."

"Şimdi olmaz. Etraf biraz kızışsın; O zaman gittiğimizin farkına varmazlar. Göze batmak işime gelmiyor."

Bu sırada karşı masadan biri elini sallayarak laubali tarz-

da Viskonsül'ü selamladı. Hayati de aynı şekilde mukabele etmekle beraber yüzüne merakla bakan Nurper'e:

"Aksi tesadüf," dedi, "gayet laubali, dedikoducu, sırnaşık, kendini beğenmiş, ukala dümbeliği bir adamdır. Belki ismini işitmişsindir: Gazeteci İlyas Kalenderî... İstanbul'da çıkan Müsavat Gazetesi'nin muhabirliğini yapar. Bu gazete hükümet partisinden olduğu için İshak şımarmıştır. Kulağı da deliktir, çapkının! Muhakkak yanımıza gelecektir; güzel kadınları kaçırmaz. Aslen buralıdır; zengin bir aileden..."

"Üzülme, cicim, ben öylelerini çok gördüm; idare ederim. Şerefine!"

Beyaz Fransız şarabından içtiler. Önlerinde duran meyve tabağından güzel bir elma seçen Nurper, bunu Natali'ye bakarak öğrendiği usulde parmaklarını sürmeden soydu ve yarısını çatalının ucuna takılmış şekilde Viskonsül'e uzattı.

"Bir elmanın yarısı ben, yarısı sen! Bir tanesini de çantama atacağım. Merak etme, göstermem; hırsızlık yemişin tadı başkadır. Çocukken komşumuz Hoca Asım Efendi'nin bahçesinden nar çalardık; lezzetini hâlâ unutamam. Ha, bak! gazeteci yerinden kalktı. Bilirim ben: Şuraya, buraya uğrayarak nihayet yolunu bizim tarafa düşürecek, siftinecek, çağırmaya mecbur olacaksın. Hele bir gelsin..."

"Ne yapacaksın?"

"Masum, dertli, biçare bir kadın görüneceğim. Erkekler bundan pek hoşlanırlar; ortaya bir laf çıkınca da müdafaa ederler. 'Öyle kadın değil, kendi halinde, pısırığın biri...' derler."

"Bize de ilk günü o rolü oynamıştın, öyle dedirtmiştin. Gözüme zayıf, ufak tefek de görünmüştün."

Nurper kalın, kırmızı dudaklarına ve sedeflenen dişlerine en yakışan şekilde gülümsedi. Hiçbir gülümseyişe gözlerin de bu derece candan, sadece fer kesilerek ve cıvıl cıvıl nurlanarak iştirak ettiğine Hayati ömründe rastlamamıştı. Kendini tutamadı, dedi ki:

"Nasıl oluyor da şu zekâna, cazibene, sevimliliğine uymayan bir hayat sürüyorsun, hâlâ bir türlü yerleşememiş, mevki yapamamış haldesin?"

"Zira tutarağım bir tuttu mu her şeyi altüst eder, vurur tekmeyi alıp başımı giderim. Hem ben kendisini dev aynasında gören, fasulye gibi nimetten sayan adamlardan hazzetmem, hazzetmemekle kalsam, keşke... Garez de oluyorum, canını yaksam diyorum."

Viskonsül, halk çocuğu ruhunun isyanını ve izzeti nefsini Nurper'de bulduğuna sevindi. Zira o da bunu duyar, fakat memurlaşarak benliği zayıfladığından işi kafa tutmak ve yaptığını yıkmak derecesine götüremezdi; sadece sinsi bir tabiye kullanırdı. Bu sefer:

"Şerefine!" diyen Hayati'ydi.

Gayet iyi anlaşan, yürekleri yükselmiş tabakaya aynı hınçla burkulan iki mağdur gibi kaynaştıklarını görmenin zevki içinde ilk defa birbirleri arasında ruh ve seviye yakınlığı duymuşlardı. Genç kadın kendinden umulmayacak bir içlilikle:

"Az sonra senden ayrılacağıma şimdiden üzülüyorum; canım!" dedi ve bu son kelime Viskonsül'e hiç de bayağı bir tabir tesiri yapmadı; öyle sıcak bir sesle söylemişti ki cevap yerine bir şarkının güftesini mırıldandı:

Bilmem bu gönülle ben nasıl yaşayacağım?
O daha genç yaşında; benimse geçti çağım!

Nurper derhal, bestesini hatırlayıp şarkıyı pes sesle okuyarak tamamladı:

Kurtulmak mümkün olsa bırakıp kaçacağım!
Fakat ne yazık artık elinde bir oyuncağım.

Demek ki Peri icabında alaturka bir içki sofrası başında şarkı okuyabilecekti; şimdiye kadar kimbilir kaç mecliste okumuştu! Hayati o âlemleri gözünün önüne getirdi; kavaf Abduş ve emsali erkekleri; otellere götürülünce anahtar deliğini havluyla kapamayı ihmal etmeyen komşu kızı Liyakat nevinden kadınları, meze tabaklarıyla dolu yuvarlak masayı, alt katta daracık apartman odasını, su birikintileri, pencere ışıklarıyla yer yer aydınlanmış arnavut kaldırımlı sokağı, hepsini görüyordu. Manzara çok bayağı, hazin olmakla beraber bizdendi, bizimdi, İstanbulluydu. İstanbul en adi tarafından bu dakikada ona hasret çektiriyor, sıla acısını duyuruyordu.

Çirkinliklerindeki tadının zevkine varılmayan bir memleket muhabbeti, muhabbet sayılamazdı.

Az önce Nurper oturduğu yerde, evvela sol elini japone kolunun sağ tarafına sokarak bir kordela halkayı dirseğinden kaydırıp elinden çıkardı. Sağ eliyle de aynı hareketi sol kolunda tekrarlayıp sutyenini avcunun içine aldı.

Hayati bu kavuniçi renginde, etrafına incecik beyaz dantel çevrilmiş, pırıl pırıl ipek parçasını eteğine koyup yine masayı siper alarak katlarken kadını hayretle seyretti. Tam o

sırada garson yaklaşıyordu. Nurper gayet çevik bir hareketle kumaşı Viskonsül'ün yan cebine koyuverdi:

"Çıkarken ver," dedi, "unutturma. Gördün ya, yerimden kımıldamadan bu işi halettim. Artık ne zaman istersen dansa kalkarım. Onu yeni almıştım; düğmelerini üstün körü dikmişler ki kopuverdi."

"Bütün bu şeyleri ne ile alıyorsun? Geldiğinden beri epeyce donandın."

"Abduş nihayet parayı yolladı; 'Gan Blö' mağazasındaki hesabı ödedim. Baktılar ki borcuna sadık bir kadınım, yeni hesap açtılar. Pek kusurlu taraflarım vardır ama hiçbir yerde takıntı bırakmam. Başka bir soracağın yok mu? Giyim kuşam paralarını biri mi veriyor sandın? Aklına muhakkak Baron Peltekyan gelmiştir. Ben dini bütün Müslüman kızıyım. Kırk yıl erkeksiz kalsam, ekmek parası bulamasam yine de Hıristiyana minnet etmem, yüzüme fazla baksa içim gıcıklanır. Ne zannediyorsun Nurper'ini? Milyoner bir Amerikan zabiti çıksa da alayım seni dese alimallah kabul etmem. Kabul edenlerin midesizliğine şaşarım."

Caz ve dans coşkun hale gelmişti. Yeraltı şimdi davul, saksafon, zenci feryatları, zilli maşalar ve trampet sesleriyle sersemlemiş, sanki yerin dibine daha fazla girip sükûna kavuşmak arzusundaydı; iniyor, bir asansör gibi aşağıya kayıyor tesiri de yapıyordu. Yeryüzünün kabul etmeyeceği bir gürültü, bir insan kenetlenmesi, insandan başka mahlukların ruhaniyetsiz bir ayini, ruh hastalarının birbirlerine katışıp akla durgunluk veren müşterek nöbetiydi bu! Zaten çehrelerdeki neşe, normal memnunluğu ve hazza benzemiyordu.

Maskesiz bir karnaval âlemi ama yüzler kendiliğinden de maskeli hissini vermektedir.

Ancak burada para, lüks, süslü kadın ve güzel elbisenin saatler ilerlediği nisbette artan bir cazibesi vardı ki aklı da, mantığı da işlemez hale sokuyor, insanları aynı mihver etrafında dönen birer otomata çeviriyordu.

Hayati, gençliğinin geniş, sütunlu, ferah avizeler ve fanuslarla pür nakil donanmış salonlarında ve gazinolarındaki danslı toplantıları hatırlıyor, zaten karanlığa düşman olduğundan genç kadının manevi aydınlığına rağmen ışıkların birdenbire, bir mucize ile açılmasını bekler gibi duruyordu.

Nurper kolunu dürttü, çenesiyle sağ tarafı işaret etti: Gazeteci Kalenderî, genç kadının tahminine uygun olarak etraftaki masalara uğruyor, ayakta konuşuyor, kendi masalarına yaklaşıyordu. Hayati Bey iltifatla yüzüne bakınca derhal yanlarına damladı. Nurper'i başıyla selamladıktan sonra iki erkek Ebu Ali meselesine dair ayakta birkaç çift laf ettiler.

"Azıcık oturmaz mısınız?"

"Arkadaşlar bekliyor da... Mamafih şöyle ilişivereyim."

"Hanımefendi kançılar muavini Sadun Bey'in refikalarıdır; demin sizi uzaktan kendisine tanıtmıştım."

"Müşerref oldum hanımefendi. Galiba memlekete pek yeni teşrif buyurdunuz?"

Nurper sadece gözlerini kırpıştırıp başını tasdik makamında eğdi. Muhitini yadırgamış, sıkılgan bir vaziyette oturuyor, dalgın nazarlarla masanın bir köşesine bakıyordu. "Müsavat" muhabiri onunla muhavereyi yürütemeyeceğini anlayıp tekrar Viskonsül'e döndü ama ara sıra bu durgun,

mahzun kadını tetkik ediyordu. Meğerse bir buçuk aydan beri Türkiye'de imiş; onun için konsoloshaneye gelememiş, görüşememişler. Delikanlı bir deneme daha yaptı:

"Buralarını nasıl buldunuz, beğendiniz mi, hanımefendi?"

"Beğendim, efendim."

O kadar! Lakin Nurper'in bu cevabı utangaçlıkla verirken kirpikleri yanaklarına latif bir gölge salmış, dudakları zoraki olduğu hissedilmekle beraber tatlı bir tebessümle süslenmiş, adeta çatık denilecek lütr kürk parlaklığındaki gür, yumuşak kaşları alnının ortasına doğru büsbütün toplanarak yüzünü acayipçesine değiştirmişti. Kalenderi içinden muhakkak, "güzel kadın ama meclislik değil; konuşup eğlenilemez... Ama güçlü kuvvetli, her şeyi yerinde bir odalık!..." hükmüne varmıştı. Hayati içinden gülüyordu ve gazete muhabirine yine içinden diyordu ki: "Bilsen o ne dilli Dilâzer, ne eli maşalı, aynı zamanda ne cazibeli bir mahluktur. Abduş'un kolunu bükerek bıçağını nasıl elinden düşürdüğünü, sonra herifi ayağının altına alıp nasıl pataklayıp pestilini çıkardığını işitmelisin ki mahiyeti hakkında bir fikir edinebilesin! En doğru haberi Ebu Ali'den alırsın. Vallahi, isterse sana da Hanya'yı, Konya'yı öğretir; ayağına pabuçlarını ters giydirir."

Yaşlı bekar, erkeklerin başına musallat oluşundan dolayı Nurper'e takdirle karışık ayrı bir muhabbet hasıl etmişti. Zira o, kendisinin kadınlara ve bilhassa evlenmeye karşı kapıldığı korkuyu haklı göstermeye yarıyordu. Misafirine ne içeceğini sordu.

"Kadehim masamda beni bekliyor; fakat şarabınızdan biraz alayım."

Garson, Viskonsül'ün işareti üzerine yeni bir şişe getirdi. Genç kadın:

"Teşekkür ederim," dedi, "ben içmeyeyim. Alkole hiç gelemem."

"Dansı da sevmez misiniz?"

"Âdettir diye ara sıra, istemeyerek kalkarım. Pek de yapamıyorum."

Arzusu yerine gelmiş, Kalenderi'yi kendisine acındırmıştı. Gazete muhabiri fazla durmayı lüzumsuz gördü, masasına döndü. Baş başa kalınca birbirine bakıp çevirdikleri dolapta muvaffak olmuş iki karaborsacı gibi hazla gülümsediler. Hayati:

"Haydi," dedi, "şu tangoya katılalım ama acemilik taslamakta devam et. Bakalım yarın Konsolos'a bu gecenin hesabını nasıl vereceğiz?"

"Üzülme demiştim, ya... Bari söyleyeyim de için rahat etsin: Beni Natali'nin evinden çağırdıkları laftı, Topal Madam'a mahsus öyle söyledim. Kapıya gelen otomobili Câsim göndermişti. Gündüzden parkta kararlaştırmıştık ama seni görünce çocuğu atlattım."

"Ona ne diyeceksin?"

"Kızmazsan anlatayım. Şöyle diyeceğim: 'Viskonsül bana tutkun, ille gazinoya götürmek istedi; idare etmeye mecburdum. Hep seni aradım, öyle tatsız bir gece geçirdim ki...' Halbuki seninle sabaha kadar oturabilirim; görüyorsun, memnunum. Zaten Câsim'le bir yere gidemezdim, Bahtiyar

Bey'in şerrine lanet! Ona bir iş edeceğim ki... Konsolosluktan bile attırabilirim; hele ileri varsın!"

"Hangi kuvvetle?"

"Görürsün. Sarhoş da olsam, sana güvensem de yine söylemem. Boşuna ağız arama, laf kapamazsın; zira ben bir ara emniyette de çalıştım."

"Ne diyorsun? Bunu da mı yaptın?"

"Evet, olanı söylüyorum; 'Darling' otelinde Rus casusu bir garson bile yakalattım. Meslek hoşuma gitmedi, çabucak ayrıldım."

Bu muhavere dans esnasında oluyordu. Hayati az daha Nurper'i pistin ortasında bir başına bırakarak kaçacaktı. Kendini tuttu ve kendinin olmayan bir sesle:

"Haydi," diyebildi, "buradan gidelim; elimden bir kaza çıkacak."

Dansı yarıda bırakıp masalarına konuşmadan, dargın halde döndüler ve hesabı çarçabuk görüp, aynalı dehlizlere daldılar. Genç kadın önden zavallı bir tavırla yürüyordu; karşılıklı aynalardaki akisleri yüzünü de gösterdiğinden bunlar daha biçare, perişan bir kadının gidişini canlandırıyordu.

Viskonsül acımadı, lakin sittin senelik bir hariciyecinin daha nazik ve diplomatça, cemiyet adabına uygun hareket etmesi lazımgeldiğini düşünerek kendisini kaba, yontulmamış buldu. Fransızca bir tabir kullanarak:

"Ben hâlâ 'iyi yalanmamış bir ayıyım!'" diye söylendi; aynadaki aksi bu sözünü tasdik edercesine başını sallıyordu.

Hem yürüyor, merdivenleri çıkıyor, hem de söylenmesine devam ediyordu:

"Şu imiş, bu imiş, bu yapmış, bunu yapmış... bana ne?

Kızım, karım, bir şeyim değil. Hem mademki saklamıyor, açılıyor, olanları benden gizlemek lüzumunu duymuyor, öfkelenmem abesti. Zavallı kadıncağız nasıl da neşeliydi, kuş gibi cıvıldıyordu; gönlünü kırdım."

Kapıya yaklaşırken arkadan seslendi:

"Nurperi, bekle biraz!"

Genç kadın adımlarını daha hızlandırınca koşup yetişti; bir elini omzu üzerine koydu. Durdular. Yüzüne baktı:

"Ne o? Gözlerin yaşlı... Ağlattım mı seni?"

Cevap alamadı. O tekrar yürüyünce bu sefer yan yana kapıya vardılar. Hayati, şirretlik etmesinden, kavga çıkarıp tek başına bir taksiye atlayıp gitmesinden korkmuştu. Nurper uslu ve mahzun, çağırılan arabayı bekledi; içine girdi ve bir tarafa büzülüp Viskonsül'e yer bıraktı.

"Nurper! Beni affet. Orası çok loştu; son senelerde alışkanlığımı da kaybetmiştim. Uğultu, kalabalık, caz gürültüsü başıma vurdu."

"Size kızmadım, efendim; talihime küstüm, ona ağlıyorum. Şu memlekette candan birini bulduğuma seviniyordum, aklıma geleni rahatça söylüyordum, yaptıklarımı da gizlemiyordum. Samimiyetime karşılık görmedim. Demek ki sizinle de olmayacak sizsiz de kalacağım, artık!"

İçini çekti; sustu. Araba yan sokağa sapmıştı. Hayati, yorgunluğun ve içkinin de tesiriyle hislilikten ibaret bir hale gelmişti. Neredeyse diz çökecek, eteğini öpecek, diz kapaklarına yüzünü gözünü sürecekti. Cebr-i nefs[1] ederek o derece alçalmadı; fakat genç kadının, pek de beğenme-

---

1 cebr-i nefs: nefis zorlaması

diği ellerini avuçları içine aldı; sonra ağzına götürdü, öptü. Öpmeye doyamıyor, öteki de itirazsız, lakin hissiz bir eda ile bırakıyordu.

"Yavrum! Benim güzel Perim! Peripeykerim!" diye bir şeyler de mırıldanıyordu.

Sahne epeyce sürmüştü ki otomobil kadının pansiyonu önünde durdu. Nurperi ellerini nezaketle kurtardı ve:

"Allahaısmarladık... Teşekkür ederim," dedikten sonra Hayati'nin inmesine meydan vermeden süzüldü ve arabanın kapısını kendisi örttü.

İçeri girdiğine emin olduktan sonra şoföre kendi adresini veren Viskonsül'ü bir düşüncedir aldı. Bunlar o düşüncelerdendi ki mantıkla ve muhakeme ile, hatta şuurlulukla alakası çok azdır; adeta bir sayıklamayı, sapıtmayı andırır. Odasına girince ruh hastalarının bir hatıra karşısında toparlanmaları gibi Hayati de kendine geldi:

"Zaten yürüyecek iş değil," diye homurdandı," fazla kararsız, hırçın, dinamik... Beni yoracak, çökertecek. Yaşıma uymuyor; onunla ancak Câsim'ler uğraşabilir. Artık katiyen eve sokmamalarını yarın aşağıdakilere tembih edeyim; sokarlarsa pansiyonu bırakıp gideceğimi de söylemeliyim. Yeter!"

İntizamlı bir adam olduğundan ne halde bulunsa sırasıyla soyunur, elbiselerini dolaba asar, ayakkabılarını da kalıplarına yerleştirip hepsini yerli yerine koyar, muhakkak elini yüzünü yıkar veya duş yapardı. Bu gece bile gidişini bozmadı, önce ceketini çıkardı. Âdeti üzere iç ceplerini boşaltmaya başladı. Cüzdanını, Amerikan yapısı hususi zincire

geçirilmiş anahtarlarını, mendilini birer birer alıp masanın üstüne vitrin süsleyen bir dükkâncı ihtimamıyla sıraladı. Yan ceplerine bir şey koymazdı; lakin sağ tarafında bir şişkinlik gözüne ilişti, elini daldırdı.

Bu, Nurper'in gazinoda ustalıkla çıkarıp usulcacık Viskonsül'ün cebine attığı kavun için sutyendi. Hani düğmeleri üstün körü dikildiği için kopuvermiş olan sutyen! Hayati o hem acayip, hem sevimli güzel şeyi merakla tetkik ediyordu. Hakikaten yepyeniydi; dalından henüz kopmuş çiçek gibi terütaze bir şey. Belki rayihalı idi de... Yüzüne uzak tuttuğundan kokusunu duymuyordu.

Nereden geldiğini anlamadığı bir tecessüsle[1] düğmelerine baktı: İkisi de yerlerinde, yan yana duruyor. O halde? Nurper hangi maksatla yalan söylemişti. Belki de yeni sutyen dar gelmiş, göğsünü sıkmış, bir ara, elini arkasına götürerek düğmeleri çözmüş, ferahlamış, fakat kumaş ön tarafa toplanınca çıkarmaya mecbur olmuştu.

"Yarın bunu vesile ederek sabah karanlığı damlaması ihtimali yok değildir ama bende tahammül kalmadı."

Yazıhane çekmesinden T. C. rumuzlu beyaz bir kâğıt çekti, yassılanmış ipekli iri kelebeği biçimli surette buna sardı; Paketi bir şekerleme kutusundan çözüp küçük kangal şekline sokarak bir kâse içinde sakladığı telli sicimle bağladı.

"Erkenden pansiyona yollarım," dedi; dedi ama kendi sözüne kendi de pek inanamadı.

1 tecessüs: belli etmeden kendini ilgilendirmeyen şeyleri öğrenmeye çalışma

III

Bahtiyar Bey'in irade ve muhakemesi mektup yazma ve mektuplaşma hususunda erirdi. Sabahleyin kalktı mı –hatta bazen geceleri de uykusu kaçınca– masasının başına geçer, lüzumlu lüzumsuz, uzun uzun mektuplar karalar, bu meşguliyetten kendini alıkoyamaz, adeta bir ruh hastası acayipliğiyle derinine, iliklerine işleyen bir zevk duyardı.

Arkadaşları ve uzaktan yakından ahbapları onun mektup yazma merakından şikâyetçiydiler; zira cevap vermek zorunda kalırlardı. Yeni tanıştıkları da evvela kendilerine hususi bir iltifat sanırlar, sonradan işin farkına vararak ne diyeceklerini bilemezlerdi.

Hem bu mektuplar büyük muharrirlerin ve filozofların sözleri, yerine göre bazı defa hadisler ve dört lisandan beyitler, atasözleri ve saire ile süslü, emek mahsulü, kâtipçe, âlimce şeylerdi. Hayat ve ahlak hakkında kendi vecizelerini öteye beriye sıkıştırır, dünya siyasetini de ehemmiyetle incelediği olurdu.

Asıl tuhafı mektup yazarken gönderdiği şahsın fikir seviyesini hiç de dikkate almaz, okuyup yazması kıt insanları, çoluk çocuğu da olgun ve dolgun adamlarla eşit tutardı.

Ebu Kasım bir mektupla pansiyona çıkagelince Nurper bunun Konsolos'tan olduğunu derhal anladı. Yeni kalkmıştı; henüz uykulu, darmadağınık, açık vaziyette bulunuyordu. Yatağına girmeden makyajını temizlememiş, ılık su ile tenini havalandırmamış, öylece uyumuş kadınların çarpuk çurpuk bir şekle girmişe benzeyen yüzü ile kavası odasına kabul etti. Somurtkanlığı, çekingenliği üzerindeydi. Lakin

vücudundan görünen kısımlar Ebu Kasım'ı oyalamaya kâfi geldiğinden üst tarafını görmedi.

"Bırak masaya! Hele kahvemi içeyim..."

"Beyk cevap ister."

"İkindi üstü uğra... Şimdi kafam yerinde değil; padişah fermanı gelse okuyamam."

"Beki, gelir. Ne söylersen ben yapacak."

"Hayati Bey'e selam götür. Tontonu özledim. Yanaklarından öperim."

Kavas ezberliyormuşçasına tekrar etti:

"Selam götür, tonton özledi, yanaklarından öbdü..."

"Tamam. Şimdi arabanı çek!"

"Çekecek arebe? Yok benim arebe... At da yok. Evde bir keçi var, süt vermez."

Nurper gülümsedi ve bir iltifat olarak Ebu Kasım'ın sırtına vurdu, iterek odadan çıkardı. Adamcağız haz içinde konsoloshane yolunu tutmuştu. Kendi kendine kalınca, masaya bırakılmış kalın zarfa bakarak söylendi:

"Hıh! Dün masaj yaptırmaya gitmedim; beni göremediğine öfkelenmiştir; yine sitem ediyordur. Ne yapayım, efendim? Ruhum kaynaşmıyor, adamla... Ukala tip sevmiyorum; her hali batıyor. Zavallı nonoşumu da bir daha aramadım. Ha, sutyenim de onda kalmıştı, sahi! Göndermediğine bakılırsa gidip almamı bekliyor, zavallı! Muhakkak sarıp sarmalamış, saklamıştır. Ütülemediyse şaşarım; belki yıkamıştır da... Ne intizamlı, eteği belinde bir erkektir, o!.."

Merdiven başından eğilerek aşağıya seslendi:

"Madam! Madam Süseyn! Nerelerdesin, ayol? Kuzum,

kahvemi bu sabah büyük cezveyle pişir; fazla kaynasın; nedense pek sersem uyandım."

Böyle bağırdıktan sonra içinden dedi ki:

"Nedensesi var mı? Dün gece Kalenderîzadelerin konağında kadınlı erkekli Arap Türkçesinden ne kafa kaldı, ne beyin!"

Evet, gece o büyük konakta yemeğe davetliydi. Bu iş şöyle olmuştu: 'Eldorado' sabahı Nurper evvela Ebu Ali'nin kale içindeki evine çocuğunu görmeye gitmiş, onu iyi ve hayatından memnun bulmuş, sabık kavasın da bir haftaya kadar hastaneden taburcu olacağını öğrenmiş, Kapalıçarşı'dan dükkânları seyrede ede pansiyonuna yaya dönerken karşısına İlyas Kalenderî çıkmıştı. Bir hürmet, bir iltifat, rica minnet genç kadını:

"Bizim biraderlerindir; buyurunuz, bir turunç şerbeti içiniz," diyerek büyük bir tuhafiye mağazasına sokmuştu.

Ne yoktu, burada? Nurper'in gözleri kamaştı. Gerek İlyas'tan, gerek Türkçeleri kıt ve oldukça esnaf kılıklı kardeşlerinden öyle bir muamele görüyordu ki sefir karısına, Amerikan mümessilinin kızına bile ancak o kadarı yapılabilirdi.

Nurper'in Arapça bilmediğini sanan gazete muhabiri ağabeylerine usulca diyordu ki:

"Tanıdığınız cinsten değil. İçki içmiyor, dans sevmiyor, kendi halinde, hanım hanımcık, ahlakı çok mazbut bir kadın... Türkiye'de böyleleri de vardır."

O sözleri işiten genç kadın dudaklarının rujunu tazelemediğine memnun oldu; boyanmamış tesiri de yapıyordu. Mahcup mahcup cevaplar vermesi, gözlerini erkeklere çe-

virmeden konuşması, İkinci Harp sonu uzayan etek modasından faydalanarak ikide bir bunu aşağı doğru çekerek bacaklarını kapamaya çalışması belli ki bu mutaassıp yahut dış taraftan mutaassıp görünmek isteyen delikanlıların hoşuna gitmişti. Sordular:

"Memleketin tanınmış aileleriyle görüşüyor musunuz hanımefendi?"

"Vesile çıkmadı, efendim. Hem ben biraz çekingenimdir. Dün gece Viskonsül Bey'in ısrarıyla bir gazinoya gittik –Beyefendi'ye orada tesadüf etmiştik– bir türlü eğlenemedim. Gitmezdim ya, Hayati Bey'le çok uzaktan akrabalığımız vardır, büyüğümdür, hatırını kıramadım."

Viskonsül şehirde dürüst, ağırbaşlı olarak tanındığından bu, çok uzaktan akrabalık da bir garanti teşkil ettiğinden tüccar kardeşler birbirleriyle fısıldaştıktan sonra:

"Öbür akşam birlikte yemek yiyelim. Bizde kaç göç vardır ama mademki zevciniz yok, ailece oturabiliriz. Yaşayışımız hakkında bir fikir edinmiş olursunuz," dediler.

Nurper kabul etmek istemedi; ısrar üzerine razı oldu. İlyas'ın teyzesi kararlaştırılan akşam, ezan vakti gelip genç kadını pansiyondan alacaktı. Teminat verdiler:

"Dönüşte sizi yine teyzemle göndeririz, söz olmasına meydan kalmaz? Burası biraz dedikoducudur."

"Teşekkür ederim; kendime laf getirmesini hiç istemem."

"Hakkınız var; öyle olmalı."

Kalenderî biraderlerin üçü de sarışın, soluk beyaz tenli, daha ziyade şimal memleketli tipini andıran delikanlılardı. Büyükleri çoluk çocuk sahibiymişler; İlyas dört sene önce

evlenmişse de ayrılmış. Bunları mağazada konuşmuşlardı.

O gün ezan saatinde yeni model hususi bir otomobil kapıda durdu; Nurper nazırdı. Arabada çarşaflı, fakat peçesi açık, otuz yaşlarında güzel yüzlü, narin vücutlu, gözleri rimelli ve epeyce yapmacıklı bir kadın sola çekilerek kendisine sağda yer verdi. Teyze hanım buydu; elini uzattığı zaman parmağındaki tek taş pırlanta yüzük boşlukta parlaklığıyla cıvıldamıştı. Kıymetli mücevherlerin pırıltısı şen bir kuş gibi sanki öter, ışıktan bir nağme çıkarır.

Konağa vardılar; bir saray yavrusuydu; düğün evinde gibi süslenip püslenmiş, takıp takıştırmış genç ve orta yaşlı bir kadın kalabalığı Nurper'i aşağı kattan karşıladı. Kiminin göğsünde, kiminin kulaklarında elmaslar parıldıyor hepsinin kollarında altın bilezikler şıngırdıyordu.

Üst kat salonda avizeler, piyanolar, pikaplar, endam aynaları, vazolar, neler yoktu ve kahveler, şerbetler, çikolatalar neler ikram edilmedi! Nurper'i görücüye çıkmışçasına, başka dünyadan inmiş bir mahlukmuşçasına tetkik eden gözler ve Arap Türkçesiyle bir sürü sual...

Çok geçmeden teyze hanım misafirinin yanına oturdu ve ona sokuldu. Öbürlerinkinden düzgün bir lisanla kulağına süslü ve zevk ehli bir kadının ılık rayihalı nefesini duyurarak fısıldadı:

"Çok güzelsiniz, Hanımefendi!"

Kadının bakışlarındaki mana İstanbullu kadın üzerinde acayip bir tesir yapmıştı. Nurper içinden söylendi:

"Hah, bir bu eksikti!"

Bir ara ona, odasından çıkmayan büyük hanımın gidip elini öptürdüler. Sonra erkekler işlerinden dönünce yemek

salonuna geçildi. Sofranın üstü görülecek şeydi. O ne yemek bolluğu! Yetmiyormuş gibi yan tarafta duran başka bir masa da çeşitli tatlı tabaklarıyla örtülmüş; bir başkası meyvelerle!

Nurper ikramdan, ısrardan, andlardan bunaldı; yemekten ve uğultudan da yorgun düştü. Sofrada içki yoktu. Bira içip içmeyeceğini soran teyzeye misafir hanım, içkinin en hafifiyle bile arasının iyi olmadığı cevabını verdi.

Yemekten sonra ut, piyano ve pikapta caz musikisi çaldılar. Hatta biraz dans da edildi. Evin İngiliz ve Fransız mekteplerinde okumuş, en son modaya göre giyinmiş, her biri ayrı güzellikte, lakin epeyce çiy ve dik kızları Nurper'i paylaşamıyorlardı. İstediği zaman yabancı içine çıkmak, gazinolara ve otellere gitmek, davetlerde bulunmak hakkını haiz olan bu kadında sanki yıllardır dolaştığı yerlerden kalmış bir erkek izi ve çeşitli hatıraların vücuduna sindirdiği erkek havası vardı; hasretini çektikleri o yabancı izin ve kokunun arkasından av köpekleri gibi ayrılamıyorlar, çekiciliğine kapılmış cinsi bir heyecanla koşuşuyorlardı.

Teyze, nazırken suikasta kurban giden bir paşanın karısıymış. Fakat şen duldu; dansedilirken Nurper'i, yeğeni İlyas'ın elinden almış, kavalyeliğe geçerek onu bir erkek edasıyla belinden kavrayarak bir hayli mıncıklamıştı.

Nihayet otomobile yine beraber bindiler. Şoförün yanında da sabık kavası hatırlatan cakalı bir uşak yer almıştı. Kapıya gelince dul teyze, yakında kendisini tekrar arayacağını, unutamayacağını söyleyerek genç kadını yanaklarından öptü. Böylece ayrıldılar. Arapça anladığını kimseye çıtlatmamıştı.

İşte Nurper o gecenin sabahı Ebu Kasım'ı atlattıktan

sonra pansiyoncu madama merdiven başından seslenerek büyük cezvede çok kaynatılmış bir kahve ısmarlamıştı.

Geceden hatırında kalan asıl hadise teyzenin acayip sırnaşıklığı değil, Kalenderî biraderlerden ortancasının kendisine hayran kalışı, mavi gözlerini üzerinden ayırmayarak, yaklaşmak ve konuşmak cesaretini gösteremeden uzaktan seyredişiydi. Ne gelecekse bu delikanlıdan geleceğini, çok geçmeden haber çıkacağını Nurper fazla muhakemeye lüzum kalmadan kadınlık insiyakiyle derhal sezmişti.

"Mağazada neler yok, neler..." diye söylendi ve kahve, durgunluğunu giderdiğinden çocukluğunda Cenup Anadolu'dan bildiği Kürt oyunlarını hatırlatan bir türkü tutturdu:

Süt içtim dilim yandı
Döküldü kilim yandı

Odasına çeki düzen verirken yürüyeceğine mırıldandığı havaya uyarak azıcık oynuyordu da...

Bu sırada Bahtiyar Bey'in huzuruna giren Ebu Kasım diyordu ki:

"Mektup verdi ben... hanum hasta... şuvey hasta... ta'ban yani! Cevap sonra hazır... gidip alacak."

"Gece bir yerde miymiş?"

"Mümkün bir yerde gitti. Ben sormaz."

Kavas az sonra Viskonsül'ün karşısına dikildi; öpme sesi çıkararak:

"Nurber hanum öper iki yanak... Şok selam etti, size!"

Hayati hiç beklemediği bu hatırlanışa memnun, bakı-

şıyla tafsilat[1] beklediğini anlattı; Ebu Kasım da Konsolos'tan mektup götürdüğünü saklayıp; güya pansiyona bir diyeceği, arzusu var mı diye uğradığını söyledi. Uykudan yeni kalkmışmış; bir şey istemiyormuş, sadece ona selam yollamış. Hiçbir şeyle meşgul görünmemekle beraber olan biteni tecessüsle takip eden kavas Viskonsül'ün de kadına zaafını sezmişti; sırf üzmek için ona da:

"Şok yorgun... Mümkün gece bir yerde gitti ilah, böyle..."

Esneme sözünü bilmediği için taklidini yaptı ve yorgunluğunu da anlatmak maksadıyla başını yan yatırıp kollarını sarkıtarak halsiz, bitkin bir tavır aldı.

Viskonsül üç gündür Nurper'i görmemişti; gelip kendisinin alması ümidiyle de telli sicimle bağlayıp dolabına sakladığı paketi gönderememişti. Gelmediğine kâh memnun oluyor, "Kurtuldum" diyor; kâh üzülüyor, "Darıldı artık... Beni yakadan attı" diyerek kapının zil seslerine kulak kabartıyordu.

Daha acayip bir şey yapmıştı. Kendi kendine itiraftan, hatırlamaktan bile utanıyordu ama olmuştu işte! Dün gece yanmaz çelikten portatif kasasına pul koleksiyonunu koyarken gözüne ilişen o paketi açmış, ipekli parçayı çıkarmış, her yerini, hele ön taraftaki kabarık ve sivrisine dikilmiş kısımlarını uzun uzun, ciddi bir iş yaparcasına tetkik etmiş; bununla beraber öpmek, koklamak gibi vekarına dokunacak, ağır başlılığına uymaz bir harekette bulunmadan tekrar sarıp kaldırmıştı. Şöyle düşünmüştü:

1 tafsilat: ayrıntılı açıklama

"Bir büyü galiba... Yarın muhakkak göndereyim, fena tesirinden kurtulayım. Bende kaldığını bu maksatla istedi. Ne alıyor, ne aldırtıyor. Onun yaşadığı muhitte büyücülük revaçtadır; bâtıl itikatlara aldırış edenlerden değilim ama neme lazım... Benden başkası denesin!"

Sabahleyin, geceki kararını hatırlamasına rağmen yine de paketi muhafaza etmişti. Mırıldandı:

"Tam manasıyla güzel bir kadın sayılmaz; bayağılığı da tahammülfersa... Lakin seksapeli bu bayağılığından geliyor; arttıracak şeyler de yapıyor; erkeklerin hoşlanacağı vaziyetler almayı iyi biliyor, haspa!"

Erkeklerin cinsi zevkleri hakkında Hayati Bey, muhtelif memleketlerde tanıdığı yüzlerce erkeğin konuşmasından epeyce malumat sahibi olmuştu; kendisi de nefsinde bazı tecrübeler yapmamış değildi. Bunlardan bir kısmı mesela hizmetçilerle mağazalarda çalışan kızlara tutulurdu; Niş'de oturan bir paşa oğlu bilirdi ki serveti müsait olduğu halde muhitindeki kibar kadınlardan kaçar, dükkân dükkân dolaşarak kasadar, tezgâhtar, çiçekçi, çorap tamircisi kızları ayartmaya çalışırdı. Hele bir elbise temizleme ve boyama mağazasında çalışan kadıncağıza aşkı ile meşhur olmuştu, aylarca yolunu beklemiş, kadının dostundan dayak da yemişti.

Demek ki seviyesi yüksek erkekler de öylelerinin cazibesi altında kalabiliyor, hatta bazen ancak öylesinden hazzediyordu. Kendisi Çetine'de çizmeli köylü kadınlarını beğenmez miydi? Şimdi de Nurper'in mahalle kızı tavırlarından, aşağı tabaka konuşmalarından zevk duyuyordu.

Fakat asıl mühim olan sebep başkaydı: genç kadın ken-

di memleketlisiydi; gurbette bulunanlar için bunun nev'i şahsına münhasır bir seksapel teşkil ettiğini öteden beri öğrenmişti. Kadın bolluğu içinde bile yine aynı memleketliler birbirlerine tutulurlar, aralarında aşk maceraları geçirirlerdi. Yabancı kuşlarla dolu bir salmada aynı cinsten kuşların ayrı bir cemaat teşkil etmeleri ve sevişmeleri gibi!

Nurper'i yerlilerin hoş bulmasına gelince zaten buralarda Türk kadını, sadece o isimden dolayı bir cazibelilik damgası taşır, erkeklerin tecessüsünü çeker ve olduğundan birkaç misli güzel görünür, hünerli, şuh, fettan telakki edilirdi.

İşte genç kadını kısa zamanda günün mevzusu ve gönüllerin arzusu mevkiine çıkaran sebepler arasında bunlar da vardı. Viskonsül düşüncelerini şöyle bitirdi:

"Gösterişliliğini de hesaba katmalı; her haliyle dikkati çekiyor, göz doyuruyor. Baş başa kalındığı zaman büsbütün laubali olunca sevimliliği de muhakkak artıyor. Lakin insanda ne rahat bırakıyor, ne huzur!"

Hayati rahat ve huzura düşkün, hesabını da, kitabını da bilen bir erkek olmasına rağmen her ikisinden de fedakârlık yapmaya hazır olduğunu Nurper'den selam geldikten sonra tamamıyla anladı.

"Aramak bana düşer," dedi, "zira kabalık eden, kavga çıkaran bendim. Akşam üzeri pansiyona bir uğrayayım. Bulamazsam da aramış, paketi bırakmış olurum. Acaba dün gece nerede ve kimlerle idi? Sürtük ele avuca sığar şey değil ki! Cıva gibi kaynıyor. İlk gördüğüm zaman bıraktığın yerde otlayacaklardan ve boynuna yular takılıp gezdirileceklerden sanmıştım. Şimdi o bizi yedeğine almış götürüyor."

Bunları öfkelenmeden, tatlı bir müsamaha ile, genç kadına meftunlukla, geviş getirircesine düşünüp mırıldanmaktaydı. Üç gündür, görüşmeyen Hayati'ye âdeti üzere başka laflar arasına karıştırıp neler söyleyecekti! Dikkat etmişti: en mühim hadiseleri, üzerinde fazla durmadan ve fazla benimsemeden anlatıp geçiveriyordu. Zaten Nurper böyle yaptığı, bir fikirden öbürüne kayıp derinleşmeden ve dünyayı tam bir fatalist ruhuyla kabul ettiğinden dolayı sevimli ve o bakımdan halk çocuğuydu.

Zihni bunlarla meşgul, önündeki evraka üstünkörü göz gezdirirken karşısına birinin dikildiğini hissetti; başını kaldırınca Bahtiyar Bey'in bazen yaptığı gibi yanına geldiğini gördü, ayağa kalktı. Resmi bazı işler hakkında görüştüler. Sonra Konsolos:

"Neyse," dedi, "mektup aldım, Sadun dönüyormuş. Siz de rahat edersiniz."

"Ne zaman geliyormuş?"

"Haftaya, vapurla. Telgraf çektim, refikayı da alıp beraber gelsin diye... Ama bilmem ki hanım hazır mıdır? Belki öbür vapura kalırlar. Yalnız dönmesini muvafık bulmuyorum."

"On gün evvel, on gün sonra... Ehemmiyeti yok."

Hayati içinden söylendi:

"Vakit kazanmak istiyor. Anlaşılan matlup[1] nasıl! olmamış. Kız kendisini ağır satmakta devam ediyor."

Bahtiyar Bey odadan çıkınca Ebu Kasım girdi, sordu:

"Nurber hanım bir diyecek var, sizde?"

1 matlup: istenilen, aranılan

"Yine oraya mı gideceksin?"

"Ismarladı bir şey; alacak, götürecek. Unuttu, demin. Akıl az, bende!"

"Selam söyle. Ha, belki saat altıda pansiyona uğrarım; bir haber geldi de... Bunu bildireceğim. Ama bir yere gidecekse beklemesin, şart değil."

Kavas, sezdiği halde kafasından ne geçirdiğini belli etmeden tabii haliyle cevap verdi:

"Beki! Söyleyecek: 'Lazım bekle!' anladı ben... saa altı? Esah?"

Viskonsül başıyla tasdik etti ve şöyle düşündü:

"Bu herif Ebu Ali'den zeki, ferasetli... Saman altından su yürütmesini ve herkesin nabzına göre şerbet vermesini biliyor. Öbürünün her cakacı ve palavracı gibi ahmak olduğu meydana çıktı. Acaba ne halde? Yatalı haftası oldu."

Ebu Kasım, zihninden geçeni anlamış gibi kendiliğinden izahat verdi: Yarın hastaneden çıkacakmış; ziyaretine gittiğinden dolayı Hayati Bey'e minnettarmış. Bir gün evinde Viskonsül'e ziyafet çekecek, "kübbe" ve "lahmüacin" ve daha birçok yemekler yaptıracakmış.

"Ziyafet bana değil, Nurper'edir; aklı hâlâ onda!" diye düşündü; öğle zamanıydı; her günkü gibi meyveleri paketinden çıkarıp temiz kâğıtlarla sofrasını kurdu.

*

Saat tam altıda –mevsim icabı hava kararmıştı– paketi cebinde pansiyondan giren Viskonsül Bey'i küçük hizmetçi kız karşıladı; başında bir değirmi dantela, önünde ufacık bir

prostela vardı; fakat işten şişmiş, morarmış elleri ve iğri büğrü bacaklarıyla o kıyafet içinde tuhaf olmaktan ziyade özenti ve acıklı bir hale girmişti. Alt kattaki misafir odasını işaret ederek Arapça "Buyurunuz, hanım şimdi inecek" manasına geldiğini anladığı bir şeyler söyledi.

Hayati bu resmi ve ciddi kabulü neye yoracağını bilmeden sandalyeye oturdu. Az sonra Nurper siyah etek ve uzun kollu, gırtlağına kadar kapalı, belini leylak renginde kalın kordela süsleyen yine siyah renkte dantel bir bluz içinde vekarla içeriye girdi; elini de yabancılaşmış bir tavırla uzattı:

"Sefa geldiniz, beyefendi..."

Oturdular; hal hatır sordular. Viskonsül içinden:

"Bugün misafirlik oynama hevesine kapılmış. Çok tuhaf kadın," diyordu ve bir müddet sonra merasime nihayet vermesini bekliyordu.

"Efendim, zevcinizden Konsolos Bey'e bir mektup gelmiş, haftaya dönüyormuş, onu haber vermek için rahatsız ettim."

"Estağfurullah. Teşekkür ederim, bir sigara almaz mısınız?"

Ufak masa üzerinde gümüş bir kutu duruyordu, kapağını açıp uzattı. Sigaraların önceden hazırlandığı belliydi.

"Gelse de şuradan bir eve çıksak. İlyas Bey bir tane buldu. Döşeli dayalı, ufak, şirin bir şey."

"İlyas Bey'i görüyorsunuz, demek?"

"Dün gece Kalenderîlerin konaklarında yemekteydim. Ailece oturduk, pek hoş vakit geçirdik."

"Mükemmel!"

Hayati bu kadar söyledi, söyleyişinde alaylı bir mana

vardı ama genç kadın anlamamazlıktan geldi. Konağı biraz anlattı ve billur kâseyi misafirine uzatıp şeker ikram etti. Kulaklarında yine o geceki küpeler vardı, pırıldaşıyorlardı.

"Ey, başka ne var, ne yok efendim?"

"Sağlık. Bende bir paketiniz kalmıştı; buyurunuz, getirdim."

Nurper utanmış gibi yaparak pakete bakmadan:

"Şuraya bırakıverin," dedi, "zahmet oldu size... Viski içer misiniz?"

"Rahatsızlık vermek istemem. Gideyim artık..."

"Olmaz, efendim. Katiyen bırakmam. Güzel güzel konuşuyoruz."

Dışarıya seslendi ve önceden talimat verilmişti ki hizmetçi kız, üzerine viski ve soda şişeleri, iç fıstık ve batonsale tabakları dizilmiş bir tepsiyi hemen yakalayıp getirdi.

Genç kadın alafranga üslupta misafir ağırlama idmanı yapıyordu ve bunları Kraliçe Natali'nin köşkünde öğrenmiş olacaktı. Viskiyi bardağa ne miktarda koyacağını sormayı da ihmal etmedi. O da usuldendi.

"Buz arzu eder misiniz?"

"Hayır. Sodalar soğuğa benziyor."

"Frijiderde duruyorlardı."

Hayati lakırdı olsun diye Ebu Ali'nin hastaneden çıkacağını söyledi; Tuğrul'un sıhhatini sordu; daha bir şeyler anlattı. Nurper nazik bir tebessümle hepsini dinliyor, kısa ve kesik cevaplar veriyor, eskiden yaptığı gibi kendisinden bahsetmeye hiç yanaşmıyordu. Düpedüz modern bir hanımefendi olup çıkmıştı.

Demek ki fazla bir görgüsü ve tahsili olmadığı halde

alıştıkları küçük hayatın üstüne çıkarak kibar sosyete kadını rolünü maharetle yapan aktrislerle sinema yıldızlarındaki istidat Nurper'de de vardı. Hususi yaşayışlarında bayağı, kavgacı, şirret, ruh cihetinden düşük bazı sanatkârlar gibi bu değersiz görünen mahluk da isteyince değişik bir hüviyete giriyordu!

Viskonsül, ara sıra mutfak tarafından pencereye vuran kepçe, kaşık sesleri işitmekte idi; viskisini de bitirmişti, saatine baktı; yediye geliyor. Ayağa kalkar gibi bir hareket yaptı. Nurper:

"Bu oda çok basık, dedi, hava da sıcak... Tepsiyi yukarı getirsinler. Zaten sofrayı terasada hazırlattım."

"Ne sofrası?"

"Yemeği birlikte yiyeceğiz, ya..."

"İmkânsız!.."

"O halde ben de sizin davetinizi bir daha kabul etmem."

Hayati Bey bir an düşündü; sonra viskinin verdiği cesaretle dedi ki:

"Kalırım ama bir şartla: eskisi kadar olmasa bile biraz samimi hareket eder, su resmi vaziyetten vazgeçerseniz! Hayır, bu hal de yakışıyor, bunun da bir hoşluğu var. Fakat ötekini tercih ederim."

"Konsolos Bey bugünkü mektubunda ciddi olmamı, kibar hayata uymamı, beni bir hanımefendi olarak görmek istediğini yazmıştı da kendimi alıştırıyorum. Provaları sizinle yapıyorum. İyi gidiyor mu, beyefendi?"

Viskonsül yerinden kalktı, kadına yaklaşıp bir çocukla şakalaşıyormuşçasına yanağına bir fiske vurdu. Zira Nurper

bunu öyle sevimli, zeki, çapkın, aynı zamanda sahtece ciddi bir tavırla söylemişti ki bağrına basacağı gelmişti. Derhal laubali olarak: "Benim güzel Perim, kızım!" demekten de çekinmedi.

Galiba o derece içten, şefkatle sevilmeye genç kadın da muhtaçtı; başını misafirinin koluna dayadı. Odanın havasına birbirinden hazzeden iki insanın ferahlığı yayılmıştı. Hayati, kolunun üstüne düşen gür siyah saçları parmaklarıyla, biçimi bozmadan, yatıra yatıra okşadı, okşadı. Beriki kedi gibi bu okşamaya kendini bırakmış, belki gözlerini de kapamıştı. İşin uzamasından çekinen yaşlı bekar onu tutup usulca ayağa kaldırdı; dedi ki:

"Terasaya çıkalım, yavrum. Bana aklına geleni söyle. Başkalarına eziyet ediyorsun ama seni de bir sürü herif üzüyor, rahat bırakmıyor. Daha yedi yaşında bulunduğun zaman o melun softadan tut, Ebu Ali'ye kadar! Rahat bırakmayacaklar da... Kabahatin ne? En küçük yaştan beri erkeklerin hoşuna giden bir dişi olman!"

"Ama biraz da ben sebebiyet veriyorum."

"Bu da senin kabahatin değil. Kadınsın, doğuştan koketsin, muvafık muhite düşmemişsin. Yine iyi! Otellere götürüldükçe anahtar deliklerini havlu ile örten Liyakat'ler, kavaftan milyoner olmuş Abduş'lar, nesi varsa kumara veren Sadun'lar arasında bundan âlâsı can sağlığı! Gücenme bana... Bilakis güven! Bitti mi bu bahis? Haydi, barışalım; ebedi dostluk ve iyi münasebetler paktını imzalayalım. Şerefe yukarıda içeriz."

Kadını –ikinci defa oluyordu– yanağından öptü; o da yine ikinci defadır ki mukabele etti. Küçük hizmetçi bu baba

kız muhabbetini andıran tabloyu kapı eşiğinde seyirle meşguldü. Nurper merdivenden çıkarlarken durdu:

"Ben bir hata yaptım."

"Neymiş, bakalım!"

"Kalenderîlere sizinle uzaktan, çok uzaktan akraba olduğumu söyleyiverdim."

"Ziyanı yok. Sorarlarsa idare ederim ama sakın başkalarına yayma."

Nurper teşekkür makamında uydurma akrabasının koluna abandı; göğsünün temasını duyurarak!

Terasanın kuytu tarafına büyük bir masa kurulmuştu. Topal Madam'ın himmetiyle olacak, bu masa pek zarif, kibarca düzenlenip kristal kadehler ve gümüş çatal bıçak takımlarıyla bezenmişti. Lokantalardaki gibi abajurlu ufak iki lambanın göze dokunmayan kuytu ışığı altında şıkırdamadan parıldıyorlardı. Karşı karşıya oturdular. Hayati manzaradan memnundu. Sordu:

"Anlat, şimdi: şu kulağındaki küpeler yalancı mı sahici mi?"

"Sahici ama ariyet[1] takıyorum. Hem o kadar kıymetli şeyler değil."

"Kimin? Onu söyle!"

Nurper anlattı: Ebu Ali'nin büyük karısı Zübeyde rehin karşılığı para verirmiş. Yani tefecilik edermiş, küpeleri bırakan kadın bir bar artisti imiş, casusluk ediyor diye bir gece yakalayıp memleket dışına sürmüşler. "İlle al, tak. sana yakışır!" demiş de...

1 ariyet: ödünçleme

"Onlar menfaat beklemeden böyle şey yapmazlar; sebebi vardır."

Genç kadın bu sebebi söyleyip söylememekte tereddüt ediyordu; lakin dayanamayacaktı. Hayati biraz daha ısrar edince dedi ki:

"Bahtiyar Bey'e söyleyip de Ebu Ali'yi tekrar kavaslığa aldırtırsam hediye edecekler."

"Rüşvet demek?"

"Onu bilemem. Benim yüzümden kovuldu, benim yardımımla işine girerse hak yerini bulacak. Hem herkes neler yapıyor! Abduş nasıl zengin oldu? Hediyeler, rüşvetler vererek... Hani Talimhane'de kocaman 'Alnı Açık' apartmanı yok mu? Onundur; kendi soyadını koydu. Seninki nedir?"

"Öyle isimlerden değil. Köyde bizlere Kopçak Hocaoğulları derlerdi. Kısaca Kopçak aldım."

"Değiştiremez misin, şekerim? Beğenmedim. Olmaz, bu!"

"Neden? Hem sana benim soyadımdan ne? İster Kopçak olsun, ister Kapçak..."

Nurper cevap vermedi; vermemekten ziyade bir düşüncesini saklıyormuş gibi vaziyet alarak Viskonsül'ün kadehine üçüncü viskiyi koydu. İkisi de rakının aleyhinde ve kaba, sıvaşık, sarmısak kokulu mezelerin aleyhinde birleşmişlerdi. Önlerinde tabaklarda havyar, balık yumurtası, konserve ıstakoz, anşua ile doldurulmuş Fransız zeytini gibi nadide çerezler vardı. Bunları ne ile alıyordu? Acemice bir kıskançlığa kapıldığından –bekarlar kıskançlıkta da idaresizdirler– sormadan yapamadı:

"Masraf etmişsin, Nurper... Galiba para tutuyorsun?"

"Onları Baron yolladı. Senin geleceğini telefon etmiş-

tim de... Zaten kendisi de bir uğrayacak. 'İşte görüşülecek adamı bulmuşsun, buna söylenecek laf yok' dedi, çok memnun oldu."

Hayati yüzünü ekşitecekti; kadının hoş hoş konuşmaya başladığını, hevesini kırmamak lazım geldiğini hesap ederek gülümsemekte karar kıldı. Gece pek durgun ve yaz kadar bunaltıcıydı. Müsaade alarak ceketini çıkarırken Nurper dedi ki:

"Ebu Ali'nin yine işe alınması için bir şey yapamaz mısın? Ben Bahtiyar Bey'e söylemekten çekiniyorum; zira karşılığını ister diye korkuyorum."

"Bakalım, çaresini düşünürüm. Söyleme sen! Fakat zebella yine münasebetsizliklere başlarsa?"

Teminat verdi: kendisinin o yolda bir kadın olmadığını, azıcık serbest hareket etmekle beraber kimseye yüz vermediğini Ebu Ali anlamıştı. Bundan sonra haddini bilecek, hürmette kusur göstermeyecekti. Nurper:

"Unutacaktım az daha," diye yerinden fırladı, "hani hesabıma senin kavasa ödediğin elli lira yok muydu? Bu, bende hazır. Abduş'un yolladığı paradan ayırmıştım, getireyim."

"Dur hele! Onu da Ebu Ali'nin karısı verdi; doğru mu?"

"Doğru, iyi anladın."

"Yalanlarında ısrar etmeyişin, hemen açığa vuruşların iyi huylu olduğunu gösteriyor. O parayı mantoluk bir kumaş alman için bıraksam kızar mısın? Kabul eder misin?"

"Senden olduğu için kızmam; aklıma fena bir şey gelmez, kabul ederim. Mersi..."

Ayakta, Hayati'nin ta yanındaydı, yavaşçacık dizine oturuverdi ve kolunu boynuna sardı. Siyah dantel bluzun ince,

seyrek örgüsü arasından bu kolun görünüşü çıplak manzarasından daha güzeldi; peçe ve yaşmak gibi ona esrarlı bir hal vermişti. Genç kadın, mazeret makamında deki ki:

"Seninle olunca çocuklaşıyorum; okşanıp sevileyim istiyorum."

Viskonsül söz bulamadı; kıpırdanmadan duruyor, kendiliğinden kalkıp gitmesini kımıldamaya cesaret edemeden bekliyordu. Nurper ise çok rahat etmiş, tam yerini bulmuş, tabii bir vaziyetteymiş de tatlı tatlı düşünüyormuş gibi oturmakta devam ediyordu. Bir şey söylemesi icap ettiği için Hayati:

"Kullandığın parfümü değiştirmişsin," dedi, "bu daha 'diskre'..."

"'Diskre' de neymiş?"

"Yani.. Tercümesi güç, 'Ketum' desem onu da anlamazsın... Sır saklayan, ağzı sıkı, mahrem, hülasa kibar koku manasına... Cırlak ve çığırtkan değil."

"Natali de ötekini beğenmedi. Bunun ismini o verdi; Konsolos Bey de yanımızdaydı. Ertesi günü baktım ki Ebu Kasım'la hediye göndermiş. Adı karışık, hatırımda kalmadı; öyle, işittiklerimize benzemiyor. Bir şişesi var, elmastıraş... Ya kokusu!"

Vaziyetten kurtulmak vesilesini bulduğuna memnun, Hayati:

"Getir de göreyim," dedi. "Böyle şeylere bakmayı severim."

"Uydurdun, dizinden kalkayım diye söylüyorsun. Beni sevmiyorsun, belki de iğreniyorsun! Herkese böyle yaptığımı sanıyorsun. Halbuki Sadun'a bile durup dururken sokul-

mak hatırıma gelmez. Kalkmayacağım; istersen beni yere itiver, at, kurtul!

Kapının zil sesi duyuldu; Viskonsül:

"Galiba Peltekyan geldi," dedi, "o meseleyi sonra, aramızda hallederiz, güzelim!"

Aşağıda konuşuyorlardı; sesler merdivene yaklaştı. Nurper aynı vaziyette, Viskonsül Bey'in dizinde, kolunu boynuna dolamış halde duruyordu. Beriki samimiyetle dedi ki:

"Seviyorum, tabii... Çok, hem pek çok seviyorum, Peri! Her şeyini, eski lavanta kokunu bile seviyorum, beğeniyorum. Fakat sevmişim, beğenmişim, ne çıkar? Sonu ne bunun?"

Ayağa kalkan genç kadının merdivene doğru giderken Hayati'nin aklında tuttuğu deminki sözünü, kelimelerin üzerinde durarak tekrarladı:

"O meseleyi sonra, aramızda hallederiz, güzelim!"

Yukarı çıkan pansiyoncu Topal Madam'dı, elindeki kâğıda sarılı iri bir şişeyi kiracısına uzatarak Arapça bir şey anlatıyordu. Teresadan sahneyi takip eden Viskonsül az sonra Nurper'in, şişeyi kavrayıp güler yüzle masaya yaklaştığını gördü. Genç kadın dedi ki:

"Şampanya geldi; talihimiz varmış."

Ve anlattı: Hindistan'dan geçen bir uçak mecburi iniş yapmış; içindeki Amerikan heyeti otele doluverdiğinde Baron ayrılamayacakmış: Viskonsül Bey'e afiyetle içsin, neşelensin diye soğuk şampanya göndermiş.

O sırada yemeği bitirmiş, meyve yemek üzereydiler. Hediyeden memnun olmamasına rağmen Hayati şişeyi usulca, ses çıkarmadan açtı. Nurper sordu:

"Niye patlamadı? Bozuk mu?"

"Hayır. Lakin kibar sofralarda şampanya patlatılmadan açılır; mantarını yavaş yavaş çekip içine hava vererek... Söyle de kadeh getirsinler. Lüzumu yok! Şurada iki tane yuvarlak bardak duruyor. Zaten ayaklı şampanya kadehi modası geçti."

"Neler de biliyorsun!"

"Ben sakalımı değirmende ağartmadım. Gezip tozmadığım memleket, girip çıkmadığım meclis mi kaldı? Şimdi hepsini bıraktım, köşeme çekildim."

"Yine gireceksin, nonoşum! Seninle ne keyifler süreceğiz, nereleri dolaşacağız!"

"Seninle mi? Ne münasebet?"

Nurper masa örtüsüne parmağını koydu, ileri geri sürdü ve inatla söylendi:

"Yazdım şuraya, görürsün! Bak, dediklerim olacak mı, olmayacak mı? Neyse, bu bahsi zamanına bırakalım. Alaturka sever misin? İçimden sana bir şarkı okumak geldi. Galiba çok eskilerinden hazzedersin. "Meyhane mi bu" yu ister misin?"

"Pek ağır, güç bir bestedir, okuyamazsın, kızım!"

"Hele dinle de sonra hükmünü ver. Mademki Baron gelmeyecek, evvela şu uzun kollu, gırtlağıma sarılmış kapkara bluzu atayım da sırtıma iç açıcı renkte başka bir şey geçireyim. Kraliçeye uydum da diktirdim o kilise elbisesini! Filmlerdeki gibi yere diz çöküp de Meryem Ana resmi önünde dua edeceğim sanıyorum."

"Yakışıyor, ama..."

"Ben ne giysem yakışır. Allah vücut vermiş. Sade 'kaş

göz, kusuru söz' olanlardan değilim; her tarafım yerinde! Kalçalarım da biçime girdi, değil mi?"

"Masaj devam ediyor mu?"

"Dün gitmedim diye seninki gücenmiş ya! İçerde beni ovarlarken o, yan odada hayaliyle tesellâsını buluyor. Şair adam, iyilik yapmasını seviyor. Cömert de..."

"Lavantadan başka bir şeyler de mi hediye etti?"

"Söylemem. Yakında görürsün, beğeneceksin, işi diplomatça idare etti; hediye mi, değil mi, iyice anlaşılmıyor."

"Hele hele! Çıtlat, biraz..."

"Ağzımda bakla ıslanmaz ki... Kış geliyormuş, şerefimizi korumak lazımmış, insan içine çıkıyormuşum, ayıp olurmuş. Doğru da... Her şeyi fenaya yormak günahtır.."

"Ey?!"

"Truvakar bir kürk ısmarladık. Kürkçü tanıdığıymış, kefil oldu, peşin para da almadılar. Elime geçtikçe azar azar ödeyeceğim."

"Umurumda mı? Neme lazım" manasına omuzlarını kaldırıp indirdi, yatak odasına girdi ve az sonra japonez bluzuyla dönüp Hayati'nin yanına oturdu; pesten, içli bir sesle, usule uygun olarak:

Meyhane mi bu bezm-itarabhane-i Cem mi?

diye şarkısını okumaya başladı. Viskonsül dizine vurarak tempo tutuyordu. Bir yerinde aksaklık olunca temposuna hız vererek ve kendisi de mırıldanarak hatayı düzeltiyordu. Aynı makamdan bir başka şarkıya geçtiler. Arada durup şampanyalarını içiyorlardı:

"Çınçın!"

"Afiyet olsun! Şeker bal olsun!"

Fasıl bittiği zaman saat on biri bulmuştu. Sokak kapısının usulcacık açıldığını duydular; merdivenden ayak sesleri geliyordu. Nurper koşup koridor kapısını örttü ve:

"Şerlok Holmes gelmiştir," dedi, "buraya taşınalı beri yüzünü ancak iki kere gördüm."

"Atlet vücudunu da bir kere... değil mi?"

"Demek sana söylemişim... Senden bir şey saklayamıyorum ki... Çok şükür, Müslüman değil."

Hayati, giymek üzere elini ceketine uzattı.

"Nereye? Erken daha! Hem niçin burada kalmıyorsun? Karanlık sokaklardan geçmeyi sevmezmişsin, bunu yeni öğrendim. Aşağıda boş oda var, tertemiz... Madama gündüzden söylemiş hazırlatmıştım. Otel ile pansiyonun farkı ne? Zaten onun için eve çıkmak istiyorum ya... Geçen gün haydut gibi bir adam oda tutmak istedi. Çek miymiş, Leh mi, öyle bir şey. Madam kahve pişirmeye gidince fırsat bulup ona üç çocuğum olduğunu, parktan şimdi döneceklerini söyledim; kocamın sarhoşluğundan şikâyet ettim; rolümü öyle tabii oynadım ki inandı, kaçtı. Ey, kalıyordun, değil mi, beyciğim?"

Viskonsül içkili kafasına rağmen bu profesyonel kadın ağzıyla yapılan teklife yanaşmadı. Adetlerine bağlıydı da... Yatmadan yıkanması, dişlerini ovması lazımdı; kendi yatağını, havlularını, eşyasını arardı. Bir müddet kalmaya razı olarak Nurper'i fikrinden caydırdı; ona musikiyi nereden öğrendiğini sordu.

"Samatya'da komşumuz iki gözü âmâ Onnik Efendi'den!

Fevkalade kemençe çalardı. Çakır'ın gazinosuna giremezdim ama okuyucuları dışardan dinlerdim. Abduş beni orada gördü âşık oldu; on yedi yaşında evlendirdiler."

"Ayrılmanın sebebi?"

"Uzun... Başka vakit anlatırım; önümüzde daha yıllar var."

"Zannetmiyorum; merkeze alınmam zamanı geliyor. Sizin burada duracağınız da şüpheli, demiştim."

Genç kadın mandalina yemekle meşguldü; üç dilimini birbirinden ayırmadan habersizce, çevik bir hareketle erkeğin dudakları arasına sıkıştırdı, eliyle örttü ve:

"Ye de şom ağzını kapa!" dedi.

Şehir sükûnet bulduğundan belediye önündeki kule saatinin tereddütlü darbelerle, arkasını getiremeyecekmişçesine çaldığı iyice işitildi; gece yarısı olmuştu. Hayati veda etti; aşağıya beraber indiler. Nurper:

"Gel, bak sana odanı göstereyim," diyerek yan tarafta bir kapı açtı.

Yatak gerçekten hazırlanmıştı; üzerinde ipekli bir pijama bile duruyordu. Köşedeki lavabonun askılarından bembeyaz, ütülü ve muntazam katlanmış havlular sarkıyor, paketinden çıkarılıp musluk başına konmuş kocaman, pembe renkli bir tuvalet sabununun gül esansı havayı iyi yıkanmış, sandıkta şişeler arasında saklanmış temiz bir çamaşır rayihası katıyordu.

"Canım, kalıver. Burası bırakılır da gidilir mi? Maymun Pelin olmadan gözüne uyku girmez mi?"

"Kalsam faydası ne? Ayrılıp odana gitmeyecek misin? Beni yatıyor farz edersin."

"Ya odama dönmezsem?"

Hayati acı acı gülümsedi ve:

"Şaka ediyorsun," dedi, "ne sen onu, yaparsın, ne de ben razı olurum. Oyunbazlığın bir haddi var. Şimdi 'Kalıyorum, yanımdan ayrılmayacaksın' desem en evvel sen kaçarsın, işte böyle şeylerle herkesi kudurtuyorsun ya!"

Genç kadın cevap vermedi; ne düşündüğü bilinmeyen mahmur gözlerle Viskonsül'e baktı. Dışarıya çıktılar; sokak kapısı önünde, oda sahnesinin acayipliğini unutmuş göründüler; dostça ve ara sıra buluşmak vaadiyle hararetli hararetli el sıkarak ayrıldılar.

*

Günler geçti, Nurper'den ses çıkmıyor, Ebu Kasım da oralarda değil, işiyle meşgul. Bahtiyar Bey ise ara seçim listesine sokulması için Ankara'yı mektup yaylım ateşine tutmuş, odasına kimseyi kabul etmiyor, mesai saatlerinde bile durmadan yazıyor. Hayati bunu, yanına girdiği zaman masasının üzerine istif edilmiş zarflardan anlamıştır, öyle bir yığın ki ecnebi karikatürlerindeki meyhanede oturan sarhoşun önüne dizilmiş tabak kulesini hatırlatmaktadır.

Fakat habersizlik uzun sürmedi, süremezdi. Bir ikindi üzeri hademe kendisini Parklar Müfettişi Câsim'in görmek istediğini söyleyince Viskonsül içinden:

"Hah," dedi, "mesele patlak verdi; herhalde bir vaka olmuştur."

Müfettiş sahte bir neşe ve aşırı bir hürmetle sandalyeye ilişti; yerli usulü tekrar tekrar hatır sordular, dualar, Allah'a

hamdü senalar edildi. Sonra birdenbire yüz adaleleri gerilen gözlerinde kıvılcımlar çıtlayan misafir dedi ki:

"Beni yerimden aldılar; Serire'deki Hurmaları Islah Enstitüsü'ne gönderiyorlar."

"Bu tayinden memnun değil misiniz?"

"Serire çöl ortasında bir vahadır, kuş uçmaz, kervan geçmez."

"Vah vah ama beni alakadar eden ciheti nedir, oğlum?"

"Sebep sizsiniz!"

"Ben mi? Bir münasebet bulamıyorum."

"Siz, şahsen değil; fakat tahminime göre hükümete hakkımda buradan şikâyet edilmiştir."

"Öyle şey olmaz. Biz dahili meselelere karışmayız, şiddetle memnudur, mesuliyeti büyüktür. Hem sizinle aramızda bir muamele, bir husumet de yok."

"Var efendim. O hanımın ara sıra parka, büroma gelişi hoşa gitmemiş olacak."

"Rica ederim, böyle saçma sapan konuşmaya devam ederseniz gerçekten şikâyete mecbur kalırız. Bizde kadınlar serbesttir, kaçgöç de kalktı, çarşaf peçe de... Bilmiyor musunuz? Haydi bunları işitmemiş olayım. Geldiğiniz gibi gidiniz; yoksa mesele hakkınızda daha fena bir netice verir. Anlatabildim mi?"

Delikanlı şaşaladı; öfkeden acındırma haline geçerek;

"Beyefendi," dedi, "siz muhterem bir zatsınız, Allah kasem ederek söyleyeyim ki hanımla aramızdaki münasebette bir suiniyet yoktu; bilakis hüsnüniyetle hareket ediyorduk."

"Kavrayamadım."

"Yani maksadımız meşruydu; zevcinden ayrılacak, be-

nimle evlenecekti. Bittabi o zamana kadar kendisine hürmette kusur etmeyecektim. Zaten Nurper Hanım hafif meşrep bir kadın değil. Kocasını sevmemiş; birbirimizden hazzettik. İyi bir aile çocuğu olduğumu işitmişsinizdir."

"Bu işler hususi mahiyettedir. Hür bir kadın evlenir, boşanır, tekrar evlenir ve ayrılır; ancak medeni kanunun ahkâmına tabidir. Ecnebi tebaasıyla de izdivaçta serbesttir. Karışmayız, biz! Yerinizin değiştirilmesinde daha hatırlı birini kayırmak gibi başka sebep de olabilir."

"İstifa edeceğim, gitmeyeceğim."

"Siz bilirsiniz. Lakin tavsiye ederim: çölde bir müddet kalınız, acınız diner, unutursunuz da... Servet sahibi olmadığınız malum; babadan kalanı şurada burada tüketmişsiniz, maaşa muhtaçsınız, kendinizi maceraya atmasanız ve kadın sözüne kapılmasanız iyi edersiniz. Bakınız, ben şu yaşa geldim, hâlâ bekarım. Bir özürüm mü var? Hayır. İzdivaç şakaya gelmez de ondan!"

Hayati Bey, mülakatın bittiğini anlatırcasına ayağa kalktı. Yakışıklı genç şaşkın ve perişan, odadan çıkınca söylendi:

"Ebu Ali'den sonra yeni bir kurban!.. Yemen çöllerinde Veysel Karânî! Zavallı delikanlı gitmeyip de ne yapacak? Meteliği yok. Kum tepelerine, deve sürülerine, Bedevi çadırlarına bakıp bakıp ah çekecek, 'Nurper' diye Ferhad gibi inleyecek, Mecnun misali saç sakala karışmış, boşluklarda dönüp dolaşacak. Varan iki! Sıra kime geldi acaba? Sakın en büyüğüne olmasın?"

Bu sözüyle Bahtiyar Bey'i kastediyordu. Asıl düşünce mevzusu genç kadındı:

"Câsim'i evlenmek vaadiyle avlamış. Belki aklından da

geçiriyordu, lakin son günlerde bahsini pek etmediğine göre eski harareti sönmüştü. Hepsi iyi, iyi ama benimle meşgul oluşuna sebep ne? O geceki gül esanslı sabun kokan tertemiz odayı unutamıyorum. Az daha kalıyordum. Nasıl dayandığımı bir ben bilirim, bir de Allah bilir. Nelere başvurursa vursun, fendine gelmeyen tek erkek ben olacağım. Zaten üstüme düşüşü bundan: aklınca ille sırtımı yerine getirecek! Kemençeci âmâ Onnik Efendi'nin başı yemenili, ayakları takunyalı talebesi daha çok bekler!"

Kendisine o sözlerle kuvvet veren Hayati Bey bir ara:

"Eyvah," dedi, "sevgilisinin çöle atıldığını duyunca Nurper yine deli gibi bana koşacak, söylemediğini bırakmayacak, bunu bir tertip sanacak. Hoş, izini belli etmeden bizimkinin dolayısıyla çevirdiği bir dolap olmadığı ne malum? El altından işlemiştir. İttihatçı çömezidir, deme ya! Onlar yetiştirmişler, adam etmişler. Rumeli kasabalarının birinde Cemiyet-i Mukaddese kahvecisinin oğluymuş."

Bahtiyar Bey'in yanına girdi ve Câsim'in ziyaretini, şikâyetini, kendisinin verdiği cevapları bir bir hikâye etti. Öbürü gülümseyerek dinledikten sonra:

"Aşk bir nevi ruh hastalığıdır," dedi. "Âşık tıpkı akıl muvazenesi bozulanlarda olduğu gibi hipokondriye tutulur, birtakım hayali düşmanların aleydine çalıştığı vehmine düşer. Canım efendim, şu kızcağıza nasihat etseniz de burada biraz temkinli davransa! Zatıâlinize hürmeti olduğunu işitiyoruz; dinler. Ara sıra görüyorsunuz, değil mi?"

"Üç gün evvel görmüştüm. Zahir, beni yaşımdan, başımdan, öyle taraklarda bezim olmadığından dolayı sayıyor."

"Size uzaktan bir karabeti[1] de mi varmış, neymiş?"

Viskonsül kızardığını göstermemek için mendiliyle terini siler gibi yaparak kekeledi:

"Çok uzaktan... Karabet bile denilemez; dızdığın dızdığı kabilinden bir şey."

"Her ne hal ise, bu kadarı bile irşadatta[2] bulunmanıza bir sebep teşkil eder."

"Görürsem birkaç söz söylerim. Epeyce serkeş huylu olduğunu zatıâliniz de fark buyurmuşsunuzdur."

Taşı gediğine koyduğundan ve karşısındakini cevap vermekten aciz bir vaziyete soktuğundan dolayı ferahlayan Hayati ilave etti:

"Mamafih Beyefendimizin de nazarı dikkatinden kaçmamıştır herhalde. 'Fasıl bir kadın değil... Öyle görünüp de dirseği çevirmesini bilenlerden!'"

"Haklısınız, zannederim. İşi arttırırsa, arttırmaz inşallah, icabına bakarız."

Mülakat sona ermişti; Viskonsül, kendinden memnun odasına döndü ve Ebu Kasım'a kakuleli sade kahve ısmarladı; nadiren yaptığı gibi bir de Amerikan sigarası yaktı.

Saati gelince içeri çarşıdaki pulcu Hacı Abdülmuttalib Efendi'nin dükkânına gitmek üzere konsoloshaneden çıktı. Her perşembe günü, muntazaman oraya uğrar, hocanın elde ettiği pulları gözden geçirir, eksiklerini tamamlardı. Hayati'nin bütün serveti koleksiyonundan ibaretti; kazandığını, arttırdığını hep buna ayırmış, dokuz devletin pullarını tamamlamıştı. Aralarında Kanada'ya ait, Kraliçe Viktorya'nın

1 karabet: yakınlık, hısımlık
2 irşadat: doğruydu gösterme, uyarı

resmini taşıyan 10 penslik bir tanesi vardı ki –onu Kahire'de şans eseri oturduğu evin tavan arasında bulmuştu– Şimdi iki bin Mısır lirası ediyordu. Şayet bir de 12 pensliğini eline geçirseydi yalnız o seri bir milyon Türk lirasına su içinde satılırdı. Fakat dünya yüzünde ancak pek mahdut[1] insan bu talihe erebilmişti.

Abdülmuttalib Hoca'nın eski usul tahta kepenkli dükkânını kapalı buldu; komşularından sordu; kızını evlendirdiği için gelmediğini öğrendi. Bu kız, İngiliz mektebinde müdür muaviniydi; tahsilini Londra'da bitirmiş, lakin şimdi burada yine çarşafa girmişti. Bir Amerikan çavuşu ile sevişmesi dedikodusu şehirde aylarca çalkanmış, nihayet çavuşun Müslüman olması suretiyle mesele bir hal şekline bağlanmıştı; o işler olurken de Viskonsül Hacı babaya dert ortaklığı etmişti.

Çarşıdan çıkıyordu ki kolundan biri çekti: Nurper.

"Ne arıyorsun burada?"

"Kalenderîlerin mağazasındaydım; seni geçerken gördüm, arkandan koştum. Hayati, gel, oraya gidelim paketlerimi alayım, birlikte döneriz."

"Yine krediye mi?"

"Kim demiş? Peşin para ile iskonto yapıyorlar. Senin hediyen olan mantoluğu aldım; bir harika!"

Mağazaya girdiler. Malum iltifatlar, dualar ve ikramlar başladı. Ortanca birader Murtaza'nın genç kadına bir türlü saklayamadığı meftun bakışlarını derhal fark eden Hayati şöyle düşündü:

1 mahdut: sayılı, az

"Câsim'in yerine geçmiş olacak. Bunu da izdivaçla çileden çıkaracağa benziyor."

Nurper mütemadiyen 'Murtaza Bey! Murtaza Bey' diye delikanlıya görünerek candan ahbap, hatta kardeş muamelesi ediyor hissini veriyordu. Bu da bir nevi kenar mahalle işvebazlığıydı. Belki onu yakında 'Murtaza ağabey' diye çağıracaktı!

Kumaş paketini açıp Viskonsül'e gösterdi. Sünger gibi çukurları olan, ılık suda köpürtülmüş sünger renginde hakikaten fevkalade bir kumaştı; elli liraya alınamazdı; kenarlarında Fransız malı olduğunu bildiren yazılı şeritler vardı.

"Artık Novart'a diktirmeyeceğim. Murtaza Bey beni buranın en meşhur kadın terzisi Madam Şatlen'e götürecek. Eksik olmasın, o götürürse çabuk dikermiş. Zaten tanımadığı müşterileri yanına bile sokmazmış. Öyle değil mi, Murtaza Bey?"

Kalenderîzade baygın baygın tasdik etti:

"Kabul etmez, ebeden... Velakin bizim aile cemian müşteri... Şok kazanır."

Viskonsül sordu:

"Pahalı diker, tabii?"

"Ziyan yok, bek efendi... Umum hesap içinde katacak, büyük tenzilat olacak."

Paketleri –zira ufak bir paket daha vardı– onlar pansiyona yollayacaklardı. Nurper ile Hayati mağazadan ellerini, kollarını sallayarak çıktılar; bir müddet konuşmadan yürüdüler. Acaba genç kadın Park Müfettişinin başına geleni henüz bilmiyor muydu? Bilse sormazdı. Kendisi açtı:

"Câsim için bir şey duydum."

"Haberim var: Çöle yolluyorlarmış."

O kadar... Vitrinlere bakarak yürümekte devam ediyor,

"Gitmeyecekmiş."

"Ben gitmesini söyledim. Ne yapacak buralarda? Rahatsızlık vermeye de başladı; kocamdan boşanıp da kendisine varmalıymışım. Delinin düşündüğüne bak!"

"Senden ayrılmaya razı oldu mu?"

"Kabul etmedi ama 'Sen hele git, ben işi hazırlayayım; kalkar bir gün yanına geliveririm' falan, dedim; aklı yatar gibi oldu. Zavallıyı başımdan savacağım. İşin içinde biraz da benim parmağım var."

"Hani seviyordun?"

"Öyle sanmışım. Şimdi gönlümdeki yerini başkası aldı. Hem bu seferki çok ciddi..."

"Murtaza mı?"

"Hayır, ne kadar düşünsen bulamazsın, zihnini yorma şekerim!"

"Bana söylemeyecek misin?"

"Söylemesem bu iş olmaz ki! Elbette söyleyeceğim; daha vakti gelmedi."

"Neden bana söylemeden olmazmış?"

"Bundan sonra senin müsaadeni almadan hiçbir şey yapmamaya karar verdim de ondan!"

Beş, on adım daha attılar. Nurper içini çekerek kendi kendine söyleniyormuş gibi mırıldandı:

"Güzel çocuktu... Beni de çok seviyordu. Kolay kolay unutamayacak... Canına kıyar diye korkuyorum. Öyle söylüyordu; akıldan yana biraz kontakt zaten!"

"Bir şey yapmaz. Murtaza'nın bakışlarına ne buyuruyorsun?"

"Teyzesininkilerin yanında hiç! Evvelsi gün çarşı hamamına gittik."

"Kiminle?"

"Herhalde Murtaza ile değil. Japonya'da kadın erkek hep beraber hamama girerlermiş; doğru mu bilmem. Ben Vedia Hanım'la gittim; çok ısrar etti de... Bir âlemdi bu! Gümüş taslar, fildişi taraklar, sedefli nalınlar, klaptan bohçalar içinde sırmalı takımlar, ipekli minder örtüleri, sepetlerde baklavalarla yemişlerin envaı... Bizi hizmetçiler soyup giydirdi, yıkayıp ovaladı. Şuruplar, şerbetler içtik. Öğle vakti girdik, akşama çıktık."

"Hiçbirini kaçırmıyorsun. Bütün bu eğlencelerde Tuğrul ne oluyor?"

"Onu da hamama götürdüm; Vedia Hanım çok sevdi, bırakmadı. Konakta şimdi! Dadılar bakıyor; ben de uğruyorum. 'Haydi pansiyona gidelim' dedim. Ağlamaya başladı. Akranları var, oda dolusu oyuncak, otomobille de geziyorlar."

"Bakışlardan istifade etmesini bilmişsin, maşallah..."

Nurper lafı değiştirip Viskonsül'ün çarşıya ne sebeple geldiğini sordu. O da pulcu Hacı Abdülmuttalib'in kızını, ihtida[1] eden Amerikalı çavuşu anlattı. Bir sokak başına gelmişlerdi ki pansiyonlarına gitmek için yolları ayrılıyordu; genç kadın durdu.

"Ben şuradan gidiveririm," dedi, "sen zahmet etme, yoruldun."

1 ihtida: başka bir dinden çıkıp Müslüman olma

Hayati hem ayrılığın, hem kıskançlığın sızısını duydu. İçi eriyerek öyle bir sesle:

"Peki, güle güle!" dedi ki Nurper adımını atmışken geriye döndü, yaşlı âşığının yüzüne –zira artık kendini sevdiğine emindi– kirpiklerini kırpmadan, gönlünü seyrediyormuşçasına ısrarla baktı ve şöyle dedi:

"Ayrılmak istemiyorsun, değil mi? Söyle, saklama!"

"Evet, doğru! Zira sana alıştım; hayatıma değişiklik, hareket getirdin, tat kattın. Zira yaşlıyım, yalnızım, gurbetteyim, sende memleketimin sesi, sevimliliği, çocukluğumun ve gençliğimin havası var. Zira ben de senin muhitinden yetiştim. Senden ayrılmak ve tek başıma şu hazin akşam saatinde odama dönüp tatsız hatıralarıma dalmak istemiyorum. Bir de..."

"Bir de?"

"Başka bir adamla buluşacağını düşünerek üzüntü duyuyorum."

"Kıskançlık yani?"

"Kıskançlık olacak! Kelimeyi iyi buldun, Nurperi."

Nurperi Viskonsül'ün elini tuttu ve bir çocukmuşçasına koca adamı şefkatle çekerek seyrek lambalar altından pansiyonunun bulunduğu tarafa sürükledi.

IV

"Sizinle şu Ebu Ali meselesini konuşacağım; fikrinizi almak isterim."

Bahtiyar Bey, karşısında oturan Hayati'ye böyle dedi ve ilave etti:

"Galiba buradan ayrılacağım; şimdilik işae[1] etmeyelim: bizi ara seçim listesine sokmuşlar. Bu, şefimizin hakkımdaki teveccühlerinin bir delilidir; arkadaşların da muhabbetini gösterir."

"Tebrik ederim, beyefendi. Fevkalade memnun oldum; lakin sizden ayrılmak beni mükedder etti. Ebu Ali meselesi buyurmuştunuz..."

"Ha, evet... Biçare nedamet etmiş, Mösyö Alberti'ye, Madam'a, Baron Peltekyan'a, daha başkalarına yalvarmış, yakarmış; yine kapılanmak istiyor. Ne dersiniz? Bence caiz değil ama... Eh, artık bahardan sonra burada siz kalacaksınız, karar zatıâlinizin!"

"Estağfurullah. Kanaatimce yeni konsolos gelmesine kadar bekleyelim."

"Onun tayini gecikebilir. Zaten benim müddetimi sizin doldurmanız muvafık olur. Böyle söyleyeceğim beylere! Mecliste Hariciye Encümenine seçileceğim için hatırımı hoş etmek mecburiyetindedirler."

Müstakbel mebus şimdiden böbürlenmeye başlamıştı. Nurper'in arzusunu hatırlayan Viskonsül:

"Müsaade ederseniz konsoloshaneye bir müddet gayrı resmi, emektar bir adam sıfatıyla gelip gitsin, tecrübe edelim. Suihali görülmezse alırız," dedi; öbürü muvafık buldu.

Hayati, genç kadının değişen, kararında durmaz olduğunu düşünerek bu şekli bulmuştu. İçinden:

"Galiba, diye düşündü, "Nurper Konsolos'u görmüş, kendisi söylemiş, o da yumuşamış. Anlaşılan araları iyi. Kimbilir

1 işae: yayma

nasıl ağzından girip burnundan çıkmış, ne cilveler yapmıştır. Masaj odası kapısını aralık bırakmadığı da ne malum?"

Son günlerde genç kadını herkesten kıskanıyordu; kocası müstesna! Nebahat Hanım, zahir mebusluk işine çalıştığından dönmemişti; yalnız Sadun gelmişti; fakat Nurper'in yaşayışı değişmemişti. Yine bir başına Kraliçe Natali'nin köşküne, Kalenderîlerin konağına ve mağazasına gidiyor, eski hayatına serbestçe devam ediyordu.

Derken bir vaka oldu:

Saat on biri geçmiş, Sadun vazife başında görünmemişti. Meraka düşen Viskonsül –hep genç kadını düşünüyordu– Ebu Kasım'a sordu:

"Niye gelmedi? Bir haber yollamadı mı? Bir şey mi oldu?"

"Oldu büyük şey... Ben işitti: Nurber Hanum kayıp... Dün minessabah evden çıktı, vakit - duhur gelmez, mesâ gelmez; fileyli, keman gelmez! Yok bir yerde!"

"O da ne demek?"

"Koca bilmez! Sordu orda, sorar burda... Bulmaz. Ama ben öğrendi. Düt!... Bambum! Bambum! Gider uzakta!"

Ağzıyla lokomotif düdüğü ve gürültüsünü taklit ediyor, ellerini de tekerleklerin dönüşünü tarif için çevirip duruyordu.

"Nereye gidiyor, öyle?"

Ebu Kasım bilmediğini omuz kaldırarak anlattı.

"Trene bindiğini gözünle sen mi gördün? Birinden mi işittin?"

Kavas masaların üstünü düzeltiyordu. Söyleyeceği bitmişçesine demin posta açılınca boş zarflarla dolan kâğıt se-

petini eline alıp gitmeye hazırlanıyordu ki Sadun, rengi atmış, gözleri şişmiş bir halde içeri girdi; Ebu Kasım'a çıkmasını ve kapıyı örtmesini işaret etti. Sonra pufladı, Viskonsül'e dedi ki:

"Başıma bir iş geldi beyefendi... Dün sabahtan beri Peri meydanda yok!"

"Allah Allah! Eşyalarını falan almış mı? Bir kâğıt falan bırakmamış mı?"

"Hayır. Sokak elbiseleriyle çıkıp gitmiş."

"Niçin bana haber vermediniz? Zabıta vasıtasıyla aratırdık. Siz sormadınız mı?"

"Gelir belki. Kalenderîler bırakmamışlardır diye gece saat dokuza kadar işe ehemmiyet vermedim. Sonra telaşa düştüm, oradan sordum, Madam Alberti'nin köşkünden de... Köşkten dönerken park hademesi İbrahim karşıma çıktı. Telaşımın sebebini öğrenince: 'Merak etme Beyim, dedi, 'bizim Câsim Efendi bugün Serire'ye giderken Hanım garda idi. Vagona girdiğini de gördüm. Beraber gitmişlerdir!'"

"Ayıp şey!"

"Bakalım söylediği doğru mu? Hademenin garda gördüğü Peri miydi? Bir gece evvel aramızda bir münakaşa olmuştu; ara sıra oluyor, bunlar! Çok sinirlendi, 'Başımı alıp gideceğim' gibi sözler söyledi. Her zaman söyler, aldırmam; öfkesi çabuk geçer. Bu sefer dediğini yaptı."

"Peki, başka nereye gidebilir? Çocuğu Kalenderîlerde mi yine?"

"Evet. Belki de beni üzmek için, konakta olduğu halde yok dedirtti."

"Aklım ermedi. Hem ermez de... Evlilik hayatının in-

celiklerini lehülhamd[1] öğrenmek şerefinden mahrumum. Şimdi ne yapacaksınız?"

"Bir defa İstanbul'da da aynı şey oldu; meğerse komşuda saklanmış, birdenbire çıkageldi."

Hayati, genç kocanın ahmaklığına şaştı, içinden mırıldandı:

"Halekallahül bakar, fi suretül beşer! Orada da böyle bir şey yapmıştır da sonra işi idare etmiştir. Muhakkak Câsim ile gitti. Dönerse –ki döner– hepimize birer masal okuyacak; kanacağız da..."

Düşüncesini bitirmemişti, telefon çaldı. Viskonsül, acayip bir sezişle Sadun'a işaret etti:

"Sizedir, bakınız. Haber bunda!..."

Muhavereyi kayıtsız görünerek can kulağıyla dinliyordu. Kâtibin konuşmasından Nurper'in eve döndüğünü anladı. Telefon eden Topal Madam'dı. Ahizeyi yerine koyan genç:

"Gelmiş, odasına kapanmış; Madamla da lakırdı etmemiş; pek üzüntülü haldeymiş. Müsaade ederseniz gidip bakayım."

"Hayhay! Durmayın, koşun; barışmaya bakın."

Bıyık altından gülüyordu. Az sonra –Sadun fırlamıştı– gülümsemesi kesildi. Şoför Hayri'yi bulup sordu:

"Serire denilen vahaya nasıl gidilir oğlum? Bana iyice anlat."

Verdiği izahata göre tren her gün saat onda Kasva garından kalkar, akşam beşe doğru Mafrak'a varırmış. Yolcular burada otellere inerler, ertesi sabah ayrı bir hat olan vaha

1 lehülhamd: Allah'a hamdolsun

trenine binerlermiş. Mafrak'da mükemmel bir "Sahra Oteli" varmış; bir Alman idare edermiş.

"Peki, ben on treniyle Mafrak'a gelsem vahaya gitmekten vazgeçsem, buraya dönmek için hangi saatte trene binmeliyim?"

"Kanal ekspresine, gece yarısından sonra saat dörtte! Sabahleyin onda şehre dönmüş olursunuz."

"Yani on bir saat Mafrak'da kalabilirim."

"Evet efendim. Yer, içer, gezer, uyku da kestirirsiniz. Otelin yemekleri meşhurdur; seyyahlar çok uğrar. Gitmek niyetinde misiniz beyefendi? Treni tercih ediniz; otomobil dağ kısmında çok sarsılıyor. Demiryolu sahil boyu gider, uzun sürer ama rahattır."

"Şayet gidersem niyetim treni tercih... Teşekkür ederim, oğlum."

İş anlaşılmıştı: Nurper, âşığıyla güzel bir tren seyahati yapmış, on bir saati de Mafrak'da keyif ederek geçirmiş, otelde de beş altı saat kalmak, yatmak imkânını bulmuş ve işte tam saat onda Sahra ekspresiyle şehre dönmüştü.

"Vay düzenbaz vay! Kimseyi adam yerine koymuyor, aklına estiğini yapıveriyor!"

Bu sözle genç kadının kendisini de hiçe saydığını, asıl ona kızdığını anlatmış oluyordu. Ya Konsolos duyarsa? Fahri ajanları çoktu, muhakkak haber alırdı. Ayıkla pirincin taşını! Katibin eline pasaportunu verirdi, hem de tam manasıyla, kendisine vizeleterek!

Nurper'in bu skandal yüzünden geri çevrileceğine muhakkak nazarıyla bakan Hayati derin bir bezginlik duydu; aynı zamanda kadının, çöl kasabasında Câsim'le geçirdiği

otel gecesini hayalinde süsledi; büyülttü; gözünün önünde bütün safhalarıyla canlandırdı. Yemek masasında oturuşlarını, bahçede gezinişlerini, dans edişlerini, sonra yukarıya çıkışlarını kendisi bir köşeden seyrediyormuşçasına gördü.

Kravatını gevşetmiş, gömleğinin düğmesini çözmüş, fenalaşmıştı.

"Kocamdan, nikâhlımdan başkasına el sürdürtmem demesi hep laf! İlk teşhisim doğru: basbayağı bir sürtük! Öyle olmasa pansiyonunda bana oda hazırlatır mıydı? Kalmamda ısrar eder miydi? Herkesten istifade etmesini biliyor; kısacası hepimizi yavaş yavaş, fazlasına gitmeden tedricen[1] yoluyor. Baron'dan yemekler; Konsolos'tan lavantalar ve kürkler; Ebu Ali'den para ve elmas, Kalenderîlerden kumaşlar, terziler, ayrıca sıska çocuğuna emsalsiz bir prevantoryum! Benden bile elli kâğıdı ne ustalıkla çekti!"

Müthiş bir korkuya kapıldı ve:

"Bu kadın pul koleksiyonuma da göz koymuştur, iltifatların sebebi o!.." diye yumruğunu masaya indirdi.

Baktı ki Ebu Ali karşısında... Evet, eski kavas Ebu Ali! Fakat neden sonra tanıyabildi. Vücut ve çehre züğürdü Ebu Kasım onun yanında Zaloğlu Rüstem sayılabilirdi. Ufalmış, silinmiş, bitmişti. Ön dişleri yoktu; çene çarpuk, göğüs çöküktü. Çizme ve üniforması da üzerinde olmadığından büsbütün zibidileşmişti. Çirkin bir gülümseme ağzını yaraya benzetiyordu; hem de iltihaplanmış bir yaraya!

Hayati hatırladı ki sabık kavasa ara sıra konsoloshaneye uğramak izni verilmişti. İlk gelişiydi bu... Yüzüne bakıldığını

1 tedricen: azar azar, giderek

görünce eğildi, Viskonsül'ün eteğine vardı; az daha elini de yakalayıp öpecekti; öteki murdar bir şeye sürünmesinden korkarcasına çekti. Lakin öylesine şiddetli ve nefreti belliydi ki memnun görünmek lüzumunu hissetti:

"Safa geldin Ebu Ali" dedi, "maşallah çabuk atlatmışsın, iyisin."

"Eyu hamdülillâh! Ben size hadim, köle, uşak... madamel ömr!"

"Estağfurullah..."

"Ben, söyleyecek Sadun Beyk mühim mesele... Gelmedi?"

"Geldi ama gitti. Nedir o mühim mesele?"

"Nurber Hanum ağladı, bütün gün, bütün gece. Bayıldı bir defa... döktör çağırdı."

"Nerede oldu bu işler?"

"Bizim 'havuş', yani evde. Yaptı büyük kavga, kaçtı bizde... Ağlar, ağlar... 'etme, eyleme, yazık sana' dinlemez, ebeden!"

"Demek dün gece yanınızdaydı?"

"Yanda kaldı velakin uyku yok. Ağladı, ağladı! Girmez yatakta..."

"Sebep?"

"Koca oynadı kumar, kaybetti bir maaş... belkim iki maaş... belkim üç, dört... belkim borç etti."

"Hangi doktoru çağırdınız?"

"Ermen bu döktör! Türkçe konuşur, şok yaşlı."

"İsmi?"

"İsim karışık... Tombulyan veya Hortumyan... Var bir 'yan' sonunda! Biz çağırır havaca Artin!"

Viskonsül, uğradığı belaya ve düştüğü hale rağmen Ebu Ali'nin entrika çevirmekteki maharetinin eksilmediğini, va-

ziyeti ustalıkla kurtarmaya çalıştığını anladı. Onu buraya gönderen Nurper'di; trenden iner inmez ona koşmuş, bir tarafa çekerek vaziyeti anlatmış, yardımını sağlamıştı; şimdi de pansiyonda Sadun'a naz ediyordu; yediği haltlara rağmen kocasını ayaklarına kapandıracak, af diletecek, dilendirecek, nihayet barışmak lûtfunda bulunacaktı.

"Bu mu evlilik? Düşmanlardan ırak!"

Ebu Ali'yi onların pansiyonuna yolladı. Ah, imkânım bulsa da kendisi de şu Mafrak'a gidip Sahra Oteli'nden tahkikat yapabilse! Belki daha orta halli bir otelde, ne malum belki de –Câsim yerli olduğundan– hüviyet kaydından kurtulmak için hususi bir yerde, evde kalmışlardır. Fakat ne olsa bir şeyler öğrenirdi. Nurper gibi vardakosta[1] bir kadının kasabadan geçişi gizli tutulamazdı.

"Ya trende kıyafet değiştirmiş, çarşafa girmişse? İşte o zaman izini bulamayız. Gece hastanın başına çağırılan doktordan sormak da faydasız. Ebu Ali öyle birini yoktan var eder. İkinci karısı ebedir, birçok doktorla münasebettedir. Ebe ile doktor bir iş üzerinde birleşirse şeytana külahı ters giydirirler; Karagözün kanlı Nigâr'ını kızoğlan kız yapıp çıkarırlar; kısır kadınlara nur topu gibi çocuk ihsan ederler."

Demin Nurper için 'vardakosta' tabirini kullanmıştı. Genç kadın hakikaten çok gelişmiş, şişmanlamadığı ve iri yarı olmadığı halde çok gösterişli bir şekil almıştı. Yahut Hayati'ye –giyim kuşam ve kendine güvenircesine oturup kalkışları yüzünden– böyle görünmeye başlamıştı.

Öğle tatilinden sonra büroya dönen Sadun, meseleye

---

1 vardakosta: iri yarı ve gösterişli kadın

temas etmeyince Viskonsül de ehemmiyet veriyor tesiri yapmamak için oralı olmadı. Ancak akşama doğru ayrılırlarken, ayaküstü koca dedi ki:

"Tahminim gibi olmuş, alıp başını Ebu Ali'lerin evine gitmiş; bitkin bir halde döndü; yorgun döşek yatıyor."

"Demek park hademesinin söylediği asılsızmış, uydurmuş herif... Size bir garezi mi vardı?"

"O cihet de aydınlandı: Câsim'in yengesi varmış, bir Fransız kadını... Vücutça, tavır ve yürüyüşçe Peri'yi çok andırırmış. Hademe bu benzeyişe aldanmış olacak. Zira gara teşyie gitmiş..."

"Ha, tanırım kadını... Ufak tefek bir şeydi ama çoktandır görmedim; belki kubbe, çiğköfte yiye yiye azmanlaşmıştır. Haydi güle güle, selam söyleyin, benden... Geçmiş olsun!..."

Sadun ya ahmaktı yahut bile bile bu işi kabul etmiş, sineye çekmişti. Bekleyip bekleyip tam çıkarken ayakta kısaca anlatarak çarçabuk sıvışması ikinci ihtimali kuvvetlendiriyordu. Artık Câsim'in ayrıldığı cennet gibi parkta bir kanepeye oturan Hayati:

"Hani bana ondan hazzetmemeye başladığını, giderse memnun olacağını söylemişti... Yalanmış. Gara uğurlamaya koşmuş, sonra belki de ayrılmaya katlanamamış vagonda kalmış. Aklı Mafrak'da başına gelmiş, dönmüş. Dönüşü de muhakkak Câsim'e fenalık olur diyedir; dostunu korumuş. Artık önlenemez, Nurper delikanlıya ya kaçar, ya kocasından boşanıp onunla evlenir."

Tam dört gün ne Sadun meselenin bir daha lafını etmiş, ne de genç kadından ses çıkmıştı. Etraf süt limandı. Yalnız ufak tefek tuhaflıklar olmuyor değildi. Mesela bir sa-

bah işinin başına gelen Hayati, konsoloshanenin kapısına takılı pirinç levhayı Ebu Ali'nin, kollarını sıvamış, harıl harıl parlattığını görmüştü. Hem ne gayretle, yazıdaki harfleri birer birer öpecek, yalayacak, tadından bayılacakmışçasına bir muhabbet ve iştahla!

"Hayrola, Ebu Ali?"

"Hademe bakmaz... Kasım zayıf, mecal yok... Levha barlamaz... ayıp! Temizliyor, bu kabu... orda ekmek yedi şok! Mo hek, ya beykefendi?.."

"Hakkın var. Bari ara sıra bahçeye de bakıver."

Ertesi gün bahçeyi süpürülmüş, kuru yapraklardan temizlenmiş, yollarını taraklanmış, çayırlarını makaslanmış, mükemmel bir vaziyette buldu. Sabık kavas sırtını hurma gövdesine dayamış yorgunluk çıkarıyordu. Viskonsül'ü görünce ayağa kalktı; dökülen dişlerinin yerine yapmalarını taktırmıştı. Tebessümü eskisi kadar çirkin değildi ama hayvanlaşmıştı. Sordu:

"Memnun, hadretek?"

"İyi olmuş. Lakin palmiyelerin kuru dallarını da testere ile kesip atmalı. Birini bul da yaptırıver, güç iştir. Birkaç para veririz."

"Güç? Ben yabacak, sen beğenecek! Bara niçin verecek? israf!"

"Nasıl istersen... Fazla yorma kendini!"

Hayati azar azar intikamını alıyordu. Şu var ki iyi kalpliydi; sırasını getirip Konsolos'a Ebu Ali'yi bir miktar övdü. Öteki sordu:

"Artık kadın madın işlerine karışmıyor mu?"

"Şimdilik meşguliyeti bize yaranmaktan ibaret... Dün

pazardı; benden bir gün evvel müsaade aldı; üçüncü karısını da peşine takıp buraya getirmiş; görüyorsunuz, Konsoloshaneyi bir temizlemişler ki... 'Bal dök de yala' tabirine masadak bir hale gelmiş."

"Üçüncü karısı pek gençmiş..."

"Gördüm. Hem taze, hem de güzel; sesi de varmış."

Bahtiyar Bey bir şey söyleyecek gibi oldu, vazgeçti. Hayati derhal keşfetmişti; dedi ki:

"Yukarı kat da böyle bir temizlik ister. Söyleyelim de münasip bir günde Ebu Ali, takımını alıp gelsin."

"Bunu Leyla ile konuşayım da gününü tayin edelim."

Hayati odasına dönerken Konsolos'un taze kadın merakını, yaşdönümü icabı son coşkunluğa yorarak adamcağızı mazur gördü. Nurper'le arası nasıldı? Mafrak seyahati hakkında da hâlâ malumatsızdı; genç kadınla konuşması lazımdı. Fakat telefon edebileceği saatlerde Sadun ya büroda, yanında bulunuyordu, ya evde Nurper'le...

O gün bir ümide kapılarak Kapalıçarşı yolunu tuttu ve Kalenderîler mağazasına –koyu renk çorap almak bahanesiyle– uğradı. İki kardeşten yalnız büyüğü vardı; Murtaza meydanda yoktu. Nerede ve nasıl olduğunu nezaket icabıymışçasına sordu. Riza Efendi anlatmaya başladı: Havalar güzel gidiyormuş, teyzesi dağdaki köşkünde bir hafta oturacağından biraderi de –gece yalnız kalmasın, başlarında bir erkek bulunsun diye– akşamları köşke çıkıyormuş; bu sebeple işinden erken ayrılmış. İlave etti:

"Sizin haberiniz yok mu? Nurper Hanım da orada... Asabı bozuk, tebdil hava ediyor."

"Ya! Çoktandır meşguliyetten vakit bulup soramamıştım."

Yine Riza Efendi'nin anlattığına göre zaten teyze hanım dağa Nurper'e iyi geleceği için çıkmış. O bunları söylerken Hayati şu muhakemeleri yürütüyordu:

"Teyze fedakârlığı arttırmış; Murtaza oğlumuz da fırsatı kaçırmamış. Köşkte cümbüş yerinde! Tevekkeli mebusluk haberine rağmen Konsolos Bey'in yüzünden düşen bin parça! Sadun amma da sinsi şeymiş. Benden nasıl sakladı! Belki de fenalığından değil, utandığından gizli tutmayı tercih etti."

Nurper'in uzakta bulunması Viskonsül üzerinde şehri tatsız ve boş gösteren bir tesir yapmıştı ki içinde alakasızlıkla, yolda ona rastlamak veya pansiyonunda bulmak ümidinden mahrum, geriye köskös döndü. Genç kadını çekiştirmek ihtiyacındaydı. Kiminle? Böyle biri yoktu. Antrede oturan Madam Pelin'le azıcık laf atmak mecburiyetinde kaldı. Lakin çok geçmeden kadın sordu:

"Nerelerde sizinki? Epeyce zamandır uğramadı. Bir tarafa mı gitti?"

"Evet, dağda, tebdil havada."

"Şimdi oralara kar bile yağar. Neyse, daha iyi: Biraz ateşini bastırır. Aleyhinde epeyce sözler olduğunu biliyor musunuz?"

"Bu memleket dedikoducudur; herkes için bir şeyler uydururlar; kimbilir sizin için de neler söylerler? Neymiş dedikleri?"

"Park Müfettişi Câsim'le sevişmiş; delikanlı bakmış ki olacak iş değil, vazifesini bırakıp çöle kaçmış. Pavyona girip çıktığını, odaya kapanıp kaldıklarını görenler var. Hademe anlatıyormuş: erkeği bırakmak istememiş, gara koşmuş, va-

gondan indirememişler, beraber gitmişler. Neden sonra geri dönmüş, derdinden yataklara düşmüş."

"Her kadının başından böyle şeyler geçer. Siz âşık olmadınız mı? Bir doktor için kendinizi zehirlemeye kalktığınızı, güç kurtulduğunuzu ben işittim."

Pelin sustu. Fakat bu sevdalaşma bahsi ile değişmiş, vücuduna başka çeşit bir hareketlilik, bakışlarına tatlılık gelmişti. Hayati'ye oldukça güzel bile göründü. Fransızcayı da kusursuz, aksansız konuşuyordu. Alıp bir yere götürse mi? Şu var ki hafifmeşrepliğiyle tanındığından beraber gezmesi iyi muhitlerde fena tesir ederdi. Lakin bu gece tek başına kalamayacağını, kalırsa sinirlerinin yatışamayacağını anladığından Pelin'e dedi ki:

"Şöyle rahatça oturulup eğlenilecek bir yer biliyor musunuz? Bir köşe? Sinemaları geçiniz. Karanlığı sevmem."

"Beni mi davet edeceksiniz?"

"Evet; kabul ederseniz..."

Pelin sevindi, belki on tane gazino, bar, çalgılı lokanta, otel ismi saydı; sonra en iyisinin 'El nad - il - ginâ' olduğunu söyledi. Bir kulüpmüş ama kulüp oluşu lafmış; isteyen girermiş; hususi odaları da varmış; fiyatlar da çok uygunmuş.

"Biz umumi salonda otururuz. Haydi, hazırlanalım. Pek süslü giyinmeyiniz, rica ederim. Maksat gösteriş değil, hoşça vakit geçirmek."

Yukardan indiği zaman Pelin'i lacivert kadifeden bir gece elbisesi, başında zarif bir gece şapkası ile hazır buldu. Kıyafeti kibardı, makyajı da kıvamında... Gidecekleri kulübü kaynanasına methetti, onu yanaklarından öptü. Böylece davetlere kıymet vermesini bilen her Hıristiyan kadını gibi

sevinç içindeydi. Hayati, ömrü boyunca dikkat etmişti: Bizimkiler tutuk, heyecansız şekilde hareket ederler, yapılan nezaketi ağır almakla terbiyeli davrandıklarını sanırlardı.

Kapıdan çıktılar. Viskonsül yanında ancak otuz beşinde, mazisi epeyce vakalı, kıvrak bir kadınla yürümekten memnun gibiydi ama onun Nurper olmasını, belasına rağmen tercih ediyordu.

"Hani bir gece şu yollardan beraber geçmiştik. Hele pulcuyu bulamadığım gün beni mağazaya soktuktan sonra yalnız bırakmamak için elimden çekerek pansiyonuna götürdüğü akşam ne tatlıydı! Bütün hayatını anlatmıştı. Evlenmelerini, ayrılmalarını, erkekleri nasıl çileden çıkardığını ve Urfa'yı daha on dört yaşındayken nasıl birbirine kattığını gayet tabii vakalar, olağan işlermişçesine ne hoş canlandırmıştı!"

Şayet Mafrak'a gittiyse onu da, fazla düşünmeden, içinden geldiği gibi fütursuzca, sonunu düşünmek zahmetine katlanmayarak yapmış olması lazımdı. O anda kapıldığı çocuksu arzunun tesiri altında, belki de Câsim'e acıyarak! Bu kadınlar sevdiler veya sevdiklerini zannettiler mi çok defa merhametli oluşlarından dolayı, yufka yürekliliklerinin belasına uğrarlardı. Fedakârlık yapmakta halk çocuğu, öbürlerinden cömerttir; zira kendine daha az kıymet verir; karşısındakine daha çok acır.

Kulübe vardıkları zaman Hayati acayip bir sezişle bu gecenin vakalı geçeceğine hükmetti ve huzursuzluk duydu. Lakin içeri girince ekseriyetini Hıristiyan çiftler teşkil eden cemaatin ve personelin terbiyesinden hoşlandı; endişesi yatıştı. Tanıdık da yoktu. Yalnız fenası şu oldu ki orta salonda

boş masa kalmadığından yeni gelenleri hususi oda değilse de üç tarafı kapalı bir bölmeye oturttular.

Pelin bütün hareketlerinde en ufak bir hata yapmıyordu ve garsonlara, yanındaki erkeğin büyük, mühim bir şahsiyet olduğunu anlatan vaziyetler alıyordu. Viskonsül muhite ısındı. Biraz edebiyattan, biraz modadan bahsettiler; lakırdı dönüp dolaşıp yine Nurper'e geldi. Dul kadın anlamıştı ki yaşlı bekar kendisini buraya onun hakkında konuşmak için getirmişti. Lafı edilsin de isterse çekiştirilsin.

Kulüpte cazı yerli aile çocukları çalıyordu; dans edenlerin çoğu genç çiftlerdi; neşeli taze yüzler, körpe vücutlar seyretmekten Hayati'ye bir çeviklik geldi; iki rumba oynadı.

Üçüncüsüne kalkmak üzereydiler, şef garson bölmeye girdi, Pelin'den usulcacık Arapça bir şey sordu. Aldığı müspet cevap üzerine –galiba ismini öğrenmişti– Viskonsül'e dedi ki:

"Kapıda sizi biri görmek istiyor, efendim."

"Beni mi? Acayip. Kimmiş bu?"

"Söylemedi. Hatta bir kadın olduğunu söylemememi de tembih etti ama heyecanlıydı, ihtiyaten haber veriyorum."

"Kara gözlü, genç bir kadın mı?..."

"Evet, sırtında truvakar bir kürk var; içeriye girmiyor. Bekleyen otomobilde de bir erkek gözüme ilişti. Şayet görüşmek istemezseniz sizi arka kapıdan çıkarabilirim; 'Gitmişler' derim, idare ederim. Hesabı biz Madam Pelin'den sonra alırız."

Pelin korktu:

"Odur," dedi, "gidelim; ne yapacağını kimse bilmez."

Hayati muhakemesini kaybetmişti; paniğe tutuldu. Gar-

sonun arkasından izbe bir yere daldılar; kulübün kiler dairesinden ve boş içki şişelerinin sıralandığı koridorlardan geçtiler; sürgülü bir bodrum kapısını açan garson:

"Selametle," dedi, "sola sapınca caddeyi bulursunuz."

Dar bir sokaktaydılar. Viskonsül açık havaya çıkınca söylendi:

"Niçin kaçtık? Gelseydi bizi vuracak mıydı?"

"Bir defasında evin kapısından nasıl girdiğini, kaynanamla beni nasıl göğüslediğini unutmadım. Kulüpte bir rezalet kopmasını istemem; size de söz getirirdi. Kaçtığımıza çok iyi ettik. Hatta akıllıcası hemen evlerimize dönmemektir. Anlaşılan pansiyona uğradı, kaynanamdan bulunduğumuz yeri öğrenip geldi. Bravo garsona! Bol bir bahşiş haketti. Bu kadın büyük bir vaka çıkarmadan memleketten gitmeyecek. Şimdi ne yapacağız?"

Hayati sokak lambasının altına girerek saate baktı; on buçuktu; karar veremiyordu. Pelin soğukkanlılığını bulmuştu; yürüdü. Hayati de arkasından kadını takip etti.

Caddeye çıkmadan bir müddet yan sokaklardan gölgelerini çiğneyerek gittiler. Hava açık, gök mehtaplıydı; ay ışığının vurduğu bina cepheleri donanma gecelerinde karşıya konmuş projektörlerle aydınlatılmışçasına keskinliğine rağmen iğretiliği ayınki gibi belli, donmuş bir nurla parlıyordu.

"Nereye gidiyoruz, Madam Pelin?"

"Eltimin evine... Birkaç saat orada kalırız; deli kadın bizi bulmaktan ümidini keser, bir tarafta zıbarır. Yarın öfkesi geçer, kuzuya döner. Bu mahlukları tanırım."

“Evlerine gideceğimiz insanları bu saatte nasıl rahatsız ederiz?”

“Gece yarısında önce yatmazlar; kâğıt oynarlar.”

Ev sahipleriyle misafirlerini hakikaten oyun masası başında buldular; kadınlı erkekli ucuzundan konken çeviriyorlardı; yeni gelenler de katıldılar. Viskonsül’ün yanına henüz on üç, on dört yaşlarında, fakat kadınsı tavırlar alan, yüklü göğüslü, ufak tefek bir kız oturmuştu; gelinin hemşiresiymiş. Çok geçmedi, kızın dizi, kendi dizine dayandı, gittikçe abanıyordu ve beriki çekildikçe beraber geliyordu. Nihayet bu temasa katlanmaktan başka çare kalmadı. Lakin Hayati öbür dizin de sol taraftaki enişteye dayandığını hissetti ve bu, vakitsiz turfanda meyve veren azgınlıktan hayrete düştü. İçinden:

“Korkunç,” diye söylendi. “İyi ki evlenmedim; benim de bir kızım olabilir, bu hilkatte doğabilirdi! Ellisini geçmiş bir adama bile, ha?”

Acayibi şu ki korkunç kızın yaşlılığına ehemmiyet vermemesinden memnundu. Diz temasından sonra Nurper’i daha ciddi düşünmeye başladı. Dağdan inmesi, kendisini kulübe kadar gelip araması için büyük bir vaka çıkmış olması icap ederdi. Otomobilde bekleyen erkek kimdi? Kocası mı? yoksa Murtaza mı?

Gece yarısından sonra bir taksi getirip Madam Pelin’le bindi. Pansiyona varınca kaynanasını uyandırıp sordular: evet, Nurper çılgın gibi gelmiş, kulübün adresini almış, gitmişti.

“Yanında kim vardı?”

“Görmedim; otomobile de bakmadım.”

Hayati geceyi hadisesiz atlattığına bir cihetten seviniyordu ama Nurper'i göremediğine, dağdan inerek kendisini niçin aradığını öğrenemediğine üzülüyordu da...

"Yarın hepsi anlaşılır; belki de hiçten bir şeydir," diye avunmak istedi.

Uykuya dalarken son düşüncesi Nurper değil, masa altından dizine dizini dayayan o, ne yaptıklarını bilmeden süt kuzuları gibi şuursuzca hareketlere kalkışan münasebetsiz kız, söylendi:

"Sıcak iklimli memleketlerden elhazer!"

Ebu Ali sabah karanlığı işe başlamıştı ki iki palmiyenin kemiklenmiş tırtıllı kuru dallarını testere ile keserek temizlemiş, şimdi üçüncüsüyle meşguldü. Belli ki kan ter içinde, soluk soluğa idi. Parlattığı konsolosluk tabelası da taze güneş altında yalazlanıp duruyor, tarla kuşlarını avlamaya yarayan fırıldaklı aynalar gibi helezonlu ışık dalgaları saçıyordu.

Hayati lafa tutulmamak için görmezlikten geldi, içeriye girdi; kâtip Sadun'u her günkü haliyle yazı makinesi önünde sakin buldu; bir fevkaladelik yoktu. Lakin hademe Konsolos Bey'in kendisini yukarı katta beklediğini söyleyince:

"Hah," dedi, "haber bunda!"

Bahtiyar Bey, Viskonsül'ü yatak odasında, ropdöşambrına sarılmış ve koltuğa uzanmış vaziyette kabul etti; özür diledi:

"Dün gece beni rahat bırakmadılar. Siz de kayıplara karışmıştınız."

"Bir arkadaşla kulüpteydim: sonra da ahbaplara gittik. Bir şey mi oldu?"

"Oldu, ya! Saat on bire doğru şu Nurper yok mu, buraya geldi. Mektuplarımı yazıyordum. Kadın deliye dönmüştü."

"Sebep?"

"Sebep pek de ehemmiyetsiz değil. Bir dedikodu işitmiş: güya Park Müfettişi ile trene binip çöllere gitmişmiş; onunla otellerde kalmışmış... Daha bir sürü lakırdı..."

"Gitmemiş mi, yani?"

"Demek size de öyle söylemişler, siz de inanmışsınız! Kadıncağız yemin ediyor, şuradan şuraya kımıldamamış. Aleyhindeki şayiayı işitince dağda Kalenderîlerin villasındaymış, sabahı bekleyememiş, Murtaza Efendi ile şehre inmiş. Evvela sizi aramış."

"Evde yoktum; dedim arz etmiştim, ya..."

"Kulübe de gitmiş. Tabii aslı olmasa gerek, geldiğini duyunca arka kapıdan savuşmuşsunuz. Bunu müşterilerden biri söylemiş. Neyse, o cihet beni alakadar etmez; yanınızdaki arkadaşınız istememiş olabilir; herkesin keyfinin kâhyası değiliz. Meselenin mühim noktasına gelelim: Nurper Hanım tahkikat yapılmasında, hakikatin aydınlatılmasında, kendisinin temize çıkarılmasında ısrar ediyor."

"Ama bir gece evine uğramamış; Sadun'dan işittim."

"Onu da anlattı, kocasıyla kavga etmiş, Ebu Ali'lere gitmiş. Siz bekar kaldığınızdan evlilik hayatının cilvelerini bilmezsiniz. Olur böyle şeyler!"

Hayati öfkesinden kıpkırmızı ve içinden:

"Yavuz hırsız ev sahibini bastırır. Konsolos duymadan işi şirretliğe vurup örtbas edecek!" diye söylendi ve yüksek sesle dedi ki:

"Sadun aşağıda bu bahsi açmadı."

"Haberi yok ki... Nurper'i dağda sanıyor."

"Ay, gece pansiyona, kocasının yanına dönmedi mi?"

"Dönecek halde miydi! Bizde kaldı; Leylâ'nın yanında, Gülbün'ün boş duran karyolasında yattı."

"Şimdi burada mı?"

"Burada ama uyuyor."

Viskonsül'ün hiddeti son haddini buldu; yine içinden söyleniyordu:

"Vay utanmaz vay! Dağdan Murtaza ile inmiş... İki saatlik yol, bir otomobilde, yan yana, hem de şoförsüz! Sonra geceyi de Bahtiyar Bey'in evinde geçirmiş. Leylâ aptal bir kızdır; işin farkına varmaz. Yelloz ayılma bayılma taklitleri yaparak iki erkeğe de göstermediği yerini bırakmamıştır! Bizim evde olmadı mı? Şu halimize bakın! Hepimizi birbirimize kattı."

Konsolos susmuş cevap bekliyor gibi yüzüne bakıyordu. Gecikince sordu:

"Ne düşünüyorsunuz, Hayati Beyefendi?"

"Karışmasak daha iyi ederiz fikrindeyim."

"Olur mu hiç! Bu dedikodu bizlere de dokunur; asılsızlığına kanaat getirmeliyiz. Eğer söylenenler hakikatse bunları artık tutamayız, karı kocayı göndeririz, ilâ cehenneme zümera! Yok asılsızsa suizan[1] altında kalması günahtır.

Bahtiyar Bey durdu, tekrar kararını bildirdi. Duruşu, verdiği hükmün kati olduğunu anlatmak içindi:

"Zatıâliniz o Mafrak mı, Matrak mı, her ne kerate yerse oraya kadar gider, tahkikat yaparsınız. Şoför Hayri memleketi, lisanlarını ve âdetlerini mükemmel bilir; çok çok namuslu bir delikanlıdır da... Onu da beraber alırsınız."

---

1 suizan: kötü san

"Bendenizi mazur görseniz..."

"Sebep? Asli vazifeniz miyanında bu gibi işler de vardır sanıyorum. Kaldı ki Nurper Hanım'la karabetiniz olduğunu söylemiştiniz; teberri[1] etmesini istersiniz. O şaibe ile buradan atılırsa ailece sefalete düşer; kocasına da bir daha memuriyet verilmesi çok güçleşir. İnatçı da... Daha doğrusu onuruna yediremiyor kadıncağız!"

"Kadıncağız" sözünde Konsolosun Nurper tarafını tuttuğuna, ona kandığına hükmeden Hayati şüpheden kurtulmayı kendisi de istediğinden ve o sıralarda hükümetçe yıldızı yükselen bir adamla çekişmeyi de gözüne kestiremediğinden konuşmayı tatlıya bağladı. Çarşamba sabahı yola çıkmak ve nasıl bir hareket hattı takip etmek hususunda uyuştular. Bahtiyar Bey'e yerinden kalkmamasını istirahat etmesini söyleyerek ayrıldı.

Sofada Leylâ bekliyordu. Kıza, anasıyla hemşiresinin sıhhatlerini sormak iltifat etmekle meşguldü, yan tarafta bir kapı aralandı; Nurper göründü. Üzerinde uzun, geniş, kendinin olmadığı belli, bembeyaz bir gecelik vardı. Leylâ'ya sezdirmeden elini dudaklarına götürdü, Hayati'ye birbiri arkasına iki buse gönderdi, usulcacık geri çekildi; kapı örtüldü.

Yarım saat geçmemişti ki Ebu Kasım, kâtibe göstermeden ve göstermemesi lazım geldiğini kaş göz hareketleriyle anlatarak eline bir kâğıt verdi. Yazı bozukluğundan ve imla yanlışları yüzünden okunması güç satırlardan şunu çıkardı: "Saat üçte konsoloshaneden bir sebeple ayrılınız. Sizi bildi-

1 teberri: aklanma, arınma

ğiniz dondurmacıda bekliyorum. Gelmezseniz günahı boynunuza!" imza sadece "Peri" idi. Viskonsül mırıldandı:

"Peri" mi? Cinsin sen! Çarparsın adamı! Kenar mahalle dilberleri muhallebicide, dondurmacıda randevu vermeye bayılırlar!"

Fakat görüşeceğine memnundu; memnunluğundan kocasıyla alay etmek hevesine kapıldı, sordu:

"Nurper Hanım, Tuğrul iyidirler inşallah. Gördüğümüz yok da..."

"Birkaç gündür Kalenderî Paşa merhumun refikalarıyla dağda bulunuyorlar. Teşekkür ederim, afiyetteler...."

"Siz gitmiyor musunuz?"

"Onlarda kaçgöç var; zaten aile erkekleri de yukarı çıkmıyorlar; kadınlar aralarında eğleniyorlar."

"İyi ediyorlar; keyiflerine baksınlar..."

Saat üçe doğru, yemekten dönen Sadun'a bir pul görmek için limana ineceğini söyleyerek bürodan ayrıldı. kocayı aldatmaktan duyulan bekar erkek hoşnutluğuyla, evlilerinkine azıcık acı ve kendi başına da gelebilmesi ihtimalinin endişesi karışır rıhtıma indi. İçeri girmeden 'Monblan' dondurmacısına camekândan baktı. Nurper daha evvel gelmiş, oturmuştu, "Buradayım" manasına elini sallıyordu.

"Üzüntü içindeydim, aksiliğin tutar diye... Bana dargınsın, tabii!"

"Yoo! Hangi sebeple darıldığıma hükmediyorsun?"

"Sebep çok: o ahlaksız kadınla sana haber vermeden dağa çıkışım... Murtaza'nın köşke gelip gidişleri... Dün geceki mesele... Konsolos'un evinde kalışım... Daha ne olsun? Şimdi de başına bir yolculuk açtım."

"Hepsini geç... Lakin buna nasıl cüret ettin? Mafrak'ta hakikat meydana çıkacak, ben de raporumu yazacağım."

"Gitmediğimi söylemiştim. Gitmedim diyorum, işte!"

"Gittin ve beni buraya işi kapatman için çağırdın."

Nurper elini çantasına atınca Hayati bu eli tuttu.

"Ağlamaya hazırlanma! Tesir etmez; doğruyu anlat! Gittindi, değil mi?"

Genç kadın derhal kabahatli bir çocuk tavrı aldı; önüne bakıyor, susuyordu.

"Tamam! Aldanmamışım. Yapacağım tek şey Konsolos'a bu vaziyeti kabul edemeyeceğimi söylemek! Pek istiyorsa tahkikatı kendisi idare etsin."

Öbürü aynı vaziyette duruyordu, Truvakar mantosu içinde, mahzun haliyle öyle güzeldi ki... Kürklere sinen parfümler acayip bir değişiklik geçirerek daha ılık ve canlı olurlar. Viskonsül bu rayihayı farkında olmadan hasretle içine çekiyordu. Fakat az sonra havaya önlerindeki ananaslı dondurmadan bir meyve kokusu karıştığını da anladı.

"Sükût ikrardan gelir. Otelde de beraber mi kaldın?"

Cevap yok.

Sükût ve kabahatli duruşu devam ediyor.

"Sahra Oteli'nde mi?"

Nurper, güya kabahati azalacakmış gibi şiddetle başını kaldırdı ve:

"Hayır," dedi, "katiyen orada değil!"

Hayati, bütün rivayetlerin ve tahminlerin doğruluğunu ispat eden bu itirafı acı bir bakışla:

"Hani ya, dedi kocalarından başkasıyla öyle şeyler yapmazdın?"

"Yine de olmadı, vallahi!"

Viskonsül sahte, boğuk bir kahkaha attı ve:

"Bunu artık gecelik külâhıma anlat," dedi "Hapı yuttun. Hazırla bavullarını! İyisi rezalet meydana çıkmadan kocan olacak öküze söyle de istifa etsin. Çekip gidiniz; biz de başımızı dinleyelim, yeter!"

En kritik zamanda bile insan kafası öyle tedailere[1] düşmeye; facia ortasında gülümseyeceği gelir. Hayati "Yeter!" sözü ağzından çıkınca –baharda memleketine izinli gittiği günlerdeydi– duvarlara yapıştırılan muhalif parti 1946 seçim afişini, o sözü ve avuç içini gösteren güdük eli hatırladı. Silik kalmaya doğuştan mahkûm her adam gibi iktidara daima küskün olduğundan Nurper'e bile hükümet idaresizliğinin sembolüymüşcesine baktı. Elini afişteki şekilde kaldırarak hatip edasıyla tekrarladı:

"Yeter!"

Genç kadın vaziyetini muhafaza ediyor, gözleri dondurmasının üstüne konmuş ananas dilimine dalmış, yemeden bekliyordu. Hayati –zahir hayalindeki afişin tesiriyle– coştu:

"Gara koştun, bırakamadın delikanlıyı! Vagondan inmedin, indiremedi seni! Kollarına atıldın, 'Ayrılamıyorum, beraber geleceğim, ne olursa olsun!' dedin. Eh, Câsim daha toy... Hem ayağına gelen, kucağına düşen bir kadını neden reddetsin? Muhabbet trende ilerledi; kimbilir çocuğu nasıl çıldırttın? Ne cilveler ne oyunlar yaptın! Ondan sonra otel faslı... Kendinizi karı koca olarak gösterdiniz, bir oda tuttunuz ve erkenden odanıza çekildiniz. Sarhoş da olmuştunuz.

1 tedai: çağrışım

Yanınızda viski vardı, içiyordunuz; gözleriniz dünyayı görmüyordu."

Tabloyu böylece, teferruatına kadar canlandırmaktan kendini alamıyordu. Sözlerini hırsından kesemedi:

"Nihayet bir yatakta kendinizden geçtiniz, sızdınız. Saat üçe doğru garson kapıyı vurdu. Şehre dönmeni kararlaştırmıştınız; kocandan ayrılacak, gibi âşığına tekrar kavuşacaktın. Fakat artık gitmekten vazgeçtin; zira arzunu aldın. Seninki hakiki sevda değildi, Liyakat gibi yaptın mı? Utanmadın ya? Utanmamışsındır, elbette!"

Nurper sükûnetle, başka birine ait bir macera anlatıyormuşçasına dinliyordu. Son söz üzerine başını kaldırdı, merakla Hayati'nin yüzüne baktı; hafif bir sesle sordu:

"Neyi unutmamışımdır?"

"Havluyu kapı tokmağına asmayı!"

"Ha! Onu mu? Hatırlamıyorum. Galiba unuttum."

İri, kıpkırmızı dudaklarında hoş bir tebessümle bu cevabı vermişti. Viskonsül tiksinmiş gibi bir hal alarak homurdandı:

"Senin gibisine ömrümde rastlamadım. Ne Avrupa'da, ne Asya'da ne de Afrika'da... Halbuki buralarda görmediğim, gezmediğim batakhane kalmamıştı. Dehşet, alimallah! Üstelik arsız arsız gülüyorsun da!"

Genç kadın itaatli bir talebe gibi gülümsemesini derhal kesti ama bu tebessüm gözlerinin içine toplandı, dudaklardakinden fazla kendini belli ediyordu.

"Neyse, veleddâlîn amin! Sen sağ ben selamet! Konsoloshaneye dönüyorum, Mafrak'a gidemeyeceğimi söyleyece-

ğim; ısrara kalkarsa şimdiki itirafını anlatarak zahmete katlanmamasını da ilave edeceğim. Kal sağlıcakla!"

Yerinden kalkar gibi bir hareket yaptı. O sırada Nurper elini tekrar çantasına götürmüştü; mendilini çıkaracak, ağlamaya başlayacaktı. Fakat öyle olmadı: bu el çantada bir mendil değil, ufacık bir tabanca yakaladı; tabancayı çıkardı, çantanın içinde tutarak ağzını kendi yüzüne çevirdi.

"Güle güle," dedi, "ben biraz daha kalacağım. Yok, siz buradayken yapmam o işi... Gidiniz, uzaklaşınız da öyle... Vakada bulunmanızı istemem. Severim sizi... Zaten söylediklerinizde haklısınız. Yerden göğe kadar!"

"Nurper! Delisin sen! Çek elini oradan!"

Çekti, çantayı kapattı; fakat kucağına koydu, ellerini üstüne bastırdı, bacaklarıyla de sıkıştırdı. Viskonsül sandalyesine mıhlanmıştı. Neden sonra kekeledi:

"Ne yapmamı istiyorsun? Yalancı şahitlik, uydurma rapor mu? Bu yaştan sonra? Gönlün nasıl razı olur?"

"Hele bir kere Mafrak'a git, tahkikatını yap, dönüşte konuşuruz. Tabii, evvela beni görürsün."

"Gitmesine giderim. Lakin yanımda şoför Hayri bulunacak; her şeyi öğrenecek; lüzumundan fazla dürüst bir adamdır; ailesine bağlı, elin kadınında, kısrağında gözü olmayan bir erkek... Onu kandıramayız. Herif Nuh der Peygamber demez. Ebu Ali gibi tutkunlarından değil, yavrum!"

Nurper yine gülümsedi; Hayati hayretten bağırdı:

"Hayri de mi onlardan? İmkânı yok! Uyduruyorsun! Senin on parmağında on kara var; herkese bulaştırmaktan zevk alıyorsun!"

Genç kadın tekrar elini çantasına götürdü ve içini karıştırdı, bir kâğıt çıkardı, uzattı:

"Oku şunu!"

"Viskonsül almadı," sordu:

"Neymiş o?

"Bana gönderdiği mektup! Bir şoförle dün, ikindi üzeri dağa yollamıştı. Okuyayım istersen..."

"İlanı aşk mı ediyor?"

"Bir türlüsü! Câsim'le çöle gidip bir gece beraberce otelde kaldığımı sizler burada kıskançlığınızdan yayıp duruyor, aleyhime komplo kuruyormuşsunuz. Evet, içlerinde sen de varmışsın; hatta Mafrak'a nasıl gidileceğini, otelleri, falan kendisinden sormuşsun. Gizlice tahkikat yapacağını, hükümete yazacağını sezmiş. 'Aman, Nurper Hanımcığım,' diyor, 'sizi çok severim, hürmetim büyüktür, ne emir buyurursanız yerine getirmeyi canıma minnet bilirim; uğrunuzda her fedakârlığa hazırım, sadık kulunuz, kölenizim; şehre durmayıp inesiniz, bu işleri önleyesiniz. Elbirliğiyle ve Allahın izniyle cümlesinin canına ot tıkarız. Görürler günlerini! Siz yalnız bana güvenirseniz mesele kalmaz."

"E, buna pardon! En edepsizi meğerse Hayriymiş!"

"Çok seviyor, beni..."

"Ne zamandan beri?"

"İlk gördüğü günden beri... Bir gece Konsolos'la Kraliçe Natali'nin köşküne götürmüştü ya... Otomobilde mendilimi düşürmüşüm. Günlerden sonra pansiyona geldi, alı al, moru mordu, koca delikanlı titriyordu. Mendili koynundan çıkardı, 'Hanımefendi,' dedi, 'bunu bir hafta evvel arabada unutmuştunuz; buldum ama getiremedim; zira ayrılamadım.'"

"Sen ne cevap verdin?"

"Kalsın Hayri Efendi," dedim, "sizden iyi mi? Bergüzarım olsun!"

"Dememeliydin? Böyle sözler bir hanım ağzına yakışır mı?"

"Sonra ben de farkına vardım; iş işten geçmişti. Zaten bir münasebetsizlik daha yaptım."

"Söyleme, boğulacağım!"

"Pek mühim değil. Adamcağız yalvardı: mendildeki lavanta uçmuş da..."

"Ey?"

"Birkaç damlacık sürüvermeliymişim; hatırını kırmadım, şişede kalanı boşalttım. O, Natali'nin kokusunu adi bulduğu, beğenmediği lavantaydı. Hayri bağrına bastırdı, gitti."

"Hay Allah hepinizin müstahakınızı versin! Kimsede ar, hâyâ kalmamış."

Hayati kalkmaya hazırlanınca Nurper ceketinin ucundan çekti:

"Yani," dedi, "şoförden korku yok. Evrakın altına kalıbını bile basar; güle oynaya!"

"Kendini tabanca ile değil ya, gözümün önünde kör bıçakla şehrem şehrem doğrasan yine acımam, aldırmam. Bittim, ne asap kaldı, ne akıl..."

"Hayri'yi kıskandın da ondan! Söylemiştim. Câsim'den başka kimseden hazzetmedim. Burada bir ondan hoşlandım, bir de senden! öbürlerinden yılan görmüşüm gibi ürperiyorum."

"Ben de senden iğreniyorum."

"Yalan! Bayılıyorsun. Ben senin ilk ve son aşkın olacağım. Hatta daha fazla bir şey: İlk ve son karın! Benim de sonuncu kocam olursun, inşallah!"

Viskonsül sapsarı kesildi. Kalkmak istedi, kudret bulamadı, yere yıkılmaktan korktu; masaya evvela iki elini dayadı; sonra bu ellerin üzerine başını, gövdesinden ayrılmış, yabancılaşmış bir şeymişçesine düşürdü. Söylendi mi düşündü mü, bilemiyor:

"Kalp sektesi, galiba... Ölüyorum."

Baktı ki Nurper'in sesini işitiyor, dediklerini anlıyor... Ölmemişti. Hafiften geliyor kadar içinden duyduğu bir lisanla kadın diyordu ki:

"Kaldır başını, güzelim... Gözlerimde okursun: gönlümdekini söylüyorum, Allaha yalvara yalvara istediğimi! Benim ne iyi bir kız olduğumu zamanla anlayacaksın. Ara sıra çılgınlıklar yaptığım olur ama sebebiyet verenler kim? Hep onlar, erkekler! Beni onlardan kurtaracak bir adam lazım..."

Hayati başını kaldırdı, hayretler içinde ve aptallaşmış halde sordu:

"Ben miyim o adam?"

"Sensin tabii..."

"Ben mi seninle evleneceğim? Hem de bunu bir herifle gidip çöl otellerinde kaldığını itiraf ettiğin saatte, şimdi söylüyorsun? Hakikaten delisin sen... Zırdeli, edepsiz deli... Deliliklerin her türlüsü birleşmiş sende!"

Toparlandı; metin bir vaziyet takındı:

"Dinle kızım: Mafrak denilen yere gideceğim; tahkikatı da imkân bulduğu nisbette lehinde bitireceğim; daha doğrusu müphem bırakacağım... İki tarafa da çekilir, fakat

kanaat hasıl edilmez şekilde! Ancak, kocanı razı edeceksin; gözümün önünde, başka bir yere naklini isteyen bir istida[1] yazacak, postaya verecek. Ben de bunun tervici[2] için tanıdıklara başvuracağım; işi takip edeceğim. Hülasa şu memleketten aşacaksınız. Kabul mü?"

"Mafrak'tan hele dön, eğer vaziyet hakikaten beni suçlu çıkaracak gibiyse dediklerini yaparım."

"Yani iz bulamayacak mıyım? Görürsün, ömrüm tahkikatla geçti, hem de ne karışık işleri meydana çıkardım. Deliller, ispatlarla döneceğim, apışıp kalacaksın."

"Öyle olursa kabul! Artık başka şeyler konuşalım. Rengin yerine geldi. Garson! Beyefendiye bir "Perrier" getir! Gazlıdır, ferahlatır."

Daha demin tabancanın namlusunu kendi ağzına çevirerek intihara niyet etmiş görünen Nurper hayalinde kurduğu izdivaçtan yeni bir neşeye kapılmış yaşamak arzusu yenilenmişçesine gözlerinin içi gülerek dedi ki:

"Murtaza yanacak bu işte..."

"Ona ne oluyor?"

"Ne oluyoru var mı? Dün akşam dağdan inerken otomobilde nihayet ağzındaki baklayı çıkardı: Yarım milyonluk adammış; serveti iki kadın almaya, ikisini de gül gibi yaşatmaya yetermiş. Karısı çok durgun, uyuşukmuş, akrabadır diye evlendirmişler; istemeye istemeye! Kanunlarımız evli bir yabancı tebaasının ikinci zevce olarak bir Türk kızı almasına mani miymiş, değil mi, bunu tahkik edecekmiş. Sordum: 'öyle birini mi buldunuz?' Arabayı birden durdurdu,

1 istida: dilekçe
2 terviç: bir düşünceyi tutma, destekleme

damdan düşer gibi belime sarıldı; bir taraftan da 'Yâ albî! Yâ cânum! Yâ Hânum!' diye gazel okur gibi inlemeye başladı. 'Ya leyl'i eksikti, Abdülvahab taslağının! Gülmemi güç tuttum."

"Gülünecek vaziyet mi, bu dağ başında, gece karanlığı içindesiniz. Yayla mevsimi değil ki yollarda başka otomobillere rastlansın..."

"Tabancam çantamdaydı; artık onsuz gezmiyorum; Ebu Ali hediye etti. Verirken dedi ki: 'benim dişler gitti, kemikler kırıldı, alil oldu ben... Tabanca yok yanımda, sebep bu... Al hanum! Ne zaman biri sana el kaldırır, yani sen istemez, o ister... vur: Dan! dan!..'"

Yerli konuşmasını taklit ederek bu hikâyeleri gayet hoş anlatıyor, her iki erkeğin de seslerini benzetmeye, tavırlarını canlandırmaya muvaffak oluyordu. Hayati de gülümsedi; fakat gülümsediğini hissedince karşısındakini büsbütün şımartmamak için kaşlarını çattı:

"Saat dört," dedi, "kalkayım. Kararlar alındı, dönüşte raporumu vermeden konuşuruz. Sen şimdiden kocanı hazırlarsan iyi edersin. Eninde sonunda tüyeceksiniz yavrum!" Sen ne tarafa gidiyorsun?"

"Bir taksiye atlayıp Kalenderîlerin mağazasına... Yukarıdakiler merak içinde bekliyorlardır. Yarın artık şehre ineceğim."

"Yine Murtaza ile mi çıkacaksın?"

"Evet ama Ebu Ali'nin küçük karısı Fatina'yı da götürüyorum.. Vedia Hanım istedi, şarkı söyleteceğiz. Malum ya, güzel kadınlardan hoşlanıyor o!"

Viskonsül yüzünü ekşitti ve "Ne mahluklar! Ne muhit! Maazallah!" manasına başını salladı; genç kadından önce dondurmacıdan çıktı.

V

İş başına dönmeyi gözüne kestiremediğinden bir tütüncüden konsoloshaneye telefon ederek gelemeyeceğini haber verdi; nereye gideceğini henüz bilmiyordu; park tarafına yürüdü. Renkten renge giren bir grup sedre, hurma, palmiye, biberiye gibi ağaçlarla ılık iklime mahsus iri yapraklı nebatlar üzerinde acı yeşil, bezdirici boyalarını silip şevklendirici akislerini gezdiriyor, bazı yerlerine bir tutam ışık kondurarak onları çiçek açmışa benzetiyordu.

Kendi memleketinin sonbaharlarını düşünen Hayati bir an için Nurper'i ve mecnunane sözlerini unutarak, daha doğrusu unutmayıp geri plana alarak –zira zihnimizden geçirdiklerimiz önce, arkaya hareketle kafa sahnemizde yer değiştire değiştire kalmakta devam ederler– Vaniköy sırtındaki koruyu görür gibi oldu.

Kızaran ve dökülmeye başlayan yaprakların güzelliği oradaydı; kışın yapraksız kalan ağaçları, bunların bahar, yaz ve güz manzaralarını seviyordu. Çınarları, meşeleri, gürgenleri, söğütleri, çiçek açmadıkları halde yaprakları sonbaharda çiçekleşen ağaçları! Sıcak iklimlerde bu mevsim renksizdir, tek renktir, sadece acı yeşildir. Nerede tunç ve sandık lekesi almış çamaşır renginde yaprakların nazlı nazlı, dertli dökülüşleri?

Baktı ki bir kanepeye oturmuş. Nurper'le de bir gün buraya, aynı kanapeye oturmuşlardı.

"Benimle evlenecekmiş," diye söylendi, "ilk ve son aşkım olacakmış, ilk ve son karım! Elli üç yaşındaki bekar kalmış, izdivaç düşmanı ben, ben Hayati, onu, o yirmi altısındaki kabına sığmayan, her haltı yiyen genç kadınla, üç kocadan boşanmış sürtükle evleneceğim, ha? Alnıma yazdınsa boz, Allahım! Elbette böyle bir şeyi yazmamışsındır! Yazamazsın! O kadar büyük, ağır cezaya müstahak değilim ben!"

Az sonra şu fikri buldu; Nurper, samimi hal takınmasına rağmen bu sözü ya şaka yahut işini gördürmek için yem olarak ortaya atmıştı. Öyle bir tasavvurun gerçekleşmesi imkânı bulunmadığını anlayacak kadar ahmak mıydı? Hayır. Kendisinin ciddiye alışı safdillikti; hatta belki de farkında olmadan bir hazzedişin tezahürüydü.

"Düşün bir kere," diye söylenmesine devam etti." Onunla evleneceğim, adımı alacak, iki çocuğunu da evime sokacak. Sonra her gün birer çeşit Ebu Ali, Hayri, Murtaza, Konsolos, Vedia maceraları! Belki iddia ettiği gibi hiçbiriyle ciddi bir münasebeti yok; hepsine oyun ediyor; hilkaten böyle karışık işlerden, herkesi kendine bağlamaktan zevk alıyor, ilerisine varmıyor. Fakat derdini ben çekeceğim; dedikodusu beni sinirlendirecek. Ya didişmeleri? Ayrıca yaş farkına ne buyurulur? Tam yirmi yedi sene... Koluma takıp elalem içine nasıl çıkarım? Düşünmeye değmez; düşünmem ayıp!"

Ayıp bulduğu bu düşünüş bir ara, "elalem" dediği dış muhitten eviçine doğru çevrilerek Nurper'i yanında soyunur, giyinir, lavantalar ve pudralar sürünür, bazen hırçın, bazı defa munis tavırlarla odada dönüp dolaşır, tuhaf şeyler

anlatır vaziyetlerde yaşatmaya başladı. Yakından seyrettiği, bir tanesini paket yapıp birkaç gün sakladığı kayısı renginde ipekli kadın eşyası da gözünün önünde kâh yerlere düşüp kalarak, kâh şişip vücut şekillerine girip havada uçuşarak acayip bir raksa tutulmuşlardı. Kadının iri, kıpkırmızı dudaklarıyla küçücük, pırıl pırıl eleğimsağmalı dişlerinin üzerlerinde açılan ferah renkli tebessümü de görüyor, çok defa cırlaklaşmasına bedel nadiren kibar bir ahenkle gönlü saran sesini de işitiyordu.

"Sevimli şey," diye mırıldandı, "sevimli ve güzel bir hayvan! Fakat ara sıra korkunç oluyor, korkunç ve iğrenç! Galiba hemen hemen her kadın erkeğe bir ara öyle görünür. Hele bar kızları ve öbürleri! Ancak çok dürüst olan kadının yüzüne bu maske geçmiyor."

İkinci mesele daha yakın bir tarihle alakalıydı: Mafrak seyahati.

"Hayri'nin gayretkeşliğini seyredeceğim. Nurper'i suçsuz çıkarmak için kimbilir ne manevralar çevirecek! Ama ben ayrı yoldan tahkikatımı tamamlayacağım. Orada yerleşmişlerden bir adam bulmak lazım. Zahir Elabucî şimdi Aile Kulübü'nde briç oynuyordur. Gidip konuşayım."

"Elnad-il aile" parka bakan güzel bir binada, yakındaydı. Zahir Bey'le kapıda karşılaştılar; salonun bir köşesine oturdular; hoş beşten sonra ona, Mafrak'ta kulağı delik, ağzı pek, Türk dostu biri bulunup bulunmadığını sordu. Bir meselenin tahkikine gideceğini daha evvel söylemişti.

"Var," cevabını aldı. "Bizim sütbirader istasyon şefidir. Otele inmeye de lüzum yok. Çık yukarı kata, rahatına bak.

Hüseyin hepsini sorar, anlar, sana doğrusunu bildirir. Çok mühim mi mesele?"

"Hayır. Birinin muayyen tarihte oraya gidip gitmediğini, kiminle gittiğini, nerede kaldığını öğrenmek... Basit iş."

"Nurper Hanım'ın seyahatini mi tahkik edeceksin?"

Hayati atik davrandı: "Sen nereden biliyorsun," falan demedi, kısaca tasdik etti:

"Evet; malum dedikodu... Herhalde asılsız."

"Bence de öyle. Buranın Hıristiyanları aralarında her haltı ederler, kapatırlar, dışarıya sır vermezler. İş Müslümanlara gelince pireyi deve ederler, en ufak bir şey işittiler mi tefe koyup çalarlar. Hele Türkleri hiç çekemiyorlar, kadın erkek bir arada gezip eğlenmek hakkını yalnız kendi inhisarlarında[1] görmek istiyorlar. Şayiaları çıkaran bunlardır; park hademesi İbrahim de zaten katoliktir."

"Doğru... Fakat hani sen Neh-i Nuh'da bir kadın gördüğünü, artiste benzettiğini, Câsim'le yemek yediğini söylemiştin ya..."

Elabucî karşısındakinin sözünü kesti:

"Biliyorum," dedi, "biliyorum: o kadın Nurper Hanım'dı, sonradan öğrendim; bana da hadiseyi anlattı. Ha, söylemeyi unuttum, kendisine Alberti'lerde rastladım. Konuştuk; zeki kadın... Beni kahvede gördüğünü derhal hatırladı. Meğerse kadıncağız oraya Câsim'in hemşireleri, ailesi de bulunacağını zannederek gitmiş. Çapkın herifin çevirdiği dolap. Bir daha da yüzünü görmemiş ya!"

"Böyle olmuş demek?!"

---

1 inhisar: tekel

"Tabii, öyle olmuş! Ben de karı koca ikisini geçende buraya, kulübe davet ettim. Baktım: terbiyeli, sakın bir kadın; ne içki müptelası, ne de dans delisi... Hanım hanımcık oturdu. Beğendim doğrusu! Hem de güzel kadın Allah için! Zaten güzelliği yüzünden dile geliyor. Kocası da efendiden bir genç..."

Viskonsül, Elabucî Bey'in nasıl bir oyuna getirildiğini anladığından kahkahasını güç zaptetti. Nurper mahut taktiğini ona karşı da kullanmış, muvaffak olmuştu.

"O halde Mafrak'a boşu boşuna gideceğim?"

"Gitmeli, hakikati öğrenmeli ve kızcağızı şaibe altında kalmaktan kurtarmalı. Sen bizim Hüseyin'i bul. İşi ona bırak. Dur bir kart yazayım."

Zahir kartı uzattı. Bahsi kestiler ve iki ahbap daha geldiğinden briçe oturdular. Oyun arası Hayati arada bir başını sallayıp bir şeyler söyleniyordu:

"'Kadının fendi, erkeği yendi' komedyası bu! Elabucî Hazretlerini avcunun içine almış, başmüdafi yapmış. Şimdi artık herkes lehinde: Konsolos, Ebu Ali, Kalenderîler Hayri, hepsi! Casim'i de hoşnut etti; Fatina'yı da! Malın gözüymüş, dedim ya!"

Oyundan kayıplı çıktı; arkadaşları latife ettiler:

"Aşkta talihin yaver, herhalde... Kimbilir pansiyona neler düşüyor!"

Yemekten sonra Elabucî'nin iyi marka otomobiliyle evine dönerken bu söze içinden cevap verdi:

"Düşüyor... Hem de bayıldığınız bir kadın! Büsbütün kalmaya, evlenmeye de dünden razı!"

Zira şu dakikada Nurper'in dondurmacıdaki "İlk ve son aşkın olacağım, ilk ve son karın," sözlerini tekrar ciddiye al-

mıştı; gerçekleşmeyeceğini bilmekle beraber yaşlı bekara o teklif bir hayal ve teselli ufku açıyordu. Bir ara düşündü:

"İster misin bir de çocuğumuz olsun! Rezalet tamam!"

Pelin misafirlikteydi; izahat vermekten kurtulduğuna memnun her geceki işlerini bitirip yattı. Fakat ancak şafak sökerken dalabildi. Kâbusları arasında bir tanesi iki kere bastırdığından aklında kaldı:

Nikâh memuru vazifesini gören Konsolos Bahtiyar Bey "Faust" operasında Mefistofeles kıyafeti ve çehresiyle medeni kanundan birtakım maddeler okuyor, okurken her kelime ağzından bir alev şeklinde çıkıyordu; yanındaki korsalı Nurperi bu alevleri etli, iri dudaklarıyla havada yakalayıp yutuyor: gecelik entarisiyle duran kendisi ise kadına "Yapma! Ayıp! Aç gözlülük etme!" demek istiyor, fakat söz yerine gırtlağından çıngırak sesleri geliyordu.

*

Tren dura kalka, portakal ve muz bahçeleri arasından, deniz kenarı, ufak boyları döne çevire, neşesinden düdük öttürüyor ve şakadan uflayıp pufluyormuş gibi laubali bir eda ile gidiyordu.

Hayati iki kişilik kapı kenarı vagonunda kırmızı renkte maroken koltuğa yaslanmış, o sabah gara Ebu Kasım'ın getirdiği İstanbul gazetelerini okuyordu. Hayri ikinci mevkide idi ve Nurper'in ifşalarından habersiz olduğundan ailesine bağlı, kendi halinde adam rolü oynamakta devam ederek Viskonsül'e seyahat sebebini bilmez görünmüş, körü körüne itaat tavırları almıştı.

"Hay hinoğlu hin! İki senedir beni aldatmış. Kendimi insan sarrafı zannederdim; o kadar usta kalpazanlar türemiş ki artık en tecrübeli adam bile ayarı sahih olanlarla sahtelerini fark edemez hale gelmiş. İkindi üzeri sahilden ayrılan tren çöle daldı; neşesini kaybetmiş gibiydi; düdük sesleri boşlukta akisler yapmadan eriyordu. Karanlık çöktü ve "Bundan ötesine gidecek kudretim kalmadı" dediği sanılan bir mecalsizlikle lokomotif loş bir istasyon önünde durdu, durmadı, takatten kesildi."

Hayri vagona girerek:

"Buyurunuz Beyefendi," dedi. "Mafrak'a geldik."

Kasaba uzaktaymış; ufukta elektrikler pırıldaşıyor. Atlı arabaya bindiler; çöl ayazı faytonun körüğüne rağmen iliklere işliyor. Sanki gece yarısı... Saat beş buçuk! Tren yolculuğunda insan saat ve zaman mefhumunu şaşırır; hele karanlık bastıktan sonra...

Birdenbire bir aydınlığa çıktılar. Burası elektrikle ışıldayan bir benzin satış yeriydi; medeniyet müjdecisi... Kasabaya girdiler; Hayati nefes aldı. Derken büyük şehir taklidi bir caddeye saptılar; beton binalar, mağazalar göründü; araba Sahra Oteli'nin debdebeli kapısı önünde durdu.

Elabucî Bey'in tavsiyesine uymamış, istasyon şefinin evine misafir olmak şöyle dursun, gözüne bile görünmemişti. Bütün tahkikatı yarın yapacak ve gece ekspresiyle dönecekti.

Telgraf çektiği için odası ayrılmıştı. Şoför Hayri'ye serbest olduğunu, istediği yerde rahatına bakmasını söyledikten sonra kendisine biraz çeki düzen verdi, salona indi. Termapolis harabelerini görmeye gelmiş seyyahlar arasından geçerek bara doğru gidiyordu, biri omzuna dokundu. Bu,

Câsim'di; şimdiden sarhoş olmuş bir Câsim! Şehirdeki zarif delikanlı yine temiz giyinmişti, fakat tavırlarında kabalık ve yüzünde bönlük göze çarpıyordu.

"Burada ne arıyorsunuz Beyim, Beyefendiciğim?" diye hem şaşkın, hem memnun sordu; Viskonsül harabeleri görmeye geldiğini söyledi. Yerlilerin "Ala-tülhar" ismini verdikleri Termapolis çöl ortasında bir sıcak su vahası yanında kurulmuş eski bir medeniyet kalıntısıydı.

"Çok iyi, yarın öğleden sonra birlikte gideriz; benim bir cipim var; zaten Serire'de geceleri kalmıyorum. Otel sahibi madam Avusturyalıdır; ben de orada tahsil etmiştim; oğluyla bir mektepte bulunduk. Zavallı genç son harpte öldü; anası da bu arkadaşlığın hatırası olarak bana otelinde bir oda verdi, yüzde yetmiş beş tenzilatla yiyor, içiyor, yatıyorum."

Câsim'le bara girdiler.

"Demek halinden fazla şikâyetin yok delikanlı!"

"Katlanıyorum; içkiye kuvvet! Ne olsa insan çabuk unutamıyor."

"Unutursun, korkma..."

"Bir satır yazmadı, insafsız! Hakkınız varmış, kadına güvenilmez, hele öylelerine..."

Sabık Park Müfettişi birbiri üzerine üç viskiyi çoktan yuvarlamıştı. Hayati her şeyi onun ağzından öğreneceğini, çocuğu bülbül gibi söyleteceğini anladı. Acele etmemesi lazım geldiğini de biliyordu; zira alkolikler birdenbire, bir zekâ ve şuur pırıltısıyla oyunu seziverirler, işi bozarlardı; artık bir daha yola getirilmeleri imkânsızdı.

Onu kendi başından geçmiş gibi göstererek bir arkadaşından işittiği aşk macerasını ballandıra ballandıra naklet-

meye başladı ve alakadan ziyade heyecanla dinlediğini görünce sevindi. Hikâyesini şöyle bitirdi:

"Ya! İşte böyle oldu, kadın beni yakadan atıverdi, aylarca ağladım, sızladım, içkiye verdim kendimi... Zamanla hepsi unutuldu. Şimdi saplanıp kaldığım tek tatlı hatıra onunla bir tren seyahatimizdir ve gece birlikte Pirene dağlarındaki bir otelde kalışımız..."

Câsim dalgın duruyor, o tarafa temasa yanaşmıyordu. Viskonsül tekrarladı:

"Ne hoştu o yolculuk... Hele otel faslı! Senin de Avusturya'da böyle şeyler başına gelmiştir herhalde?"

"Burada da oldu."

"Yaa! Anlat da dinleyelim. İsim söylemeye lüzum yok; zaten ben de gizledim."

"Benimkinin gizlenecek ciheti yok: bir bar kızıydı, Keti adında..."

Hayati cevaptan hoşlanmadı. Delikanlının Nurper'le olan son macerasını açığa vurmak istemediğine hükmetti. Ertesi günü harabe yolunda yeni bir fırsat çıkacağını hesaplayarak lafı değiştirdi.

Yemeği beraber yediler. Servis yapan garson kıranta bir Rumdu; evvelki sene Duşes Oteli'nde çalıştığı için Viskonsül'ü tanıyordu. Bir ara Câsim'in başka masadaki arkadaşlarıyla konuşmaya gitmesinden istifade ederek garson Perikles'in ağzını aradı. Delikanlı ne zamandan beri otelde kalıyordu? Yalnız mı gelmişti? Perikles'e göre trenden çıkmış, buraya inmişti, yalnız olarak...

"Sabah içer, akşam içer; var bir kasaveti, büyük! Hem çok büyük!"

“Belki âşıktır.”

“Evet, efendimu... belkim sevda çeker.”

“Peki, yanına hiçbir kadın uğramadı mı? Şehirden gelen yok mu?”

“Yok, paşam... Kimse gelmez, hatırın sormaz.”

“Burada başka hangi oteller var?”

Perikles yüzünü buruşturdu: onlara otel ismi verilmezmiş, bedevi şeyhleri, muganniyeler, çalgıcılar inermiş; hepsi de handan farksızmış.

Hayati o geceyi hiçbir şey öğrenemeden odasına çekilmişti. Ertesi sabah Hayri'yi holde kendisini bekler vaziyette buldu; şoför:

“Beyefendi,” dedi, “bütün otelleri dolaştım, defterlerine baktım, kayda tesadüf edemedim. Câsim şehirden geldiği akşam doğruca buraya konmuş, defterde ismi yazılı. Zaten o gün otele başka kimse misafir olmamış.”

“Sen bana bir araba getir, istasyona gidip hemen döneceğim.”

Hayri'yi da yanına aldı; lakin Elabucî'nin sütkardeşi olan memurla gizli konuştu. Hüseyin gayet iyi hatırlıyordu: Câsim trenden tek başına inmişti; hatta tanıştıkları için epeyce konuşmuşlardı; arabaya kadar götürmüştü de... Yanında kadın yoktu.

“Aman beyim,” diye ilave etti. “Hiç bu küçük istasyona genç, güzel bir kadın iner de farkına varmaz mıyım? Katar memurları bahsetmezler, Câsim'i bildiklerinden gelip bana trendeki vagon muhabbetini anlatmazlar, dedikodusunu yapmazlar mı? Ecnebi seyyahlar otokarlarla seyahat ettiklerinden trenin semtine yanaşmazlar ki kalabalık arasında

gözüme ilişmemiş de olsun. İşte bir yanlışlık var; beyhude yorulmayın."

"Öyleyse ekspresle bu gece döneceğim, lütfen yer ayırınız."

"Başüstüne; saat dörtte istasyonda bulunmalısınız, efendim."

Ayrılıyordu, kapı vuruldu, içeriye bir kontrolör girdi. Onu görünce Hüseyin:

"Hah," dedi, "bu adam onun geldiği günkü trende memurdu. Türkçe bilmez, siz azıcık durunuz, ben soruşturayım."

Önce iş hakkında lakırdılar ettiler; sonra meselenin açıldığını Hayati, söze Câsim isminin karışmasından anladı. Daha mühim bir noktayı da anlamıştı: trende kadın yoktu; sabık müfettiş vagonunda bir başına seyahat etmişti.

O halde?

O halde şayia asılsızdı, Nurper şehirden kımıldamamıştı. Aleyhindeki iftirayı Hayri'nin mektubundan öğrenince haklı olarak öfkelenmiş, dağdan inmiş, evvela Hayati'yi aramış, bulamayınca Konsolos'a gitmiş, tahkikat yapılmasında ısrar etmişti. Viskonsül arabada düşünüyordu:

"İşe beni memur ettiren de o! İstedi ki emin olmam için tahkikatı bizzat ben yapayım. Dondurmacıda seyahat bahsini müphem bırakışı, kendini suçlu gibi göstermesi de Mafrak'a gitmemi temin maksadıyla hazırladığı bir plan. Bir de şu var: kendisine karşı kabalığımın derecesini anlamaya çalıştı; her dediğini yaptığıma, yapacağıma artık inandı. Kız doğru söylüyormuş: koketriler yapıyor, bazen çok azıtıyor ama öbür noktada sağlam. Kısacası Allah'ın emri, Peygamber'in kavliyle olmadıkça elde edilmesine imkân yok."

Termapolis gezintisinden avdette Câsim'le bar iskemlesine oturup da iki kadeh attıktan sonra o akşam Viskonsül kolaycacık çakırkeyif haline geldi. Bir neşe, bir talakat ki kahkahalar, nutuklar eksikti dertli bir adam karşısında o derece sevinçli görünmenin yakışıksızlığını bir ara fark edince kendisini frenledi.

"Sen daha ne hayatlar sürecek, ne kadınlar görecek, ne maceralar geçireceksin, oğlum! Biz son demlerdeyiz; acınacak olan bizleriz," gibi bir şeyler söyledi; gamlı rolüne geçti ama içi sevinçten taşıyordu; tahkikatı büsbütün noksansız bırakmamak fikri de kafasında işliyordu. Alkolün verdiği cesaretle birdenbire dedi ki:

"'O' seni gara olsun gelip uğurlamadı mı?"

"Ne gezer? Biraderimle yengem geldiler. Bizim yenge Fransızdır; çok iyi bir kadındır; güzeldir de... Azıcık 'O'nu andırır halleri vardır ama hem iyi yüreklidir, hem de mücessem namustur."

Nurper'in ismi yerine ikisi de "O" zamirini tercih ediyorlardı. Son cevap üzerine artık şek[1] ve şüphe kalmamıştı: Nurper işin içinden alnının akıyla çıkıyordu. Viskonsül:

"Birer kadeh daha yuvarlayalım," dedi ve yemekte davetlisi olan Câsim'e şampanya ikram etti.

Bu memlekette şampanyanın halisi bizdeki bir şişe Kulüp Rakısı fiyatına içiliyordu.

Biçare Câsim, sırf vefasız kadının ahbabı, amiri olduğundan şehirde onu göreceğinden, belki lehinde bir şey söyler, lakırdısını eder ümidine kapıldığından Hayati Bey'i, hiç va-

1 şek: şüphe

zifesi değilken sabahın dördünde istasyona kadar götürdü. O saatte bile ağzı yeni içilmiş konyak kokuyordu. Ayrıca tren azıcık geciktiğinden üşüdüğünü bahane ederek cebinden çıkardığı yassı bir şişeden yine konyağa sarıldı, Viskonsül üzüldü; içinden:

"Delikanlının akıbetini beğenmiyorum," diye mırıldandı ve acıdığı için tam ayrılacakları sırada şöyle dedi:

"Şehirde beklerim, gelince beni muhakkak ara, bul; bir eğlence tertipleriz."

"Üç ay buradan ayrılmamaya ahdettim; ahdimi bozmayacağım."

İstasyonun rıhtımı üzerinde ve trenin yolcu vagonlarından vuran kifayetsiz, oynak ışık altında Câsim'in yüzü bir aydınlanıp bir loşluğa gömülerek nihayet görünmez oldu. Viskonsül camı indirip başını içeri çekerken bu hayaleti kolay kolay unutamayacağını anlamıştı.

"Kadını deli gibi seviyor. Nurper işi hafiften almış; delikanlı ise pek ciddiye! Vaka kapanmıştır; yarın, öbür gün bir taraftan patlak verebilir."

Şafak sökerken tren portakal ve muz bahçeleri bölgesine girdi; güneşin ilk ışıkları yaprak, yemiş, çiçekle bezenmiş ve ormanlar arası göl yeşili durgun denizle çevrilmiş bir feyiz, bereket âlemini aydınlatıyordu. Çöl başka, tatsız bir dünyada kalmıştı: Câsim'de...

Ekspres tam onda gara girdi.

Viskonsül'ün niyeti önce konsoloshaneye uğramak, Bahtiyar Bey'e neticeyi bildirmek, sonra pansiyona giderek telefonda Nurper'le konuşmaktı. Vagondan küçük va-

lizi elinde indi; gözleri şoför Hayri'yi arıyordu; arkasından Peri'nin sesini duydu:

"Ben buradayım."

Gülümsemiyordu; azametli bir tavır almıştı. Hayri de göründü; valizi aldı ve:

"Bir taksi bulayım," deyip kapıya doğru seğirtti.

Hayati genç kadından daha ciddi bir yüz takınarak susuyordu.

"Niçin bir şey söylemiyorsun?"

"Gelmene lüzum yoktu; telefon edecektim. Zaten söyleyecek bir şey yok. Oraya gitmediğini biliyordun. Başka ne öğreneceksin?"

Yan yana yürüyorlardı; Viskonsül Nurper'in rayiha dairesinde kendini tekrar bulmaktan memnundu. Çölden inişte portakal bahçelerine kavuşmak ne kadar hoşuna gittiyse şimdi de aynı hazzı duyuyordu. İçinden:

"Adeta göreceğim gelmiş. İki gece uzağında, onun bulunmadığı bir yerde kalmak üzerimde haftalarca ayrılmış gibi bir tesir yapmış!" diye söylendi.

Nurper susuyordu:

"Câsim'i gördün mü?"

"Gördüm."

"Anlatsana! nasıl zavallı?"

"İyi."

"Ağzından kerpetenle mi lakırdı alacağım? Sanki suçlu çıkmışım gibi surat ediyorsun."

"Tren yorgunluğu... İyi uyuyamadım."

"Ben zaten ayrılacağım; seninle gelecek değilim. Murtaza ile buluşup terzi Madam Şatlen'e gideceğiz; randevu

almıştık. Geçerken şöyle bir bakayım demiştim, vakit vardı, yol üzeriydi de! Evde bir sürprizle karşılaşacaksın!"

Nurper elini uzatmadı, Fransızca ve Fransız aksanıyla bir:

"Bonjour, mon vieux!" savurduktan sonra taksi kapısını açan Hayri'ye bir tebessüm lütfetti, uzaklaştı.

Arabada Viskonsül düşünüyordu:

"Bu cümleyi de nereden kapmış, papağan? Albertilerin sosyetesinde olacak. Buranın müdavimi Frenk bozuntusu züppeler birbirlerinden ayrılırlarken öyle söylerler; bilirim. Soğuk laflar... Fakat muhakkak onu bana surat edişime karşı mahsus, sinirime dokunsun diye söyledi."

Nurper'e asık çehre göstermesinin sebebini aradı. Galiba Câsim'e yaptığı eziyetten dolayı kırgındı; zira yarın bu hal kendi başına gelebilirdi; genç kadın izdivaç teklifine kadar varan muhabbetli münasebetleri birdenbire keserek yabancılaşabilirdi ve Hayati de şayet seviyorsa daha bilmiyordu, sadece şüpheleniyordu aynı ıstırabı çekecekti.

"Bu memlekete gelemez olsaydı!" diye homurdandı; homurdanırken o gün Peri'yi artık göremeyeceğinin üzüntüsünü de duymaktaydı.

Kati bir karar alması lazımdı. Yanında onu bulmak istiyor; aksi istikamete gittiğini bildiği halde gelip geçen kadınlar arasında görecekmiş gibi gözleri onu arıyor. Madem ki mantığını kaybetti, imkânsız şeyleri olacakmış sanıyor, öyleyse seviyor.

Nihayet hüküm verdi: Seviyordu.

"En ziyade nesinden, neresinden hoşlanıyorum?" diye de nefsini imtihana çekti; cevabını bulmakta güçlüğe uğradı.

Zararlı işler bile yaparken bir çocuk veya sevimli bir hayvan gibi yaptığı zararı fark etmeyişi mi hoştu? Her hareketi öylesine içten, şuursuz fakat tabiiydi ki insanı affetmeye mecbur bırakıyordu. Çok defa kediyi, bazen komik bir maymunu, bazı defa da bir keçiyi andırıyordu: Raftan atlarken tabağı düşürüp kıran kediyi, giderken elini uzatıp bir bahçedeki çiçekleri yolan maymunu, ipini koparıp dik kayaların tepesine tırmanarak sahibini yoran haşarı keçiyi...

Bunları yaparken Hayati öfkeleniyordu; dövmek, bir yerini acıtmak istiyordu. Lakin elinde olmadan, cinsiyeti icabı yaptığını düşünüyor, az sonra takındığı usluluğuna bakıp okşamak arzusunu yenemiyordu. Demin gara gelişi, gidişi, azameti ve birdenbire kayıtsızlaşıvermesi tuhaf değil miydi? Mahut Fransızca cümleyi savurup arkasını çevirmesi ve dünyayı hiçe sayan bir yürüyüşle uzaklaşması da pek hoştu. Şirin şeydi.. Şirinliği gün geçtikçe artıyordu. Az daha:

"Darılttım mı, acaba?" diye üzülecekken darılmayacağını, çarçabuk değişeceğini, unutacağını düşünerek ferahladı ve bu ferahlıkla Konsoloshaneye vardı, doğruca Bahtiyar Bey'in odasına girdi.

Neticenin Nurper lehinde olduğu yüzünden okunuyordu ki Konsolos:

"Aslı, faslı yok, değil mi? Hep dedikodu?" diye kendisi konuşmadan işi kavradığını anlattı.

O da başıyla tasdik etti ve hikâyesini şevkle anlattı.

"Âlâ! Bari kadıncağıza telefon ediverelim, memnun olsun."

Hayati, onun gara geldiğini söylemek mecburiyetinde kalıyordu; ufak bir değişiklik yaptı:

"İstasyondan çıkarken rastladım, çarşıya gidiyormuş. Haberi aldı beyefendi," dedi ve fazla sualle karşılaşmamak için kaktı.

"O halde siz istirahat buyurunuz; Sadun Bey işlere epeyce alıştı. Bugün dinlenirsiniz. Akşama da –eğer arzu ederseniz– otele geliniz, danslı çay var, birlikte otururuz."

Bu nazik ve fevkalade davete teşekkür etti; memnuniyetle geleceğini söyledi ve içinden mırıldandı:

"Belki Nurper'i de çağıracak... Herkese karşı onu himaye eder gibi görünmeye karar verdi. Böyle şeyleri iyi bilir bizim diplomat!"

Pansiyonun kapısını, bulacağı sürprizin merakı içinde, anahtarıyla açıp içerine girince antrede oturan Madam Pelin'in yanında bir çocuk gördü. Önce tanıyamadı, fakat bir an sonra bunun Tuğrul olduğunu anladı. Dul Gelin diyordu ki:

"Annesi bıraktı, dönüp alacakmış. Sevimli, uslu bir yavrucak... Bizi hiç yadırgamıyor; dün de getirmişti; Madam Nurper sandığım gibi değilmiş; çok sıcak kanlı, nazik bir kadın; pek iyi anlaştık; kaynanam da hazzetti. Zavallıya acıdık da... Aleyhine neler söylemişler! Mafrak'a gittiğinin aslı yok tabii?"

"Yokmuş."

Hayati bir şey yapmış olmak için Tuğrul'u okşadı. Çocuğun iri siyah gözleriyle gür kirpikleri anasınınkilere benziyordu; bakışları tatlı, aynı zamanda dikkatliydi; vapurda ilk gördüğü günden beri toplanmış, yanaklarına renk gelmişti.

Kendisi seyahatteyken Nurper'in pansiyona dadanıp Pelin'le ve Topal Madam'la arasını düzeltmesi, iki kadını

da kendisine dost edinmesi tuhafına gitti. Evde bir sürpriz bulacaksın demesiyle çocuğu kastetmişti. Merdivenleri çıkarken:

"Yavaş yavaş buraya yerleşecek galiba... Pek sırnaşık şey canım! Günde sekiz kapının ipini çekmeden yapamıyor."

Terziden dönüşte çocuğu almak bahanesiyle pansiyona tekrar geleceğine kızmak istedi; yapamadı. Çabukça yıkandı, çamaşır değiştirdi; tıraş da olmuştu.

Saat bire yaklaşıyordu. Aklından bir şey geçti; merdivenden seslendi:

"Madam Pelin! Çocuk acıkmıştır; ona bir şey yedirsek..."

"Demin reçelli ekmek verdim; bekleyebilir. Zaten anası yemeğe burada kalacak. Siz de bizimle yersiniz; Mama güzel şeyler hazırladı."

"Tamam! Aile sofrası kuruluyor," diye içinden söylenen Viskonsül, antrede Tuğrul'un bir şeyler konuştuğunu işitti.

Çocuk sesine alışmamış duvarlar bu nağmeyi hayretle, biraz da keyiflenerek dinliyor gibiydi. Merhamet duydu:

"Zavallı, yavru!"

Aşağıya indi; sedire oturdu; Pelin masayı kurmakla meşguldü; tek başına kalan çocuğu yanına çekti; sonra kucağına aldı:

"Sana bir masal anlatayım," dedi, "'tın tın eden kabâcık' masalını..."

Nurper kapıdan girdiği zaman Hayati'yi o vaziyette Tuğrul'a masal söylerken buldu.

ÜÇÜNCÜ KISIM

I

Haftalar vakasız geçti; fakat dış görünüşüyle vakasız... Yoksa Hayati etrafında için için bir şeyler olduğunu seziyordu, önce Konsolos Bey'in mizacında değişikliğe mana vermek lazımdı: Kâtip Sadun'a karşı muamelesi sertleşmiş; Ebu Ali'ye de konsoloshaneye devamlı surette gelmemesi emrini vermişti. Taksi şoförlüğüne başlayan Hayri de ortadan kaybolmuştu.

"Bütün bunların tahtında müstetir[1] bir 'hûve'[2] var ve bu 'hûve' muhakkak Nurper'dir. Galiba araları fena açıldı; kız görünmüyor ki hakikati öğreneyim," diye düşünen Viskonsül, çöl dönüşü pansiyonda yemek yediklerinden beri, tam on altı gündür onu gözden kaybettiğini hesaplamıştı ve 'Gözden ırak, gönülden ırak' sözünün asılsızlığına da kanaat getirmişti.

Pansiyona her dönüşünde Madam Pelin'in veya kaynanasının bir haber vermeleri ümidiyle ağızlarına bakıyor, kapı ve telefon zili çaldıkça sesini duyacağını sanarak hafif

1 müstetir: o, üçüncü şahıs
2 hûve: gizli, saklı

bir çarpıntı geçiriyor, bekledikleri olmayınca da ruhundaki ışığın kuvvetten düşerek vidası çevrilen bir petrol lambası gibi içine çekildiğini, sönükleştiğini hissediyordu.

Fakat izzetinefsine yedirip de kendisi Nurper'i aramıyor, sormuyordu. Acaba bunda sadece izzetinefsin mi tesiri vardı? Hayır, hasret çekişin de zevkini alıyor, görmedikçe genç kadın kusurlarından sıyrılarak zihninde yalnız güzel taraflarıyla yaşıyor, gönlünün ihtiyacına uygun bir maşuka hüviyetine giriyordu.

Şimdi o hale gelmişti ki Nurper'le değil, Nurper'e benzeyen daha mükemmel bir hayal kadınla meşguldü. Kâtibin karısı, hayatına bir lahza karışmak suretiyle bu ellisini aşmış bekar erkeğin bütün gençlik ve olgunluk devresinde uyuşup kalmış duygularını harekete geçirmiş, gerçeğini hem çok genç, hem fazla yorucu bulduğundan hülya âleminde bir zararsızıyla oyalanmak Hayati'nin hoşuna gitmeye başlamıştı.

İki haftalık hasretten sonra merak ediyordu: hakiki Nurper'le kafasında vücut bulan arasındaki fark nedir? Onu görünce hayal Nurper'e mi bağlı kalacak, yoksa gerçeği mi hislerine tekrar hâkim olacak? Yani etli canlısı, pudra kokulusu, korsasını çektirip sutyenini usulcacık yan cebine koyanı, İstanbul'un kenar mahalle ağzıyla konuşanı, kavga edip barışanı, Kavas Ali ve şoför Hayri'yi çileden çıkaranı, Bahtiyar Bey'le Murtaza Efendi'yi oynatıp Câsim'i aldatanı!

Bazen bu kabına sığmayan şirret mahluku arıyordu; çok defa ise ondan ürkerek hayalindekine sığınıyor, uydurma Nurper'le kırk yıl gecikmiş kadın hasretini dindirmeye çabalıyordu.

"Benim iyi huylu, sakin, hanım hanımcık, otuz beşini

atlamış bir kadından hoşlanmam lazım gelirdi; aksi gibi en zirzobu, en ele avuca sığmayanı, taze bir sokak süpürgesi gönlümü altüst etti. İçimde uyuyan bir yılan varmış, onu uyandırdı. Meğerse farkında olmadığım halde bir aşifte hasreti çekiyormuşum, bu cins kadından hazzediyormuşum!" diye kendine kızıyor, nefsinden utanıyordu da...

Seveceği kadın bir Nurper değil, bir 'melekpeyker'[1] olmalıydı ve o zaman bu mahbubeyi:

Sevdi gönlüm bir melekpeyker peri
Tab'ıma tatbik olunmuş her yeri

Şarkısını mırıldanarak tatlı tatlı düşünmeliydi.

Bir pazar sabahı hayalinin Nurper'ini bu şarkıyı pes sesle geçerek düşünürken kapı zilinin sesinden irkildi ve bir önsezişle iki haftalık sükûnetinin bozulduğu hissine kapıldı. Ondan bir haber vardı; gelen belki o değil ama onunla alakalı birtakım şeyler öğrenecekti. Aşağıyı dinliyordu: bir kadın sesi... Fakat Arapça konuşan bu ses tatlı, ahenkli, nazikti. Az sonra Pelin, makyajı akmış uykulu bir suratla ve sert kıllı saçlarının tımar yüzü görmemiş sütçü beygiri kuyruğunu hatırlatan darmadağınık başıyla odaya girdi.

"Ebu Ali'nin karısı gelmiş, seninle görüşecekmiş Papa!" dedi.

Pelin giyinip kuşandığı, tuvaletini tamamladığı zamanlarda Hayati ile sizli bizli konuşur, ihmal edilmiş kıyafetinde mükâlemeyi[2] senli benliye çevirirdi.

1 melekpeyker: melek yüzlü
2 mükâlemeyi: karşılıklı konuşma

“Gelen hangisi?”

“Körpesi... Bir gözler var, kadında! Tabii, konuşacaksın ama tercümanlığı ben yapacağım. Aşağıya iniver. Giyinmeye lüzum yok. Onlar pijamayı elbise sayarlar.”

Hava serinceydi; arkasına Şam işi, pamuklu ipek karışık güvez renkli hırkasını aldı. Memlekette mangal yerine içi kül dolu bir toprak saksıya yakılmış beş, on kömür dizip minder üzerine koymak, bu surette ısınmak âdetti. Antrede iki kadını sedire oturmuş, ortalarında saksı, konuşur buldu.

Fatina siyah bezden mat çarşafının ön kısmını açmış, yemenisini de başının üstüne kaldırmıştı, içinde pırıl pırıl yanan pembe canfesten, ufacık düğmelerle sımsıkı iliklenmiş bir bluz veya bir yelek vardı. Bu pırıltılı kumaş kara çarşafın aralığından daha göz alıcı görünüyor, bedenine dapdaracık sarıldığından göğsünü vitrinlerdeki alçı büstlerde olduğu gibi koltuk altı hizasında tutuyordu. Göğüs arası –oradaki halk kadınları usulü– imkân nisbetinde açıktı. Zaten bu kadınlar tenha, iğri büğrü, etrafı kalın duvarlarla çevrili sokaklarında giderken çarşaflarının ön tarafını açık bırakırlar ve bir erkek görünce de peçelerini örtmekte acele ederler, lakin göğüslerini kapamakta kasten gecikirlerdi. Hayati, vazife başındaki suratını takınarak:

“Hayrola? Neymiş ziyaret sebebi?” diye Pelin’e sordu.

Körpe kadın, evvelce hazırlandığını meydana koyan bir kolaylıkla ara vermeden bir sürü şey söylüyordu. Lehçesi avami olduğundan Viskonsül kavrayamadı ama ismin geçişinden meselede Nurper’in alakası bulunduğunu anladı. Nihayet sabrı tükendi; Madam Pelin’e Fransızca:

"Kessin biraz," diye çıkıştı, "uzatmasın da. Fazla vaktim yok; maksadını kısaca bildirsin!"

Fatina bu ihtarı kendisine tercüme edilince birdenbire durdu ve o, siyah bebekli, yeşil halkalı gözlerinden bir anda iri yaşlar yanaklarına dökülmeye başladı. Yüz hatları değişmeden, çirkinleşmeden ağlamaktaydı. Bulutsuz bir gökten, güneş kapanmadığı halde inen ferah, tuhaf bir yağmurdu bu... Seyri o kadar hoştu ki Hayati gözlerini bir müddet ayıramadı.

"Niçin ağlıyor? Ne olmuş? Hele biraz anlat, Madam Pelin!"

"Şimdiye kadar söylediklerine göre Ebu Ali kederinden hasta düşmüş; hekimler verem olacak demişler. Konsoloshaneden atıldığına dertleniyormuş. Son günlerde Konsolos Bey de oraya fazla uğramamasını emredince büsbütün fenalaşmış... Madam Nurper araya girmiş. Konsolos'a meram anlatamamış."

"Ey, ben ne yapmalıymışım?"

"Sorayım da cevabını anlatayım."

Gözyaşları aynı sükûnetle, tatlı tatlı, serin serin yüzüne dökülmekte devam ederek Fatina cevap verdi: Kançılar Bey bu işi isterse yapar, kocasını ölümden kurtarırmış. Ona gitmesini, yalvarmasını Nurper tavsiye etmiş; "Burada iyi kalpli, melek huylu bir tek adam gördüm," demiş, "o da Hayati Bey'dir... Zaten yakında Konsolos memleketine dönerek, yerine kendisi geçecek."

"Bakalım, bir şey düşünürüz, daha olmazsa sabretsin, iki ay sonra onu ben tekrar işe alırım. Ağlamayı bıraksın."

Körpe kadının Ebu Ali gibi hem yaşını almış, hem de

mevkiinden düşmüş, ayrıca çökmüş, gözü hâlâ çöplükte bir kart horoza karşı beslediği muhabbete Viskonsül pek şaşmıştı; Fatina'nın iki tane de ortağı vardı. Herifin nesini seviyordu, nesinden hazzediyordu? Mahallesinde "Beyaz Gül" diye güzelliğiyle şöhret yapmış terütaze bir kız, peşinde dolaşanları ve ses hünerinden dolayı da gazinocuların tekliflerini hiçe sayıp o fısküfücur kumkuması mahluktan gönlünü sıyıramıyordu?

"Demek ki yaş ve mevki mühim değil... Kadın bir sevdi mi bunları aramıyor."

İçinden öyle söylendi ve söylenirken Nurper gözünün önüne geldi. Sordu:

"Peki, Nurper Hanım Konsolos Bey'i biraz daha sıkıştıramamış mı?"

Fatina tercümesini dinlediği suale şu cevabı verdi:

"Çok söylemiş, fayda etmemiş... Hatta o yüzden araları açılmış bile!"

"Bu iş ne zaman olmuş?"

"Bilmiyorum ama zannedersem köyden döndükten sonra."

"Hangi köyden?"

"Nurper Hanım, Paşa'nın haremi Vedia ile Serire'deki çiftliklerine gitmişlerdi, ya! Buranın en iyi hurması o arazide yetişir. Merhum Paşa sağlığında kocaman bir ev yaptırmıştı."

"Hurmalık Serire'de mi?"

"Evet... Hükümet işletmelerinin yanında."

Hayati morardı; zira. Şerire işletmeleri Câsim'in memur edildiği yerdi ve Nurper gizli seyahat töhmetinden parlak

şekilde sıyrıldıktan sonra Vedia'yı vasıta yaparak kimsenin itiraz edemeyeceği bir usûlle oraya gitmiş, muhakkak delikanlıyla buluşmuştu.

"Vay şıllık vay! Demek ki Bahtiyar Bey de buna kızmış, bunu kıskanmış. Aralarının bozulması Ebu Ali'yi vazifeye almak meselesinden değil, Serire'ye gidişinden!"

Fatina'yı savdı. Ruhunun lambası son kertesine kadar kısılıvermişti. O kadar ki yukarıya çıkıp da ne yapacağını bilemeyerek cam ardından ıssız sokağın puslu havadaki pazar günü manzarasına bakınca birçok insanı intihara sevkeden "Karanlık Pazar günü" şarkısını hatırladı. Güftesini bilmiyordu ama bestesini unutmamıştı. Bu şeametli musiki, kendisi Budapeşte'de memurken ilk defa –İkinci Cihan Harbi arası– Viyana'da alıp yürümüş ve ilk kurbanlarını orada vermişti.

"Günün birinde, bir yerde, bir Madam Pelin'in önünde can vereceğim; yabancı diyarda, yabancılar içinde! Pul koleksiyonum da köydeki amca oğullarına kalacak, yok pahasına satıp tarla alacaklar, mısır ekecekler. Mısırlar kuruyunca yaprakları dertli dertli hışıldayacak!"

Çocukluğunda yeni mahsule gözcülük ederken içi sızlaya sızlaya dinlediği bu hışıltıyı şimdi de duyuyordu; yüreği eriyordu. Bereket hodbinliği[1] galebe çaldı; radyosunu Monte-Karlo üzerine ayarlayarak açtı; merkez pazar sabahları, bir zamanlar ağızlarda dolaşırken sonra unutulan dans havalarını verirdi. Odayı, hâlâ neşesine kapıldığı "La petite Tonquinoise"in cümbüşü kapladı.

1 hodbinliği: bencil

Kapıyı aralayan Pelin –kiliseye gitmek üzere giyinmişti– dedi ki:

"Monşer Papa, keyfiniz pek yerinde... Galiba yeşil gözlü, pembe jileli dilberden geliyor bu neşe!"

Hayati güle güle manasına elini salladı, cevap vermedi. Bir karar alıvermişti: kaynana gelin sokağa çıktıktan sonra Nurper'e telefon edecekti. Kocasının o sabah birkaç yerli ahbabıyla çöle toy avına gideceğini –daha doğrusu bu yalan ardında gününü kumarla geçireceğini– dün büroda işitmişti. Sadun'u düşününce söylendi:

"Aldığı maaşı oyuna veriyor; karısı ne ile giyiniyor, ne halt ediyor, nerelerde sürtüyor? Sormak işine gelmiyor. Oralı değil, soysuz!"

Radyoyu kapadı, telefonu çevirdi. Karşısına hizmetçi kız çıkmıştı, hanımla konuşacağını bozuk Arapçasıyla anlattı; az sonra Nurper'in sesini duydu. Hayati Bey'in sesini tanıyınca da genç kadın şaşmış göründü, söze sitemle başladı:

"A, siz misiniz Beyefendi? Nerelerdesiniz? Bir kerecik arayıp sormak, bu kadıncağıza bir şey mi oldu diye merak etmek yok mu? Beni birdenbire başınızdan attınız. Ben de darılttım mı, nedir diye aramaya cesaret edemedim. İyisiniz, inşallah?"

"Hamdolsun iyiyim. Sizin de afiyette olduğunuzdan, seyahatlere çıktığınızdan haberdarım."

Nurper bu söze cevap vermemek için sordu:

"Fatina uğradı mı? Bir ricada bulunacaktı."

"Geldi; Konsolos Bey gitmedikçe bir şey yapamam; zaten bunu söyleyecektim."

"Başka bir emriniz yok mu, efendim."

"Estağfurullah..."

Bir sükût oldu. Belli ki Nurper konuşmayı uzatmak istemiyordu. Ya bir tarafa gidecekti yahut da biri vardı. Artık kendisiyle meşgul olmadığı, hevesinin geçtiği anlaşılıyordu. Karşılıklı kuru birer "Allahaısmarladık"tan sonra muhavereyi kestiler. Hayati son günlerin en şiddetli hayal sukutuna şimdi uğramıştı; zira telefon etmeden önce ümitlere kapılmıştı: kadın arandığına memnun olacak, uzun uzun konuşacak, ya buraya gelecek yahut da kendisini pansiyonuna çağıracaktı; günü beraber geçireceklerdi.

Hiçbirini yapmamıştı.

"Tam fahişe ruhu, karakteri var, melunede! Muhakkak işi yolundadır, çevireceği mühim bir dolap olacak ki beni atlattı. Kabahat de bende! Telefon etmeyecek, arar görünmeyecektim. Bir daha mı? Hafazanallah!"

Unutmak düşünmemek istedi; yapamıyordu. Acaba kiminle randevusu vardı? Murtaza ile, belki... Belki de Konsolos'la arası yeniden düzelmiştir, onunla buluşacaktır. Bambaşka biri, mesela Peltekyan ve Elabucî Bey de olabilir. Kocasının uzaklaştığı bir günü boş geçirir mi? Hele şu saatte Topal Madam kilisededir; hizmetçi kız mutfaktan çıkmaz. Sakın Şerlok Holmes'le mercimeği fırına vermiş olmasın? O esrarengiz adam herhalde pazarları evdedir. Evet, tamam: Nurper şu dakikada Mösyö Fokas'ın yanında, odasında, yatağında!

"Yok, gâvurdan hazzetmezmiş, nikâhlısından başkasına el sürdürtmezmiş, şöyleymiş... böyleymiş... Hepsi düzenbazlık! Hem de en bayağı sokak kızı düzenbazlıklarından! Şırfıntı dedik ya!"

Hayati, övündüğü hariciyeci terbiyesini unutarak bir küfür savurdu. Sonra, sebebini bilmeden acele acele giyinmeye başladı. Hayalinin Nurper'i gitmiş, o geveze, sevimli, hislerine mahkûm, şuurluluktan ziyade insiyaklarına[1] tâbi bir Nurper yerine de hesaplı hareket eden, menfaatine düşkün, ihtiraslarının esiri, ruhu kadar cismi de kirli bir kadın gelmişti.

"Buranın temiz havasını ifsat etti[2]. Tarlabaşı'ndan aşağılara Dolapdere'ye sarkan lağımları açıkta birtakım sokakları birbirlerine benzeyen cumbalı evler sıralanmıştır. Sanki duvarlarına harç diye muzahrefat[3] kullanılmış evler! Nurper yine oralara dönmelidir, randevu evlerine, adi barlarda çalışan pasaklı kızların yanına! Sadun bu karıyı, iki kocası da başlarından defettikten sonra muhakkak bu evlerin birinden almıştır. İşletmek, geçinmek, kumar parasını sızdırmak için!"

Baktı ki giyinmiş... Ne yapacak?

"Yapacağımı bilirim! Bir daha beni Ebu Ali gibi, Câsim gibi murdar işlere karıştırmamasını anlayacağı lisandan kendisine ihtar edeceğim. 'İsmimi bile ağzına almayacaksın, bu yaştan sonra rezaletlere alet olamam!' diyeceğim, kapıyı yüzüne vurup savuşacağım. Zaten yukarıya da çıkmayacağım, antrede konuşacağım. Bunu yapmazsam, kirişimi koparmazsam rahat edemem."

Doğru pansiyona koştu. Ağır yürümekten durmaktan korkuyordu; cesareti kırılabilirdi. Halbuki bütün arzusunun

1 insiyak: içgüdü
2 ifsat etmek: bozmak, fesat sokmak
3 muzahrefat: pislikler, süprüntüler

Nurper'i görmek olduğunu pek iyi anlamaktaydı. İnsan, başkasından ziyade kendini aldatmaya uğraşan bir mahluktur; herkesten önce nefsine karşı yalan söylemekle vaktini geçirir. Nitekim Hayati de şu anda kendini aldatmaya çalıştığını biliyordu; zira aklının bir parçası o yalanları uydururken öbür parçası 'Aldanma! Asıl maksadın Nurper'le konuşmaktır, her ne pahasına olursa olsun görmeden yapamayacaksın' diyordu. Hatta şunu da ilave ediyordu: 'Aranı düzeltmek istiyorsun!'

Ancak delilerle aptalların kafasında bu iki parçanın mücadelesi yer almaz; onlar sadece aldanan, hayale kapılan tarafı dinledikleri için deli ve aptaldırlar.

Bu muhakemeleri yapan Hayati aklının doğru söyleyen tarafına hislerinin hâkim olduğunu, iradesinin yenildiğini kabul ederek kadere rıza gösterdi; pansiyonun ziline bastı; cevap alamadı; bir daha çaldı. Yukarıdan balkon kapısının açıldığını fark ederek başını kaldırdı. Eğilen Nurper'di. Göz göze geldiler. Genç kadın:

"Size anahtarı atayım," diye seslendi, "azıcık müsaade... Kız kiliseye gitti, ben de inemeyeceğim."

Tam isabetle ayaklarının dibine düşen anahtarı alıp içeriye giren Viskonsül antrede mıhlanıp kaldı. En gücünü yaptıktan sonra cüreti kırılmıştı. Üst kattan sesi duyuldu:

"Çıksanıza... Ne bekliyorsunuz? İnemem demiştim ya!"

Hayati, elindeki anahtarı kırılacak bir şeymişçesine dikkatle tutarak merdivene yürüdü; basamakları gayet aheste, kalp hastalıklı bir adam gibi çıkıyordu. Sofada onu bulamadı; yatak odasının kapısı aralıktı, eşikte yine mola verdi; içe-

riye göz attı: karşıya rastlayan aynanın önü boştu. Kanadı itti, başını soktu.

Nurper, sırtını büyük bir yastığa dayamış, karyolasında yatıyor, gazete okuyordu. Ağzındaki sigaradan havada dumanlar halkalanmaktaydı.

"Bonjur nonoşum! Affet, tembelliğim üzerimde; bugün yataktan çıkmamaya karar verdim. Yemeğimi de buracıkta yiyeceğim. Ey, anlat bakalım, görünmeyeli neler oldu? Yüzünden anlıyorum, kavga etmeye geldin ama halim yok."

"Yalnız mısın?"

"Öyle yalnızım, bir başımayım ki beni şuracıkta kıtır kıtır kessen, sonra kapıyı örtüp gitsen kimseciklerin haberi olmaz. Ama sen Landrü değilsin, fırsatı kaçırırsın."

"Bir gün onu bir başkası yapacak... Merak etme."

"Allahın yazdığı bozulmaz. Hele sen şimdi komodinin üzerindeki şişeden iki kadeh konyak doldur; oracıkta şekerler de var; sonra şu koltuğa rahatça otur. Canım içmek istiyor; üşüyorum. Deminden beri niyet ettim de bir türlü kalkamadım."

Hayati, yatağına uzanmış, sigarasını tüttüren siyah gözlü, kırmızı dudaklı, saçlarını tutan çelik rengindeki buzlu kadifeden şeridin başı üzerinde açtığı ufacık fiyonga çiçekle süslü kadının dediklerini yaptı. Fırtınalı bir yolculuktan dönüşte kızağa çekilmiş, azgın dalgalara uzaktan seyirci bir sandal rahatlığıyla koltuğa kurulmuştu; cesaret edip geldiğinden dolayı kendisinden memnundu.

Nurper kadehtekini yarı yarıya içti, dilini damağında şaklattı:

"Fransız konyakları başka oluyor," dedi, "bizim kanyakla alakası yok."

"Öyledir. Bu da pek iyisi... Yüksek marka."

"Baron yollamıştı. Telefondaki laftan anladım. Serire'ye gittiğimi duydun da kızdın, değil mi? Câsim'in mektubunu okusaydın sen de git derdin. Vedia Hanım merhamete geldi de beni götürdü."

"Üçünüz beraber mi buluştunuz?"

"Geceleri çiftliğe geliyordu ama gizlice... Üçümüz birlikte oturup sabahlara kadar konuşuyorduk."

Sonra?

"Hava ağarmadan kalkıp gidiyordu, zavallı!"

"Romantik bir muaşaka bu... Sırtında pelerini var mıydı? Deveyle mi gidiyordu, atla mı?"

"Cip uzakta bekliyordu. A, sen benimle alay ediyorsun! Ötesini anlatmayacağım."

Genç kadın yatağın ortasına doğru kaydı, vişne çürüğü atlas yorganı başına çekip altına gizlendi. Dışarıdan görülen kabarıklığın sımsıcak, nefes nefese, gecelikli bir kadın vücudunu sakladığını Viskonsül afallamış halde düşünürken boğuk sesle Nurper'in şöyle dediğini işitti: .

"Yüzüne bakamayacağım için istersen üst tarafını buradan anlatayım."

"Lüzum yok; iş kendiliğinden anlaşıldı. Zaten sonunun oraya varacağı belliydi."

Yorgan birdenbire dalgalandı, karyolanın ayak tarafına doğru kaydı. Geceliğiyle açıkta kalan Nurper, yatağın ortasında ayağa kalktı, dikleşen kara gözleri o kadar ateşliydi ki adeta kızıla çalan bir renk almıştı.

"Ne dedin," diye haykırdı, "sonunun oraya varacağı belli miydi? Yani Câsim'le aramda bir şey olduğunu mu sandın? Ayıp sana! Beni hiç tanımamış, anlamamışsın. Sen et kafalının birisin. Tevekkeli hâlâ bırakıldığın yerde otlamıyorsun! Haydi, güzel güzel çekilip git buradan... Kokananın yanına dön. Senin layığın öyleleridir, kilise kokulu pörsük karılardır... Siyah elbiseleri günlük kokan bayat dullar!"

Viskonsül, karyola somyasının üstünde muvazene[1] yaparak ayakta bu tuhaf lakırdıları tam İstanbul ağzı söyleyen delişmen taze kadına bakmaktan sözlerini iyice dinleyemiyordu. Ayaklarına gözü takılmıştı. Ayaklar iri ve kemikli, tırnaklar boyalı, teni esmerce ve küçük parmağının bir tanesi nasırlıydı. Lakin kusurlarına rağmen Hayati'ye şirin göründü; ellerinin yakalamak için uzanmaya can attıklarını sezdi.

Ve öyle de yaptı. Ayak bileklerini kıskıvrak yakaladı, halkaladı. Bu da yetmedi, salladı. Muvazenesini bulamayan Nurper birkaç çığlıktan sonra şiltenin üzerine yuvarlanmış, gülmeye benzeyen çığlıklarla tepiniyordu.

Yaşlı bekar o haşarı vücudu kendine doğru çekti; eğildi, rastgele öpmeye başladı. Öperken yüzüne ara sıra tokatlar iniyor, göğsünden bir eliyle bastırdığı için eller ve ayaklar çırpınmakta devam ediyordu. Nihayet, yavaş yavaş hızını kaybederek bunlar da az sonra hareketsiz kaldılar. Kadının saçlarında eski Edirne sabunlarını hatırlatan bir gül kokusu vardı.

Hayati de durdu. Nurper hayret ifade eden bebekleri büyümüş gözlerle yeni görmüşçesine onu süzüyordu. Ne

---

1 muvazene: denge

düşündüğün söylemediğinden dolayı bakışı muammalıydı. Bu hal epeyce sürdü; Viskonsül de söyleyecek söz bulamıyor; kararı genç kadından bekliyordu.

"Yorganı çek! Yastığı da başımın altına koy!"

Emre itaat etti. Nurper bir müddet başı yastıkta, vücudu örtülü, dalgın kaldı. Sonra hırçınlığı tamamıyla gitmiş, ahenkleşmiş bir sesle ağır ağır, deminki hadise hiç geçmemişçesine konuştu:

"Sandığın gibi olmadı, güzelim. Benim kızacaksın diye anlatmaktan çekindiğim şey başkaydı. Câsim'e seninle evleneceğimi, bu işin aramızda kararlaştığını söylemiştim. 'İki çocuklu bir kadınım,' dedim ona, 'bana genç bir koca değil, kâmil bir baba lazım; yuvamı kurmak, ağırbaşlı olmak zamanım geldi; serserilik yetişir. Evet, biliyorum, benden yaşlı... Lakin sapasağlam, sevimli, kibar, haysiyetli bir adam! Karısının itibarını yükseltir. Elin haşaratıyla uğraşmaktan bezdim.' Bir şey söylemiyorsun?"

"Hele bitir, son söz benim..."

"Şunu da söyledim: 'Sen kokoz, ben kokoz, başımıza bir hotoz! Evlenmemiz eksikti. İki çıplak bir hamama yakışır. Sevmeye seviyorum seni! Ama sonumuz ne olacak? Hem pek gençsin; gençlerden payımı aldım. Yarın bıkar, başka bir kadına tutulursun. Halbuki öteki ömrünün sonuna kadar bana kul, köle olur, kıymetimi bilir.' Bir de şunu dedim... Öfkelenme, sakın?"

"Devam et!"

"Dedim ki: 'Allah gecinden versin, aklıma bile getirmek istemem. Lakin bir gün gözlerini yumarsa sokakta kalmam.

Bunca senelik memur... İyi bir maaş bağlarlar.' Fena mı söyledim?"

"Doğruyu söylemişsin. Hatta eksiği var: Amca oğullarımın konacakları pul koleksiyonum da senin olur, hali hayatımda bağışlar kurtulurum."

"Aklımdan geçti ama ona göz koyduğumu sanmasın diye lafını etmedim."

Hayati bu bahisten azıcık alınmakla beraber Nurper'in saflıkla, samimiyetle, fenaya yormadan, tam bir halk çocuğu ve mahalle kızı zihniyetiyle açığa vurmaktan çekinmediği, pek tabii telakki ettiği realist görüşünü beğendi. Yüksek tabaka bu gibi düşünceleri kibarlığa uymadığından dolayı âdet edinmişti. Samatya dilberi riyasız, pervasız söyleyiveriyordu.

Hatta pul koleksiyonu için:

"Aklıma bile gelmedi; kıymetli bir şey olduğunu da bilmiyordum," diyebilir, yalana sapar, pekâlâ saflık taslardı; belki kandırırdı da...

Hayır, Nurper, bütün bayağı tavırlarını, hal ve harekâtını affettirecek bir masumlukla fena sanılan şeyleri de söylemeden yapamıyor. Olasıya samimi! Hayati onun bu karakterine artık güvenmektedir.

"Câsim'le bir şey olsaydı muhakkak onu da gizlemezdi. Ağlar, öfkelenir, kendisini namaza niyaza verir, hülasa birtakım tezahürler gösterir, fakat söylerdi. Eğer evlenmeye karar vermiş olsaydım bile affetmekliğim mümkündü."

Demin, konuşma arasında bu izdivacı benimsemiş gibi bazı sözler sarf ettiğinin şimdi farkına vardı; varmakla beraber tashihi[1] cihetine gitmedi; sözü değiştirdi:

1 tashih: düzeltme

"Serire güzel bir yer mi?"

"Allah'ın kızgın çölü ortasında göz alabildiğine hurmalık... Geceleri çok ayaz yapıyor. Civardaki bir Bedevi şeyhinin düğünü oldu. Damat yetmiş beşlikti, gelin henüz on dört yaşında. Şehirden de süslü püslü davetli hanımlar gelmişti. Beni Vedia Hanım'ın bir şeysi sandılar. At suratlı kadının biri ona göz süzerek manalı manalı sordu: 'Enti ahattî cedid hel bedle?'"

"Ne demekmiş, o?"

"'Bu elbiseyi yeni mi aldın?' demesine... O da: 'Ey naam; kuvayyıs?' cevabını verdi; yani, anladın tâbi: 'Evet, güzel mi?' diye koltuklarını kabarttı. Karı tekrar sordu: 'Min ey ahattî?'"

"'Nereden aldın?' mı dedi?"

"Tamam... Vedia soysuzu da 'Ahat min İstanbul!' deyince öbürü beni baştan ayağa kadar gözden geçirdikten sonra baygın baygın hanıma: 'Bil hene!' yani 'Güle güle!' demesin mi? Anlamışsındır: Elbise dedikleri bendim... Rezil karılar!"

"Hem böyle söylüyorsun, hem de aralarından çıkmıyorsun."

Nurper yastıktan başını kaldırdı, yatağa oturdu.

"Hah," dedi, "zaten ben de bunları konuşacaktım; hayatıma çeki düzen vermem lazım geliyor. Şu hırkayı sırtıma koyuver, kuzum! Biraz daha konyak da içeceğim. Sen demin saçlarımdaki güzel kokuyu duymadın mı? Vedia Hanım'a Halep'ten gönderilmiş. Killerin kokusu... Hususi yaptırılmış, fevkalade şeyler. Her yıkanışta çıkarken, tasta eritip tülbentten süzerek başıma döküyorum. Kraliçe Natali mırın

kırın etti ama dinlemedim. Onu artık pek dinlemiyorum; hepsini öğrendim; her gün banyo yapmayı da..."

Viskonsül, genç kadının sap derken saman deme kabilinden bir bahisten öbürüne, en ciddisinden en havaisine atlatmalarından da zevk alıyordu. Nurper'in biraz da bu çocuk tarafından hoşlanmakta, baba duygusuna yakın tatlı bir şefkate kapıldığını anlamaktadır.

"Evet, şu Vedia'dan yakamı sıyırmalıyım. Bununla bitmiyor ki... Son günlerde Murtaza'nın hali kötüledi; kendisine sinir doktorları bakıyorlar; mağazaya gelemiyor; kardeşleri tedavi için Avrupa'ya yollamak niyetindeler. Galiba iş sezildi."

"Hangi iş?"

"Beni seviyor, benimle evlenmek istiyor, demiştim ya! Ahlakça gevşek bir kadın olsaydım ne ona, ne Câsim'e, ne de Bahtiyar Bey'e bir fenalığım dokunurdu; heveslerini alıp unuturlardı. Namuslu kadın erkeklerin belası oluyor. Ama ne yapayım, elimde değil şekerim!"

"Bahtiyar Bey'i, bunların arasına katmak için sebep yok."

"Var... Hem de mühim bir sebep! Bir sigara daha yakayım, anlatacağım."

Hayati kibriti çaktı, tablayı da rahat etmesi için komodinin üzerinden alıp yatağa, kadının önüne bıraktı. Konsolos'a dair söylenecek sözleri dikkatle, merakla, bir de haksızca daha yüksek mevki yapmış olan adama karşı duyulan hınçla dinlemeye hazırlanıyordu. Aynı zamanda vakayı öğrenmeden, içinden:

"Onun başına da bir çorap mı ördü? Yapmıştır; yapar," diye kendi kendini inandırmak istiyordu.

Nurper şöyle başladı, durdu:

"Mektuplar yakalanmış."

"Hangi mektuplar?"

"Onun mektuplarına verdiğim cevaplar! Bilir miyim? Yazdığı bir sürü firaklı namelere ille cevap vermemi tutturmuştu; ben de bir şeyler karalayıp karalayıp Ebu Kasım'la yolluyordum. Ortaokulu yarıda bırakmış bir kız ne yazabilir aptala! Leylâ denilen tahta bacak kız bunları yakaladığı gibi anasına göndermiş. Kızılca kıyamet koptu. Asıl kötüsü Nebahat Hanım mektupları Ankara'ya götürmüş; Bahtiyar Bey'i mebus çıkartacak adamlara göstermiş. Galiba o iş olmayacak; mebusluk suya düştü; Konsolosluğun da bir ayağı çukurda!"

"Cevaplarında neler yazılıydı?"

"'Peşime düşmeyiniz; ben ırz ehli bir kadınım; ümidi kesiniz, beni rahat bırakınız' falan gibi şeyler. Kürk lafı da geçiyordu, evinde kaldığım geceki münasebetsizliği de... Çoğu aklımda kalmadı ki... Bir defasında da zarfın içine çorap lastiğimi koydum. 'Bir şey gönder' diye tutturmuştu da! Kalan teki işe yaramadı; bereket eskimişti... Zaten artık jartiyer kullanıyorum."

"Onun mektupları sende mi?"

"Kendimi temize çıkarmak için hepsini Leylâ leyleğine verdim. 'Kabahat bende değil'. dedim. 'Baban her gün diller döküyordu, şu gazete kadar yazıları doldurup doldurup gönderiyordu. Okumuyordum, bile... Okusam da anlayacağım sözler mi onlar?' Kızı bir temiz azarladım, söylemediğimi bırakmadım. Muhakkak babasınınkileri de yine anası

olacak soğuk nevaya yollamıştır. Salak Raziye'nin biri bu kız!"

Viskonsül vaziyetin vehametini kavradı, durgunlaştı ve mırıldandı:

"Fena olmuş bu işler!"

"İyi... fena... Oldu bir kere. Sonunda ölüm yok ya? Kalkayım artık... İkindi üzeri de konağa gideceğim."

"Hani onlarla münasebetini kesecektin?"

"Tuğrul'u alıp döneceğim; bu, sonuncusu. Şeytan görsün, yüzlerini!"

Nurper odada yalnızmış gibi yatağından –bacaklarını örtüp saklamayı lüzumsuz bulduğundan– gerine esneye, ağır ağır, bir müddet aşağıya doğru ayaklarını sarkıtıp oynatarak indi. Karyolanın altına kaçmış olan terliğinin tekini "Hay kâfir! Her zaman böyle olur, bir tanesi fırlar gider!" gibi bir şeyler söylenerek eğildi, almaya çalıştı. Yetişememişti ki yere uzandı; başı ortadan kayboldu, meydanda vücudunun sırtından aşağı kısmı kalmıştı.

Viskonsül bekar ve metres tutmamış bir adam olduğu için doyup kanamadığı bu –herkes için alışılmış ve bazen de bezilmiş– manzarayı heyecanla seyrederken bir taraftan da Bahtiyar Bey'in başına gelen vakanın tesiri altında söyleniyordu:

"A mübarek! Ne diye mektup yazar, mektup toplarsın? Seni o manasız merakın mahvetti. Al, bakalım çorap lastiğini! Çok işine yaradı, doğrusu... Pek hayrını gördün! Başına bir çorap örüldü ki..."

Bu sırada Nurper'in bacakları, halının üzerinde çorap bağlarını tutturduğu yere kadar açık, gözlerinin önündeydi

ve dizkapaklarının alt çukurları güneş görmediği için olacak, aşağı kısımdan çok beyazdı; fakat kalçalara doğru teninin bir tarafını seyrek, epeyce uzun, pırıltılı tüyler kaplıyor, o tarafı gölge vurmuşçasına kuytulaştırıyordu.

Nihayet, geceliğinde bir pire tutmuş kadın sevinciyle haykırdı:

"Hah, yakaladım!"

Kan hücum etmiş bir yüzle yanakları al al, karyolanın altından çıktı. Terlik elindeydi, onu yere –ceza verircesine– attı; sonra öfke ile ayağına taktı. Bunlar mavi renkte kocaman ponponlu, ökçeleri dolu, kırmızı deriden yepyeni, güzel bir hayvanın henüz gözleri açılmamış yavrularına benzeyen sevimli şeylerdi. Sanki bir tanesi, yaramaz bir kedi yavrusu gibi yatağın altına kendiliğinden kaçmıştı.

"Karyolana deli gibi giriyorsun... Terliğin kabahati ne? Biçimli koysan bunlar olmaz," diyen Hayati'ye kaşlarını çatarak cevap verdi:

"Sadun'la kavga çıkarmadan yatmak nasip olmuyor, güzelim! Öfke ile yatağa girmediğim gece yok ki... Hır hır hır, birbirimizi yiyoruz. Yakında anlayacak! Çoğu gitti, azı kaldı.

"Yani?"

"Ayrılacağız ya, işte! Ağzında 'Öldürürüm seni' gibi laflar dolaşıyor ama nerede bu erkeklik onda? Aldığını kumara verdiğini, kumarbaz olduğunu söyleyince mahkeme hemen hükmeder. Sen sağ, ben selamet. Bezik oynar mısın? Her hafta salı günleri Peltekyan saat üçle beş arası buraya gelir, karşılıklı oturup bezik oynarız; biraz da çene çalarız. Hoş ben konuşurum, kendisi dinler. Baron'un merakı da başka: İstanbul Türkçesine âşık. Adamcağızın aradığı bu!"

"Sade seni dinlemek için mi geliyor?"

"Evet; her seferinde de lavanta, çanta, eldiven, şeker, hediyeler getirir; pahalı şeyler hepsi! Benden evvel bir Fransız kaptanının karısına da Parisli Fransızcasını dinlemek için gider, ona da hediyeler götürürmüş; yine salı günleri... Zararsız bir merak doğrusu! Herhalde Koncolos'un mektuplaşma illetinden iyi. Beş dedi mi, elimi terbiyeli terbiyeli öper, kalkar gider."

Hayati, otelcinin o tarafını bilmiyordu; merakını tuhaf buldu ama kendisine hak da verdi. İstanbullu ve Parisli şivelerini güzel, taze, işveli bir kadından tek başına dinlemek, keyfine varmak ve bunun için fedakârlığa katlanmak Baron'un –kaba vücudundan beklenilmeyen– ince zevkine delalet ediyordu.

Beziğe oturdular. Yine yatacağını söyleyerek Nurper giyinmemişti. Oyun kâğıtları naylondan, pek süslü şeylerdi; marközler de en iyi cinsten... Peltekyan'ın hediyelerinden olacak.

Nurper'in elleri iş görmemekten, manikürcüye baktırıldığından, pahalı kremlerle beslendiğinden ilk zamanlardaki yüzünün ve kollarının mat beyazlığına aykırı düşen morumsu kızıllıktan kurtulmuş, öpüp hakikaten başa konacak asil bir güzellik kazanmıştı. Marközler üzerinde Frenk üzümü şurubu damlası rengine boyanmış sivri tırnaklı parmakları çıtır çıtır oynarken Viskonsül bunları marifet yapan birer kuşmuşçasına hayranlıkla seyrediyor, gagalarını uzatıp niyet çeken beyaz güvercinleri hatırlıyordu. Genç kadın önceden sormuştu:

"Nesine oynuyoruz? Kazanırsam öğle yemeğine beni bir lokantaya götürürsün; sen kazanırsan..."

"Yine lokantaya gideriz ama yarın bana hatıra olarak bir mendil alırsın, tek mendil... İki olursa kabul etmem. Çok renklisini, alaca bulacasını seçme, sakın."

Viskonsül yenildi. Saat on bir buçuğu geçtiği için Nurper giyinecekti.

"Terasaya çıkıver," dedi, "artık yanında soyunamam. Bundan sonra vücudumu senden saklayacağım."

"Sebep?"

"Evlendiğimiz gecenin zevkini kaçırır da ondan!"

II

Üç gün sonraydı, Hayati masasının üzerinde Alberti'lerin bir kokteyl davetnamesini bulunca evvela hayret etti. İki seneden beri burada yaşadığı halde şimdiye kadar o gibi toplantılara çağrılmamıştı; bir, iki mecliste karşılaşmışlar, tanışmışlar, konuşmuşlardı ama pestenkerani[1] surette...

Viskonsül azıcık düşündü:

"Hay köftehorlar hay," diye söylendi. "Bahtiyar Bey'in vaziyetini şüpheli gördüler, buradan giderse bir müddet benim vekâlet edeceğimi tahmin ederek, şimdiden dostluğumu kazanmaya çalışıyorlar. Konsolosluğu Tunus gediğine çevirmişler; muhakkak bir çıkarları var. Gideyim mi, dersin?"

1 pestenkerani: önemsiz, değersiz

Yine düşündü ki Konsolos'la araları açık olduğunu bildiklerinden Nurper'i çağırmazlar. Onsuz meclisin tadı çıkar mı? Kâtip Sadun'un masasına baktı, kendisininkine benzeyen bir zarf görmedi.

Pazar günkü öğle yemeğinin hâlâ zevki içinde yüzen Hayati, genç kadına büsbütün ısındığını, ömrünün en güzel saatlerini onun yanında geçirdiğini, Nurper'den ayrılmanın bir darbe olacağını kabul ediyordu. Masa başında yapmadığı tuhaflık kalmamıştı; İstanbul kızı esprisinin çeşitlerini göstermiş, Ebu Ali'den başlayarak her tutkunuyla, hatta Câsim'le alay etmişti:

"Bıktım şu 'Ya albî', 'Ya habibi', 'Ya aynî'lerden... Meğerse Zahir Bey de malın gözüymüş; sana söylemeyi unuttum: bana bir teklifte bulundu. Hayır! Evlenme, metres tutma, falan değil; beraberce Avrupa'ya seyahat. Ama bir hafta ara ile gidecekmişiz; Napoli'de bekleyecekmiş. Sahi çok mu zengin bu adam?"

"Milyonerdir."

"Peltekyan da öyle söyledi. Gideyim dedim; lakin tanımadığım yerlerde belki kendimi koruyamam diye vazgeçtim. Evvel Allah, hakkından gelirim ama korkulu rüya görmektense uyanık yatmak hayırlıdır."

Hayati sormuştu:

"Peki... Hepsinin sana niçin musallat olduklarını hiç düşünmüyor musun? Başka bir kadına yapamayacakları, çekinecekleri teklifleri neden sana kolayca yapıyorlar?"

Nurper hemen cevap vermişti:

"Kocamın mızmızlığından, sünepeliğinden, mevkisizliğinden, kokozluğundan, göz yumar gibi bir hal takınmasın-

dan! Seninle evlenmek istememin bir sebebi de bu zaten... Hem namuslu adamsın, hem de kimseye muhtaç değilsin. O zaman itibar kazanırım. Doğru bir şey daha söyleyeyim: benim de kusurum yok denilemez; önceleri çok uysal davranıyorum; biraz da 'fam fasil' görünüyorum."

"Ay, bu tabiri nereden öğrendin?"

"Kraliçe Natali'den... 'fam fasil' diye boyuna başka kadınları çekiştirir. Kendisi güya elde edilmesi güç bir matahmış gibi haspanın! 'Ağır otur da molla bilsinler,' kabilinden... Ben bunu yapamıyorum, içimden geldiği gibi hareket ediyorum. Eh, ufak tefek menfaatlerim de oluyor. Ne kaybediyorum ki? Sonunda hepsinin pabucunu ellerine veriyorum: 'Başka kapıya! Bundan ötesi yok, baylar! Aklınız varsa karınıza, metresinize, bar kızlarına, randevu evlerine koşunuz!'"

Viskonsül, öyle konuşmaya başlayınca sevimliliği artan, canına sokmak arzuları veren Nurper'i vecd içinde, kendinden geçerek, nazdan içi eriyerek dinliyordu; göğün yedinci katında geziyordu. Bununla beraber, söyletmek için, demişti ki:

"Sen belki bir şey kaybetmiyorsun, muhakkak bir şeyler de çıkarıyorsun... Ama onlar azap çekiyorlar. Bak, Câsim alkolik oldu; Ebu Ali verem namzedi[1]... Murtaza çıldırmak üzere. Konsolos'un şapa oturdu. Beni de ellisinden sonra şu hale getirdin."

"Halinde ne var şekerim? Asık suratlı, kabuğuna çekilmiş, Heybeliada'daki târik-i dünya Rum papazları gibi bir

---

1 namzed: aday

şeydin. Yüzün güldü, maşallah keyfin yerinde... İşte gezip tozmaya, adam içine çıkmaya, kadına alışmaya başladın. Sen benim bir elimi bırak, öbürünü öp. Adını Hayati koymuşlar ama hayatla hiç alakan yoktu. Şimdi asıl Hayati oldun... Değil mi tontonum? Değil mi dünkü Memati Beyefendi?"

Genç kadın sabık Memati Bey'i süzerek ve neticeden memnun görünerek bunları söyledikten sonra ilave etmişti:

"Öbürlerine gelince: cezalarını çekiyorlar. Ebu Ali iki karı üstüne bir de on altı yaşında inci gibi kızcağızı baştan çıkarıp almadı mı? Onu verem eden o! Câsim evleneceğim diye aldatıp kanına girdiği Macar kızının hışmına uğradı; hikâyesini utanmadan kendisi anlatmıştı. Konsolos'un günün birinde foyası elbette meydana çıkacaktı. Bundan evvel yediği naneyi bilirsin; bana benzemeyen bir yumuşağına düşmüştü, kadıncağızı elaleme maskara edip bıraktı. Murtaza da başından büyük işlere girdi. Ne vardı Türk kızıdır diye önüne ilk çıkan kadına âşık olacak? Evini barkını dağıtmaya kalkıştı, hımbıl!"

"İnsafsızlık ediyorsun."

"Hem ben bunlara ne yaptım? Azıcık yüz verdim, astarını istemeye başladılar. Erkekler bir türlü medenileşemiyor; kadınlar yeniliği daha çabuk, daha iyi kavradılar. Bir Avrupalı iltifat görür görmez en sonunu istemeyi aklından geçirmez. Şarklı erkekler flört diye bir şey olduğunu öğrenemediler gitti. Yüksek tahsil yapmış, dünyayı gezmiş olanları bile öyle... Bizim Samatya'daki delikanlılar vallahi daha modern kafalıdırlar. Baron bile o hususta sizlerden iyi çıktı."

"Beni karıştırma, Nurper!"

"Bir saat önce şamarları yiyen sen değil miydin? Gevşek

davransaydım işi azıtacaktın. 'Sen de mi Brütüs?' diyecektim, bereket kesildin. Bak, artık böyle sözler de biliyorum, kullanıyorum. Bahtiyar Bey'in mektuplarında onların daniskası var. Ne beyitler, ne gazeller, neler de neler! Frenkçelerini bazen Mösyö Fokas'tan soruyordum. Meğerse Latince sözlermiş; bilemediklerini kalın bir kitabın orta yerindeki pembe sayfaları karıştırarak tercüme ediyordu."

"Mösyö Fokas'la aran iyi!"

"Hem de çok iyi. Bir defasında unutup da yüzüne karşı Mösyö Şerlok Holmes deyiverdim; sonra utandım, 'pardon'u bastırdım. İlk defa güldü ve 'Özür dilemeyiniz madam,' dedi, 'bu fena bir söz değildir. Tek başıma yaşadığım, insanlardan ve sosyetelerinden kaçtığım için beni esrarengiz bir adam sandıklarını biliyorum. Halbuki hiç de öyle değilim. Son harpte uzak bir adada esir düştüm; Japonlar sevdiğim hastabakıcı bir genç kadına gözümün önünde saldırdılar ve sonra karnını deşip öldürdüler. O günden beri yaşamanın tadını kaybettim; insanlardan kaçıyorum.' Ağlamaya başladım; Mösyö Fokas ağlamadı; beni herkesin yaptığı gibi ağlamamı canına minnet bilerek okşamaya, öpmeye de kalkışmadı, çıkıp gitti. Evde yoktum; bir buket yollamış, lacivert renkli karanfiller... Kartı da ilişikti. Kibar adam, değil mi? Ne yapayım ki dinimiz ayrı!"

"Ayrı olmasaydı?"

"Öyle bir erkekle yaşamak isterdim vallahi! Ölen sevgilisini unutturmaya çalışırdım, kendimi sevdirirdim de... Bir dediğini iki etmezdim. Hoş, seninle de öyle olacağım; şaşıp kalacaksın; 'Deli Nurper mi bu?' diye gözlerine inanmayacaksın."

Hayati nihayet ağırbaşlı tavrı alarak yine sormuştu:

"Bunu aklından ciddi olarak geçiriyor musun?"

"Geçirmek de laf mı? Çıkaramıyorum, canımın içi! Bahtiyar Bey mektubunun birinde 'kadının istediği Allah'ın istediği' diye Fransızca bir söz yazmıştı, Mösyö Fokas Türkçeye çevirdi."

"Evet, vardır; 'Ce que femme veut, Dieu le veut' olacak."

"Ta kendisi... Ayol, Fransızcan pek mükemmelmiş. Bana da sen öğretirsin. Tuğrul'u yatılı mektebe verince bize bir eğlence olur."

Nurper, çocuğunu almak üzere Kalenderilerin konağına gitmiş ve baş başa yemek bu şekilde sona ermişti. Hayati, Albertilerin davetnamesini elinde çevirerek o günü düşünüyor ve kendi kendine söyleniyordu:

"Ne tatlı konuşuyor, ne kadar tabii, ne derece sade! Etrafına epeyce zarar veriyor ama dediği gibi kabahatin çoğu onlarda... Aç kurt sürüsü ortasında kalmış bir keçi sanki... Taze etiyle iştah çekiyor; lakin sivri boynuzlarıyla nefsini müdafaa etmesini de biliyor, yılmıyor, inatçı mahluk!.."

Ebu Kasım odaya girdi, Konsolos Bey'in kendisini beklediğini söyledi. Acaba ne konuşacak? Nurper'in verdiği haberle alakalı olması ihtimali çoktu. Yüzünü görünce tahmininde yanılmadığını anladı: suratından düşen bin parça oluyordu.

"Bilmem söylemiş miydim," diye başladı, "bizim refika rahatsızlanmıştı, bir sinir buhranı geçirmiş. Ağlebi ihtimal[1] 'retour d'âge'... Olağan, beklenen şeylerden... Lakin yanına

1 ağlebi ihtimal: büyük olasılıkla

gitmekliğim lazım geliyor. Ankara'dan izin istemiştim; dün akşam müsaadesi geldi. Yarın tayyare ile hareket ediyorum; Leylâ'yı da götüreceğim."

"Geçmiş olsun, hayırlı yolculuklar... Gaybubetiniz[1] uzun sürmez, tabii..."

"Üç haftası muhakkak... Ötesi belli olmaz. Konsolosluk umurunu vekâleten siz deruhte buyuracaksınız. Zaten öyle yazmıştım. Gönlüm bu cihetten rahat."

"Teveccühünüz efendim."

"Evet, gönlüm rahat; fakat bir noktaya dikkatinizi çekeceğim. Şu Nurper münasebetsizinin kırdığı ceviz bini aştı. Allem etmiş, kallem etmiş, yine o herifin yanına gitmiş; haberi yerinden aldım. Ayrıca Kalenderîlerin oğlunu da baştan çıkarmış, 'Kocamdan boşanıp sana varacağım' gibi kenar mahalle işvebazlıklarıyla delikanlıyı deliye çevirmiş. Daha fenası var: Vedia denilen ahlaksız karıya da kendisini dirhem dirhem satıyormuş; dedikodusu kulüplere kadar yayıldı; hatta Zâhir Bey'in de sıdkı sıyrılmış; dün gece atıp tuttu; müdafaadan aciz kaldım."

"Bütün bunlar beklediklerini bulamayanların tezviri[2] olmasın beyefendi?"

"Böyle söyleyeceğinizi biliyordum; zira kadın fevkalade allâme, müthiş manevracı... Sizi kandırıyor. Pazar günü 'Splendid'de beraber yemek yemişsiniz; boyuna dil dökmüş. Görüyorsunuz ya, her şey duyuluyor."

"Duyulur, efendim; dedikoducu yerdir burası... Daha neler duyulur, ne inanılmayacak şeyler!"

---

1 gaybubet: bulunmama, yokluk
2 tezvir: yalan dolan, dedikodu

"Malum. Hatta benimle o şirret arasında güya bir mektup meselesi geçmiş, mektuplaşırmışız! Nurper'in kendine çeşni vermek için ortaya attığı bir yalan, bu! Hakikat sananın aklına şaşayım. Böyle saçmalara inanmak için ya çocuk olmak icap eder, yahut da bunak!"

Bahtiyar Bey son sözüyle apaçıkçasına Hayati'ye taş atıyordu. Altında kalmak istemedi:

"Kim inanır, beyefendi? O zirzopla mektuplaşacak adamın tımarhanelik olması lazım gelir. Zatıâlileri gibi ezhercihet kemalat sahibi, müdebbir, mümtaz bir şahsiyet böyle hafifliklere düşer mi? Mamafih bendenize bu bahsi açmadı; şimdi ilk defa işitiyorum."

"Ankara'ya gitmişken o işi de halledeceğim; sizi yalancı akrabanız olan melunenin şerrinden kurtaracağım."

"İsabet buyurursunuz; gerçekten münasebetsizlikleri çoğaldı."

Resmi işler hakkında muhavere devam etti. Konsolos'un yanından çıktığı zaman Hayati durgundu. Zira Bahtiyar Bey'in bir sözü midesini bulandırmıştı: Nurper kendine çeşni vermek için yahut marazi bir sebepten birçok şeyler uyduruyordu. Konsolosla mektuplaşması gibi Murtaza'nın âşıkdaşlığı, Zâhir Bey'in seyahat teklifi, Baron'un salı ziyaretleri de asılsızdı; ortada kati olarak bilinen bir Câsim meselesi vardı.

"Bir de Konsolos hazretlerinin fitili almış, kuyruğu sıkışmış olması meselesi!" diye söylendi.

Bunnula beraber Bahtiyar Bey, şayet kendisi yandıysa Nurper'e de, kocasını merkeze aldırmak suretiyle bir darbe indirebilirdi; üzüntüsü daha ziyade o noktaya toplanıyordu.

"İster misin bir haftaya kalmadan delikanlıyı palas pandıras buradan attırsın! Gidip bir yerden Nurper'e telefon edeyim; Konsolos hareket etmeden bir barışma zemini bulsun. Fazla öfkeli, ateş püskürüyor ama yüzünü görürse dayanamaz. Hele ağlar, sızlar, bayılır, ayılır, roller yapar, kendisini okşatır, öptürürse akan sular durur. Öğretmeye lüzum yok; kız hepsinin doğuştan ustası! Yapacağını bilir; dilerse köhne hovardayı tekrar muma çevirir. İnşallah mektup hadisesi kadının bir uydurmasıdır. Bahtiyar Bey ona umduğuna nail olamadığından dolayı kırgın, kızgındır."

Sadun'dan önce konsoloshaneden fırladı; posta şubesindeki kapalı hücreden pansiyonu aradı. İyi bir tesadüfle karşısına Nurper'in kendisi çıkmıştı; meseleyi anlattı; aldığı cevap şu oldu:

"Herhalde arkasından su dökecek değilim; dönmesin diye kiliseye bir deste mum adadım. Bana bir şey yapamaz, Sadun'a gücü yeter. Bir taşla iki kuş vurmuş olurum, ikisinden de kurtulurum. Sen onları bırak da ne zaman, nerede buluşacağımızı söyle. Ha, bundan sonrası kolay: Ben konsoloshaneye gelir, giderim. Büyük odada mı oturacaksın, artık? Ne demek? Oturmak hakkın! Karşılıklı geçer, laf atarız. Yarın uğrarım güzelim! Ebu Ali'yi de hemen işe başlatırsın, tabii... Küpeleri herkes beğeniyor; taşları pek temizmiş..."

Hayati homurdanır gibi bir ses çıkarınca genç kadın telaşla dedi ki:

"Dur, kapama! Mühim bir şey söyleyeceğim: Natali demin telefon etti; kokteyl parti veriyormuş, sana da davetname yollamış, 'Al da beraber gel!' diye yalvardı. Sakın gitmemeye kalkışma ha! Sosyetelerde görünmeni istiyorum.

Bir kenarda oturur, züppelerle alay eder, eğleniriz. Şimdi neredesin? Postahanede mi? Hayır, istediğin mendili aldım da onu söyleyecektim; yarın getiririm; ucuna bir marka işlettim. Yeniler arasında âdet değil ama canım öyle istedi. Bir 'H' koydurdum, ortasına da 'N'... İsimlerimizin ilk harfleri... Sarmaş dolaş!"

Konsolos vekili muhavereyi kesti. Nurper'in sözlerini baştan sona kadar, hele en sonuncusunu tamamıyla bayağı, haysiyetsiz, kadın vekarına uymaz bulmuştu; Konsolos'a hak vereceği geldi. Asıl fenasına giden sesindeki mahallevarilikti; adiliği her zaman sezilirdi ama nedense bugün tanini[1] büsbütün cırlaklaşmıştı.

"Tesir altında kalan bir adamım," diye söylendi. "Bahtiyar Bey beni kızdan soğuttu. Lakin yarın kendisiyle karşılaşınca bu hal geçer; yine büyülenirim."

Konsolos'a minnet etmeyişini ise muvafık bulmamakla beraber beğenmişti. Nurper'de ta küçük yaştan beri muhiti ile, azgın erkeklerle didişerek yetişmiş, kendini korumasını bilmiş olan alt tabaka çocuğunun başına geleceklere daima hazır, fütursuz, mücadeleci bir hayat anlayışı, bildiğinden şaşmayışı vardı ki bütün bir insan sınıfının karakterini temsil ediyordu.

O sınıf varlığını ve devamını bu karakterini muhafaza edebilmesine borçluydu. Daha refahlı sınıflar içtimai şartların kendilerini korumaya yettiğini sanarak yumuşayıp çarçabuk zaafa düşmelerine rağmen bunlar her zaman mücadele zorunda kaldıklarından karakter değişikliğine uğramıyorlardı.

1 tanin: tınlama

"İstanbul'da en sağlam kalmış, hüviyet değiştirmiş, eski İngiliz aristokrasisi gibi ananelerine bağlı, kuvvetli ve kudretli cemaat kenar mahalle, alt tabaka dediğimiz topluluktur. Kadın, mantoyu yeldirme ve eşarbı başörtüsü şekline sokarak kıyafet göreneğini devam ettirmiyor mu? Erkek şapkası altında hâlâ fesli ve kostümü içinde entarili gibi durmuyor mu?"

Hayati böyle düşündü ve İstanbul'da iken kendisini götürdükleri yemiş gecelerini gözünün önüne getirdi: Erkekle kadının kaçgöçü hafifleterek tertipledikleri bir nevi kına geceleriydi bunlar! Caza ve dansa biraz da davul zurna, gazel, köçek ve çengi havaları, tuluat[1] komikliği karıştırmadan yapamıyorlardı. Ananenin sadık bekçileri bu mahallelerdi; ölüye ağlamasını, diriye gülmesini yalnız onlar biliyordu.

Uymuş görünerek acele değişikliklere farkında olmadan kafa tutanlar bunlardır. Belediyecilik bakımından da bu mahalleler eski şeklinde duruyorlar. Ananeperestliğin daha ötesi olamaz.

"Ve işte Nurper! Kokteyle gidiyor. Madam Şatlen'de giyiniyor, samba oynuyor, gazinolarda yemek yiyor ama mahalle kızı karakterini nasıl da kaybetmiyor?"

Viskonsül'ün neşesi yerine gelir gibi olmuştu. Gene kadına karşı az evvel kapıldığı antipati bu muhakemelerle yavaş yavaş kuvvetten düşüyordu. Konsoloshaneye öfkesi yatışmış halde döndü.

*

1 tuluat: doğaçlama

Meydana Konsolos'u uğurlamak için gelen Türk dostu yerliler arasında Zahir Elabûcî, İlyas Kalenderî, Peltekyan ve Mösyö Alberti hazırdı. Ebu Ali de oradaydı; sivil elbisesi içinde vücudu bir çocuğa giydirilmiş büyük adam kostümü gibi iğreti ve tuhaf görünüyordu; tekrar çizme, kasket ve üniformayı andıran dik yakalı ceketi giyse büsbütün komik olacaktı.

Bahtiyar Bey, eski kavası kendisi gibi bir Nurper mağduru saydığından, acıdığından ve kadına hıncından mıdır, nedir iltifatlara boğdu. Tayyare havalanıp gidince İlyas Bey Viskonsül'ün koluna girmişti; şehre arabasıyla birlikte dönmek teklifinde bulundu. Dilinin altında bir şey vardı, yolda çıkaracağı belliydi. Nitekim, iki tarafı mimoza fidanlıklarıyla kaplı asfalta çıkınca dedi ki:

"Bahtiyar Bey artık dönmeyecek; devre tayinleri ve nakilleri listesi çıkıncıya kadar yerine siz vekâlet edeceksiniz. Malumatım her zamanki gibi mevsuktur.[1]"

"Mebus olacakmış."

"Olacaktı... Vazgeçildi galiba! Merkezde müddetini doldurup tekaüt edeceklermiş. Ha, sizin kâtip de sallantıda. Hanım kızımızdan yakında ayrılacağız. Bizim teyze pek üzüldü. 'Aldığı maaş nedir ki,' dedi, 'isterse kocasına ben çiftliklerimin birinde vazife veririm; kalsınlar.' Biz hepimiz Nurper Hanım'dan pek memnunuz; neşeli kadın, çok zeki de... Arapçayı öğreniverdi."

"Öyledir. Sizin birader Murtaza Efendi için kimdi bilmem, birisi rahatsız dedi. Doğru değildir, inşallah."

---

1 mevsuk: belgeye dayanan, doğru

"Rahatsız... Bizden habersiz, kendi parasıyla bir kalay işine girmiş; fiyatlar düşüverdi, mal elinde kaldı; doksan bin lira zarara uğramış. Buna canı sıkıldığından sinirleri bozuldu. Fakat doktorlar mühim bir şey olmadığını söylediler. Seyahate çıkacak, kolayca geçiştirir. Üzüntüsünün asıl sebebi para kaybetmesi değil, gizli işler çevirmeye kalkışması. Malum a, bizde bir aile ve ticaret ananesi vardır, bozmaya gelmez. Mahcubiyetinden hastalandı."

Hayati, bu hakikati öğrenip doğruluğuna kanaat getirdiğinden mahut aşk hikâyesinin bir kuruntudan ibaret olduğunu anladı; içinden söylendi:

"Sahi, Konsolos iyi teşhis koymuş, Nurper kendisine çeşni vermek, böbürlenmek, 'fam fatal' rolünde görünmek için boyuna masal uyduruyor! Şoför Hayri işi de bir vehimden yahut beni tesir altında bırakmak maksadıyla tertiplediği bir dalavereden başka bir şey değil. Hay maskara hay! Ne kocasından ayrılacağı var, ne de benimle evleneceği! Aklından geçirdiklerini gerçek şekline sokup veya gerçekleştireceğine inanıp başkalarına anlatıyor. Bu da besleme ve mahalle kızı kafasının icabıdır; küçüklük duygusunun bir nevi tepkisi... Mühim tesirler yaptığına inanmak, inandırmak meyli!"

Tayyare meydanından konsoloshaneye dönüşte yazı takımlarıyla evrakını büyük odanın yanındaki küçüğüne taşıttı; Bahtiyar Bey'in bürosuna geçmeyi muvafık bulmamıştı. Henüz yerleşmişti ki kapı, vurulmadan açıldı ve içeriye truvakar sırtında, küpeler kulağında, makyajı belirgin, rayihasını fazla kaçırmış, pür taravet, neşeli bir Nurper girdi. Koltuğa oturup ayaklarını birbiri üzerine attı. Çorapları gergin, iskarpinleri yepyeni, çok zarifti. İyi ve biçimli durması

için üst ayağını, ilanlardaki gibi bileğinden bükerek ucunu aşağıya doğru tutuyordu.

"Sadun'a uğradım, tebrik için senin yanına gideceğimi söyledim. Vesveselenme şekerim! Ben hepsini düşünüyorum."

"Çok durma, rica ederim."

"Artık senden de mi şüphelenecekler?"

"Pazar günü beraber yemek yediğimizi Konsolos'a yetiştirmişler."

"Uçtu gitti, o!"

"Ama size de yol görünüyor."

"Biliyorum. Gidicilerden değilim; sen nerede, ben orada! Haydi, şu Ebu Ali işini bitir cicim. Müjdesini güzel Fatina'ya hemen götüreceğim."

Konsolos vekili tayyareye meydanında gördüğü eski kavasın haline acımıştı. Bahtiyar Bey de tayin etmemesi hakkında talimat vermemiş, aksine adamcağıza iltifatlarda bulunmuştu. Zaten çok yaşayacağı şüpheliydi, maaşını verir, istirahata devam etmesini söylerdi.

"Peki," dedi, "ay başından itibaren, yani üç gün sonra tekrar kavastır; lakin tedavisiyle meşgul olsun; her gün buraya gelmesi, nöbette kalması şart değil."

Nurper yerinden fırladı, masanın üzerinden uzandı, Hayati Bey'in başını elleriyle yakalayıp kendine çekerek ablak yüzünden rastgele, üç beş defa öptü. Sonra çantasını açtı, markalı mendili çıkarıp verdi:

"Ruj lekelerini bununla sil, bir hatıra olur, yıkatma sakın! Bak, ne kadar ihtiyatlıyım: Sil demeseydim unutacaktın; biraz sonra Sadun içeri girecek, görecekti. Gel de niçin

öptüğümü anlat, kafasıza! Bir iyilik yaptığın için öptüğüme inandıramam."

Hayati yüzünü iyice uğuşturdu, sordu:

"Kalmadı ya?"

"Mendili bana ver de kulağının kenarındakini sileyim. Berber 'Öpseniz de leke bırakmaz', falan demişti; öyle bırakıyor ki! Bıraktığı boya da çıkmak bilmiyor."

Genç kadın, mendili aldı, kulak kenarını silmeye çalıştı; sonra bezerek bir ucunu diline sürüp ıslattı, tekrar ovaladı. Viskonsül, dişçi sandalyesindeymişcesine itaatli oturuyor, neticeyi sabırla bekliyordu.

"Bitti! Başımdan bir defa geçmişti de o günden beri ders oldu. Hani bahsettiğim posta müdürü yok mu? Bizi Bomonti bahçesine götürmüştü, bir ara elektrikler sönüverdi; adamcağız da fırsat bu fırsat –yanında oturuyordum– beni öpmeye kalkıştı; kızdım, yanağından ısırıverdim. Haykırdı; hiç beklemiyordu bunu... Önceden kendisine tatlı tatlı bakışlarımdan ümitlenmişti, zahir! Ben 'Masraf ediyor, ikramlar yapıyor' diye nezaket olarak öyle bakıyor, gülümsüyordum. Kocam hemen kibrit yaktı, ne olduğunu sordu. Müdür de 'Bir böcek soktu, galiba...' diye çarçabuk yalan uydurdu ama ne göreyim? İki dudağımın izi adamcağızın suratında! Bereket elektrikler tekrar yanıncaya kadar kulağına fısıldadım, eline bira kadehine batırdığım mendilimi de verdim, sildirdim. Para yediğinden dolayı hâlâ hapiste yatıyor; söylemiştim, ya... Benim uğrumda perişan oldu, zavallı çocuk!"

Hayati, Nurper'in bu sözünü de iddialı buldu; felaketlere hep kendisinin sebep olduğunu ileri sürmek merakındaydı. Bomonti bahçesindeki o toplantı tablosunu da hayalin-

de çizdi, karakteristik çizgilerini verdi, renklendirdi. Bir, iki tanesi siyah mantolu ve siyah örtülü, kızıla çalan ten rengi fildekos sarkık çoraplı, ayaklarında kavaf işi, yarı terlik yarı iskarpin, siyah kunduralı kocakarı olmak üzere muhtelif yaşlarda, kimi tayyörlü, kimi emprime roblu bir kadın ve kız cemaati... Getirdikleri tencere ve sefer taslarında dolmalar, sövüşler, irmik helvaları... Kızlar salata yapmakla meşgul... Erkekler bira fıçısının tahta tokmak ve demir şişle açılışını seyrediyorlar, konulacak yeri kararlaştırıyorlar. Tazeler, bir taraftan domatesleri keserken öte taraftan civar masalardaki erkeklere nişan koyuyorlar.

"Durgun bir yaz gecesi olacak... Feriköy'ün açık lağımlarıyla civardaki bostan gübreliklerinin kokusu bahçeye sinmiştir," diye de levhanın havasını bile duyan Konsolos vekili, karşısındaki kadına baktı: İyi tanımayan biri onun Bomonti Gazinosu'nda posta müdürünün suratını kapan bir mahalle kızı olduğuna inanmazdı; hele konuşmadığı takdirde tahsilini kolejde yapmış, azıcık gösterişçi, bir türedi aile kızı sanabilirdi.

Nurper doğruldu:

"Gideyim," dedi, "taksi kapıda bekliyor. Önce Ebu Ali'lere, sonra kuaföre uğrayacağım."

"Taksileri kapıda mı bekletmeye başladın?"

"Ayol, bu bildiğin taksilerden değil; şoförü Hayri... Beni istediğim yere götürüyor, çocuğu da gezdiriyor. Tuğrul şimdi aşağıda, arabada..."

"Hayri seni bedava mı taşıyor?"

"Tenezzül eder miyim? Not tutuyor, ay sonları hepsini birden vereceğim; öyle uzlaştık. Yarın akşam tam altıda pan-

siyonunda hazır bulun; gelip seni alacağım, kokteyle gideceğiz. Allahaısmarladık cicim!"

Şoför Hayri'nin taksisinde –tabii ay sonları uzlaşmaya riayet etmeyerek hesabı görmemek suretiyle– gezip dolaşmasına öfkelenen Hayati, genç kadının bugünkü saltanatlaşmış güzelliği karşısında o kadar şaşırmış, adeta maddi ıstıraba benzeyen bir acı duymuştu ki dirseğini sivri bir yere çarpmışçasına gözlerini kapayıp başını masasına dayamış, kendinden geçmişti.

"Fevkalade idi," diye mırıldandı, "bir âfetti... Hayri elbette onu gezdirir, dolaştırır, uçurup götürür. Arabanın içinde böyle bir kadın bulunur, bu rayihayı neşreder, bu dille konuşursa benim bile göklere yükseleceğim gelir."

Sadun odaya girmişti. Hayati içinden homurdandı:

"Bir de şu sünepeye bakın! Nurper'e koca olacak adam mı?"

Kâtibi savdıktan sonra pencerenin önünde durdu, yarı yüksek sesle konuştu:

"Ben de Bahtiyar Bey'in dediği gibi bunağın birisiyim. Giyim kuşamın, şatafatın kaynağı neresi? Nereden buluyor parayı? Onu hiç sormuyorum. Nurper'i yaşatan, ekini belli etmeyen bir hovarda var; bol keseden harcıyor. Kadın bu herifin düpedüz metresi! Kim olsa gerek?"

Tanıdıkları birer birer gözden geçirdi; hepsine bir kulp taktı, yaraştırmadı. Aklına iki kişi daha gelmişti. Biri Amerikan tebaasından, pansiyon komşusu Mösyö Fokas, öbürü Doktor Corci Elbukrî... Fakat ikisi de Hıristiyandı, Nurper ise kendi dininden olmayan erkeğe el sürdürmeyeceğini söyleyip duruyordu.

"Laf! Mahsus böyle yapmakta... Kedi hilesi! Güya başka tarafa bakıyormuş gibi yapıyor, avını kandırmaya çalışıyor. Doğrusu gizlemeye de muvaffak oldu, en ufak bir ipucu vermedi; kimsenin haberi yok."

Fakat bu şehirde öyle bir işin saklanmasını imkânsız bulan Hayati, hiç değilse malum şebekesi vasıtasıyla Bahtiyar Bey'in işiteceğini ve kıyamet koparacağını düşününce kadının sırf deminki güzelliğiyle kalbi yandığından duyduğu acının tesiri altında mantığını kaybettiğini anladı:

"Saçmalıyorum," dedi, "dimağım ara sıra sekteye uğruyor. Bununla beraber Nurper'in çok sarf ettiği muhakkak... Bir gün alacaklıların hepsi kapıya dayanacak; bakacağız ki girdiği borcun yekûnu üç, beş bin lira... Belki fazla! İşte o zaman kaçıp gidecek, koydunsa bul!"

Borç meselesinin ucu kendine dokunacağından hesabi bekar içi serinlesin diye başka bir fikir icat etti: Müsrifliğiyle ve hoşlandığı kadınlara ihsanlarıyla meşhur olan Vedia Hanım Nurper'den bir şey esirgemiyordu; giydirip kuşatan, mağazalarda, berberlerde, kunduracılarda kredi açan, üstelik çantasına deste deste banknot koyan o, cinsi zevk soysuzu kadındı.

"Bizim Samatya dilberi paşa karısını zayıf tarafından yakalamış oyalayıp kafese koyuyor, boyuna yoluyor!" diye, bir kadının da aldatılmasından memnun, gülümsemeye çabaladı ama dudaklarının mühürünü çözemedi.

Beklediği haber verilen ziyaretçileri kabule başladı. Çoğu, Türkiye ile münasebetleri olan yerlilerdi; ortada bir tayin ve terfi olmamakla beraber tebrike gelmişlerdi. Ya

memleketimizle ticaret alakaları vardı yahut zevceleri aslen Türk ve kanuna göre hâlâ Türkiye vatandaşıydı.

Ebu Kasım maruf kakuleli kahvelerini taşıyıp durdu.

Nihayet yalnız kalınca kavasa dedi ki:

"Ebu Ali ay başından itibaren yine vazifeye alındı."

"Allahü yurdî aleyk!.. Konsolos olur, sen! Ebu Ali miskin adam... eyu etti... Ama şok yaşamaz, o..."

Göğsüne güm güm vurdu; ciğerlerinin sakatlığına işaret ediyordu.

"Daha bu hale gelmedi; zaten çalışması şart değil; evinde otursun."

"Oturmaz! Ne zaman öğrendi, çabuk çizme giyecek, kasket koyacak, bam bum yürüyecek..."

Hem söylüyor, hem de elleriyle çizme giyer, kasket koyar gibi hareketler yapıyor, yürüyüşünü de taklit için odayı adımlıyordu. Birden sordu:

"Siz işitmedi gavga?"

"Hangi kavga?"

"Sadun öfke etti... Nurber Hanım başı üstünde attı cetvel, dank! Çıktı, gitti."

"Sebep?"

"Koca istemez binsin Hayri ile bir otomobilde... Hayri fevkalhad şık, şimdi... Var cilt cakat, yani deri... Yaka kürk... Eldiven takar, lavanta kokar, püüf!"

Anlattıklarını yine hareketleriyle canlandırmayı unutmamıştı. Lavantadan bahsederken burnunu tıkarcasına bir vaziyet aldı, ilave etti:

"Muş kolonya... Suvar, Bârîs, şişe nah, böyle!"

Şişenin yassı olduğunu ellerini birbirine yapıştırarak, rengini de mavi mürekkep şişesini göstererek anlattı. Hayati o tuhaflıkları zevkine varmadan seyrediyor, biri kapanmadan öbürü başlayan vakalardan sersemleşmiş halde şimdi deri ceketli, kürk yakalı, eldivenli ve Paris akşamı kokulu, yepyeni bir şoför Hayri ile Nurper'in otomobilde gidişlerini düşünerek dişlerini sıkıyordu.

"Bahtiyar Bey hakikaten bahtiyarmış, kurtuldu; kabak benim başıma patladı."

Birdenbire amirlik hissine kapılıvermişti. Sadun'u çağırttı:

"Oğlum," dedi, "Nurper Hanım'a söyle, şu Hayri'nin taksisine binmekten vazgeçsin. Benim hususi işlere karışmak âdetim değildir ama bunu biraz da vazifemle alakalı görüyorum."

Delikanlı fırsat bekliyormuş ki:

"Beyefendi," diye başladı, "demin bendeniz o tavsiyenizi kendiliğimden düşünerek yerine getirdim, mukabelesi başıma cetvel atmak oldu. Ben zaten bu hayata dayanamayacağım, ayrılma kararı verdim. Bu geceden itibaren pansiyona gitmeyeceğim, küçük bir otelde yer buldum; artık ayrı oturacağım."

"İşi izam[1] etmişsiniz."

"Bildiklerimi söyletmeyiniz, bana! Esasen zatıâliniz de çoğuna vâkıfsınız."

"Oturunuz, rica ederim; biraz sakin olunuz."

"Evet, çoğuna vâkıfsınız; fakat evveliyatını bilmezsiniz.

1 izam: büyütme, abartma

Ben o kadını kumar oynatan bir ahbabın evinde, karın tokluğuna, hizmetçilik ederken tanıdım; cahillik... Hem sevdim, hem acıdım."

"Lüzumu yok, anlatmayınız."

"Anlatacağım, müsaade buyurunuz... Azıcık da bendenizi dinlemek lütfunda bulununuz. Kumarbazlara sırtında manto, başıörtülü, biçare bir vaziyette rakı, meze taşıyordu. Sıkılgan, ürkek, zavallı bir haldeydi. Hayır, neme lazım, doğrusunu söylemeli, kimseye yüz vermiyordu, o zamanlar! Tahkik ettim: Genç yaşında iki kocadan ayrılmış; birer çocuk anası olduktan sonra..."

"Kabahat kimdeymiş?"

"Herifler münasebetsiz, adi şeylermiş: bu da öyleymiş, ya! Öyle olduğunu öğrenmeme rağmen evlendim. Zira sevmiştim; evlenmedikçe... Şey, nasıl arz edeyim? Yani..."

"Visal[1] imkânsızdı, diyeceksiniz galiba..."

"İmkânsızdı, efendim. Neyse, nikâh oldu; elimde bir miktar para vardı. Hanım değişti; vur patlasın, çal oynasın, az günde hepsini tükettik."

"Ama siz de oyundan baş kaldıramamışsınızdır."

Sadun tasdik edercesine sustu; sonra dedi ki:

"Çok güçlük çektik, olanları da sattık. Bereket sabık vekillerden İrfan Bey babam vali iken yardımını görmüş; bana şu vazifeyi buldu. Ne halde geldiğimizi hatırlarsınız. Burada şundan, bundan iltifat görünce şımardı, işi tekrar azıttı. Şehrin dedikodusu olup çıktık."

"Fakat, Sadun Bey oğlum, refikanız hakkında söylenen-

---

1 visal: kavuşma

lerin bir esasa dayanmadığını hepimiz biliyoruz. Zannederim zahiren fazla uysal tabiatta olduğundan kendisine lüzumsuz yere söz getiriyor."

Kâtip cevap vermedi; yutkundu.

"Bir bildiğiniz mi var? Madem ki bahis bir defa açıldı, söyleyiniz."

"Kati bir şey diyemeyeceğim; lakin o kürkler, pırlanta küpeler, kat kat elbiseler, çantasındaki paralar nedir? Bunlar nereden geliyor?

Hayati az daha:

"Ben de onu merak ediyorum," diyecekti, sustu.

Karşılıklı düşünceye daldılar. Sonunda yine Konsolos Vekili konuştu:

"Sormuyor musunuz?"

"Daima soruyorum. Ya öfkeleniyor, kavga çıkarıyor yahut omuz silkiyor, çıkıp gidiyor."

"Doğrusu hoş bir vaziyet değil, sizinki... Yaşıma, mevkiime güvenerek acaba ben sorayım mı? Siz birkaç gün daha otele çıkmaktan vazgeçiniz; tahkikatımın neticesini bekleyiniz."

"Merhamet buyurunuz, başıma cetveli bugün kavasın yanında fırlattı. Otele gideyim de çirkin bir vakanın çıkmasını önleyeyim. Tahkikatınızdan sonra vereceğiniz hükme tamamıyla riayet edeceğime itimat buyurunuz. Zaten buradan naklimi İrfan Bey'den rica ettim."

Konsolos Vekili şimdi Sadun'a acıdı. İçinde ukte olan bir noktayı da sormaktan kendini alamadı:

"Refikanız sabık zevçleriyle alakasını kesti, tabii?"

"Bilakis... Heriflerin gözü hâlâ Peri'de! İkisinin de mektupları elime geçti. Zengin olan kavaf, nem var, nem yok, senin diye yazıyor; yolladığı fotoğrafını koynunda sakladığını, bir şeye ihtiyacı varsa bildirmesini ilave ediyor, öbür zavallı Baltalimanı Kemik Hastanesi'nde yatıyormuş; 'Son nefesimde seni alacağım' gibi acıklı sözlerle dolu bu mektup! Belki ben de Peri'yi arayacağım, lakin..."

"Hele bir konuşayım da fikrimi bildiririm. Ortada şüpheye sebep olan giyim kuşamı değil mi? Deminki sözlerinizden mesele bir dereceye kadar aydınlandı."

"Ne gibi?"

"Parayı milyoner kavafın göndermesi ihtimali kuvvetlendi. Bu hoş değilse de nihayet çocuğunun anası, eski zevcesidir; büsbütün yabancı bir adamla kıyas kabul etmez."

Sadun itirazı lüzumsuz bulduğunu anlatan bir yüz hareketi yapınca amirlik damarı kabaran Hayati kaşlarını çatarak:

"Sizin de kusurunuz var," dedi. "Elinize geçeni oyuna veriyorsunuz. Refikanız ve üvey oğlunuz yemeye, içmeye, giyinmeye muhtaç. Nurper Hanım'ın lükse kaçmasını caiz göremeyiz ama yaşamak da hakkıdır, zannederim."

Böylece soğuk ayrıldılar. Fakat valizadenin meşru olmayan bir lüksten istifadeye devam etmek istememesi, lehine bir hareketti. Viskonsül önceleri genç adamın bilerek, isteyerek bu yaşayışa göz yumduğunu, kısacası karısının kazandığıyla geçinme yolunu tuttuğunu sanıyordu. Aklı başka bir noktaya kaydı:

"Ya! Demek ki bizim Nurper Hanım eski Galata tabiriyle kumarhane servitözüymüş! Kimbilir sarhoş oyuncular

kızcağıza ne kadar sırnaşmışlar, nasıl da sataşmaya kalkışmışlardır! Anlaşılan orada da kendisini koruyabilmiş ve bir izdivaçla yakasını kurtarmış. Hayır, bu kadın bir hayli münasebetsiz, hareketlerine bakılınca hafifmeşrep ama direnmesini biliyor. İlk kanaatimde hata etmemişim."

Hayati Bey'in büyük korkusu nikâh altında bulunan bir kadının başka bir erkekle münasebetini en ileriye götürmesiydi; evlenmekten çekinişi de bu sebeptendi. Nurper'i haddini aşmadığından ve son raddeye gelince hemen yan çizip uzaklaşmasından dolayı takdir ediyordu. Bu bakımdan köylü ve softa gibi düşündüğünü anlamakla beraber modern kafalar nazarında "flört" hududunun nihayet oraya dayandığını da bilmiyor değildi.

"Pek iyi ediyor," dedi, "değme hanımefendiler aynı salabeti[1] gösteremiyorlar. Benim mahalle kızımın içinde cevher var. Koca için bir nimettir, bu!"

Öyle derken gayet –olmaz ya– Nurper'le evlenmesi takdirinde gönlünün rahat edebileceğini; korktuğuna uğramayacağını düşünüyor; fakat düşüncesini de kendinden saklamaya çalışıyordu.

Konsoloshaneden çıkınca kulübe gitti, briçe oturdu.

Şimdiye kadar semtine yaklaşmayan Mösyö Alberti'yi karşısında buldu. Oyun esnasında da Kraliçe Natali yanındaki sandalyeye yerleşerek partiyi Konsolos Vekili'nin omzu üzerinden seyretmişti.

"Bu kadın daha ince zevkli... Tabii, gün görmüş! Süründüğü parfüm birdenbire, fino köpeği gibi atılıp insanın ku-

1 selabet: katılık, sağlamlık

cağına çıkmıyor, yüzünü gözünü yalamaya kalkmıyor. Hiç irkilmedim; lakin yavaş yavaş beni kavradı, sindi."

Madam Alberti'ye ara sıra iltifat etti. Bu seferki vekâletinde sünepeliği bırakacak, Konsolos rolünü iyice benimseyecekti... Nurper'e kendisini beğendirmek için!

O sebepledir ki hatırlatılan kokteyl davetine Madam Sadun'la birlikte geleceğini söyledi. Kraliçe Natali:

"Misafirler gittikten sonra sizler yemeğe de kalırsınız; Bahtiyar Bey öyle yapardı," deyince şu cevabı vermişti:

"Elvekil kel asil... Teşekkür ederim, ben de kalırım..."

Gece yarısı pansiyonuna dönünce masasının üstünde kocaman, kaim bir zarf buldu; kenarında şehrin en maruf fotoğrafçısı "Sönmez İhvan" damgası acayibine gitti, telaşlanmadan açtı: Nurper'in muhtelif kıyafette, poz poz, yarım düzüne resmi, hepsi de ithaflı ve imzalı.

Biri suvare elbiseliydi; öbürü tayyörlü ve şapkalı... Bir tanesinde Madame Recamier vaziyetinde bir şezlonga uzanmış, fakat kitap okuyordu; bir tanesinde ise Bedevi kadını gibi giyinmiş, başının üzerinde toprak bir testi taşıyordu; şortlu olanı da vardı; sonuncusu Tuğrul'a sarılmış, ana rolünde çıkarılmıştı.

Kiminde "Hayatım Hayati Bey'e"; kiminde "Solgun bir hatıra"; kiminde "Şen günlerimin yadigârı" yazılıydı. Birinde "Hayati Beyefendiye, takdim" nevinden ciddi bir ibare kullanılmıştı; ötekinde "Unutmayacağınız Nurper'iniz" gibi maceraya, delalet eden bir sözü tercih etmişti. Lakin çocuğuyla çektirdiğinin arkasına karaladığı ithaf hepsinden ömürdü: "Masum yavrusuyla teselli bulan talihsiz anneden fâni bir gölge"...

Viskonsül, genç kadının her resimde de –acayip özenti pozlara rağmen– tanınmış ve sevilmiş film yıldızlarından aşağı güzellikte ve sevimlilikte olmadığına dikkat etti. Onlar kadar fotojenikti ve kıyafetlerine uyan bir hal takınmıştı. Hayati:

"Lakin nedir bu yazılar," diye söylendi, "amma da kültürsüz, adeta ümmi bir kız! Okuması yazması kıt olanların klişe lafları! Aynı günde ve saatte çektirdiği resimlerin birinde şen dul, öbüründe talihsiz ana olup çıkıvermiş."

Şunu da düşündü:

"Fotoğrafçıya avuç dolusu para vermiş. Sönmez kardeşler atölyesi tek poza utanmadan yağlı boya tablo kıymeti ister. Galiba Tuğrul'lu resmi kemik hastanesindeki ikinci kocasına yollayacak, tuvaletlisini de milyoner kavafa! Bana hepsinden vermiş; muhakkak ki benden hoşlanıyor... Tabii o manada değil ama herhalde yakınlık duyuyor."

Bir fikir daha vardı ki kafasında gittikçe yer etmeye başlamıştı: Bir nevi ruh çarpıklığıyla bazı genç erkeklerin geçkin kadınlara âşık oluşu gibi körpe kızların da yaşlı başlı erkekleri sevdiği görülüyordu. Nurper üçü de birer delikanlı olan kocalarından bu sebeple haz edememiş, edemiyordu.

Belki de cinsi iştah bakımından şuh hallerine uymayan, o tarafı işlemeyen soğuk bir kadındı; mukavemeti de buradan geliyordu. Hayati vaktiyle akrabasından bir kızla az daha evlenecekti; fazla işveli, erkeklerle alakalı, ele avuca sığmaz göründüğünden almaya cesaret edememişti. Halbuki sonradan vardığı iki kocası da bu kadının mahrem hayatında bir buz kalıbı olduğunu ileri sürerek tedavi çareleri aradıktan

ve netice alamadıktan sonra ondan ayrılmışlardı. Fotoğraflara uzun uzun bakarken:

"Tamam," diye söylendi, "Nurper de bizim Saibe'ye benziyor; görünüşte coşkun sanılan bir durgun..."

Lakin ayrıldığı kocaların ateşli mektuplarını hatırlayınca yanlış bir düşünceye saptığını, kendini oyalamaya çalıştığını fark etti. Resimleri, toplayıp zarfa koydu, soyunmakla meşgul oldu. Yatağa girmeden bunları zarfından tekrar çıkarmış, tekrar seyretmiş, yine kapayıp masasının üstüne bırakmış, üstüne de "Le Philatéliste" isimli pul mecmuasını kapatıp gizlemişti.

Ertesi sabah Madam Pelin, akşam yemeğinden sonra zarfı Nurper'in getirdiğini, saatlerce kendisini beklediğini, vakit geçirmek için bezik oynadıklarını söyledi. Kadıncağız üzüntülüymüş: Kocası kavga edip otele çıkmış. Sebebi de karısının kumarbazlığını tenkit etmesiymiş; ayrılacaklarmış. Hayati sordu:

"Birini gözüne kestirmiş mi?"

"İlk kocasına varmak niyetinde... Mektuplaşıyorlarmış, hatta adam yakında buraya gelecekmiş, çok zengin olduğundan bahsetti. Doğru mu?"

Viskonsül başıyla tasdik etti. Kavafın geleceği hakkındaki haber karşısında tuhaflaşmıştı. Önce üzgünlük duymuş; sonra "Alıp gider; bir varmış, bir yokmuş... Bu masal da sona erer" diyerek hüzünle karışık bir rahatlık hissetmişti.

Fotoğraflara bir de gündüz gözüyle bakmak istemekle beraber irade kuvvetini denedi; zarfı açmadan çekmecesine kilitledi; konsoloshanenin yolunu tuttu.

III

Akşam üzeri saat beşte işinden çıkarak pansiyonuna gelen Hayati, yeni yaptırdığı iki takım elbiseden kokteyl davetine uyan lacivert üzerine yeşil çizgili, İngiliz kumaşından dikilmiş koyu renklisini giydi. Altıda hazırdı; Nurper'i bekliyordu.

On dakika geçti, çeyrek oldu, haber yok. Telefonla sormayı küçüklük addettiğinden karar aldı:

"Yirmi geçe ben çıkar, giderim."

Yelkovan beş dakika daha ilerledi; görmezlikten geldi. Hem uzun, hem kısa süren bir müddet sonra buçuğa yaklaştı; artık duramazdı hizmetçi kıza tembihte bulunmadan, fakat her hareketini, kapıyı açmasını bile zor bir şey yapıyormuşçasına ağırlaştırarak evden ayrıldı. İlk rastladığı taksiye binmedi, köşe başına kadar yürüdü; rastlamak ümidini uzatıyordu. Nihayet bir arabaya girdi.

Köşk şehir dışında, bahçeler içinde, denize bakan bir kaya üzerindeydi. Sonradan görme karı koca buna "Villa Natali" ismini koymuşlardı. Kapının önündeki iyi marka hususi otomobiller dizisini ayıramadığı için şoför geride durdu.

"Bahtiyar Bey taksi ile de gelseydi böyle benim gibi yüz metre uzakta inmezdi, kendisine yol açtırır, bahçeye bile girerdi," diye düşünerek cesaretsizliğini kabul etti.

Bereket antrede uşaklar tanıdılar, hürmetle eğildiler, pardösüsünü aldılar. Merdiven başında görününce de Mösyö Alberti, arkasından Natali koştu, sordu:

"Güzel hanım sizinle beraber değil mi?"

"Altıda gelecekti, görünmedi. Fazla beklemedim, madam."

"Şimdi telefonla sorarım."

"Nasıl arzu ederseniz..."

Bu cevabıyla kayıtsızlığını anlatmış oluyordu; lakin aklı genç kadındaydı; merak etmekten ziyade sözünde durmamasına, o bahane altında da asıl gelmemiş olmasına kızmıştı. Natali'nin getireceği haberi kolluyordu. Ev sahibesi az sonra göründü:

"Pansiyondan ikindi üzeri çıkmış, daha dönmemiş. Tuhaf şey!" deyince öfkesi meraka çevrildi.

Kocasıyla bir vaka mı oldu? Fakat bu takdirde Hayati'ye başvurması lazım gelirdi. Kokteyl parti mükellef köşkte –yedi buçuğa doğru– tam kıvamını bulduğu sırada Viskonsül geldiğine, hele yemeğe kalmak teklifini kabul ettiğine pişmanlık duymuştu, mümkün olsa bir bahane uydurup kaçacaktı.

Zira itiraf ediyordu: Onunla bulunmak için gelmişti; dün geceden beri içinde duyduğu sevinç ertesi akşamı ve geceyi beraber geçireceklerinden dolayı idi. Ara sıra unutuyor, hatırlayınca yüreği asma salıncağın inişi esnasında çocukken duyduğu ezintiyi andıran, fakat daha hafif, daha tatlı bir hisle yerinden kayıyor, aynı tatlılıkla geriye dönüyordu.

Etrafında şehrin en refahlı ailelerine mensup, güzellikleri, zariflikleri, ağızdan ağıza yayılmış aşk maceralarıyla tanınmış kadınları vardı; salon bunların geçip gidişleri, renkleri, süsleri, tebessümleri ve içkili sesleriyle zevkine doyulmaz bir âlemdi. Çoğundan iltifat da görüyordu; memnun olmaması için sebep yoktu.

Vardı ki içi içine sığmıyor, gözü merdiven başından ayrılmıyordu:

"Geliverse," diyordu, "basamaklar üzerinden evvela başını görürdüm; sonra vücudu belirirdi. Bana belki gülümserdi, belki kaşlarını çatardı. Ya özürler diler yahut somurtkan dururdu. Bir şeyler yapardı... Ne yapsa hoşlanırdım!"

Bir taraftan da Natali'yi takip ediyordu. Uşaklardan biri kadının yanına yaklaşıp konuştuğu zaman telefona çağırdıklarını söylemeye geldiği ümidine kapılıyor, beklediği olmayınca gönlüne büsbütün karanlık çöküyordu. Derken uşak kraliçeye usulcacık bir şey söyledi; öbürü hayret ifade eden bir yüzle merdivene doğru yürüdü, alt kata indi.

"Haber Nurper'den! Geldi, yukarı çıkmıyor! Neden acaba?"

Bu kanaatle Hayati iç salondan orta salona geçti; merdiven başına yakın bir yerde durdu; güya duvardaki resme, "Yusuf'un kuyudan çıkışı" gravürüne bakıyor, dini bir huşu işinde "Kıssa-i Yakup ve Yusuf"u düşünüyordu.

Natali göründü ve doğruca Viskonsül'e yaklaşarak dedi ki:

"Nurper Hanım aşağıda! Pek heyecanlı... Küçük odada oturuyor; yukarıya çıkmak istemiyor."

"Yine ne olmuş ki?"

"İlk zevci buradaymış, bu şehirde... Sokakta birdenbire karşılaşmışlar."

"Yalan! Öyle şey olmaz. Geleceğini biliyordu; tesadüfen karşılaşmadılar, bir yerde buluştular."

"Orasını bilmem. Sizi çağırıyor."

"Ben karışmam, madam... Ne halleri varsa görsünler!"

Hayati kalabalığı göze alarak kraliçeden ayrıldı, sert adımlarla iç salona geçti. Misafirler gitmeye başladıklarından ev sahibesi bunları uğurlamakla meşgul olmak mecburiyetinde kalmıştı.

Nihayet lakırdıya dalarak gecikenler de veda edip salonlar güçlükle boşalınca Natali bir koltuğa oturdu; yorgun ve üzüntülüydü. Hayati yanına geldi:

"Madam," dedi, "az evvel nezaketsizlik ettim; fakat mazurdum. Bu kadın hepimizi uğraştırıyor. Bakınız, sizin de neşenizi kaçırdı. Fazla iltifatımızın neticesi! Tavsiye ederim: Aldırmayınız, benim gibi yapınız."

"Evimden kovamam Mösyö!"

"Aşağıya inmeyiniz; kendiliğinden gider."

Onlar böyle konuşurken misafirlerden bir hatırlısını kapıya kadar teşyi için bahçeye inmiş olan Alberti'nin, marifet yaparcasına, Nurper'i kolundan yakalamış yukarıya çıktığını gördüler. Havayı bir soğuk dalgası kapladı; bir müddet donup kaldıklarından lakırdı edemediler. Nihayet Hayati söze başladı; genç kadına hitaben, yüzüne bakmadan, çatık kaşla dedi ki:

"İlk zevcinizle karşılaşmışsınız; olabilir. Fakat bu, davete saatinde gelmemeniz ve yukarıya çıkmamanız için sebep teşkil etmez. Bilhassa davet sahiplerini müşkül vaziyette bırakmaya hiç hakkınız yoktur, Nurper Hanım!"

Nurper irkildi; çehresi büsbütün karmakarışık olmuştu; üçünü de birer birer, iğrenilecek mahluklarmışçasına süzdü; hâlâ süzüyordu. Hayati neticeden korktu. Belli ki

şirretlik sahnelerinden en müthişine uğramak üzereydiler. Neredeyse gözlerini yumacak ve mümkün olsa kulaklarını tıkayacaktı. Yılan ıslığını hatırlatan bir ses işitti; arkasından şu sözü;

"Ya! Öyle mi?"

Bekliyordu. Islıklı ses devam etti:

"Öyle oldu, demek?"

Natali işi sezmişti; genç kadını derhal kendisine çekti, kollarının arasına aldı.

"Hayati Bey de kadın ruhunu her erkek gibi anlamaz, güzelim! Siz benimle odama geliniz, konuşur, dertleşiriz, açılırsınız. Kimbilir ne kadar üzülmüşsünüzdür!"

Birbirlerine sarılmışlardı. O vaziyette yürümeye başladılar, yan odaya girdiler, gözden kayboldular. Mösyö Alberti gururla söylendi:

"Bizim Madam çok idarelidir. Şimdi onu balmumuna çevirir. Geliniz, birer viski içelim. Kokteylimiz pek parlak oldu, değil mi Konsolos Bey? Amerikan ataşesi de gelmişti, İngiliz mümessil muavini de..."

Hizmetçilerin salonları rahatça toplayıp düzenlemelerine fırsat vermek maksadıyla küçük bir odaya çekildiler; viski tepsisi önlerine kondu. Konuşan Alberti idi; Hayati ne söz söylüyor, ne de esaslı bir şey düşünüyordu. Sadece içinden; "Kavaf gelmiş! Kavafı buraya çağırdı! Niçin! Hayasızlığa bakın!" gibi cümleler mırıldanıyordu. Saat dokuzu çaldığı sırada kadınların girdiği, odadan ev sahibesinin sesi duyuldu:

"Buraya gelsenize, Mösyöler! Sizi göreceğimiz geldi!"

Alberti hemen ayağa kalktı. Viskonsül:

"Ben kalayım," dedi, "cedelleşmek istemiyorum."

Kolundan yakaladı, koltuktan kaldırdı. Şimdi de iki erkek, tıpkı demin iki kadının gidişi gibi, hemen hemen kibirlerine sarılmış halde yürüyorlardı. İçeriye girince Hayati buduvar tarzında döşenmiş odada Nurper'i güya mehtaplı denizi seyre dalmışçasına başını cama dayamış vaziyette buldu. Az sonra bu baş çevrildi; göz göze geldiler, uzun uzun bakıştılar. Genç kadın ağlamıştı; gözleri mahmur, bakışları mahzun, acizdi. Viskonsül cesaret buldu, gülümseyerek şefkatli sesiyle sordu:

"Kriz geçti mi, küçük hanım?"

Nurper cevap yerine bakışına daha ziyade bir tatlılık verdi; tasdik manasına da kirpikleri birbirlerine girişip ayrıldılar. Natali yapmacık bir neşe ile:

"Biliyor musunuz neye karar verdik? Hiçbirimiz yemek yiyecek halde değiliz. Biz, kokteyl mezeleriyle doymuş gibiyiz; Madam Nurper tıkanmış olduğunu söylüyor. İyisi bir araba gezintisi. Hava yaz kadar sıcak... Mehtap da var. Hoşumuza giderse bir yere uğrarız, mesela Miramar'a... Kabul mü?"

Kraliçe giyinmek için yan odaya geçince vaziyeti kavramakta hiç gecikmeyen kocası da usulcacık silindi. İkisi kalınca Hayati, pencere önünden ayrılmayan genç kadına kararlı adımlarla yaklaşmıştı; konuşmadan onun başını halim bir hareketle göğsüne çekti, bir eliyle de üstünden bastırdı. Bunu bir kere daha yapmıştı; zevkini unutamamıştı. Fısıltı halinde dedi ki:

"Kendimi tutamadım. Seni incitmek istemezdim."

Nurper'in başı göğsü üzerinde duruyordu; eğilip Halep kili kokulu siyah saçlarından öptü, sordu:

"Ne yapacaksın, şimdi?"

Cevap alamadı ama kadının başı göğsüne biraz daha abandığı için barıştıklarını, birlikte düşüneceklerini anladı. İlâve etti:

"Birdenbire sen çağırdın gibi geldi, bana... Ona öfkeleniverdim."

Baş aynı yerde, hareketsizdi. Fakat bu sefer cevap çıktı:

"Doğru sanmışsın, ben çağırdım."

"Neye?"

"Neyesi var mı? Borçlarımı ödesin diye... Meğerse şuraya buraya üç bin liraya yakın borçlanmışım. Konuştum, halimi anlattım, yarın hepsini temizleyecek."

"Ne mukabili?"

Nurper, başını Viskonsül'ün göğsüne büsbütün gömerek mahcupluğu iyice sezilen bir sesle dedi ki:

"Eh, artık başka çare yok. Onu yabancı saymayabilirim; ilk göz ağrım, hem de eski kocam, ayrıca kızımın babası!"

Hayati'nin kulakları uğuldadı, yanmaya başladı, yüzünde bir sıcaklık duyuyordu. Kadının başını sarsmadan, gayet yumuşak bir hareketle göğsünden kaldırdı; azıcık uzaklaştı ve uzaklaşırken mırıldandı:

"İşte bu fena! Böyle olmasını istemezdim."

"Ben de... Lakin elden ne gelir? Küpeleri bile dün rehine koydum da fotoğrafçının parasıyla kürkçünün taksitini verdim. O Bahtiyar olacak şinanay giderken galiba herife beni sıkıştırsın diye tembih etmiş, intikam alacak, aklınca!"

"Pasaportunu vize için Konsoloshaneye uğramak mecburiyetinde. Burada bulunduğunu öğrenince Sadun ne der?"

"Düşündük onu: yarın pasaportu ben sana getiririm, duyurmadan işi yaparsın. Zaten öbür gün tayyare ile Hindistan'a gidiyor, çuval mı alacakmış, kanaviçe mi, öyle bir şeyler... Dönüşte yine uğrayacak. Belki beni de İstanbul'a götürür, artık! Hepiniz kurtulursunuz."

Kraliçe Natali –ihtiyatlı davranarak– odaya gireceğini içeriden seslenerek haber verdi:

"Ben hazırım, çocuklar!"

Hayati çarçabuk dedi ki:

"Benimle konuşmadan hiçbir şey yapma! Sabahleyin erkenden pansiyona gelebilir misin, Nurperi?"

"Sen bana uğra... Sadun, biliyorsun, otelde kalıyor."

"Peki. Dokuzda geleceğim."

"Fotoğraflarımı beğendin mi?"

"Şimdi bunları düşünecek halde değilim. Senin nasıl olup da düşünebildiğine şaşıyorum."

Natali kapıyı araladı; yüzünde bütün konuşulanları işitmiş de belli etmemeye çalışıyormuş hissini veren bir iğretilik vardı.

Fariha asfaltında bir müddet gittikten sonra kimseye rastlamamaktan, etrafın kış mevsimine mahsus ıssızlığından, çiğ ve serin mehtaptan çarçabuk bıktılar; 'Eldorado' ya girmek istediler. Yolladıkları şoför boş masa kalmadığı haberini getirince Madam Natali, 'Otel Duşes'e gidip biraz vakit geçirmeyi teklif etti; buna Nurper razı olmadı. Hayati şöyle düşündü:

"Kavaf oraya inmiş olacak... Yarın anlarım."

Nihayet "Faraon" adındaki güya eski Mısır mabetleri tarzında süslenmiş bodruma indiler. Kavafın gelişi meselesi bir daha açılmadı; numaralar başlayınca büsbütün unutulmuş göründü. Hatta Nurper pek eğlendi, tuhaflıklara güldü; hokkabazlıklara şaştı; cambazlıklara hayran kaldı; bir düzüne Macar kızının tefli danslarına bayıldı. Hayati içinden homurdanıyordu:

"Sanki bugün bir şey olmamış, yarın olmayacakmış gibi kadının umurunda değil! Çocuk beyinli mi desem, arlanmaz bir mahluk mu? Galiba kenar mahallenin asıl vasfı teessürlerin kısa sürmesi... Sevinç de, keder de kuvvetli oluyor ama ne devam ediyor, ne iz bırakıyor; yaşamaya bakıyorlar!"

Geç vakit Albertiler misafirlerini pansiyonlarına bıraktılar. Ayrılırken Nurper Viskonsül'ün elini "Yarına! Bekliyorum!" demesine tırnaklarını adamın avuç içlerine batırarak başka türlü sıktı.

"Kimbilir kaç kişiye aynı şeyi yapmıştır, hâlâ yapıyordur. Bu da o cemaatin el sıkma kabul edileli beri pek işine yarayan bir işaretleşme usulü! Eskiden göz kaşla yaptıklarını şimdi ellere ve parmaklara bıraktılar; kimse farkına varmaz."

Odasında yalnız kalınca içinde, parası yetişmediği halde ertesi günü ödenecek borcu olan bir adamın ıstırabını duydu. Saatlerdir zihninde rakamlar dansediyordu; hele bir 3000 vardı ki bankaların elektrikli söner yanar ikramiye ilanlarındaki rakamlar gibi boyuna çakıp duruyor ve sıfırlar birer birer dizilip satır gittikçe uzuyordu.

"Küpeler rehinde! Üstelik üç bin lira borç! Bari bizim paramızla olsa! Sormayı ihmal ettim."

Bir ara o işin kendisiyle ne alakası olduğunu, bunu niçin düşündüğünü anlayamadı. Borç eden Nurper, ödeyecek eski kocası... Kadının mühimsediği yok; köşkte bir numara yaptı, sökmedi, vazgeçti sana ne oluyor, koca sersem!

Yatağına girmeden önce portatif kasasını açtı; banka defterini çıkarıp son rakamına baktı: 7960 lira yazılıydı. Farkında olmadan zihni bir tarh ameliyesi yapıvermişti: 3 bini gidince geriye yine de 5 bin liraya yakın bir para kalıyordu!

IV

"İşte böyle oldu, tontonum! Gelmesini bekliyordum ama gününü bilmiyordum. Dün ikindi üstü telefon çaldı, açtım: Onun sesi: Numaramı, adresimi çoktan yazmıştım, Duşes Oteli'ne inmesini de... 'Monblan'da randevu verdim; az sonra buluştum. Adamcağızın sevincini görmeliydin! Bana, 'Pek değişmişsin, şıklaşmışsın, kibarlaşmışsın; fevkalade bir şey olmuşsun!' dedi. Gözleriyle yiyecek gibi bakıyordu; baktıkça yutkunuyordu da... Gırtlak kemiği meydanda, zayıf bir adamdır; yutkundukça bu kemik oynuyordu. Güleceğim geldi ama kendimi tuttum, işim bozulurdu; Dıral dedenin düdüğü gibi ortada kalırdım. Azıcık dil döktüm."

"Üç bin lirayı bugün mü verecek?"

"Evet. Yanında para yokmuş; lakin Benbasat isminde Yahudi bir bankere mektup getirmiş."

"Tanırım, bizim memleketle iş yapar, döviz kaçakçısıdır. Nerede, ne zaman tekrar buluşacaksınız?"

Nurper arsız arsız güldü:

"Söylemem," dedi, "'cürmü meşhut[1]' yaptırırsın, sonra!"

Genç kadın sabahın bu erken saatinde hemen sokağa çıkacakmış gibi gri tayyörünü giymişti. Hazırdı. Ayakta konuşuyordu, tayyör ince belini zarifçesine belirtmiş, eteği kısa olduğundan gergin incecik çorapların daha da güzel gösterdiği biçimli bacaklarını meydana çıkarmıştı. Yaka düğmesinin yerinde siyah kordonla tutturulmuş minimini bir saat vardı. Hayati içinden:

"Gırtlağı kemikli sıska kavaf haklı. Giyinmesini öğrenmiş, şık ve kibar olmuş," diye söylendi.

Kadının bir mahalle kızı latifesinden ibaret o "cürmü meşhut" lafına aldırmayarak sualini tekrarladı.

"Öğle yemeğini Benbasat'ın evinde yiyeceğiz. Böyle münasip gördük."

"Yahudi banker bekardır, hem de kadın düşkünüdür; evinde her zaman bin bir rezalet olur."

"O adam yemekten sonra işine gidecek... Evde kimse bulunmayacak ki!"

"Gitmeyeceksin! Anlıyor musun? Oraya ayaklarını atmayacaksın!"

Viskonsül'ün yüzü de, sesi de ilk defa korkunçtu. Hiddetini yenememiş, havlaması seyrekleşerek homurtuya çevrilmiş yaşlı bir karayaka gibi hızını alamamıştı, kesik kesik söylenmekte devam etti:

"Gitmeyeceksin... Ayaklarını oraya basmayacaksın... Anlıyor musun?"

Nurper hayretten gözleri açılmış, bu homurtuyu dinli-

1 cürmü meşhut: suçüstü

yordu. Nihayet homurtu hırıltı haline gelince sakin bir eda ile sordu:

"İyi ama güzelim, üç bin lira ne olacak? Faturalar yığıldı; her gün kapıya adamlar geliyor. Sokaklardan yayan geçemiyorum da dört adımlık yer için taksiye biniyorum. Akşama rahat bir nefes alacaktım; Benbasat'ın evinden çıkınca hemen dükkânlara, mağazalara uğrayıp borçlarımı ödeyecektim. Yoksa oraya gitmeye can atmıyorum, şekerim! Mesele dönüp dolaşıp, üç bin liraya geliyor."

"Üç bin Türk kâğıdı mı?"

"Eh, bu da şimdilik idare eder ama iki yüz lira daha bulamazsam küpeleri rehinden çıkaramam."

"Dur bakalım, bir bir say! Nerelere ne kadar vereceksin?"

Hayati cüzdanından bir kartvizit çekti, stilosunu eline aldı. Genç kadın söyledikçe yazıyordu. Hatırlama epeyce uzun sürmüştü.

"Bitti mi?"

"Bitti, galiba... Herhalde unuttuklarım olacak: lakin bunlar ehemmiyetsiz şeyler."

"Yüz lira onlar için ilave ediyorum; küpelere de iki yüz! Dur, bakalım; yekûn ne tuttu?"

Cem etti; bir defa da kontrolden geçirdi: 3765 lira. Nurper:

"Gördün mü," diye söylendi, "az tutmuşum; ben hesabı kararlama yapmıştım. Keşke senin gibi birer birer kâğıda yazsaydım da Zerrin'imin babasından tamamını isteseydim! Akıl bırakmıyorsunuz ki başımda... Hepiniz bir türlü!"

"Bu 3765 lirayı ben vereceğim."

"Katiyen almam."

"Evet, ben vereceğim; alacaksın da... Ancak iki şartım var: Bir bahane bulup kavafla yalnız 'Monblan'da bir defa daha konuşup ayrılacaksın, yani beraber Benbasat'ın evine ve hiçbir yere gitmeyeceksin! İkinci şart: Bir daha borca girmeyeceksin; lazım olanı bana söyleyeceksin; lüzumlu ise peşin para ile alacağız."

Nurper zihninden ne geçirdiği anlaşılmayan bir yüzle olduğu yerde hareketsiz duruyor, önüne bakıyordu; fakat içinden heyecanlı olduğu göğsünün kabarıp inmesinden anlaşılmakta idi. Birdenbire –yaşlı dostunun fedakârlığını geç kavramış da acele ediyormuş gibi telaşla– koştu, Hayati'nin önünde çöktü, ellerini dizine dayadı:

"'Beni seviyorsun," dedi, "sevgin herkesinkine benzemiyor, iyiliğimi istiyorsun. Böyle düşünen bir sensin! Söz veriyorum: O eve gitmeyeceğim; ne o eve, ne başka bir yere! Kendisini Monblan'a çağıracağım, diyeceğim ki: 'Burada bir Konsolos vardır, peşimde koşuyordu, yüz vermedim; arkama memurlar koydu, boyuna takip ediyorlar. Benbasat'ın evinde veya herhangi bir yerde bizleri yakalarlar, polis işe karışır; Sadun dava açar, mahkemelere düşeriz; ikimize de fena olur; senin ticaretine dokunur, benim de namusumu lekeler. Çocuklarım var, onlara kötü ad bırakmak istemem; sen de istemezsin, tabii... Haydi, güle güle git, yolun açık olsun, beyciğim! Ne yapalım, alnımızın yazısı buymuş; ayrılıkmış!'"

Genç kadın bir hamlede konuştuktan sonra acıklı sesini değiştirip sordu:

"Nasıl beğendin mi? Mükemmel bulmadın mı? Ne şiş yansın, ne kebap... Gönlünü kırmadan adamcağızı atlatırım... Günün birinde belki lazım olur. Kapıyı büsbütün kapamak işime gelmez, şekerim! Ama bunu yapmak için ben de iki şart koşuyorum."

"Ne şartı?"

"Benbasat'ın evine gitmediğim, istediğini yapmadığım halde üç bini yine vermek isterse alacağım. O zaman sen üst tarafını eklersin. Paranı boşuna harcamana razı değilim; bunu biraz da kendimizi düşünüp söylüyorum; ne olsa evleneceğiz, ya!.."

"Daha kararlaşmadı; o bahsi bırak; ikinci şartına gelelim."

Genç kadın düşünmeye koyuldu, sonra omuzlarını silkerek:

"Unuttum," dedi, "daha doğrusu bilmiyorum. Sen iki şart koşunca ben de öyle söyleyiverdim. Şartım kabul mü?"

"Buna bir diyeceğim yok."

"Şayet papelleri koparırsam iki yüz lirasının hesabını sormayacaksın, e mi?"

"İstersen hiçbirini sormam; para senin!"

"Hemen küsüyorsun. Ben onu bir yere göndereceğim, birine...

Viskonsül tuhaf bir yüz takınmıştı, öbürü azıcık düşündü ve:

"Kafanı yorma," dedi, "seni çok üzüyorum. Bari söyleyeyim: Tuğrul'un babasına yollayacağım ama kendimi belli etmeden... Bilirse almaz; senden iyi olmasın, temiz yürekli bir gençti; parası kıttı ama eline geçeni bana harcardı, zavallı!"

Gözleri yaşlanan Nurper ayağa kalktı; arandı ve:

"Mendilini verir misin," dedi, "benimki odamda, çantamda. Sade onun için ağlıyorum sanma; biraz da senin beni bu kadar candan düşünmene sevindim, güzelim! Demin ağlayacaktım, fark etmedin mi? Kendimi tuttum."

"Öyleyse yine demin söylemekten çekindiğin ikinci şartını da anlat."

"İyi anlamışsın, bir şartım daha vardı, başka bir zaman söylemeyi münasip bulmuştum: Sen buraya taşınacaksın, bu pansiyona, hani bir oda göstermiştim ya, oraya!"

"Sebebi?"

Nurper, birinin işitmesinden ürker gibi bir hal aldı, yavaş sesle:

"Sebebi mühim," dedi, "Şerlok Holmes uzak adada Japonların parçaladığı sevgilisini artık eskisi kadar düşünmüyor."

"Yani?"

"İki defa, bana beraber kırlarda gezmeyi teklif etti; baktı ki âşıklar gibi ıssız yerlerde dolaşmaya yanaşmıyorum, şimdi de bara, gazinoya gidelim demeye başladı. Senin anlayacağın yas tutmaktan vazgeçti, gözü bende!"

"Vehim, seninki!"

"Bunun vehmi, mehmi var mı, ayol! Çağırayım da kıza sor: Ben evde yokken usulcacık odama girip darmadağın bıraktığım elbiselerimle çamaşırlarımı karıştırırken görmüş."

"Ajandır, belki... Bir şey bulacağını sanmıştır."

"Aman, çok saflığın tutar bazen! Hem bir şey arasa da elbiseleri, çamaşırları öper, koklar, yüzüne, gözüne mi sürer? Çorabımın tekini mi aşırır? Bahtiyar Bey'de de o merak

vardı. Konsoloshanede yattığım gece sabahleyin çoraplarımı bir türlü bulamamıştım. İşi sezdim, Leylâ'ya bir şey söylemedim, çorapsız çıktım o gün. Yeni de almıştım doğrusu içim sızladı. Benim kavafım da ayakkabılarımın tamirine bayılırdı. Öyle gizli pençe vururdu ki yedi mahalleye şöhret salmıştı. Erkek kunduralarına el sürmez, çıraklara bırakırdı; cingöz! Acaba şimdi ne yapıyor? Buluşunca sorayım, inşallaah! Pek isterse benimkilerden bir çiftini, en eskisini hediye edeyim; bağrına basıp götürsün. Ama götüremez, sahi... Gümrükçüler bırakmaz."

Hayati bu, içinde bir roman dolduracak kadar acayip sahneler ve acayip karakterler taşıyan kısa monologu merakla dinlemişti. Araya Mösyö Fokas'ın âşıklığı karışmasa sadece dinlemekle, şaşmak ve eğlenmekle kalırdı. Lakin karşısına bir mesele daha çıkmış oluyordu: Atletik vücudunun methini bizzat Nurper'den işittiği Amerikan melezinin tutkunlar listesinde yer alması!

"Sen başka bir yere çıkarsın."

"Tuğrul burada rahat, küçük kız ona iyi bakıyor, Madam da seviyor. Sen geleceksin, ciddi işler konuşacağız diye giydirdi, kahvaltısını yedirdi, komşuya götürdü. Bütün gün oyalayacak. Artık Kalenderîlere, Ebu Alilere, yabancı eve yollamıyorum."

"Düşünürüz; hele sen bugünkü meseleyi hayırlısıyla bir kere hallet de..."

"O kolay; oldu bitti say. Görürsün, boş dönmeyeceğim. Dondurmacıdan çıkar, doğru sana gelirim, Sadun'a rastlamak istemiyorum. Ha, yemeğe Benbasat'ın evine gitmeyeyim ama pek ısrar ederse lokantaya gitmeme müsaade eder

misin? Daha iyisi 'Duşes'de yeriz. Gönlünün rahat etmesi için Ebu Kasım'ı gönder, baksın."

"Baron'a ne dersin?"

"O işi biliyor. Baba adamdır, sır tutar."

Genç kadın, Hayati'nin bir koltuk üzerinde duran pardösüsüne baktığını görünce koştu, aldı ve giymesi için tuttu. Kapı önünde dedi ki:

"Öpmeyecek misin beni? Ne dedinse kuzu gibi yapıyorum."

Viskonsül onu yine sadece yanağından öptü; ilaveten sırtını okşadı. Nurper:

"Şimdilik bu kadarı yetişir," diye söylendi, "hevesini içinde sakla! Akşama pansiyonuna geleceğim, olanı biteni min evvel anlatırım. İnşallah bir aksilik çıkmaz. Benim sabık efendi büyük tüccar kesileli hepsi gibi insafsız olmuşsa onu bilmem. Malı almadan bedelini vermeyi pek istemezler de..."

"Bu şekilde konuşma, rica ederim Nurperi! Yalnız şık giyinmekle iş bitmez, konuşmak da kıyafetine uymalıdır."

"Hep azarlıyorsun, şekerim! Hoş ben de münasebetsiz münasebetsiz konuşuyorum, ya! Bir daha dikkat ederim. Zaten yabancı yanında dilimi yutmamın sebebi de bu: bir pot kırmaktan çekiniyorum. Herkes içindekini saklıyor; keşke ben de yapabilsem..."

Hayati sokakta birkaç adım yürümüştü, kapı tekrar açıldı; Nurper seslendi:

"Ebu Kasım'ı otele muhakkak yolla; gözleriyle görsün. Üzülmeni istemiyorum."

Başıyla "Peki yollarım" gibi bir işaretten sonra Viskonsül mırıldandı:

“Allah için de üzmüyor, doğrusu! Üzülmemi istese ne yapacaktı? Güreş meydanına kendimi attım, galiba sırtım yere gelmek üzere!.. Sayı hesabıyla değil, tuşla yenileceğim; bir daha da belimi doğrultamayacağım!”

Konsoloshaneye doğru yürüdüğü esnada zihni bir fikirden öbürüne geçerek, bir fikre saplanırken başkasına yuvarlanarak, oradan da kurtulup bir beklenmediğinde durarak rulet toparlağı gibi sıçraya sıçraya beyin hücreleri üzerinde kararsız, oynak dolaşmaktaydı. Sonunda bir yerde durdu; kötü bir çukura gömülüp kalmıştı:

“Nurper çocuğuyla beraber nasıl geçinecek? Gelirleri yok; Sadun esasen yardım edecek vaziyette değil. Ben mi bakacağım? Ne sıfatla? O kadar müsrif bir kadına para mı yetişir? İşine hiç karışmamalıydım; çok fena ettim.”

Babası kemik hastanesinde yatan uslu, sevimli, talihsiz Tuğrul'a masal söylediği günden beri acımaya başlamıştı; yavrunun gözlerinde halim bir korku ve baba şefkatine ihtiyaç olduğunu da sanmış, hüzne kapılmıştı.

“Eğer milyoner kavaf eski karısına hakikaten tutkunsa ve onu burada daha şıklaşmış, sosyete tavırları almış bulduysa kolay kolay bırakmaz; tekrar evlenip İstanbul'da caka satmak ister. Yeni zenginlere mal, mülk kâfi gelmiyor; güzel, hatta oynakça birer karı da istiyorlar. Hakları da var. Böyleleri mevkilerini yükseltmeye, işlerinin gelişmesine yarıyor. Zaten Nurper'i ancak ilk kocasına dönmek kurtarır; yahut da Murtaza nevinden yerli bir zenginle evlenmek!”

İçinde öyle bir his vardı ki genç kadın vaadine ve samimi kararına rağmen dayanamayıp Benbasat'ın evine gidecek, günü burada, kavafla geçirecek ve sonra bir müddet

Hayati'ye görünmeyecek. Ne yapsa affedileceğine tamamıyla emin! Günün birinde karşılaşacaklar: Yaşlı erkek azıcık somurtacak, fakat yine başını göğsüne çekerek, saçlarını okşayacak, yanağından öpecek, özür dileyecek; barışacaklar.

"Tarih belki tekerrür etmez ama karakterlerine göre insanların hareketleri birbirinin eşi olarak tekrarlanıp gidiyor. Üç aydır aramızda hep aynı şeyler oldu: O münasebetsizlikler yaptı; ben kızdım; sonra karşıma çıkınca iradem eridi, ayaklarına kapanmadığım, kaldı," diye fikir muhasebesine dalan Viskonsül bu ayak kelimesinden deminki bir sahneyi hatırladı:

Nurper eski kocasının kadın iskarpinlerine karşı duyduğu marazi düşkünlüğünü anlattığı sırada ayaklarını yan yana getirmiş, iki eliyle eteğini yukarı çekerek diz kapaklarına kadar gösterip demişti ki:

"Hakikaten fevkalade değil mi? Zâhir Bey'in dediği gibi Amerika'da olsa elli bin dolara sigorta ederler. Bacaklarım Betty Grable'inkiler kadar biçimliyımiş. Hem benim tenim buğday renginde... Çiğ beyaz değil... Daha kanlıyım."

Hayati bu sıcakkanlılığı içinden canla başla tasdik etmişti. Hele öyle konuştuğu, şımardığı işvebazlığı tuttuğu zaman adiliğe de kaçsa sıcaklığı, sevimliliği bir artıyordu ki insana hararetiyle erimek, cismani kısmı yok olup sadece hazdan ibaret manevi bir varlık halinde kalmak arzusu veriyordu.

"Acayip bir tesir bu," diye söylenmişti, "kendine doğru dayanılmaz bir cazibe ile çekildiğimi duyuyorum, emiliyormuş gibi oluyorum. Seksapelin o derecesi adeta elektrikle dolu bir tabiat hadisesi! Radioaktivite hassası bulunan ci-

simler gibi esrarlı ışıklar, ihtizazlar[1] hasıl ediyor. İnsanın eli kuvvetli tarafı bu! Güzellikten de, zekâdan da üstün. Öyle tabii, doğuştan bir kudrettir ki suni tedbirlerin hiçbiriyle elde edilmesine imkân yok. İşte misali: Şu kıt zekâtı, kültürsüz, görgüsüz kızın yaptığı tesiri milyoner harcama bir başka kadın katiyen temin edemez."

Nurper'e bakarken bazı defa gözlerini kapıyor, kendi kendine diyordu ki:

"İmkânı olsa da beni yese, yutsa, sindirse... Vücuduna karışarak mahvolup gitsem! Bunu istetiyor adama! Cismine katılarak inhilal[2] etmeyi!"

Şöyle de düşünmüştü:

"Yiyor, yutmuyor, sindirmiyor değil de hani! Aramızda az tahribat mı yaptı? Beni de eritmeye başladı, hem maddi manasıyla: üç bin küsur lirayı bahşediverdim. Ayrıca kavaftan almasın, ille cebimden çıksın diye yırtınıyorum. Bu kadın bir girdap, bir hortum... Bir defa ortasına düştün mü:

Çare yok, ineceksin; bu işte ömr-i beşer!

Fehvasınca kurtulma ümidi yok."

Konsoloshaneye varmıştı. Bir suçlu azabıyla doğruca Sadun'un odasına girdi; müracaatçıları çoktu; delikanlıya yardım etti. öğleye yakın etraf tenhalaşınca sordu:

"Öğle yemeklerinizi nerede yiyorsunuz?"

"Çok defa bir kadeh bira, iki sandviçle geçiriyorum. Malum ya, efendim, epeyce dardayım."

1 ihtizaz: titreşim
2 inhilal: dağılma, bölünme, parçalanma

"Bugün birlikte yiyelim. Sizi şuracıkta bir bistroya götüreceğim. İtalyan usulü fırında kıymalı pate, Fransız usulünce de peynirli ve domates salçalı 'a la mod dö kan[1]' işkembe yapıyorlar. Ben bir ara Napoli'de, Riviera'da bulunmuştum, bu yemekleri severim."

Beraber çıktılar. Ebu Kasım'a otele gitmesini tembih etmedi. Zira her kuvvetli tecessüsten sonra olduğu gibi şimdi derin bir fütur, bilhassa Nurper'e karşı kayıtsızlık duyuyordu. Muhitinden uzaklaşmaya, başını dinlemeye yahut eski sükûnetli hayatına dönmeye muhtaçtı. Fakat dikkat etti ki Sadun'u yemeğe götürüşü yine genç kadını aramasından, bir yakınıyla birlikte bulunmak arzusundan ileri geliyordu.

Nitekim bahis açıldı. Genç soruyordu:

"Kendisiyle görüştünüz mü, beyefendi?"

"Evet... Dün gece Alberti'lerde bir ara konuştum. Lakin daha ziyade borçlarını ödemekte çektiği müşkülatı anlattı; pek üzüntülüydü."

"Sadun acı acı gülümsedi," dedi ki:

"Laf, nağme, yapmacık üzüntü... Ahmet hepsini öder."

"O da kim?"

"İlk kocası, kavaf Ahmet! Ahmet Akalın! Çingene maşası gibi bir herif, bir külhanbeyi... Milyonları vurdu."

"Kunduracılıktan mı?"

"Hayır; evvela kamyon işletti; sonra levazımcı simsarları, şebekeleri ile uyuştu, arkasından ticarete atıldı. Karun olup çıktı. Biliyorum, söylemiştim de: buraya gelecek, dananın kuyruğu da işte o zaman kopacak!"

---

1 à la mode de Cannes: Cannes usulü (Fr.)

"Sizin memuriyetiniz gayet teenni[1] ile hareketi icap ettirir; unutmayınız."

"Merak buyurmayınız, bu ciheti düşündüm; öyle bir iş yapacağım ki siz de beğeneceksiniz."

Bahis kapandı. Lakin Hayati için bir endişe daha başlamış oluyordu. Yarın kavaf gidinceye kadar Sadun'un bir şeyden haber almaması, şüphelenmemesi Nurper'in de vaziyeti öğrenmesi lazımdı.

Yemeklerini bitirince genç adama dedi ki:

"Siz konsoloshaneye gidiniz; ben şuradaki kitapçıdan gazetelerimi alacağım, pullara da bakacağım; yarım saat gecikebilirim."

Ayrılınca otelin yolunu tuttu. Holde garson Usp'e sordu:

"Nurper Hanım yemeğe buraya gelecekti, içerde mi?"

"Hayır, Efendim... uğramadı."

"Ahmet Bey isminde bir tüccar olacak... Otele dün inmişti. O da yok mu?"

"Tanıyorum ama sabahleyin çıktı, bir daha görünmedi."

"Pekâlâ benim kendisini aradığımı söyleme."

Hayati, ikisinin de şu anda Benbasat'ın evinde bulunduğuna emindi; kadının sözüne inanmakta hata etmişti. Nurper üç bin lirayı, belki de fazlasını koparmak için bunu yapmıştı; sonra almadığını söyleyerek kendisini sızdıracaktı.

"Hayalinden ona birtakım meziyetler vermekle devam ediyorum. Zaten yaşlılar ukala olurlar; hislerine kapılacaklarına tecrübelerine güvenerek yürüttükleri muhakemelerle ekseriya gençlerden ziyade hayal sukutuna uğrarlar. Zira ha-

1 teenni: ilerisini düşünerek acelesiz iş görme, ağır davranma

yat ve telakkiler değişmiştir, düşünüş tarzları yeni realiyete uymaz. Eve niçin gitmesin? Kavafı bir de milyoner olduktan sonraki halleriyle görmek ister. Paraları dercep eder, akşama bana gelir, bir yalan uyduruverir."

Konsoloshaneden pansiyona telefon etmeyi düşündü, vazgeçti. Saat beş buçuğa yaklaşmıştı; Sadun müsaade alıp gitti, bunu bekliyormuşçasına kavas Hayati Bey'e bir pasaport uzattı:

"Nurber Hanum yolladı, söyledi size, siz işi bilir... Adam bekler dışarda... görünmez kâtibe!"

Konsolos vekili ilk önce fotoğraf mahalline göz attı. Hakikaten çingene maşası gibi kavruk bir herif... Üstelik bıyıklı! Edirnekapı dışındaki salaş meydanelerde hizmet eden uçarı garsonları hatırlatan bir çehre! İyi giyinmiş olmasına rağmen insana patiska mintanlı, ceketi çıkarmış, sadece yelekli ve eli peşkirli tesiri yapıyor.

"Demek ilk defa bu marsıkla evlenmiş; kendisini buna layık görmüş! Nasıl razı olmuş? İğrenç şey! Ahlaksızlığı yüzünden akıyor."

Öbür odaya gitti, Sadun'un yapacağı muameleyi tamamladı ve mühürü basıp pasaportu kavasa verdi. Getiren adam bir yazıhane kâtibini andırıyordu; Arapça sordu:

"Bunu sana hanım mı verdi?"

"Evet, seydî!"

"Nerede, şimdi?"

"Yazıhanede idi, gitti."

"Benbasat'ın yazıhanesinde mi?"

"Evet; hanum durmadı; beyk kaldı, bekliyor."

Nurper, şimdi Hayati'nin pansiyonuna koşmuş olabilir-

di. Yalanını yolda hazırlamıştı; belki de lüzum bile görmemişti; alâminüt uyduracaktı. Bununla beraber bir şeye memnundu: mademki pasaportu kâtip almış, götürmüştü, genç kadın bir daha kavafla buluşmayacaktı.

"Haline bakınca aralarında ne geçtiğini az çok anlarım. Hoş, saklayacağına nereden hükmediyorum? Kimden korkacak? Anlatır da... Kadında yüz, surat yok ki!"

Pansiyona kendinden de saklamaya çalıştığı bir çarpıntı içinde girdi. Madam Pelin parmağıyla yukarı katı gösteriyordu:

"Sizinki benim odamda yatıyor," dedi, "uyumuş olacak; çok yorgunmuş. Oturup bekleyemedi, esneyip duruyordu. Gündüz içmişti, galiba... Gidip haber vereyim; gelince uyandırmamı söyledi. Uyandırayım, ben eltime gideceğim. Kaynanam da dişçide..."

Hayati "Bırak, yatsın, kaldırma" manasına işaret ederken içinden diyordu ki:

"Âlâ yemiş, içmiş, keyif çatmış, şimdi burada utanmadan yorgunluk çıkarıyor. Zaten bayağı mahlukların uyuma saati yoktur; nerede bir yer bulurlarsa kıvrılıp zıbarırlar. Yemek vakti diye de bir şey bilmezler, açlık duydukça eline geçeni atıştırırlar."

Hayalindeki sahneye inanarak Nurper'i sadece para menfaatine dayanan iğrenç bir işten bitkin vaziyette dönmüş telakki eden Viskonsül uyuyan yılanın kuyruğuna basmamak, atışmayı geciktirip vakit kazanmak istediği cihetle sessiz, ihtiyatlı yürüdü. Üst kata çıkınca Pelin'in yatak odasını kapalı buldu. Lakin eşik boşluğundan dışarıya ışık vuruyordu.

"Sızmış, kendinden geçmiş, murdar!" diye söylendi; lakin karyolanın tam kapı karşısına rastladığını bildiğinden gözlerini anahtar deliğine uydurup bakmak arzusunu yenemedi.

Aksi gibi yatağın içini eski usul ceviz karyolanın ayak tahtası kapatıyordu. Bu tahtaya tayyörün eteği ve ceketi asılmıştı. O halde Nurper iyi ve uzun bir uykuya niyet etmişti ki soyunmuş, öyle yatmıştı, tekrar mırıldandı:

"Murdar!"

Ancak kendinde de murdar hislerin gizlendiği bir taraf mevcuttu ki bu, kirli macera dönüşü ağzında alkol, vücudunda kavaf kokusuyla uyumuş kadını yakından görmeye can atıyordu. İğrenç ve çirkin olanı seyretme merakı insanda temize ve güzele karşı duyulan tecessüsten kuvvetlidir.

Kapı topuzunu usulcacı çevirdi, kanadı araladı, yatakta kımıldama olmayınca içeri girdi. Nurper çarşafları açmadan şöylece uzanıvermiş, üstüne pikeyi çekmiş, yüzü duvar tarafında uyuyordu. Hayati daha da yaklaşıp eğilince kadının vücudunda viski kokusu duydu. Kimbilir ne kadar içmişti! Belki de kadehleri cesaret bulmak için yuvarlamıştı.

Yatak masasının üstünde çantası duruyordu ve tuhafı çantanın ağzı yarı açıktı. Dikkatle içine baktı, gözüne kalın bir para destesi ilişti. Rengine nazaran yüz liralıktı ve galiba biner liradan üç ayrı pakete ayrılmıştı.

"Hem de bu memleket yüzlükleri! Bizim para ile otuz tanesi beş bin lira tutar. Peri fedakârlığa katlanmasaydı o kadarını koparamazdı. Şu hale bak! Namusu pahasına kazandığını getirmiş, bir pansiyon odasında, ağzı açık çanta

içinde bırakıp uyumuş. Gözünde ne para, ne ırz, ne insan, hiçbir şeyin, kimsenin değeri yok!"

Bir iç çekme, sonra da hafif bir inleme işitti; arkasından Nurper'in vaziyetini değiştirerek oda tarafına döndüğünü gördü. Örtüye sarılı olduğundan meydanda yalnız başı, daha doğrusu bir saç çerçevesinin ortasında yüzü vardı. İyice seyretti: Uyku halinde güzelliği artan kadınlardandı.

Hayati hatıralarını yokladı; uykuda zarafetleri ve manalılıkları silinip sadece vücut yığınları kalan güzel kadınlar gözünün önüne geldi. Yarı çirkinin uykuda kıymet kazandığını da görmüştü.

"Fikrimce," dedi, "güzel ve cazibeli kadın uyurken de bu hassaları arızaya uğramayan, hatta daha latif bir yüz takınan kadındır. Dudaklarında hafif bir tebessümle nefis bir rüyaya dalmış, tatlı tatlı uyuyan güzel, insana gönül rahatlığı, nikbinlik verir."

Yine kendi fikrince kötü huylarla fena ruhların yüzleri uykuda iken ahlak bozukluklarının aynası kesilir. Belki de çirkinleşen o çizgiler, daha mütekâmil bir röntgen makinesi filmi gibi iç illetlerimizi ve ruh sakatlıklarımızı belirtmektedir. Zaten uyku en az kabahatli olduğumuz yaşta, mini mini iken bizi güzelleştirmez mi?

"Uyku yakından tanıdığımız birini bize yabancı gösterebilir. Sevimli sandığımıza antipatik, zeki bildiğimize bön bir yüz verir. Nurper çok iyi huylu bir insanmış gibi uykuda periye, meleğe, çocuğa dönüyor. Sızmış halinde bile!" diye kadına hayretle bakıyordu.

En güzel tarafı olan gözleri kapalı iken bunların kabarıklığını gür kirpikler birer nefis meyve verecek yahut çiçek

açacak tomurcukları, koncaları gizleyen, muhafaza eden yumuşak nebat tüyleri gibi ne hoş örtüyordu! Demek ki uyku halindeki güzellik, sandığı gibi hüsn-i ahlaka delalet etmiyordu. Öyle olsaydı Nurper'in yüzü şimdi haydudunkine benzemeliydi; böyle masumlaşmamalıydı.

Seyre devam ettikçe muhakemesi değişen Hayati nihayet şöyle söylendi:

"İşi amma da büyüttüm, yine! Yaptığı nedir ki? Eski kocasıyla buluşmuş ve ondan biraz para çekmiş. Gidip de büsbütün yabancı bir erkeğe kendisini satmamış ya! Kızının babası.... Yarın tekrar evlenebilirler. Zaten olacağı bu! Dört başı mamur aile kadınlarından bazısının hiç sebep, ihtiyaç yokken işledikleri suçlar yanında Nurper'inki devede kulak... Zemzemle yıkanmış! Onu bile yaptığına henüz emin değilim. Hele uyansın, anlatsın bir kere!"

Neredeyse sözünün sonuna bir "Kızcağız..." ilave edecekti, kendini tuttu. Daha rahat uyuması için elektriği söndürmek istedi ama düğmenin çıkaracağı sesten ve ışık değişikliğinden uyanması ihtimaliyle bundan vazgeçti; geldiği gibi sessizce sofaya çıktı. Odasında bile gürültü etmemeye çalışıyordu. Sanki evde sancısı dinmiş, azıcık dalmış olan bir hasta vardı.

"Benden başka candan kimsesi yok. Kediler gibi gezip dolaşıp yorgunluk çıkarmaya buraya geliyor; burada dinleniyor. Esasına bakarsan acınacak bir kadın! Ama iflah olmazmış... O ayrı mesele! Kavaf yarın sabah gidiyor; Sadun'un ruhu duymadı. Maça beyi yapacağını bilirmiş... Hay hımbıl hay!"

Ceketini çıkarıp pantolonu ve gömleği üzerine ropdöşambrını giydi, boynuna da piyeslerde ve filmlerde gördüğü şekilde bir fular sardı; yeni gelen pul mecmuasını gözden geçirerek sabırla Nurper'in uyanmasını beklemeye koyuldu.

Saat yediyi bulmuştu ki çağrıldığını işitti:

"Hayati Bey! Hayati Bey! Madam Pelin! Madam!"

Bu, Nurper'in sesiydi, yerinden fırladı ve sesin geldiği odaya koştu. Genç kadın uyanmıştı ama başı yastığa dayanmış, gözleri mahmur, gülümseyişi bir tuhaftı. Peltek konuşuyordu:

"Sen misin, şekerim? Fenayım; sarhoşum; kalkamıyorum. Başım dönüyor... Azıcık bulantım da var. Acaba nane limon kaynatabilir mi, biri?"

"Ben yaparım. Pelin sokağa, çıktı, kaynanası da dişçiye gitmişti."

"Sen yanımdan ayrılma! Demek bana kızmadın? Anlayışlı adamın hali başkadır, içmeye mecburdum; önce viski, sonra şampanya... Şu çantama baksana! Demin bakacaktım, sayacaktım, başımın dönmesinden yapamadım. Kaç lira var? Üç bin demişti... Doğru mu söylemiş? Doğruysa yaşadık!"

Hayati çanta tarafına göz bile atmadan homurdandı:

"Biraz açıl, kendin bakarsın! Nezaketimi suiistimal etme! Gidip ilacını kaynatayım."

"Öfkelenme cicim! Senin keseni korumak için çabaladım, bu hale geldim."

"Namusunu korusaydın daha iyi ederdin!"

Nurper, sarhoşluğuna rağmen yahut sarhoşluğundan dolayı birdenbire, ok gibi yataktan fırladı, kapının önünde

Hayati'ye yetişip arkasından ropdöşambrının kordonlarına sarıldı. Bu hareketi o kadar süratli ve sert yapmıştı ki hiç beklemeyen Viskonsül muvazenesini bulamadı, düşmemek için kadına tutundu. O, zaten yıkılmaya hazırdı; birbirlerine sarıldılar, sallandılar ve beraberce yere yuvarlandılar.

O vaziyette yuvarlandılar ki Hayati altta kaldı; Nurper de üstte bulunmasından faydalanarak çevik bir hareketle erkeğin göğsüne oturdu, iki eli mütemadiyen işleyerek adamı tartaklıyor, ayrıca bütün ağırlığıyla abanıyor ve söyleniyordu:

"Namusumu mu korumalıymışım? Seni gidi bunak seni! Bana bunu sen mi öğreteceksin? Beni ne sanıyorsun? Vesikalı kahpe mi? Yangın yerlerinde dolaşan sürtük mü?"

Tartaklama devam ediyordu. Hayati, mahiyetini kavrayamadığı bir zevkle bu hoyratlığa kendini bırakmış, adeta çabuk bitmemesini istercesine itirazsız bekliyordu. Bir ara gözlerini açtı, baktı: Kombinezonunun bir taraftaki kurdelesi kopmuş, göğsü o taraftan beline kadar açılmıştı. Nurper:

"Bakma! Yum gözlerini! Meğer sen ötekilerden de hınzırmışsın! Fesat bir adammışsın! On parmağında on kara var, senin... Kime süreceğini bilemiyorsun!"

Biraz daha sarstı; hırsını alamadı, eğildi, Viskonsül'ün elini kendisine çekti ve bir anda ropdöşambrının kolunu sıyırarak bileği hizasına keskin dişlerini geçirdi. Azgın bir köpek gibi hem kapmış, hem ağzında sallıyordu.

İşte o zaman Hayati can havliyle değil de alkolün tesiri altında daha çılgınca bir şey yapması ihtimalini düşünerek korkudan olanca kuvvetini topladı, silkindi, yükü devirdi; sonra sol eliyle Nurper'in başını yerden münasip yükseklikte kaldırdı, sağ eliyle yanağına mükemmel bir tokat aşketti.

Öyle bir tokat ki çınlayışı, fiske atılmış bir billur kâse sesiymişcesine uzun müddet, ihtizazlarıyla kulağında devam etti. Sanki ikisi de bunu dikkatle dinler gibi hareketsiz kaldılar.

Viskonsül nihayet ayağa kalktı; öbürü kımıldamadan yatıyordu. Gözleri açık, bakışı öfkeli olmaktan ziyade şaşkındı. Erkek, karyola tahtasına gerilmiş tayyör ceketi ile eteğini tutup kadının üzerine fırlattı ve:

"Giyin," dedi, "çıplaklığını göstermekle beni yumuşatacağını sanma! Artık öğrendim."

Odadan çıktı, kendi odasına girdi, anahtarı iki kere çevirdi.

SONUNCU KISIM

I

Son ayın ilkine rastlayan o gün Konsolos Vekili Hayati Bey bahçeye girince konsoloshane kapısını acayip bir adam açtı. Bu adam, işine tekrar başlayan Ebu Ali idi ama eski kavaslık elbiselerinin bolluğu içinde, soluk benzi, ufalmış vücudu, acıklı tebessümü ve kendisi gibi porsumuş gururuyla tanınmaz hale gelmişti; başka biri olmuştu, öyle biri ki daha dört ay önce postahane dönüşü, asfalt caddenin nal seslerini bile sağırlaştıran yumuşaklığı üstünde çizmelerini çatırdatmak hünerini gösteren cakacı başkavasla hiç münasebeti yoktu.

"Bir kadın ve bir dayak... Birincisi ruhunu, ikincisi cismini yere serdi; başımızda çirkin bir posa kaldı!" diye düşünen Hayati fikren çok meşgulmüş de farkına varmamış gibi yaparak konuşmadan yürüdü.

Ebu Ali'ye zor tahammül edeceğini, mecburi izinle konsoloshaneden uzaklaştırması lazım geldiğini anlamıştı. Bir şey daha anlıyordu: Bu hale gelen kavasın artık peşinde, hatta civarında dönüp dolaşmasına rağmen Nurper için yanıp tutuşmakta devam ettiğini! Cahilin aşkı daha inatçı, daha

yapışkan olurdu; kenenin hayvan derisine yapışması gibi bir kadına karşı duyulan arzu da cahilin tenine öylece, kanını emen bir böcek gibi sokulur kalırdı. Hayati içinden şöyle dedi:

"Çirkin, iğrenç, sakat veya hasta bir erkek tarafından sevildiğini bildiğimiz kadın, bu aşka mukabele etmese bile insana yine kirlenmiş hissini veriyor. Ebu Ali'nin zihninden geçirdiklerini aklıma getirdikçe Nurper'den tiksiniyorum. Câsim'in aşkı bana bulantı vermemişti; zira sağlam, yakışıklı bir delikanlıydı o!"

Sabık park müfettişinden mazi sıygasıyla bahsedişi sebepsiz değildi. Zira iki gün evvelki yerli gazeteler Mafrak'da geçen kanlı bir vakanın tafsilatıyla doluydu: Câsim alkolün tesiri altında otel garsonunun başına bir şişe fırlatmış, kafasını yarmış, sonra cipine atlamış, kaçmıştı. Hududu aştığı ve izini kaybettiği tahmin olunuyordu. Garson koma halindeydi; kurtulacağı şüpheliydi. Viskonsül bunu okuyunca:

"İyi ki bana saldırmadı," diye düşünmüştü, "zavallı delikanlı o sırada bile şuuru yarı muhtel[1] bir vaziyetteydi. Fakat bütün kabahati de Nurper'e yüklemek doğru değil. Câsim alkolik olmaya istidatlıymış, vesile arıyormuş, başkasının pekâlâ geçiştirebileceği bir hayal sukutu onu çileden çıkarmaya, iradesini kırıp akıl muvazenesini bozmaya kifayet etti. Samatya dilberinin aşkı ne müfettişe uğur getirdi, ne kavasa... Bahtiyar Bey'i de epeyce sarstı."

Yazıhanesinin başına geçince odaya ilk giren Sadun oldu.

1 muhtel: düzeni bozulmuş, bozuk

“Bazı maruzatım var, efendim.”

Mukaddimesıyla söze başlayan kâtip son kabine değişikliğinde tekrar valiliğe gelen hamisinin oğlundan aldığı mektubu anlattı: Sadun'u yakında merkeze, kendi maiyetine alacakmış. Hayati bu haberden memnun göründü:

“Çok iyi olur,” dedi, “Nurper Hanım şu dedikodu muhitinden kurtulur, aranızdaki dargınlık da o vesile ile ortadan kalkar.”

Kâtip dedi ki:

“O, burada kalacağını söyledi; benden ayrılmaya kati surette karar vermiş. Dün akşam kendisini Monblan'a çağırmıştım; uyuşamadık.”

“Kalıp da ne yapacakmış?”

“Bir projesi var ama gizliyor. Ben de ısrar niyetinde değilim. Aldığım mektupta Konsolos Bey'den bahis geçiyor. Mebusluğu geri kalmış dönmek üzereymiş; lakin refikası gelmeyecekmiş; araları pek açılmış. Hatta parti namzetleri listesinden çıkarılmasına da güya Nebahat Hanım'ın müracaatları sebep olmuş.”

“Acayip!”

Hayati bu sözüyle amiri hakkında fazla tafsilat edinmek istemediğini anlatmış oldu; Sadun çekildi; çekilince mırıldandı:

“Nurper gerçekten netameli bir kadın... Onlara da zararı dokundu.”

Böyle söylenirken o günlerde kardeşleri tarafından Avrupa'ya gönderilen, memleketten adeta uzaklaştırılan Murtaza'yı da hatırlamıştı. Kalenderîzadeyi de mahrum âşıklar ve musibetzedeler arasına katmak lazım geliyordu.

Eski kocasından sızdırdığı deste deste yüzlüklerle sarhoş olarak pansiyona uğradığı günden beri –bir haftadır– Nurper'i görmemişti. Şimdi, yazıhanesine kollarını dayamış, önünde birikmiş evrak, iş yapmaya isteksiz, o günün vukuatını tekrar yaşıyordu:

Tokatı atıp odasına kapandıktan sonra evde ses kesilmişti. Acaba tekrar uyumuş muydu, yoksa bayılmış mı? İkinci ihtimalle endişe içinde ikide bir dışarıya kulak kabartıyor, çıkıp kapısını dinlemekten kendini zor alıkoyuyordu. Nihayet aşağıdaki patırtı ve konuşmalardan Madam Pelin ile kaynanasının geldiklerini anladı; azıcık ferahladı.

Lakin iki kadın da –belki rahatsız etmemek, uysal ve geniş davranmak, onları baş başa rahat bırakmak düşüncesiyle– yukarıya çıkmıyorlardı. Hayati bekliyordu. Saat dokuzu bulmuştu ki merdivenden ayak sesleri işitti; arkasından kapı vuruldu. Gelen Pelin'di, soruyordu:

"Hanım hâlâ uyuyor mu?"

"Bilmem... Herhalde uyuyordur. Siz bir defa bakıveriniz. Ben okumaya dalmışım."

Az sonra dönen kadın Nurper'in gitmiş olduğunu söyledi ve Viskonsül'ün, işitmemesine şaştı. Daha doğrusu aralarında bir vaka geçtiğini sezerek sadece şaşmış görünmekle iktifa etti. Nitekim yemekte kaynanasının anlamadığı Fransızca ile dedi ki:

"Yine bir delilik etmiş olmalı. Çok neşesizsin, Papa! anlaşılan Madam Nurper paraca iyi vaziyette. Zira geçen hafta benden elli lira ödünç almıştı; baktım karyola masasının üstüne yepyeni bir yüzlük kâğıt bırakmış da öyle gitmiş. Sakın senden almış olmasın?"

"Hayır. Haberim var, memleketten epeyce parası geldi."

"İyi olmuş... Çok sıkıntıdaydı; pansiyonuna da üç aylık kira birikmişti; şimdi hepsini verir. Cömert kadın, doğrusu!"

"Müsrif ve cömert..."

"Bunlar öyle olurlar."

Pelin'in "Bunlar" sözünden ne kastettiğini Hayati pek anlamadı ama sormadı da... Galiba "Şununla bununla düşüp kalkan hafifmeşrep kadınlar" demek istemişti. Hakikaten de onlar hep böyle olurlardı; bir yerine beş vermeyi ve elbise, çamaşır, pudra, lavanta, hediye dağıtmayı, parayı da malı da çarçur etmeyi severlerdi. Bu israf hepsinden önce kendilerini çarçur etmeye alışmalarından, her bakımdan kıymet bilmez huyda yaradılışlarından ileri geliyordu, muhakkak...

Fakat Nurper "Bunlar" dan mıydı? Viskonsül bir türlü hükmedememekle beraber şüpheyi de içinden atamıyordu.

"Belki hafifmeşreplik yalnız ruhunda... Ahlakına da sirayet ediyor. Vücudunu esirgiyor ama gönlü fahişe!"

Bir haftadan beri kendisini aramadan durabilmesine Hayati üzülüyordu. Eline geçen bol parayı dağıtmakla meşgul olmalıydı; bitirmediği ne malum? Kavaf Abduş dönüşte buraya yine uğrayacaksa korkusu yoktu; tekrar yolacağına emindi; zira herif umduğunu elde edememişti; zaten Nurper mahsus öyle yapmıştı; dönüşü sağlama bağlamıştı.

"Bu işleri pek mükemmel çeviriyor... Hem de uzun uzun düşünmeden, adeta bir artiste gelen fikir aydınlığı gibi esrarlı bir tesir altında, eskilerin "sünûhat[1]" ve "sanihat[2]"

1 sunûhat: akla gelenler, içe doğanlar
2 sanihat: akla gelenler, fikre doğanlar

dedikleri tarzda, ilham yoluyla! Cinsi cazibenin esası galiba zekâ! Sevim ve seksapel bir nevi zekâdan doğuyor. Sevimli daima zekidir ve seksapelli olan, göz güzelliğinden ziyade bakışlarındaki zekâ ile öbürlerinden ayrılıyor."

Hayati durup durup ellisine basarken kadın cazibesi ve umumiyetle kadın hakkında bu gibi tahliller yapmaya başlamasından dolayı kendine gülümsedi. Meğerse zahiren çekingen, hatta ürkek ve bir bakıma da kayıtsız görünürken kadınlarla şuuraltı derinine alakalı ve meşgulmüş. Üç buçuk aydan beri yani Nurper'le karşılaşalı içindeki alacasını meydana vurdu. Artık bütün etraftakiler gibi o da bu kadının cazibesine kapılmış, heyecan halindedir.

"Evet," dedi," daimi bir heyecan halindeyim. Aklım, fikrim, gönlüm, benliğimin tamamı Nurper için çırpınıyor. Bu önce muhitinde bulunmaktan bir hazzedişti; şimdi ötekiler gibi cismani tarafını da arıyorum. Bir daha, şayet alıştığı ve alıştırdığı laubalilikleri, soyunma giyinme, yanımda uyuyup kalma oyunlarını yaparsa kendini tutacaklardan, başını çevirip gideceklerden değilim. Zaten boyuna ileri sürdüğü iffetini ancak böyle bir deneme ile anlayabilirim. Bana öyle geliyor ki Nurper'in erkeğe mukavemet fikrini vermeye çalışması da bir nevi koketri, tahrik vasıtası!"

Genç kadınla bugün, yarın barışıp buluşmak için bir çare, bir vesile icat etmek lazımdı. Memlekete döneceği aldığı mektuptan anlaşılan kocasıyla barıştırmak gibi görünüşte faziletli bir rol mü alsa, acaba? Esasen memuriyeti icabı bunu yapması icap ediyordu. Hatta işe bir resmiyet de verebilirdi; Mesela Nurper'i mektupla konsoloshaneye çağırır, sözlerini ihtar şekline sokabilirdi.

Bu kararla öğle zamanını bekledi ve Sadun'un çıktığını öğrenince odasına girip yazı makinesiyle iki satırlık, kuru ifadeli bir mektup yazdı. Şahsına taalluk[1] eden bir meseleden dolayı ertesi günü mesai saatlerinde konsoloshaneye gelmesini bildiriyor, mektup "Saygılarımla" sözüyle bitiyordu, imzanın üstüne de "Konsolos Vekili Viskonsül" unvanını yazmayı faydalı bulmuştu.

Zarfı vermek için Ebu Kasım'ı çağırdı. Kavas emri ve zarfı aldıktan sonra kapıdan çıkıyordu, döndü; dedi ki:

"Ya beyk! Haber aldı, sen?"

"Ne haberi?"

"Şoför Hayri mahpus! İçti arak, içti; sonra var bir müsü... Oturur Nurber bansiyon... İsmi Foas..."

"Ey? Mösyö Fokas'tır ismi..."

"Ona bekler yolda, istiyor dövecek... Ve lakin Foas Efendi cambaz mitli... Bilir boks... Vurdu bir... Yani böyle..."

Kavas yumruğunu gösteriyordu; kâfi bulmadı, boks taklidi de yaptı ve şoförün yere düştüğünü de yine taklitle anlattı.

"Nerede oldu bu kavga?"

"Fi sahat - ül - Şaab... Sinema kapı önünde... Foas çağırdı bolîs... Hayri mahpus etti. Hayri şimdi müflis... Sattı taksi, sattı evde eşya, kalmadı bir şey!"

Ebu Kasım yavaş bir sesle ilave etti:

"Allahü âlem, söylerler Foas yanında gördü bir hanum..."

"Yani Nurper Hanım Mösyö Fokas'la beraber miymiş?"

1 taalluk: ilgisi olma

"Naam!"

Hayati bu yeni vaka karşısında evvela donakaldı; sonra odadan çıkmaya hazırlanan kavası çağırdı; mektubu geri aldı. Fakat bir dakika geçmedi, tekrar seslendi ve zarfı yine verdi:

"Götür," dedi, "hem de şimdi!"

Aslında mizacı demevî[1] olmayan Viskonsül'ün yüzü kıpkırmızı kesilmişti. Nurper'e karşı, külhanbeyi ve sokak çocuğu ağzıyla birtakım kaba sözler mırıldanıp homurdandı. Öyle sözler ki bunları ne yüksek sesle, ne de içinden kırk senedir kimse hakkında sarf etmemiş, o ihtiyacı duymamış, öyle bir vaziyete düşmemişti. Hadise bir müddet şoför Hayri'ye yüz vermesinden, sonra yüz çevirip her zaman yaptığı gibi bir başkasına –bu sefer Fokas'a– iltifat etmesinden, düpedüz basit bir adamı kıskandırmasından ileri geliyordu. Tıpkı Ebu Ali mesclcsi!

"Herifin otomobilde bulduğu mendili lavantalarına bula, taksisine bin, haftalarca gez, dolaş! Sonra –belki de eline bol para geçince– yan çiz! Üstelik aynı pansiyonda oturan Amerikalı melezin gir koluna, sinemalara, gazinolara git! Buna Hayri kafasında bir erkek dayanabilir mi? Adamcağızı ayrıca iflasa da sürüklemiş; ev eşyasına kadar sattırmış. Bir aileyi yıktı, sürtük!"

Hayati yerinde oturamadı; odada yürüyüp duruyor, kâh pencereye gidiyor, kâh kapı tarafına dönüyor, boyuna söyleniyordu. Birbiri arkasına dört sigara içivermişti ki bu, ömründe yaptığı işlerden değildi.

1 demevî: sinirli

"Boğulacağım, biraz hava alayım, açık havada yürüyeyim!"

Kararıyla konsoloshaneden çıkmak üzereydi, öğle tatili zamanında ekseriya sesini kesen telefonun çaldığını işitti. Ebu Kasım mektubu götüreli yarım saatten fazla olmuştu; arayan belki de Nurper'di. Zil çalmakta devam ediyor; Viskonsül açıp açmamakta mütereddit. Nihayet ahizeyi kulağına götürdü. Evet, onun sesi! Hayati Beyefendi'nin orada olup olmadığını soruyor.

"Hayati benim! Ne istiyorsunuz?"

"Şimdi bir mektup getirdiler de... Acaba hemen gelebilir miyim diye soracaktım."

"Yarın için çağırıldınız... Bugün olamaz.."

"Yarın burada bulunamayacağım da, efendim... Ahbaplarla küçük bir seyahate çıkacağız."

"Orasını bilmem. Randevunuz yarın içindir."

Telefonu kapattı ve yine külhanbeyi ağzıyla bir şeyler homurdandı. Gayet iyi cevap verdiğine kendisini inandırmak istiyordu ama muhayyelesine hüküm geçiremediğini, Nurper'in telefon ederkenki halini düşünmekten kafasını alıkoyamadığını anlayarak düştüğü küçüklükten de azıcık utanıyordu. Demek ki haftanın sevgilisi ve meşguliyeti Mösyö Fokas'tı; onunla vakit geçirmiş, maşukasını Japonların parçaladığı bir dünya küskününü nihayet ayartmaya muvaffak olarak inzivadan çekmiş, gürültülü hayata sürüklemişti ve derhal bir vaka ile karşılaşmasına da sebep olmuştu.

"Bu, başka birine de benzemez: Aynı dam altında oturuyorlar. Galiba kocasıyla kavga çıkarıp onu evden atlatması

da daha serbest kalmak için tertiplenmiş bir hileydi. Beni aramaması da sıcak aşa soğuk su katmamı istemeyişinden!"

Aynı evde, o kadar beğendiği bir erkekle yapayalnız kalan laubali, sırnaşık ve oyunbaz bir kadının, hele tertibat aldıktan sonra flört hudutlarına riayet etmesi imkânsızdı. Hayati'ye yaptıklarını ona da muhakkak tekrarlamıştı: Korsa sahneleri, yatakta iken odaya davet, karyola altında terlik arama faslı ve saire! Hele bu "ve saire" dediği şeyler kendisine yapılanlardan da müthiş olabilirdi. Gece yarısı sancılanmak gibi bir vesile icat ederek Fokas'ı yanına çağırabilir, sızlanır, kıvranır, açılır, saçılır; öldürülmüş maşukasına ne derece sadık kalmak istese yine adamı arzusuna ram olacak[1] vaziyete getirirdi.

Hayati vaktiyle kendi başından da böyle bir vaka geçtiğini daima hatırlardı. Zaten evlenme korkusu o vaka ile yüreğine düşmüştü, kadının –hem de gayet ağır başlı, kocasına ve çocuklarına bağlı görünmesine rağmen– ne yapıp ne ederek, tıpkı şimdi Nurper'e hayalinde oynattığı rol gibi önceden tertibat aldığını, bir nevi dağ otelinde sancılanma bahanesiyle odasına girdiğini ve üst tarafını hâlâ dehşetle düşünürdü. Bugün de o geceyi hatırladığı için Topal Madam Süseyn'in pansiyonunda dağ oteli sahnesini yakıştırmış, Nurper'i yirmi iki sene evvelki hanımın yerine koymuş, o günkü teferruatla vakayı bir anda tekrar yaşamıştı. Sanki gözleriyle görmüşçesine homurdandı:

"Utanma yok karıda! Öbürleriyle de aynı şeyleri yapmıştır! Yapmadan duramaz, rezil!"

1 ram olmak: boyun eğmek

Şapkasını giydi, kayıyı açtı. Telefon yine çalıyordu. O mu, acaba? O idi; Hayati'nin sesini almıştı. Birdenbire dedi ki:

"Sen misin? dinle: Ne bugün geleceğim, ne yarın, ne de başka bir gün! Hepinizin yüzünü şeytan görsün! Hiçbirinize minnetim yok! Mektup yollarsanız yırtar atarım; kavas gelirse kovarım! İşte bu kadar!"

Telefon kapandı; kapanmasıyla beraber tekrar çalmaya başladı. Hayati artık bu sefer konuşmak isteyenin Nurper olmadığına emindi. Zaten saat iki buçuğa gelmişti, iş başlamıştı.

"Alo!"

"Yine benim, cicim... Çok mu kızdın? Şaka yaptım. Sana hiç darılabilir miyim? Yarın geleceğim. Anlaşılan çok ciddi bir iş... Ama ne olduğunu biliyorum, söyleyeceklerini de! 'Kocanla git' diyeceksin... arkasından da Fokas ile Hayri meselesini açacaksın. Hikmet-ihüdâ konsolostuk sandalyesine oturanlar keyfimin kâhyası kesiliyorlar. Başka işiniz, gücünüz yok mu, sizin? Ama senin sözlerin bana batmaz. Hem sen niçin buraya geliyorsun yahut evime uğra demiyorsun da komiser tavrı alıp karakola çağırır gibi ille konsoloshaneye gelmemi istiyorsun? Büyü mü yaptılar, dilin mi tutuldu? Cevap versene!"

Hayati cevap vermiyordu ama bu sesi ve sözleri dinlemekten kendini ayıramıyordu. Ayıramadığının farkına varınca bir dakika evvelki öfkesinin saman alevi nevinden olduğunu, Nurper'in muhitinde bulundukça bütün yaptıklarını unutarak sonunda yumuşayacağını, kısacası nefsine söz geçiremeyerek onun keyfince hareket edeceğini anladı ve utangaçlaşan bir sesle sordu:

"Saat altıda pansiyonda mısın?"

"Değilim, şekerim. Yediye doğru ben sana uğrasam olmaz mı?"

Viskonsül bu söze hiç yakışmayacak bir sualle mukabele etti:

"Serseri Amerikalın eve kimseyi almamanı mı emretti?"

Nurper'in cevabı bir muhabbet cümlesi oldu:

"Canım beni ne kadar seviyorsun, sen! Peki, tam altıda bekliyorum. Senin için dünyayı feda ederim, tokat yemeye de hazırlanayım mı? Mıymıntıya selamlar... Benim yakamı bıraksın da isterse Mısır'a sultan olsun!"

Bu sözleri Hayati pek mahallevari bulmakla beraber içinde bir sevinç duydu; akşam üzeri genç kadının yanında olmak sevinci! Fokas'la sinemaya gitmesine, şoförü çileden çıkarmasına hâlâ öfkeliydi ama artık Nurper'i o bayağılıkları ile kabul etmekten başka yol kalmamıştı. Şahsiyeti böyle oluşunda ve böyle olduğu halde tesirini muhafaza etmesindeydi:

Saatin altısını iple çekti. Buluşma kararından sonra aksiliği yavaş yavaş geçmişti. Ebu Ali'yi birkaç tatlı sözle memnun etmeyi bile göze aldı; Kasım'ın kahvesini beğendi; Sadun'la iş haricinde bir sohbete koyuldu. Muayyen vakit yaklaştıkça neşesi artıyordu, nikbinliği ve hayat telakkisi de...

Nurper'i artık kendi havasına bırakacak, vesile çıktıkça buluşup konuşmalarla hareketli mevcudiyetinden zevk almaya bakacaktı. İster eski kocasıyla, ister melez Amerikalı ile, şoför Hayri veya Zahir Bey'le düşüp kalksın... Kendisine ne? Nesi eksilir? Kraliçe Natali'nin yüzlerce macerasından, skandal şeklini almış münasebetlerinden dolayı bir şeyi ek-

sildi mi? Kordiplomatik elini öpüyor, önünde eğiliyor, muhitine sokuluyor ve muhitine kabul ediyor; böyleleri daha itibarlı bile oluyor.

"İki defa kocasını bırakıp bir yabancı ile kaçıp gitmiş, aylardan sonra dönmüş, yine mevkiine geçmiş. Yarın da aynı şeyi yapar; bir şey kaybetmez. Zaten genç bir Amerikan zabitiyle bugünlerde kendisini fazla "afişe" ettiğini, belki de yaşına uymayan yeni bir maceraya atılacağını dün kulüpte söylüyorlardı. İkisi birbirlerine delicesine tutkunmuş. Hak verdim kadına! Kocamış erkekler taze kadınlara âşık oluyor da geçkince bir kadın neden bir delikanlıya gönül vermesin? Hele mukabele görürse ne diye dursun?"

Pansiyona bu zihniyetle giden Hayati'yi antrede Topal Madam karşıladı; Arapça ona yukarıya, hanımın odasına çıkmasını, Nurper'in çocuğunu hava aldırmaya götürdüğünü, hemen döneceğini söyledi. Oda karmakarışık bırakılmıştı. Elbise dolabının kapısı açık, yatak düzelmemiş, kapak kâğıdı yırtılarak açılmış dolu pudra kutusu bir toz tabakasına gömülü, çıkarılmış elbiseler iskemle ve karyola üzerine atılmış, her taraf perişan haldeydi. Pasyans açmış olmalıydı ki iskambil kâğıtları masayı kaplıyordu; sigara tablası da yenilmiş renk renk çikolata kâğıtlarıyla dolup taşmıştı.

"Ne kadın, maşallah! Tam evlenmeye layık!" diye vaziyetle alay etmekten başka yapacak bir şey bulamayan Viskonsül dayanamadı, kâğıtları desteledi, elbise ve çamaşırları toplayıp tek bir iskemle üzerine yerleştirdi.

Çıkarılmış çorapları yerden eğilip aldı, devşirip dolaba koydu. Bir tekini güçlükle bulduğu terlikleri de yan yana getirip bir kenara bıraktıktan sonra köşeye toplanmış yorganı

üstün körü yatağın üstüne serdi. Pudra kutusunu kapamayı da unutmamıştı.

Fakat bütün bunları yaparken yaşlı bekar, vücudundan hayat ve hareket fışkıran genç bir kadının eşyaları içinde bunalmaktan, eşyasına el sürmekten, krem ve pudra kokuları teneffüs ederek teferruatı görmekten haz duyuyor, odada suyu değiştirilmiş bir balık keyfiyle rahat rahat dolaşıyordu.

Yastık yüzlerinde ruj lekeleri vardı; çoraplar ötesinden berisinden kaçmış, topuk tarafından sökülmüştü; terliklerden birinin ponponu kopup kaybolmuştu. Bir şeye daha dikkat etti: Geceliğin koltuk altları terden rengini değiştirmişti, iğrenmesi lazımdı; azıcık iğrenir gibi de olmadı değil. Fakat bu hisse seksüel bir şey, acayip bir zevk de karışmıştı. Nurper asıl o hafif renk değişikliğinde, mor lâcivert arası silik leke veya izde mevcuttu; bunda yaşıyordu; uzviyeti bunun içindeydi.

"Şu oda bir 'fetişist' cenneti, bir hazine ama bereket ben ruh hastası değilim. Cinsi delaletlere müptela adamlar burada zevklerinden çıldırabilir!" diye söylendi, sabun, krem ve pudra kokusundan bunaldığı için camı açtı.

Açık havayı ciğerlerine çektikten sonra anladı ki deminden beri helecanlar geçirmiş, farkında olmamış. Belki de Nurper kasten odayı bu halde bırakmış ve Topal Madam'a kendisini yukarıya çıkarmasını bu maksatla tembih etmişti. Erkeği sarsacak mizansenler tertibinde mahirdi; kenarın dilberi!

Sokağın lamba altına rastlayan kısmına bakarak düşünen Hayati ışık dairesi içine birdenbire Nurper'in girdiğini gördü. Fakat yanında uzun boylu bir erkek vardı, durup

konuştular. Sonra kadın elini uzattı; bunu hürmetle öpen adamdan telaşla ayrılarak eve doğru koştu. Öbürü arkasından bakıyor, ayrılamıyordu. Şu cihette dikkatinden kaçmadı: Nurper'in yürüyüşü, vücudu, hal ve tavrı üç buçuk ayda tamamıyla değişmiş, hantallığı kaybolarak incelmiş, Avrupalılaşmıştı.

Yanındaki erkek kimdi? Tuğrul'un aralarında bulunmamasına göre çocuğu havalandırmaya çıkarmak lafı da esassızdı. Zaten odanın vaziyeti genç kadının bir haber üzerine alelacele evden fırladığını, bir yere koşup gittiğini gösteriyordu; hülasa bir şeyler dönüyordu.

Aşağı kapının açıldığını işitti; bir sürü yalan dinlemeye hazırlanması lazımdı. Buna meydan vermeyecekti; demin aldığı kararla diyecekti ki:

"İşlerine karışmam. Ben de Baron Peltekyan gibi yapacağım ara sıra meclisinde bulunacağım, tatlı tatlı konuşacağız; sonra dostça ayrılacağız. Bizim yaştakilere o kadarı yeter. Yalan icadı için kendini beyhude yere üzme, yorma kızım!"

"Bonjur! Vaktinde yetişemedim, affet. Burasını kim toplamış? Sen mi? Mersi!"

Odaya giren Nurper'in ilk işi, böyle dedikten sonra elini sürmeden, ayaklarıyla ökçelerinden iterek yılan derisi iskarpinlerini atmak oldu; sonra gözleriyle terliklerini aradı, hemen giydi:

"Dar yapmış... Hep öyle yapıyor. Kunduracımı değiştireceğim. Zaten heriften hazzetmiyorum. Gözlerinin akını devire devire yüzüme bir bakıyor ki şeytan 'İskarpinin tekini

kap elinden, vur kafasına,' diyor. Bir gün olacak bu iş! Neye öyle durgunsun, şekerim?"

Hayati sokak elbisesine hiç yaraşmayan terlikli kadın kıyafetinin hem pek adi bir manzara aldığını, hem de soyunmuş kadar bir laubalilik sahnesi teşkil ettiğini hayretle gördü. Asıl acayibi münasebetsizliği içinde hoş bir tesir de yapıyordu. Boyunu kısaltmış, yürüyüşünü yatkın bir hale sokmuştu. Sanki Nurper birden Hayati'nin daha mahremi, adeta uzun senelerden beri zevcesi yahut metresi gibi bir şey oluvermişti. Cevap verdi:

"Durgun değilim; seni seyrediyorum, memnunum."

"Bütün olan işlerden sonra da mı?"

"Evet. Hatta köşede uzun boylu bir adamdan ayrıldığını pencereden gördükten sonra bile!"

"Gizlemeyecektim ki... Rişar'dı o! Bizi yalnız bırakmak için geri döndü."

"Rişar?"

"Yani Mösyö Fokas..."

"Demek küçük adıyla bahsedecek kadar aranız iyi? Tevekkeli şoför Hayri dövüşmeyi göze almamış!"

Nurper cevap vermedi; aynalı dolabın bir kanadını açıp paravana gibi kullanarak arkasında elbise değiştiriyordu. Az sonra, üzerinde tobralkodan bir küçük esvapla meydana çıktı; hava serinceydi; omuzlarına şal örneği yünlü bir atkı almak lüzumunu duymuştu. Terlikli bulunmanın zevksizliğini sezdiğinden ayaklarına eski iskarpinlerinden bir çiftini kolayca takıverdi; divana oturdu ve Hayati'ye işaret etti;

"Gel yanıma! Sana şimdi hepsini, bir haftalık vukuatı birer birer anlatacağım."

"Anlatsan da olur, anlatmasan da... İşlerine karışmamaya karar verdim. Fakat senden hoşlandığım için ara sıra yüzünü görmek, konuşmanı dinlemek isterim. Söyle, bakalım!"

Böyle diyen Viskonsül o karardan sonra gönlünün vaziyeti de güya değişmiş, kayıtsızlaşmış gibi bir tavır alarak fütursuz görünmeye çalıştığı tuhafçasına belli olan bir eda ile yerinden kalktı, genç kadının yanına oturdu; hem de geniş, rahat bir tarzda! Lakin bu zahiri huzur manzarasına uymayan iç âlemi heyecan içindeydi. Nurper'i kendisinin de mahiyetini vuzuhla[1] bilemediği bir muhabbetin, belki şefkatin tesiri altında kucağına almak, başını göğsüne çekerek nefeslerinin sıcaklığını teninde duymak istiyordu. Mırıldandı:

"Seni ne kadar göreceğim gelmiş..."

"Benim de öyle."

Genç kadın elini uzattı, Hayati'nin tombul, temiz ve fazlaca beyaz adeta kasaba fotoğrafçılarının rötuşuna uğramış, çizgilerini kaybedip alçılaşmış donuk elini dış tarafından okşamaya başladı. Tırnakları, kedininkiler gibi –şayet çekmek, kaçırmak isterse– sanki birdenbire etine batacak, günlerce kapanmak bilmeyen iltihaplı bir iz bırakacaktı.

"Borçlarımdan kurtuldum, veresiye alışverişi de kestim. Sen o gün yanlış anlamıştın. Ahmet'le –Abduş ismini bayağı buluyor da kendisini hep böyle çağırmamı istiyor– aramda hiçbir şey geçmedi; yemeği Benbasat'ın evinde yedim ama mahsus sarhoş ettim kendimi... Bütün günü burunlarından getirdim: İlaçlar, buz yutturmalar, başıma soğuk sular, mi-

1 vuzuh: açıklık

demin üstüne sıcak suya batırılmış havlular, neler de neler! İkisi de harap düştü. Sadun'a gelince: Ankara'ya aldıracaklarmış. Gitmeyeceğim; gitmezsem hâkim aleyhime hüküm verirmiş... Versin. Zaten nafaka filan istemeyeceğim ki. Siz de beni zorla gönderemezsiniz. Abduş 'Avukat tutarım, her şey yaparım,' dedi. Başka ne oldu idi? Ha, şu Hayri meselesi: Mösyö Fokas'la gazinoya gitmiştim, bir kere de sinemaya... Herif kıskanmış. Kendisini adam yerine koyuyor, hımbıl! Evvelsi gün karşımıza çıkıp da Rişar'a çatmasın mı? Aldı payını... Bir yumrukta yere yuvarlandı. Ama neme lazım, yine iyi çocukmuş: Karakoldaki ifadesine beni katmamış, vakaya ismim karışmadı."

"Elinde, avcunda olanı yemiş, iflas etmiş diyorlar."

"Sanki bir şey mi vardı? Taksiyi taksitle almıştı, vaktinde veremedi, haczettiler. Hepsi bu... Rişar acıdı; çoluk çocuk, bütün ev halkının yol parasını verip memleketlerine gitmelerine yardım edecek. Zavallıyı hudut haricine çıkarıyorlarmış. Şimdi Hayri'nin evinden geliyorum. Karısı çok dua etti. Tencerelere kadar, bulduklarını satmışlar."

"Rişar'la beraber mi gittiniz."

"Evet... Evde kaçgöç vardır diye kapıda bekleyecekti, zorla içeriye soktular, kahve pişirdiler."

Hayati, felaketlerine sebep olan bir kadınla dostu ecnebiye karşı gösterilen bu hüsnü kabule mi şaşsın, yoksa Nurper'in yüzsüzlüğüne mi, içinden çıkamadı. Ancak bir nokta dikkatini çekti. Ebu Ali'nin aile efradı da aynı şekilde hareket etmişlerdi; Nurper'le münasebeti kesmedikten başka hâlâ hizmetinde koşuyorlardı. Sade onlar mı? Genç kadınla dargın kalan yoktu; ayrıldığı kocaları bile! Yarın Bah-

tiyar Bey, hele karısını memlekette bırakıp tek başına buraya dönerse mektuplaşmanın bir mebusluğa mal olduğunu unutarak yine Nurper'in güneşi etrafında peyk bir küre gibi dönüp dolaşacaktı. Kadındaki cazibelilik öylesine kuvvetliydi ki ne zarar görürse görsün kimse kin tutamıyordu. Hatta zarar gördüğü nisbette bağlanıyordu.

Zihninden bunları geçiren Hayati, cazibesine hayrette kalarak düşündüğü müthiş mahlukun şu yanında oturup elini okşayan kadın olduğuna inanamıyormuşçasına yüzüne hususi bir dikkatle baktı. Yorgun, yıpranmış bir hali vardı: lakin bu hal bile çekiciydi. Hatta çekiciliğini arttırmışa benziyordu; insana dinlendirmek, tazelendirmek için bir şeyler yapmak arzusu veriyordu; tıpkı solgun bir çiçeğe serin su vermek, su serpmek, dirildiğini görmek arzusuna kapıldığınız gibi! Genç kadın diyordu ki:

"Biliyorum, senin asıl merak ettiğin mesele benimle Rişar arasındaki dostluk! Boşuna inkâra kalkma, anlarım. Hoşuna gitmese de doğruyu söyleyeceğim: Onu fazla düşünüyorum, galiba seviyorum ve galiba bu benim ilk aşkım olacak. Zira şimdiye kadar bir erkekten bu derece hazzetmemiştim; bir saniye unutamıyorum. Çok tatlı şeymiş, aşk!"

Viskonsül alaycı yapmaya yeltendiği bir tebessümle başını salladı. Nurper derhal parmaklarını uzatıp o yalancı tebessümü koparmak istercesine Hayati'nin dudaklarını acıtarak büktü.

"Ne yapıyorsun, Peri? Delirdin mi?"

"Daha değil! Fakat bu da olacak. Onun için artık vaziyetimizi belli edelim. Anlamadın mı? İkimizin vaziyetini demek istiyorum. Gözlerini yapmacıktan faltaşı gibi açıp

bönlük taklidi yapma güzelim! Tereciye tere satılmaz. İşte, açıkça söylüyorum: Sadun'dan ayrılır ayrılmaz ne olsa evleneceğiz: kurtuluş yok! Bari o zamana kadar bir münasebetsizlik yapmama mani ol; şimdiden beni bu evden çıkarmalısın, Rişar'dan uzaklaşmam lazım; lazım değil, şart! Yoksa Peri'n elden gidecek. Hem de dili diline, dini dinine uymaz bir yabancıya! Vebali senin üzerine!"

Hayati susuyordu; buna susmak denilemezdi, çenesi kilitlenmiş, dişleri kısılmış, aynı zamanda kafası da işlemez hale gelmişti. Nurper güldü:

"İdam hükmünü yemiş suçlu gibi duruyorsun," dedi, "yeni bir şey söylemedim ki... Çoktan da kararlaştırmıştık. Lokman ruhu ister misin?"

"Öyle şeyler kullanmam. Ben sağlam bir köy çocuğu olarak büyüdüm."

"Peki, daha iyisi var. Buna itiraz edemezsin."

Böyle söylemesiyle beraber yerinden kaydı, kolunu erkeğin boynuna doladı. Dudakları yüzüne o kadar yaklaşmıştı ki gözleri yalnız bunları görüyordu. Viskonsül birdenbire kulağının ta içinde serin bir nefes, sonra nemli bir sıcaklık ve arkasından bir çınlama duydu.

Hayati, bir anda bütün vücudunu tepeden tırnağa kadar sarıp ürperten bu ustalıklı, profesyonel puse altında çırpındı, Sanki ağzındaki zehirde sadece keyif verici madde taşıyan bir böcek tarafından ısırılmıştı; damarlarında pusenin ihtizazı ve kulağındaki çınlayış devam edip gidiyor! O gün aldığı karar aklına geldi: Kadın şayet bir daha muhabbet oyunları, soyunma giyinme gibi laubalilikler ve aşüftelikler

yaparsa mukabele edecekti, boyuna ileri sürdüğü iffetini deneyecekti; tam sırasıydı.

Kollarını o düşünce ve kararla, deminki yaman puseden de cesarete gelerek ince bele çevreledi: Daha ileriye de gidecekti, yaşına, mevkiine yakıştıramadı; duraladı. Nurper bir gülme tutturmuştu; sarsıntısı ile vücudu hem katı, hem de yumuşak, erkek kolları arasında halkalanıyor, dalgalanıyordu. Dedi ki:

"Nafile... Sen de benim gibisin, haram işlemeye gelemiyorsun, güzelim! Çok namuslu adamsın. Zaten böyle olduğu için evlenelim diyorum ya!"

Viskonsül, kollarını azıcık gevşetti ama büsbütün bırakmadı ve:

"Keşke," dedi, "genç olsaydım bir dakika durmazdım."

Nurper, beline dolanmış olan kollardan sıyrılmadığı halde gayet çevik, kaygan bir hareketle erkeğin dizleri üstüne, oturdu; bir konuşmadır tutturdu. Diyordu ki:

"Bırak o lafları! Benim hoşuma giden senin olgunluğun, kâmil bir insan oluşun... Sadun yakında kalkıp gidecek; ayrılmamız uzun sürmez; hazırlanmaya başlayalım. Bu fikir bana ilk gününden geldi; hani Eldorado'da yemek yediğimiz gece! Yoksa şimdi istesem tekrar Abduş'a varırım, öper başıma koyar; milyoner karısı olurum. Murdar huylu adamlardan tiksindim artık! Ama diyorsun ki: 'Ben seninle nasıl başa çıkarım? Arkandan koşan bir sürü herifle uğraşacak halde miyim?' Hayır, şekerim! Hele bir evlenelim, bendeki değişikliğe şaşacaksın. Öyle hanım, öyle uslu, evine bağlı, gözü kocasından başkasını görmez bir kadın olacağım ki..."

“Peki ama niçin bunu istiyorsun? Bu bir kapris... Çarçabuk usanırsın. Aramızda aşk yok, yaş uygunluğu yok; param kıt. Daha konsolos bile olamadım; olurken tekaüt edecekler. Akla, mantığa uyan tek sebep göremiyorum.”

Nurper şu cevabı verdi:

“Ömrümde hiçbir erkeğin yanında bu rahatlığı duymadım. Sinirlerim yatışıyor. Olduğum gibi görünmekten çekinmediğim için ruhumu dinlendiriyorsun. Daha ne isterim? Kaç keredir söylüyorum; anlamıyorsun, inanmıyorsun. Ağlayacağım, şimdi!”

Hayati, sesin ahengindeki samimiyetten inanmak lazım geldiğini anlamıştı. Heyecanla:

“Nurper’im! Güzel kızım! Ben ne mesut adamım! Seni yüreğimin içine sokacağım geliyor,” diye söylendi, genç kadını bağrına bastı, öpüyordu, okşuyordu da...

Bir de baktı ki iri, simsiyah gözleri yaşla dolu.

“Ağlıyorsun,” dedi; öbürü cevap verdi:

“Sen de!”

Bir müddet böylece, huzur, sükûn içinde rahatça, sarsılmadan, hıçkırmadan, tatlı tatlı ağlaştılar. Nihayet Viskonsül, kendinin bile işitmesini istemiyormuş gibi sesle inilti arası mırıldandı:

“Peki... Öyle olsun! Mukadderatın önüne geçilmez.”

Genç kadın müstakbel kocasına sarıldı ve ağlaması artık hıçkırıklara karışarak kesik kesik söylendi:

“Muradım oldu! Dünya bir yana, sen bir yana güzelim! Göreceksin, herkes bize haset edecek; hasetlerinden çatlayacaklar. Bilirim, sözünden dönmezsin; Nurper bu dakikadan itibaren senindir, kulun kölen, cariyendir. Ne istersen

hazırım: malım mülküm! Öp beni! Sev beni! Sarıl bana! Hepsine 'Peki!'... Hepsine!"

Yaşlı erkek sevinemedi; etrafını değil, gönlünün içini bir duman sarmış, sevinci korkuya benzemişti; duyduğu arzu ise daha ziyade tiksinmeyi andırıyordu. Hayatında ilk defa idi ki intihar etmeyi düşündü.

Bunu düşünmekle beraber kucağında, başını omzuna dayayıp hıçkıran kadını kollarının arasında sımsıkı tutmakla devam ediyordu. Katı olmaktan ziyade üzerlerine örgü geçirilmiş vaporizatör lastikleri gibi kâfi derecede esnek, basınca hafifçesine yayvanlaşan sertlikteki göğsünün temasını biraz daha duymak için onu sırtından kendisine doğru itiyordu da...

Nurper tam bir itaat halinde bekliyor gibiydi. Belli ki evvelce yaptığını tekrarlamayacak, fırlayıp kalkmayacaktı. Hatta belki de erkeği artık bir daha dönemeyeceği vaziyete sürüklemek, mesuliyet altına sokmak istiyordu.

"Ne olursa olsun!" dedi; dizleri üstünde duran bu güzel mahlukun üç buçuk ay evvel vapurda gördüğü düşük mantolu ve lacivert bereli hiçten kadın olduğuna, şimdi zarif, kıvrak bir kıyafette kucağında bulunmasına hayret ederek onu büsbütün kavradı.

Zafer –Câsim'i, Bahtiyar Bey'i, Baron Peltekyan'ı, Murtaza Efendi'yi, Ebu Ali ile Hayri'yi, milyoner kavafı, Mösyö Fokas'ı, mevki ve servet yüksekliklerini, fedakârlıklarını anlayıp– nedense, nasıl bir kadın kaprisiyle ise şu aciz ve yaşlı Viskonsül'e müyesser oluyordu!

*

Ertesi günü Nurper'le çocuğu Madam Pelin'in pansiyonundaki Hayati Bey'in odasına taşındılar; Hayati ise –birlikte oturmayı münasip bulmadığından– öteki pansiyonda genç kadının odasına yerleşti. İki pansiyon sahibi de müşteri değiştirmiş, fakat kaybetmiş olmuyordu. Değiş tokuşu kâtip Sadun'a Viskonsül şöyle izah etti:

"Zevceniz, içinde yabancı bir erkek oturan pansiyonda kalmak istemedi; benden rica etti; değiştirmeye razı oldum. Bu hareketini doğrusu beğendim de... Ele güne karşı öyle lazım gelirdi."

"Mösyö Fokas kendi halinde bir adamdı; onu da baştan çıkardı. Hayri ile aralarında geçen vakayı tabii işitmişsinizdir. Pansiyonu değiştirmesinin muhakkak başka bir sebebi olacak."

"Ne gibi?"

"Bilinmez... Belki de sizin evdeki o kadının işte parmağı var. Sağlam bir ayakkabı değilmiş, yerinden öğrendim. Eltisinin evinde kumar oynatırlarmış, genç kızlar getirirlermiş; rezaletler olurmuş. Hele eltinin küçük yaşta bir kızından bahsettiler, hayretler içinde kaldım. Bunları bilmiyor muydunuz, Beyefendi?"

"Başka evlerde olan biten beni alakadar etmez."

"Orası öyle... Hoş, artık beni de Nurper alakadar etmiyor; sıtkım tamamıyla sıyrıldı. Gider gitmez mahkemeye müracaat edeceğim. Zevcinden ayrılıp bir ecnebi memlekette kalmasından dolayı belki de bir celsede hükmü alırım."

"Bildiğimiz işler değil, oğlum. Karışmam da... Biz ancak nikâh memurluğu vazifesini yaparız."

"Ama resmen sorulursa cevap vermek icap eder."

"O zamana kadar ya Bahtiyar Bey, ya bir başkası gelir, cevabı da o verir."

Sadun çıkınca Hayati, bir gece Madam Pelin'le uğradığı mahut evi, kumar masasını küçük kızı düşünerek Nurper'in kendi pansiyonuna taşınmak istemesine, can atmasına karşı içine şüphe girdi. Demek ki Topal Madam'la yosma eskisi Pelin'in genç kadına ve çocuğuna ilk günden muhabbet hasıl etmeleri, hüsnü kabul göstermeleri, aleyhlerinde bulunmayıp bilakis lehinde konuşmaları fayda ummalarından ve bugünü beklemelerindendi.

"İyi ki dün kendimi tutabildim, şeytana uymadım. Yeni Konsolos yahut Bahtiyar Bey gelir gelmez hastalık, istirahata ihtiyaç gibi bir bahane bulup iki ay izin ister, buradan uzaklaşırım; onu da herhalde biri alıp götürür; müşterisi çok!" diye söylendi.

Kavas Ebu Ali'yi prevantoryuma yatırdıklarından içler acısı hayaletinden konsoloshane kurtulmuştu. Kurtulmakla, beraber Viskonsül, kapının her açılışında odasına onun çarpık çeneli, mermer beyazlığında ve soğukluğunda yapma dişli, ürpermeler veren bedbaht tebessümlü çehresiyle erimeye yüz tutmuş kardan arslan kadar koflaşmış vücudunu görmekten korkuyor, bu yersiz korkuyu muhafaza ediyordu.

Lakin şimdi asıl düşüncesi Rişar üzerine toplanmıştı. Nurper'in söylediğine inanılırsa kadın pansiyonu ona haber vermeden değiştirmişti; akşama bürosundan dönünce yeni sevgilisinin gittiğini ve odasına Türkiye konsolos vekilinin taşındığını öğrenecek, delişmen biri olduğundan bu sürprizi herhalde hoş karşılamayacaktı. Ancak Amerikan va-

tandaşı da olsa itibarı yüksek bir devletin mümessiline kafa tutmaktan veya işi azıtmaktan çekinecekti.

"Benim suratıma da bir direkt indiremez ya! Nurper'i rahat bırakmazsa konsolosuna şikâyet ederim. Daha evvelsi akşam kokteyline davetliydim; aramız pek iyi..."

Şunu da düşündü: Peri onu idare eder, ona da birtakım masallar okur, belki de –Sadun serserisinin sezdiği gibi– Pelin ile uyuşur, ara sıra eve alır yahut kumarhaneye alıştırır, küçük kızı yanına oturtarak dolarların uçması için şebekeye kolaylık gösterirdi. Uzun bir perhizden ve bedbinlikten sonra Fokas havalanmışa benziyordu; azdıran da Nurper'di.

"Bunları yapmasına ihtimal verdiğim bir kadını nikâhla alacağım, ha! İmkân mı var?"

Kararlaştığı üzere Hayati akşam yemeklerini yine eskisi gibi Pelin'in pansiyonunda yiyecekti... Nurper ve Tuğrul'la birlikte. Yani en aşağı günde bir defa genç kadını görecekti ve tabiidir ki onun hayatını daha yakından tetkik etmek, karakterini anlamak fırsatını bulacaktı. Peri, pansiyon ve yemek ücretini peşin vermiş, bir ayını sağlama bağlamıştı.

"Hele deneyim, hoşuma gitmezse akşamları Duşes'e giderim. Baron bana tenzilat yapar," diyordu.

Gün hadisesiz geçti. Saat altıya doğru Hacı Abdülmuttalip'e uğrayıp birkaç kıymetli pul satın aldıktan sonra tam yedide pansiyonun önüne geldi. Anahtar hâlâ kendisindeydi; teslim etmeyi unutmuştu; fakat kapıyı çalmadan açmak hakkını kendisinde göremediğinden zile bastı; karşılayan Nurper'di. Naylon önlüklü bir Nurper! Belli ki mutfaktan çıkmıştı: ıslak ellerini yukarıda tutarak ciddi tavırla:

"Buyur güzelim," dedi, "doğru yukarı çık. Sofra hazır. Ben senin için kabak kızartıyorum; tarator da yaptım. Karşılıklı rakı içeceğiz."

"Ev sahipleri yok mu?"

Nurper iç açıcı bir gülümseme ile cevap verdi:

"Bizi yalnız bırakmak istediler, Tuğrul'u da alıp öbür gelinin evine gittiler. Niçin kaşlarını çattın? Bunda bir fenalık var mı? Kendini ne kadar da naza çekiyorsun, şekerim! Şimdi şu ıslak ellerimle yanaklarını okşarım, ha!"

Hayati naylon önlüğün ona nasıl da yakıştığını, göğsünü sivriltip belini inceltti̇ğini, kalçalarının dolgunluğunu meydana çıkardığını hayretle seyrediyordu. Bu kıyafet genç kadını büsbütün cazibeli hale sokmuştu. Galiba yağ kokusu sinmesin diye saçlarını sıkıca çerçeveleyen sarı kasnak işlemeli, abani taklidi, yerli halkın kuşak yerine kullandığı başörtüsü yüz hatlarının hususiyetini belirtmiş, duru beyazlığını arttırmış, gözlerinin siyahlığını bir kat daha koyulaştırmıştı. Bakışları muvaffakiyetli bir iş yapmış olmanın neşesiyle dolu, apaydınlıktı.

Otuz, otuz beş yaşında bulunmadığına Hayati ilk defa derinine hayıflandı; zira Nurper şu anda öyle diri, sağlam, tam gelişmiş çağda ve korkunççasına cismani kudrette idi ki karşısındakine adaleli, pazılı, çevik ve haşin bir erkek, bir haydut olmak lüzumunu hissettiriyordu... Rişar gibi biri! Son harbi Pasifik adalarında geçirmiş, komandolarda çalışmış, sırımlaşmış ve gangsterlerdeki insafsız soğukkanlılığa erişerek yüreği de adaleleri nisbetinde nasır tutmuş bir 1940-45 askeri! Hemen oracıkta saçlarından yakalayıp yere çökertecek bir Kazak neferi!

"Ancak böyle biri onun hakkından gelebilir," diye düşünüyor ve o sebepten kaşlarını çatmış, genç kadına surat edercesine bakıyordu.

"Böyle bir erkek Nurper'i muma çevirir. Rastladıkları hep sünepe, salak, iradesiz... yaşlısı genci benim nevimden!"

İçinden bu mütalaaları yürüterek naylon önlüklü kadına yaklaştı, gülümsedi, çenesini okşadı.

"Gecikme, bekliyorum," dedikten sonra şapka ve pardösüsünü portmantoya astı, merdiveni ağır ağır çıkmaya başladı.

Yarıda durdu, seslendi:

"Nurper! Önlüğün pek yakışmış, başörtün de..."

Kadın yüksek sesle cevap verdi:

"Biliyorum, çok yakışır, erkekleri çileden çıkarır. Öbür pansiyonda bir kere bu kıyafette antrede duruyordum, Rişar kapıdan girdi. Çıldıracak, gırtlağıma sarılacak sandım. Zaten ne olduysa o günden sonra oldu, ya! Yukarıya önlükle mi geleyim, yani? Onu yapamam; uslu uslu oturacağız. Hem bundan sonra beni şu kıyafetimle çok göreceksin. Ev kadını olmayacak mıyım? Gir de bir defa odama bak... Derli toplu!"

Kapısını aralayıp göz gezdirdiği oda, kendisinin eski odası hakikaten düzenli halde, tertemizdi; köşedeki divan Tuğrul'un yatması için hazırlanmış, pencerelere ferah tüller asılmış, kenara bir tuvalet masası konmuş, el örmesi örtülerle, kutularla, şişelerle süslenmişti. Bekar erkek odası etek ve bluz giymiş gibi kadınlaşmıştı.

"İki gün geçmez, yine altüst eder. Geçici heveslerden!" diyen Hayati kapalı terasada hazırlanmış küçük sofrayı da beğendi.

Bir vazo içinde kimbilir nerede, belki de limonlukta şimdiden çiçek açmış bir şeftali dalı vardı; kıyıp koparılmasına üzülmekle beraber gösterilen bu cemileden memnun oldu. Meyve ağaçlarının çiçeklerini sade ve düz ruhlu her insan gibi Viskonsül de severdi. Çiçeğin yarın meyve olması da öbür çiçeklere kıyasla bunlara sempatisini arttırıyordu. Hem güzellikleri vardı, hem de faydaları... Şu tomurcuk evvela zarif bir çiçek şekline girecek, sonra biçim renk, rayiha, lezzet itibarıyla gerçekten nefis, hatta tabiatın şaheseri bir meyve olup çıkacaktı. Süs çiçekleri süslü, fakat kısır şeylerdi; ömürsüz, verimsiz ve masraflı... Metres tutar gibi bir iş!

Nurper yine tobralko elbisesini giymişti; kocaman bir tepsi ile geldi; getirdiklerini masaya dizdikten sonra kadehlere rakı koydu, buz attı. Bunları konuşmadan, gayet ciddi tavırla, vazifesiymişcesine yapıyordu. Birbirlerinin afiyetine içtiler. Genç kadın hasır koltuğa dayandı ve:

"Oh," dedi, "ne rahatım! Kendimi başka memlekete gitmiş sanıyorum. Hepsinden bir bıkmıştım ki.."

"Rişar'dan da mı?"

"Onu da unutacağım. Kendisine telefon ettim. 'Başka türlü olamazdı,' dedim, 'artık beni aramayınız; siz centilmen bir adamsınız, kadına hürmet etmesini bilirsiniz.'"

"Sebebini sormadı mı?"

"Sordu. Gayet iyi bir cevap verdim, birdenbire aklıma geldi. Dedim ki: 'Eski sevgilinizin hayali beni rahatsız ediyor, rüyalarıma giriyor; Allah'tan korkarım, kararlaştırdıklarımızı kabil değil yapamayacağım. Deli olurum sonra!'"

"Bir şeyler mi kararlaştırdınızdı?"

"Evet. Beraber Amerika'ya gidiyorduk; evlenecektik,

tabii... Orada çiftlik işletecektik; filmlerde görüyoruz, ya... Babasından arazi kalmış, biraz parası da varmış."

"İyi bir proje; reddetmemeliydin, yavrum..."

"Ayıp değil mi sana? Bir Müslüman kızına bunu mu nasihat ediyorsun?"

"Aşk din, iman tanımaz da..."

"Benimki tanır. Hem âşık olduğumu nereden çıkarıyorsun? Hoşlanıyorum demiştim. O kadar! Yoksa beni başından savmak için mi söyledin? Onu hayalinden bile geçirme."

Viskonsül genç kadındaki bu, kendisiyle evlenme inadının sebebini bulmakta güçlük çekiyordu. Rişar'a bile âşık olamadığına göre sebepler arasında gönüle yer vermek manasızlıktı. Servet de bahis mevzusu edilemezdi; kavaf ortada durup dururken Hayati paralı sayılamazdı. Memuriyet bakımından ise müddetini doldurmak ve tekaüde sevkedilmek üzereydi. O halde?

"Akıl erdirilmez bir mesele... Daha doğrusu her zaman düşündüğüm gibi saçma, bir kadın kaprisi!"

Dönüp dolaşıp hep bu noktaya geliyordu Fakat daha içinden, içinin içinden başka bir şey duymuyor, düşünmüyor da değildi: Nurper aşk ile olmasa da kendisinden muhakkak hazzediyordu. Hazzedişi sokulmalarından belliydi. Birine karşı sokulmak arzusu ruh kaynaşmasından ileri gelmez miydi?... Elini tutmaktan, kucağında oturmaktan, kollarını boynuna dolamaktan çekinme şöyle dursun zevk alıyordu. Bu, bir kadınla erkeği aşksız bile memnun, mesut yaşatmaya yeterdi. Zihninden geçirdiklerini şöyle bağladı:

"Farz-ı muhal olarak evlenmeye karar verirsem o işi baş-

ka bir memlekette yaparım; burada ayıp olur. Nurper fazla mimlendi."

Tam o sırada genç kadın dedi ki:

"Hepsini sorup öğrendim. Sadun gidince benim burada üç ay kalmam lazımmış. Üç ay sonra mahkemeye başvurur, 'Karım üç aydır ayrı yaşıyor, yanıma gelmiyor' dermiş, bana tebligat yaparlarmış, şayet bir ay içinde cevap vermezsem hemen boşanma kararı çıkarmış. Dört ay o işler için bekleyeceğiz, bir ay da cabası... Etti mi beş? En çoğu altı ay sonra evlenebileceğiz, demek! Hem nikahımızı da konsolos yahut kançılar kıyarmış. O zamana kadar elbette yeni konsolos gelir. Hoş, Bahtiyar Bey dönüyormuş... Alıştığımız adam! Daha memnun olurum."

Hayati, manzarayı gözünün önüne getirdi: Bahtiyar Bey nikâh memuru rolünde... Karşısında kendisiyle Nurper? Şahit olarak Zahir Bey Elabucî ve İlyas Kalenderî! Utancından kızardı. Acaba kızarma yalnız utandığından mıydı? Acaba buna biraz da sevinç rengi karışmamış mıydı? Kısa kollu, dar göğüslü küçük robunun içinde genç kadın –belki de yaka kısmına geçirilmiş beyaz süsten dolayı– liseli bir kız kadar körpe görünüyordu. Viskonsül'ün yaşlı bekar hayatına velevki yorgunluk ve mahcupluk mukabili de olsa tazeliğini serpecek, ömrünün gittikçe durgunlaşıp kararmasını beklediği son yıllarını ışıklayıp renklendirecek, dinamizmiyle canlandıracak, tamir görmüş, boyanıp modern şekle sokulmuş eski yapı ahşap bir ev gibi ilaveler belli olmakla beraber yine de mamur, şen, sevimli bir hale sokacaktı.

Telefon çaldığından Nurper yan odaya koştu. Muhavere Arapça idi ve Hayati, onun Arapça konuşmasını ilk defa

işitiyordu. Sözlerden işin konsoloslukla alakalı olduğunu anladı; kendisi de telefonun yanına gitti. Ahizeyi yerine koyan Nurper dedi ki:

"Ebu Kasım seni öteki pansiyonda aramış, burada olduğunu söylemişler. Şimdi geliyor."

"Bir mesele mi çıkmış?"

"Anlatmak istemedi; telaşlıydı."

"Hayırdır inşallah! Ben aşağıya ineyim, masayı görmesin. Sen de yukarıda kal. Madam Pelin, falan keşke dönmüş olsalardı..."

"Ebu Kasım'dan çekinme. En pişkin, en zeki adam o! Çok iyi sır tutar, Baron'un evine geldiğini bildiği halde kimseye söylemedi, sana bile! Ara sıra eline bir beşlik kâğıt sıkıştırıyorum, memnun!"

"Rica ederim, kendini münasebetsiz işler yapıp gizli tutmak isteyen kadın rolüne sokma. Bu hallerden artık vazgeçmelisin."

Son cümlesinde "Mademki evleneceğiz" sözünün, söylenmemekle beraber mevcut olduğunu sezen Nurper:

"Peki," dedi, "zaten ben de öyle yapmayı düşünüyordum. Sanki istediğimden mi yapıyordum? Mecbur oluyordum."

Hayati aşağıya indi, antredeki koltuğa oturup Ebu Kasım'ın getireceği haberi beklemeye başladı. Nurper yukarıda –olan bitenlere kayıtsız– Jaqueline Françoise ağzı, kulaktan kapma "Panama" türküsünü söylüyordu. Ona bağırdı:

"Kavas gelince sesini kes! Müjde almışsın gibi neşelenecek ne var?"

Aralarında karı koca hayatı başlamışa benziyordu.

II

Ebu Kasım telaş içinde, nefes nefese elindeki mavi kâğıdı sallayarak dedi ki:

"Ahbar var, şok mühim! Bilmez telgrafta ne yazar? Ama ehem... lâşek!"

Hayati Bey kayıtsızca açtı, göz gezdirdi: Bahtiyar Bey yarın uçakla döneceğini bildiriyordu.

"Konsolos Bey geri geliyor," dedi, "safa amedi[1], hoş amedi! Mühim değilmiş."

"Başka haber bilir, ben, mühim!"

"Ne gibi?"

"Büyük bir adam geldi, otelde... Ama otel Beltekyan inmedi. Bir müfettiş... Yapacak tahkikat!"

"Nereden öğrendin? Kim söyledi?"

"İlyas Efendi söyledi, bana... O bilir her şey, bir şeytan İlyas Efendi... dedi: 'Küllühüm tebdil olacak, Konsolos, Viskonsolos, kâtip! Bir Ebu Kasım kalacak; Ebu Kasım masum, eyu insan!' Böyle söyler İlyas Efendi... Lakin mümkün Kizb. Ben evvel size haber verir, ben sizi sevdi, daima... Nurber Hanum da eyu, sahi yani verir bahşiş, hediye... El açık, maşaallah!"

"Âlâ, âlâ! Haydi, güle güle... Yarın sabah erkenden bana gel!"

Ebu Kasım saflığa vurarak sordu:

"Burda, gelecek, bittabi! Nurber Hanum yanında!"

"Hayır, onun eski evine, yani benim yeni pansiyona. Ahmak ahmak sualler sorma!"

1 amedi: geliyor

"Emrek, seydî! Elafiv! Ene hırbân! Tayyıb!"

Kavasın aptallığa vurarak neler ima etmek istediğini Hayati anlamıştı. Bir müfettiş gelmesine de fazla ehemmiyet vermiyordu; kendisine ne yapabilirler? Ne ki zaten?

Yukarı kata çıktığı zaman Nurper'i toplanmış masa önünde, dirseğini dayamış, önünde bir şişe kiraz likörü, düşünür halde buldu, Ebu Kasım'ın getirdiği haberi sormadı bile... Dalgındı. Bir acayip dalgınlık ki o ana kadar devam eden huzuru basacak münasebetsizliğin alameti olabilirdi; arkasından bir hadise çıkması ihtimali çoktu. Viskonsül artık bu hava değişikliklerini bir meteoroloji mütehassısı gibi bazı hal ve tavırlara bakarak vukuundan önce gayet iyi sezmeye, Nurper yaradılıştaki kadın mizacının ustası olmaya başlamıştı. Çekinerek dedi ki:

"Bahtiyar Bey yarın geliyormuş"

Genç kadın kımıldamadı bile...

"Bir de müfettiş göndermişlermiş; başka bir otele gizlice inmiş; güya tahkikat yapacakmış. İlyas'tan rivayet, hepimizi buradan alacaklarmış."

Vaziyetini değiştirmeden mahmur bir sesle Nurper sordu:

"Kimmiş gelen adam? Hangi otele indiğini öğrenmedin mi?"

"Aldırış etmedim ki..."

"Ben yarın öğrenirim; bir yolunu bulur konuşurum da... Saat dokuzu geçiyor, değil mi? Şimdi mi arasam? Elbette bir bara, falan gitmiştir yahut gidecektir; rastlamak ihtimali var..."

"Rastlasan ne yapacaksın? Neden rastlaman lazım?"

Nurper, kiraz liköründen birkaç damla içti. Hayati'ye

cevap vermeği lüzumsuz gördüğünü anlatan hafif bir omuz silkişten sonra –kendi kendisiyle konuşma mı, yoksa bir sual mi– belli olmayan bir halle mırıldandı:

"Acaba nasıl bir adam? Gençtir, belki... Yaşlıca ise daha iyi..."

"Seni görmeye, seninle evlenmeye gelmiyor bu müfettiş! Yaşlı veya genç, şimdi barda yahut otelde; sana ne?"

İri, simsiyah gözleri Viskonsül'ün üzerine çevrildi, sabitleşti; içlerinde hayret doluydu; daha bir şeyler de vardı: acıma, muhabbet, tefekkür[1]... Ve bir mühim şey daha: sarhoşluk. Halbuki pek az içmişti. Yoksa kendisi aşağıda Ebu Kasım'la konuşurken bardak dolusu viski mi yuvarlayıvermişti? Üstelik likör kadehi de önündeydi; şişede yarılanmıştı. Dili birdenbire daha ağırlaşarak diyordu ki:

"Ben burada duramayacağım. Kızsan da söyleyeceğim, eski pansiyonuma dönmeliyim. Anladın mı, Hayati Bey? Yüreğime bir ateş düştü; yanıyor. Şimdi ağlayacağım."

"Anlayamadım."

"Anlamayacak ne var, şekerim... Onsuz yapamayacağım."

"O" dediğin Fokas mı?"

"Evet, Rişar... Gözümde tütüyor. Bir şey için değil ama aylardır onun bulunduğu, yatıp kalktığı dam altına alışmışım da! Bu gece eksikliğini duyacağım."

Elini şişeye götürdü; Hayati tutmadı. Nurper'in bu sözleri aklını da, kalbini de donduruvermişti. Ne küstahlık, ne yüzsüzlük! Evlenmek istediği adama söylenilecek sözler mi-

1 tefekkür: düşünme, düşünüş

dir bunlar? Bir erkeğin haysiyetiyle bu derece oynanılır mı? Hiçe saymanın son kertesi, düpedüz edepsizlik, hayasızlık!

Biraz toparlanınca Nurper'e:

"Durma öyleyse," dedi, "kalk git!"

"Gideceğim, zaten... Sen burada kal, benim yatağımda yatarsın, ben de orada seninkinde! Tuğrul gelince Madam Pelin yanında uyutuversin."

"Utanmaz mısın? Ne derler sana? Yarın tefe koyup çalarlar."

Nurper yerinden kalktı; yürürken sendeliyordu,

"Mantomu alayım... Bir de eşarp... Sen idare ediver, artık..."

Hakikaten odasına doğru sarsak adımlarla yürümekte idi; şaka etmiyordu; gidecekti, bu rezaleti yapacaktı. Viskonsül şimdiye kadar, aylardır ona karşı duyduğu yakınlıktan, şefkatle karışık muhabbetten ve beslediği iyi niyetlerden nedamet[1] düştü; kendinden iğrendi, kendisine garez oldu. O derece iğrendi, pişmanlık duydu ki kızacak kuvvet bulamadı; aksine benliğine derin bir sükûnet yayıldı. Sabrı tükenip de artık değişmez karar almışların sükûneti...

Genç kadını hareketlerinde serbest bırakmıştı. Mantosuyla eşarbını alıp odadan çıkmasını uzaktan seyrediyordu.

"Allahaısmarladık! Yaptığımın fena olduğunu biliyorum ama nefsime söz geçiremiyorum. Yarın yine eşyalarımızı eski yerlerine taşıtırız, değil mi? Sen bana bırak."

"Olur; kolay şey."

Nurper azıcık mahcup, fakat içinden gelen dayanılmaz sevk ve idare işaretine bağlı –direksiyonun kumandasına

1 nedamet: pişmanlık

tâbi bir otomobil gibi mekanik bir itaatle– çevrildi; odasına girdi ve sırtında mantosu, başına sarılmış eşarbıyla kapıdan çıktı. Artık merdivenleri iniyordu, duvara yaslana yaslana, yaslanmasa düşecek bir halde...

Arkasından bakan Hayati, kadına acımaktan ve üzülmekten ziyade şaşıyordu. Nasıl bir kuvvet ona bu hareketi yaptırıyordu? Arlanmadan eski pansiyonunun kapısını çalacak, Topal Madam'a:

"Duramadım orada!" diyecek ve Fokas'ı bekleyecekti.

Gelince belki de ayaklarına kapanacaktı, dizlerini öpecekti ve sonra kucaklanıp götürülürken zevk içinde kendinden geçecekti. Zaten nikâhlısından başkasına el sürdürmediği asılsızdı. Hayati'nin hoşuna gitmesi için uydurduğu bir cemilekârlık idi. Aksine Hayati'den başka hepsiyle, Bahtiyar Bey'le, Câsim'le, İlyas ve Zahir'le hatta Ebu Ali, Peltekyan ve şoför Hayri ile düşüp kalkmıştı; işte şimdi de Amerikan melezinin yanına gidiyordu. İsterik bir sürtükte irade kuvveti ve fazilet duygusu tevehhüm ettiğinden dolayı Hayati ahmaklık etmişti; hele sabık kocasıyla buluşmadığına inanması gülünçtü.

Kapının açılıp kapandığını işitti; yerinden kalkmadı. Ta Madam Pelin ve Tuğrul gelinceye kadar....

Çocuk uyumuştu; hizmetçi kızın kucağındaydı.

"Doğru öteye götürünüz," dedi, "anası burada kalmadı, demin gitti."

"Sebebi?"

"Beni alakadar etmez."

"Amerikalı yüzünden duramamıştır; onun için çıldırıyor. Muhakkak içti, içti, meraklandı, aşkı kabardı zavallının..."

Hayati işitmezlikten geldi; arkasını çevirip yukarıya çıktı. Acayibi şu ki vakanın sarsıcılığına uymayan bir rahatlık hissi içindeydi. Galiba sonuncu vaka oluşundan, bir daha birbirlerini göremeyeceklerinden, görseler de eski hayata dönmek imkânı bulunmayacağından memnundu. Evlenme projesi de artık ebediyen suya düşmüştü. Öyle söyleyerek, itiraf ederek âşığının evine giden bir kadın ne derece hayasız olursa olsun bir daha izdivaç lafını açamazdı. Viskonsül kurtulmuştu.

"Evet, kurtuldum," diyordu, "zaten yarın, öbür gün hepimiz bir başka tarafa gönderileceğiz: bizi çil yavrusu gibi dağıtacaklar. Tekrar kendimle baş başa kalacağım, kendimle ve koleksiyonumla!"

Pul muhabbeti bir lahzada içinde kabardı; adeta kökledi. Kumara ve sefahate dalıp ailesini, çocuklarını unutan bir baba pişmanlığıyla, yüreği sızlayarak koleksiyonunu düşünüyordu; bağrına basmak istiyordu. Nurper'den ziyade koleksiyonunun yanında bulunmamasına üzüldü.

"Yarın Abdülmuttalip Efendi'ye uğrayıp şu beş penilik nadide Kanada pulunu alayım. Yetmiş beş lira diyordu ama biraz iner."

Portatif kasasını Topal Madam'ın pansiyonunda, elbise dolabına vidalarla sapasağlam tespit etmişti; koleksiyon onun içindeydi; burada olsaydı yenilenen sevgi ile pullarını birer birer tekrar gözden geçirir, çoktandır unuttuğu tadı tekrar bulurdu. Nurper'i de büsbütün unutuvermiş değildi; fakat zihninde belirirken iradesi imdadına yetişip sünger tutan kuvvetli bir el gibi kafasının kara tahtasına çizilen şeklin

üzerinden derhal geçip hatlarını siliyor, yerine başka şekiller resmediyordu.

Yarın Bahtiyar Bey'i ne halde bulacaktı? Müfettiş kimdi ve neleri tahkik edecekti? Bunları düşünerek beynini genç kadının işgal etmemesine bir müddet çalıştı; hatta onun odasına girmesine ve az sonra yatağında uyuyacağını bilmesine rağmen muvaffak da oldu. Bereket çarşaflar –taşınma dolayısıyla– yeni serilmişti; üzerlerinde ne ruj lekeleri vardı, ne de pudra kokusu duyuluyordu. Hatırasız, daha doğrusu cinsiyetsiz çarşaflardı; içinde kadın yatsa kadın, erkek uyusa erkek olacaktı. Halbuki yatak çarşafları, sarıldıkları insanın hemen cinsiyetine girerler, hatta cinsi hüviyetine! İki ayrı cinsin birleşip yattıkları çarşaflar ise Hayati'ye bazen öğürtü verecek kadar fena tesir ederdi.

Nurper'i hatırlatan eşyaya bakmaya çalışarak ceketini çıkarıyordu ki telefon çaldı. Eğer onun sesini alırsa makineyi kapatmak kararıyla ahizeyi kulağına götürdü. Pelin Nurper'in pansiyona bir uğrayıp çıktığını haber veriyor ve ne yapması icap ettiğini soruyordu. Cevabı kısa kesti:

"Ben karışmam, madam! Siz nasıl münasip görürseniz öyle hareket edersiniz."

Dul kadın bir şey daha söyledi: Mösyö Fokas akşam üzeri gelmiş, Nurper'in başka bir pansiyona taşındığını öğrenince hesabı kesmiş; bavullarını hazırlamış, gitmişti. Hayati telefonu kapattı ve kendi kendine söylendi:

"Herifi aramaya koşmuştur. Şimdi, tek başına o kıyafette barları, gazinoları, otelleri fellik fellik dolaşıyordur. İt canlı! Sabahlara kadar gezer, yine yorulmaz."

Az sonra Pelin döndü, küçüğü yatırdı; Viskonsül'ün odasına geldi; niyeti uzun uzun konuşmaktı; lakin yüz bulamayınca çekildi. Şehrin şamatası yavaş yavaş azalıyor, uğultu gittikçe uzaklaşan bir gök gürültüsüymüşçesine koflaşıp sertliğini kaybediyor, sanki yağmur bulutları gibi başka yerlere doğru kayıyordu. Saat herhalde gece yarısını aşmıştı.

Hayati uyumuyordu ama tam uyanık da değildi; kâh rüya görüyor, kâh şuurlaşarak hakiki hayata dair fikirler yürütüyordu. Âdeti ışığı maskeleyerek yarı aydınlıkta yatmaktı; bir ara odada bir gayri tabiilik hisseder gibi oldu bakmak anlamak istedi; uykusunu atamadı; yine daldı.

Uyandığı zaman camlar ışımıştı. Gözleri evvela tavana ilişti: görmeye alıştığı kendi odasının tavanı... Halbuki başka bir odada bulunması, lazımdı, pansiyon değiştirmemiş miydi? Hatırladı: Nurper yine öteki eve, Fokas'ın yanına gitmişti; gitmiş, onu bulamamıştı; aramaya çıkmıştı. Sonrası? Bilmiyor. Lakin büyük bir ihtimalle âşığını ele geçirmiş, beraberce pansiyona dönmüştü. Artık bu perde kapanmış oluyordu. Geceki buruk rahatlığı tekrar duydu ve söylendi:

"Hepimiz bir tarafa dağılacağız, ben de eski huzuruma kavuşacağım. Peri'nin tatlılığı vardı ama keçi boynuzu gibiydi, bir miskal bal için yarım okka odun yemek icap ediyordu. Bu da bir fasılmış... Bir hatıra olarak kalacak!"

Âdeti üzere yatağında sağına döndü ve sağ tarafından kalktı. Pijamaları öbür evde kaldığından gömleğiyle yatmıştı; yere ayağını basmadan önce yine âdet edindiği gibi besmele çekmeye hazırlandı: hem de epeyce yüksek sesle evvela "istiaze"yi okudu:

"Euzü billahi mineşşeytanürracîm!"

Besmeleye sıra gelince odanın köşesinden bir ses:

"Bismillâhirrahmanirrahîm!" diye duayı tamamladı.

Bunu okuyan Nurper'di; Nurper çocuğu için yapılmış divanın üzerindeki yatakta, doğrulmuş güler yüzle Hayati'yi seyrediyordu:

"Günaydın, şekerim!"

Gecekine hiç benzemeyen saf bakışlı, neşeli, bambaşka şurup şerbet gibi bir Nurper! Erkeğin bir bacağı karyoladan uzanmış halde dönüp kendisine bakakalmasına gülüyordu.

"Burada uyudum," dedi, "haberin olmadı; seninle bir odada yattık, yani! Azıcık horladın ama Sadun sarhoşken daha fena horluyor; ayrıca burnundan birtakım sesler de çıkıyor; tren düdüğü sanır insan! Hoş, ben de bazen diş gıcırdatırım; sabahleyin dişlerimin kökleri ağrır."

"Belalını bulamadın, demek?"

"Onu bulmaya gitmedimdi ki... Sana, mahsus öyle söyledim, arkamdan gelmeyesin diye!"

"Peki nereye gittindi?"

"Kocamla konuşmaya..."

"Görüştün mü?"

"Görüştüm, ayrılmamız hakkında anlaştık."

"Şu lafına inanacağım, öyle mi?"

"İstersen inanma. Bir şey daha yaptım, müfettişi gördüm ama müfettiş falan değilmiş. Alçıya konulmuş gibi dinleyeceksen söylemem. Kımıldan biraz! Daha iyisi, gel şuraya, yanıma, halının üstüne otur. Ama olmaz, pijamasızsın. Dolabı aç, Şam işi maşlahım vardır, bürün ona! İstersen tuvaletin önündeki fısfısla yüzünü gözünü ıslat... Hatta bana da ver... Havaya da sıkalım. İkimiz de içki kokuyoruz. Pencere açma-

ya gelmez, saat çok erken; geceleyin ayaz yapıyordu. Lâmi Bey'le dönerken içimiz katıldı."

"O adamın adı Lâmi'mi? Tanırım, zirzobu... Umum müdürlerden birinin akrabasıdır. Azametinden kabına sığmaz. Ama yakışıklıdır, güzel delikanlıdır."

"Siz erkekler, kadının hoşuna gitmeyeceklere 'Güzel adam' dersiniz. Nesi güzel onun? İri kirpikli mavi gözlerini bir süzüşü var, sinir! Haydi, tonton, sen dediklerimi yap! Lâmi Bey bir vazife ile Mısır'a gidiyormuş, buraya uğrayıvermiş."

Viskonsül emirleri yerine getirdi. Şimdi divanın önünde oturuyor. Nurper yastıklardan birini uzattı:

"Koy şunu altına! O kadar dik, rahatsız da durma. Yaslan bu tarafa! Korkma, kulağını, burnunu kapacak değilim; olsa olsa yanaklarını çekiştiririm. Pek tatlısın bu sabah... Ayol, ben seni adamakıllı seviyorum!"

"Geceyi anlat!"

Nurper'in yüzü, yatmadan önce yıkanmadığı ve makyajını kremle de silip temizlemediği için çeşitli renklerde boyaların birbirlerine karışmasıyla yer yer, bazı kayısıların derisi gibi ebrulu ve abras bir haldeydi ve o kayısılardaki gibi de hoştu. Hayati'nin dikkatle baktığını görünce kuşkulandı ve:

"Maskara gibiyim, biliyorum. Gözlerini başka tarafa çevir de öyle dinle. Kalkıp yıkanmaya, tuvalet yapmaya üşeniyorum."

Genç kadın ne boyaları akıp sıvaşmış yüzüyle, ne darmadağınık saçlarıyla, ne de nefsine hayat çeşnisi veren içki kokusuyla Hayati'ye çirkin, fena geliyordu. Zaten onun sadece maneviyatından iğrendiği oluyordu, cismani kısmı daima

mükemmeldi, daima çekici, yerine göre kâh serin, kâh ılık, kâh sıcak, daima hoşa gidici idi. İçinden:

"Hatta," diye söylendi, "kusurları bu kadını daha cazibeli yapıyor. Mesela şu dakikada fevkalade alımlı... Bozulmuş makyajı çehresini taze makyajlısından tesirli hale sokmuş; derbeder, perişan halinde de başka bir letafet var. Hayır. Buna letafet denilemez, daha mühim bir şey: doğrudan doğruya cinsiyet sihrini artıran bir nevi süs, tuvalet sanki!"

"Birer sigara yakalım mı? Kutuda şuruplu çikolatalar var; onlardan da yeriz, kahve yerine geçer. Hikâyeme geliyorum. Buradan çıkınca..."

"Doğru eski pansiyonuna gittin!"

"Evet; gizli tutmayacaktım ki... Gittim."

"Fakat Fokas'ın pılısını pırtısını toplayıp defolduğunu öğrenince..."

"Rica ederim, saçma sapan lafları kes! Rişar'ın oradan çıkacağını önceden biliyordum; taşındığı yeri de..."

"Niçin uğradın, öyleyse?"

"Çok mühim bir iş için... Hem de yalnız seni koruyan bir işti bu! Bereket imdadına yetiştim; ben gidince üzüleceğini, darılacağını, kararlar alacağını, hakkımda söylenmedik lakırdı bırakmayacağını, hepsini bilmiyor muydum, sanki!"

"Yalanı uyduramadın, bir sır şekline soktun; aklınca inandım."

"Ya!! A benim bön yavrum... Senin pul koleksiyonunun yerinde şimdi yeller esecekti, öp elimi, sayemde kurtuldu!"

Hayati'nin aklı başından gidiyordu; heyecanından dili tutuldu; ağzından sadece birtakım, kesik kesik nidalar, hırıltıya benzeyen sesler çıkıyordu.

"Ne zannettindi, Konsolos Beyefendi? Ha daha evvel söylemeyi unuttum. Lâmi Bey'in anlattığına göre bizim Konsolos'u mebus yapmak şöyle dursun, müddetini doldurunca tekaüt edeceklermiş; seni de başka bir yere yollayacaklarmış; burada yine eskisi gibi yerli bir kâtip çalışacakmış. Sadun hemen gidiyor, öbür günkü vapurla!"

Viskonsül nihayet diline kavuşabildi; boğuk boğuk haykırdı:

"Onları bırak koleksiyonu anlat, koleksiyonuma ne oluyordu? Duruyor mu yerinde?"

"Hayır, senin bıraktığın yerde yani kasada durmuyor; kasa çoktan bomboş; zira daha önce koleksiyonu ben aşırmıştım."

"Neler söylüyorsun, Nurperi? Hiçbirine akıl erdiremedim. Uyduruyor musun? Şaka mı ediyorsun?"

"Kalk, kenarda duran şu kırtıpil bavulu aç. İçindeki kirli çamaşırlarımın en altındaki nedir?"

Hayati yerinden fırladı, bavulu açıp karıştırdı ve sevinçle bağırdı:

"Burada! Koleksiyonum burada!"

Kalın cildi kucaklamıştı, neredeyse yüzüne gözüne sürecekti. Mütemadiyen tekrarlıyordu:

"Burada! Burada!"

"Burada, elbette, şekerim! Onu elin serserisine, sicilli hırsızına mı kaptıracaktı can yoldaşın? Can yoldaşın kim mi? Benim, güzelim. Bunu bilmeyecek ne var?"

Hayati afal afal bakıyordu. Olanları tamamıyla anlamadığını, fakat koleksiyonunun büyük bir tehlike geçirdiğini

kavradığı şaşkınlıkla karışık sevinçli bakışlarında okunuyordu. Genç kadın onun bu halini seyredip epeyce eğlendikten sonra –ballı bademli çikolatalarını çıtır çıtır, hatta biraz da şapırdatarak yiye yiye– izahat vermeye başladı:

"Sana bir aralık emniyette çalıştığımı söylemiştin ya... Çok durmadım ama az şey de öğrenmedim, yani! Rişar'ın esrarlı hali bende şüphe uyandırdı. Gündüz kayboluşları, gece sabaha karşı dönüşleri, insan içine çıkmak istemeyişleri, hepsi acayibime gidiyordu doğrusu! Gaz şirketinde memur olduğunu da aklım pek kabul etmedi. Zahir Bey'e tahkikat yaptırdım; orada böyle biri yokmuş."

"Hayret!"

"Kendi kendime dedim ki: 'Şerlok Holmes tahminlerin büsbütün aksine, ya bir casus yahut da sayılı hırsızlardan... Hani, "enternasyonal" hırsızlar varmış, onlardan biri!' Baktım ağzımı arıyor."

"Ne hakkında?"

"Ne hakkında olacak? Senin hakkında! Ben de önceleri saflık ettim, pula meraklı olduğunu, büyük bir pul koleksiyonun bulunduğunu, eline geçeni pula harcadığını söyledim. 'Kadınla, kızla meşgul değildir, gözü puldan başka bir şey görmez' diyordum. Ne bileyim ben? Kıskandığını istemiyordum; zira seni bana âşık sanıyordu, para yedirdiğine hükmediyordu. Lafı döndüre dolaştıra koleksiyonu nerede sakladığına kadar getirdi."

"Eey? Sen biliyor muydun?"

"Biliyordum, tabii merak etmiştim; aynalı dolabın altı kısmında bir kasaya koyduğunu, kasanın mıhlı olduğunu gözlerimle gördüm."

"Ona da söyledin mi?"

"Sinemaya gittiğimiz gece söylemiş bulundum... Daha o zamanlar şüphelenmiştim. Kıymetini de sordu: 'Eh, dedim kırk, elli bin lira eder.' Sahi eder mi o kadar?"

"Su içinde eder; sokağa atsan bu parayı verirler. Çok daha fazladır, ya..."

"Yanlış söylememişim o halde! Aradan birkaç gün geçti, başladı senin pansiyonuna taşınmam için bin dereden su getirmeye: kocam otelde oturduğundan bir çatı altında kalmamız söz getirirmiş; Müslüman memleketindeymişiz; başımıza bir iş açarlarmış, vaka çıkarmış, iyisi sen Madam Süseyn'in pansiyonuna nakletmeliymişsin, ben de öteye gitmeliymişim. Maksadını anladın, ya! Kasayı açıp koleksiyonu alacak, sırra kadem basacak!"

"Vay melun vay!"

"Gaz şirketinde tanınmadığını öğrenince meseleyi çaktım ve bir plan tertipledim: senin cebinden usulcacık kasa anahtarını aşırdım, içindeki koleksiyonu alıp bavuluma koydum."

"Bravo!"

"Buraya getirdim. Merak etme, anahtarı yine senin halkana taktım bile... Yokla, yerinde bulursun! Biliyordum ki biz burada otururken pansiyona gelecek, odana girecek portatif kasayı vidalarından sökecek, bavullarından birine koyacak, bütün eşyasını alıp evden gidecek ve kaçacak!"

"Kaçtı mı simdi?"

"Belki ama eli böğründe olarak! Dün gece Süseyn'in pansiyonuna bunu öğrenmek için uğramıştım. Baktım ki tam tahminim gibi. Senin bulunmadığın saatte gelmiş, kasa-

yı sökeceğine anahtar uydurup açmış, boş olduğunu görünce kapamış, eşyalarıyla defolup gitmiş."

"Hemen polise telefon edeyim!"

"Değmez, herifin bir de düşmanlığını kazanmayalım, rahat bırakalım. İsminin böyle bir işe karışması hele şu sırada, Lâmi gelmişken iyi olmaz, gazetelerin de diline düşersin. Oyunu benim oynadığımı anlamış, Türk kızının akıllılığına parmak ısırmıştır, haydut!"

"Yaşa, Peri! Hakikaten peri kızıymışsın sen!"

Hayati, meslekten bir polis memuru kadar maharetle bu işi başaran güzel kadının ellerini yakaladı; öpüyor, göğsüne bastırıyordu. Hayranlığı son raddeye varmıştı; yüreği minnettarlıkla doluydu. Dudakları, ellerden ayrılıp çehreye doğru uzanınca Nurper:

"Öpme yüzümden," dedi, "boyalar içinde... İlle öpeceksen al, şurası daha temiz!"

Omuz başını uzatmıştı. Hâlâ yanmakta olan lamba ile artık iyice ağaran dışarının ziyası Nurper'in o toparlacık, sıcak renkli, mat ve gergin vücut çıkıntısı üzerine yayıldı. Eski kitaplarda ve yazı levhalarında kullanılan kuru buğday sapı ve samanla sararmış fildişi rengindeki teni gerçekten güzeldi; hem mattı, hem parlak; Hayati'nin dudaklarını hem tuttu, hem kaydırdı. Şimdi erkeğin dudakları omuz başını inmiş, göğüs başlangıcının dolgun ve yumuşak kısmında dolaşıyordu. Kadın çekilmediğinden, bilakis nefes alışlarındaki değişme ile hazzetmiş göründüğünden Viskonsül cüretini arttırdı.

Fakat sırtındaki haşır huşur, kalın ve katı ipekliden maşlah ve maşlahın sırmalı şeritleri ve püskülleri sevgilinin tenini dalamış olacak ki Nurper:

“Çıkar şu münasebetsiz şeyi arkandan!” dedi ve manzarası da hoşuna gitmemişti ki ilave etti:

“Bir bedevi şeyhiyle bulunuyormuşum gibi geliyor, bana!”

III

Neden sonra saat kulesinin çanını işitince günün yüklü programını hatırlayan Hayati:

“Aman,” dedi, “saat sekiz! Ebu Kasım erkenden öbür pansiyona gelecekti; beni orada bulamaz, hele burada ararsa dedikodu yapar. Hemen gideyim. Şu, kocanla kararlaştırdıklarınızı biraz daha anlat; konuşamadıktı... Ben de giyinivereyim.”

Kendi yatağına girmiş olan Nurper, belli etmek için yüksek sesle esnedi ve yastıklara sokularak dedi ki:

“Halim yok... Geceki yorgunluğumu şimdi duymaya başladım; bırak uyuyayım. Usulcacık gidiver şekerim. Ben sana bir ara telefon ederim. Ya daireye, ya eve... Ha koleksiyonu ne yapacaksın? Aklın varsa bankada bir kasa tut da içine koy. Burada bırakma, mesuliyet kabul etmem.”

“Haklısın; doğru bankaya götüreyim.”

“Çok temiz adamsın; öbürlerine benzemiyorsun.”

“Ne gibi?”

“Bütün gece yattığın halde çarşaflara yabancı erkek kokusu sinmemiş.”

Hayati bu son iltifatın zevki içinde koleksiyonunu koltuğunun altına sıkıştırıp kendinden memnun bir halde pansi-

yonunun yolunu tuttu. Artık Nurper'i tanımış olduğuna inanıyordu: hoppamsı görünen ara sıra hoppalıklar yapmaktan nefsini men edemeyen çok sağlam seciyeli bir kadın... Hatta nadirattan bir kadın! Dış manzarası güven vermiyor ama iç tarafından gayet dürüst, değme ahlaklıların üstünde. Muhakkak ki kendine göre bir namus telakkisi de var. Flörtü epeyce ileri götürüyor ama –ilk kanaatinde isabet ettiğini şimdi anlıyor– bir noktaya gelince durmasını biliyor. Son hükmünü verdi:

"Peri kabil değil kocaya ihanet etmez. Hem niçin etsin? Edeceği zaman ayrılmak usulünü tutmuş... Sinema yıllıklarının çoğu gibi! Artık onu bırakmam: kurtardığı koleksiyonun dibine darı ekse bile! Ellisini aştıktan sonra evlenmem mukaddermiş; hem de genç bir dulla..."

Pansiyonda Topal Madam Süseyn'i bir kiracı kaçırdığından dolayı üzüntülü buldu. Viskonsül'ün neşesi yerindeydi; teselli için yalan söyledi:

"Aldırma madam," dedi, "bize yeni bir kâtip gelecek; onu buraya getiririm. Beş on gün sabret."

Ebu Kasım'ı bekledi; birlikte çıktılar. Onu konsoloshaneye yolladı, bankaya girip kiraladığı kasaya koleksiyonunu koydu ve bölmenin çelik kapısını örtünce bir oh çekti. Söyleniyordu:

"Hay Fokas keratası hay! Acaba memleketten sıvıştı mı? Nurper iyi düşünüyor; anlamazlıktan gelmek, etrafı velveleye vermemek daha doğru. Hatta sokakta karşıma çıksa hiç oralı olmam, selamlayıp geçerim."

Tuhafı şu ki büyük caddenin köşesindeki satıcıdan gazetesini alırken Fokas'la burun buruna geldi. Haydut ciddi

bir tavırla şapkasını çıkarınca Hayati de mukabele etti. Demek kaçmamıştı! Öyle yaman bir herifti ki Nurper'in kendisini ele vermeyeceğini sezmiş, kaçmayı lüzumsuz bulmuştu. Filvaki ortada ispatı mümkün bir suç da yoktu: Kasayı maymuncukla açmış, kapamış, bir şey almamış, alamamıştı; partiyi kaybetmişti... Nurper'in zekâsı beynelmilel bir hırsıza üstün çıkmıştı.

"Bu kadın harpte müthiş bir casus olabilir; tarihe geçmiş meşhurelerle boy ölçüşebilir. Evlenmesem bizim 'M. E.'ye tavsiye ederdim," diyerek tekrar hayranlığa kapıldı.

Zaten omuz öptürme sahnesinin de tadı ve heyecanı devam ediyordu; konsoloshaneye memnunluktan sarhoş, ayrıca her günkünden daha azametli girdi. Artık ne Fokas'tan pervası vardı, ne de Ankara'dan dönmekte olan Bahtiyar Bey'den!

"Gökdelen, burnunu sürtmüş," diye onunla içinden alay bile etti.

Bakalım ne martavallar okuyacak, ne tavırlar alacaktı. İstanbul gazetesine yolda göz gezdirip parti namzetleri arasında Konsolos'un ismini bulamayınca büsbütün keyiflendi.

Sadun daha evvel gelmişti; Bahtiyar Bey'in döneceğini de biliyordu. Hayati'ye dedi ki:

"Beyefendi, şimdi aldığım mektupta nakil emrimin buraya gönderildiği yazılıyor. Postadan çıkar zannederim. Kavası gönderdim; neredeyse getirir. Hemen gideceğim; yarın vapur var."

"Nurper Hanım'ı ne yapacaksınız?"

"Dün gece Zahir Bey'le kulüpte oturuyorduk, çıkageldi. Bir kere daha konuştuk; uzlaşmaya imkân yok. Kararlaştır-

dık: o buradan ayrılmayacak, ben de aleyhine dava açacağım. Zevcinin hanesini bırakıp yabancı memleketlerde kaldığı için en geç üç ayda halledilir."

"Peki ama ne ile yaşayacak?"

"Bana 'Sen keyfine bak,' dedi, 'Abduş geçenlerde Hindistan'a giderken uğradı, epeyce harçlık verdi; yetişir. Bir şey daha söyledi: 'Gönlünü ferah tut. Nikâhında bulundukça namusuna söz getirmem!' O cihete ben de güveniyorum."

"Güvenmekte yerden göğe kadar isabet ediyorsun, Sadun Bey oğlum! Münasebetsiz, halleri çok, ama neme lazım, iyi tarafları da var... Hem de pek iyi tarafları! Mesela şu Amerikan serserisiyle bir dam altında yalnız kalmamak için başka kiracısı olmayan benim pansiyona nakledişi kabilinden... Ben de fedakârlık ettim, öteki eve geçtim."

Kâtip tasdik ve teşekkür makamında başını salladı; yüreği yufkalaşmış gibiydi. Yumuşadığını belli etmekten çekinerek sözü kapattı. Hayati bunu anladığından sordu:

"Konsolos Bey'e dair mektupta bir şey yazılı mı?"

"Müddetini burada dolduracakmış ama ailesi İstanbul'da kalacakmış; dargınlık devam ediyormuş, tayyare tam üçte gelecek, karşılamaya gideceksiniz, tabii?"

"Siz?"

"Benim o adamla bir daha karşılaşmaya niyetim yok. Zaten yarın yolcuyum. Zatıâliniz yerime gelecek buralı memuru bir an evvel, temin buyursanız da zahmet çekmeseniz..."

"Bahtiyar Bey'le o işi hemen konuşurum."

Sadun çekildi. Çekilince Hayati arkasından mırıldandı:

"Senden kurtuluyorum; Nurper bunda da haklı... Pek

soğukneva şeysin! Ayrıca horluyormuşsun da... Üstelik düdük gibi ötüyormuşsun. Velhasıl münasebetsiz mahlukun birisin!"

*

Bahtiyar Bey muvaffakiyetsizliğini örtmek için yapmacık bir memnunluk hali takınmıştı. Hayati'ye ilk sözleri şunlar oldu:

"Oh! Burasını adeta göreceğim gelmiş. Güneş içimi açtı, ılık havadan vücudum hoşlandı. Birader! Ankara'dan ayrıldığım gün soğuk sıfır altı 18 buçuktu; bir hafta önce yağan karlar taş kesilip kalmıştı, İstanbul ise çamur deryasıydı, hani lodos esmeye başlayınca damlarda birikmiş karların bir çözülüşü, her taraftan şıpır şıpır damlayarak eriyişi vardır, o halde! Murdar mı murdar... Rutubetli mi rutubetli! İkisi de kışın yaşanılacak yerlerden değil vallahi!"

"Bilirim, pek fenadır."

"Fena da söz mü? Berbat!"

Mebusluk lafına yanaşmadığını gören Viskonsül, konsoloshane ile alakalı haberlere geçti: Ebu Ali'nin prevantoryumda yattığını, Sadun'un yarın gideceğini, Ebu Kasım'dan şikâyeti olmadığını, şoför Hayri'nin hudut haricine çıkarıldığını anlattı; Câsim'in işlediği cinayeti de unutmadı. Bahtiyar Bey kayıtsızlıkla dinliyor, fazla sual sormuyordu. Nurper'in lafı hiç işitilmemişti. Hayati de Nebahat Hanım bahsini açmadı. Açmamakla vakadan haberi olduğunu anlatmış oluyordu. Konsolos, ayrılırken dedi ki:

"Akşam yemeğini birlikte Düşes'te yiyelim; şayet bir yere söz vermedinizse..."

"Hayır, sözlü değilim. Teşekkür ederim; gelirim beyefendi. Demin söylemeyi unuttum: Protokoldaki Lâmi buradaymış. Herhalde ziyaretinize gelir."

"Gelirse onu da davet ederim."

"Ha, bir de şu mesele var: Sadun'un refikası kocasıyla beraber memlekete dönmeyecekmiş; ayrılmaya karar vermişler."

"Ne yaparlarsa yapsınlar. Kadın bir boynuzlu daha bulmuş olacak. Biz o işlere karışmayalım."

Hayati, genç kadına karşı koleksiyonu kurtarmasından dolayı duyduğu minnettarlığın ve namusluluğuna itimadın verdiği taze heyecanla birden atıldı; kıpkırmızı kesilmişti; beklenmedik bir katılıkla dedi ki:

"Affedersiniz beyefendi ama Nurper Hanım'ın öyle bir halini kimse görmedi; bütün memleket iffetine şahadet ediyor. Zahiren biraz ölçüsüz hareketleri var, inkâr edilmez; lakin namuslu dediklerimizin çoğundan daha mazbut ahlaklı olduğu muhakkak! Az tecavüze mi karşı koydu!"

Konsolos sararmıştı:

"Öyle mi?... Yanılmışım demek... Bu derece müdafaa etmenize göre kendisiyle herhalde yakından alakadar oluyorsunuz. Pekâlâ efendim, pekâlâ... Bırakalım bu meseleyi!"

Viskonsül halim ve sakin adamlara bazen, hayatlarında ancak üç, beş kere musallat olan kasırga şiddetinde bir öfke nöbeti içindeydi:

"Bilakis," diye haykırdı ve elini masaya vurdu. "Bilakis bırakmayalım. bir neticeye bağlayalım! Sizin buradan git-

menizden sonra iyice tetkik ettim, adeta müşahede altında bulundurdum..."

"Sebebi?"

"Bana ait... Öyle lüzum gördüm... Canım öyle istedi."

"Tekrar ediyorum bırakalım şu kadının lafını. Fazla asabileştiniz; konuşma tarzınız size yakışmayan bir şekil aldı."

Öbürü dinlemiyor, sözüne devam ediyordu:

"Canım öyle istedi... Gördüm ki kabahat kadında değil. Kadındaki devede kulak... Asıl hayasızlık erkeklerde! Irz düşmanı, aile namusu mefhumuna hürmet hissinden mahrum, şehvet düşkünü heriflerde! Bizlerde!"

"Kâfi! Lütfen odanıza gidiniz. Sabrımı taşırıyorsunuz."

"Hepsinden evvel sizde! İlk önce ona siz göz koydunuz, çevirmediğiniz entrika kalmadı."

"Çık dışarı! Benim bir asker olduğumu unutuyorsun. At kafana bir kurşun yerleştirir, leşini ayaklarımın altına sererim!"

"Askerliğe saygı gösterseydiniz şimdi burada değil, orduda olurdunuz."

Bahtiyar Bey masasının üstündeki eşyaya baktı ve dönüşü şerefine taze mürekkeple yeni doldurulmuş iri billur hokkayı gözüne kestirerek kaptığı gibi Viskonsül'ün suratına fırlattı. İkisi de yerlerinden fırladılar. Biri İspenç, öbürü Varna cinsi iki kart horoz kapışmak üzere hazırlanmışlar, birbirlerini süzüyorlardı. Tam o sırada kapı açıldı, Ebu Kasım içeri girdi ve Hayati'nin boyalı çehresini sırtı kapı tarafına çevrili olduğundan göremediği için vakadan habersiz:

"Müfettiş bek geldi!" diye telaşla seslendi; aynı zamanda Lâmi Bey eşikte görünmüştü.

Konsolos kendini toparlamaya çalıştı:

"Buyurun beyefendi," diye söylenerek ona doğru birkaç adım attı... Fakat sendeledi, tutunmak istedi, yapamadı. Karagöz oyununun deve derisi şahısları gibi tam bel tarafından büküldü, adeta ikiye katlandı; az sonra başıyla ayakları hemen hemen birleşmiş vaziyette halının üstüne kapandı, hareketsiz kaldı.

Misafir ile kavas koştular, o acayip insan enkazının üzerine eğildiler. Hayati, elle yazılıp yağmur yemiş panayır oyunları ilanını hatırlatan mürekkebi akmış yüzüyle ayakta kaskatı donmuştu. Mürekkebin bir kısmı alnından kirpiklerine sızmaya başladığından sadece göz kapaklarını kırpıştırıyor, "Grévin" müzesindeki balmumu heykellerden biri olmadığı yalnız göz kapaklarının ağır ağır, yüklü ve çipil kımıldanışlarından anlaşılıyordu.

*

Bir "Enfaktüs" teşhisi koyan Doktor Corci, Bahtiyar Bey'in üst kata nakline bile müsaade etmemiş, hastayı aynı odaya çarçabuk kurulan bir demir karyolaya yatırmıştı. Mütehassıs hekimler çağrıldı, iki hastabakıcı getirildi, İstanbul'daki ailesine telgraf çekildi.

Bütün bu işlerle Lâmi ve Zahir Bey Elabûcî meşgul olmuşlardı. Hayati, Konsolos'un ölmediğini öğrendikten sonra azıcık kendine gelmiş, otomobile suratını mendille örterek girmiş, pansiyonuna dönmüş, hemen banyoya koşmuştu. Onu, böyle yüz göz, üst baş mürekkep lekeleri içinde ve dili tutuk, vücudu titrek, perişan vaziyette gören Topal Madam derhal Nurper'e telefon etmişti.

Hamamdan az çok yatışmış, lekeleri hafiflemiş, insan içine çıkacak hale gelmiş olarak odasına dönen Viskonsül genç kadını karşısında buldu. O, hadiseyi bilmiyordu ama kendi yüzünden çıktığını seziyordu; kabahatli tavrı bile almıştı; bir şey sormuyor, uzun kirpiklerinin çerçevelediği iri, siyah gözleri meraktan koyu renk hercai menekşe gibi açılmış, Hayati'nin anlatmasını bekliyordu.

Baktı ki öbürü, bornozuna sarılı, divan üstünde puflamaktan başka bir şey yapmıyor, dayanamadı, sordu:

"Kiminle oldu bu iş? Konsolos'la mı, yoksa?"

Bornozlu adam başıyla tasdik etti.

"Benim için kötü sözler söyledi, galiba..."

Yine baş hareketiyle tasdik.

"Hokkayı fırlattı, değil mi? Eli kopsun!"

"Beddua etme! Zavallı ölüm halinde... Belki de ölmüştür bile..."

Nurper, Konsolos'un ölmesi ihtimalinden fazla Hayati'nin onu, sevdiği kadın uğrunda ölüm haline sokacak bir şiddet ve mukabele göstermesine alakalanarak memnunluğunu açıklayan şakraksı bir sesle:

"Ne diyorsun," diye haykırdı, "işi bu dereceye mi getirdiniz? Ne yaptın? Sen de kafasına bir şey mi attın? Vurdun mu, yoksa?"

"Hacet kalmadı... Tam boğazına sarılacaktım, yere düştü, bir daha kalkamadı. Doktor Corci 'enfaktüs' denilen kalp hastalığı teşhisini koydu, yaşaması ümidi hemen hemen yokmuş..."

Genç kadın hain davrandı; lakin makul de konuştu:

"Ona kalp tesir etmez," dedi, "şamama gibi bir herif... Kavruklar kolay kolay ölmez. Kalpten etli canlılar korkmalıdır. Çok şükür, sana olacağına ona olmuş. Üzülme, atlatır. Kavga nasıl çıktı? Anlatsana! Dur, elimle bir kahve pişireyim. Ben gelinceye kadar pijamalarını giyiver, şekerim. Kahve kalbini kuvvetlendirir, intizama sokar. Saat beşte vapura gideceğim."

"Ne var orada?"

"Sadun'u uğurlayacağım. Modern usûl böyledir, dostça ayrılacağız. Kucaklaşır, öpüşürüz belki de. Parasızdı da çocuk. İkinci ile gidecekti, elli altı lirasını ben ekledim de biletini birinciye çevirttim. Memnun oldu. Bir paşazadeye birinci mevki yakışır."

Nurper, kahve pişirmek için salına salına, Konsoloshanedeki heyecanlı vakanın hazzı içinde yürüyüşü kıvraklaşmış, odadan çıkarken Hayati ona her şeye, hâlâ darbesi altında sarsıldığı deminki hadiseye ve bu hadiseyi hiçe sayan kayıtsız haline rağmen gücenmemiş, kin bağlamamış nazarlarla bakıyordu.

Kendine tamamıyla gelememiş olduğundan şayet Konsolos yaşar ve iş başında kalırsa vaziyetinin ne şekil alacağını, düşeceği güçlüğü düşünemiyordu. Aklı genç kadının bir sözüne takılmıştı; 'Çok şükür, sana olacağına ona olmuş!' demişti.

"Benim yüreğime inebilirdi, şimdi öbür dünyayı boylamış gitmiştim," diye mırıldanıyor, atlattığı tehlikenin tesellisi içinde az evvel elinde olmayarak işlediği suçun yükünü hafifletiyor, rahata kavuşma yolları arıyordu:

“Kabahat onda,” diyordu, “edepsizlik etti, elde edemediğine kızarak kızcağızın namusuna dil uzattı.”

Hele kulpsuz koca fincanda Nurper’in getirdiği köpüklü, köpükleri göz göz ve kabarcıklı, dumanı üstünde kahveyi içince –kadının kalp kuvvetlendirici olduğunu söylemesi de tesir ettiğinden– ferahlık duydu. Hadiseyi minevvel, fakat kendi rolünü azıcık büyültüp Bahtiyar Bey’inkini daha da çirkinleştirerek tafsilatıyla anlatmaya koyuldu. Nurper merakla dinliyor, arada sırada, “Hay mendebur! Hay düşük çocuk suratlı herif! Utanmaza bak, hele!” gibi sözlerle Konsolos’a atıp tutmak fırsatını kaçırmıyordu. Hokkanın atılışı ve tam o anda genç hariciyecinin oda kapısı önünde görünmesi sahnesi –işi bir türlü ciddiye alamayan– kadını kahkahalarla güldürdü.

“Tiyatro olmuş bu! Bir komedi!” deyince Hayati kaşlarını çattı.

Kaşların etrafı siyah mürekkeple lekesinin leylak rengine dönmüş izlerini henüz muhafaza ediyordu. Dedi ki:

“Bir komedi mi? Amma da taş yürekli kesildin; adam son nefeslerini alıp veriyor. Bu bir dram oldu! Neden ona karşı zalimsin? Dur, şimdi söyle doğrusunu! Aranızda geçeni artık öğreneyim. Pek fazla ileriye gitmiş, işi denaete[1] kadar vardırmışsa vicdan azabım hafifler.”

“Yapmadığı kaldı mı? İki defa bana ağ kurdu. Birincisi Natali’nin köşkünde: Herkes ortadan kayboldu, meydanda ne hanım kaldı, ne hizmetçi... Tam soyunduğum, çırçıplak sedire uzandığım sırada...

“Elin evinde ne diye soyunuyor, çırçıplak oluyorsun?”

1 denaet: alçaklık

"Unuttun mu tontonum? Hani kalçalarımı eritmek için masaj yaptırıyordum ya... O da kart aşiftenin planıymış, meğerse! Evet, tam o sırada, anadan doğma, yüzü koyun sedire uzanmıştım, kapı açıldı. Ben masajcı kız sandım. Başladı uğmaya... Epeyce uğaladı... Neden sonra vücudumda dolaşan ellerin başkalığı şüphemi uyandırdı; göz ucuyla baktım. Bir de ne göreyim? Bahtiyar Bey meşguliyette!"

"Denaet bu! Alçaklığın görülmemişi, işitilmemişi!"

"Ovaladığı, mıncıkladığı yetmiyormuş gibi üzerime de saldırmasın mı? Bastım çığlığı... Kendimi dışarıya attım. Çırçıplak merdivenleri indim, kapıyı açtım, bahçeye çıktım. Az daha sokağa fırlıyordum. Şoför arkamdan yetişti, kucakladığı gibi hemen oradaki garaja soktu."

"Alberti'lerin şoförü o kıvırcık delikanlı mı?"

"Evet, o... Andriyo! Natali'nin amanı! İyi çocukmuş, beni hemen trençkotuna sardı... Sararken kendini tutamadı, pek terbiyeli şekilde öptü bir yerimden ama artık bu kadarcığını da yapmasın mı? Sesimi çıkarmadım."

"Çıkarmalıydın... Tokadı atmalıydın!"

"Daha ileri gitmesine ses çıkarmadığıma dua et, güzelim! O loş yerde, sırtında sadece atlet fanilası ile duran, Allah için söylemeli, o kadar yakışıklı bir delikanlı başka bir kadını öpse, bu kadın da anadan doğma çıplak bulunsa neler olmazdı! Tuhaf söylüyorsun."

"Sonra? Orasını kısa kes!"

"Köşke bir daha girmedim. Hizmetçi elbiselerimi garaja getirdi, giyinip kaçtım. İkincisi, hani konsoloshanenin üst katında kaldığım gece yok mu? İşte o zaman oldu."

“Anlatma, kızım. Sana mı, uyuz tekeye mi, hanginize kızacağımı bilemiyorum.”

“Baldırına agrafımın iğnesini bir batırdım, az daha, taklak atacaktı. Can acısıyla bir feryat kopardı, öteki odada yatan leylek kızı uyandı, yanımıza koştu, kurtuldum! Demiştim ya, ceza meheldir ona! Acaba Fokas ne oldu?”

“Sabahleyin gazetecinin dükkânı önünde burun buruna geldik; beni hürmetle selamladı, geçip gitti. Halinden bir şey anlaşılmıyordu.”

“Ustadır, belli etmez, şeytan herif... Ne iblistir, melez! Fakat kimbilir bana ne kadar içerlemiştir; bulsa bir kaşık suda boğar. Koleksiyonu banka kasasına koydun, ya?”

Hayati bir günde hem koleksiyonunu, hem canını kurtarmış olmanın saadetini tekrar ve daha şiddetle duydu: Nurper'i göğsüne çekti. Artık dünyada iki kıymetli malı vardı: biri bankada, öbürü yanında, muhafaza altındaydı; iki nadide koleksiyon!

Nurper koleksiyonu bir haydudun eline düşmekten kurtarmıştı. Kendisi de Nurper'i Konsolos Bahtiyar gibi kurtların pençesine düşmekten koruyacaktı. Göğsünde duran ve saçları –sabahleyin ayrıldıktan sonra galiba yorgunluk çıkarmak için banyoya girmiş, yıkanmıştı– Halep kilinin temizliği kokan biçimli başa doğru eğildi, kulağına fısıldadı:

“Evleneceğiz, Peri! Kararımı verdim. Artık bu fikirden beni hiçbir şey çeviremez.”

Peri sözle cevap vermedi. Cevap evvela kolların boyuna dolanması, sonra dudakların ağıza kapanmasıyla bir teşekkür ve mükâfat şeklinde tecelli etti.

IV

Mayıs ortasıydı; dört ay sonra...

Düşes Oteli'nin büyük salonunu gözlen geçiren Baron Peltekyan kâtibi Kirkor'a çıkıştı:

"Bahçedeki güllerin, karanfillerin, yaseminlerle filbaharların sürüsüne kıran girmiştir? Yerlere dökülüp zerzefil olduğunu görmüyorsun? Masalara inci dizer gibi dizdirmişsin. Babanın malını esirgiyorsun? Donat şuraları! Büyük ziyafettir, bu akşam! Kordiplomatik hep gelecek... Düğün olduğunu da düşünmedin?"

"Ne düğünü, Baron!.. Üç kocadan ayrılmış karı ile bir bunak herifin evlenmesine düğün denir? Hem kokteyl parti için bu kadar çiçek yeter. Paris'in büyük otellerinde..."

"Laf ebeliği edeceğin yerde ben ne dediysem onu yap! İkisi de ahbabımızdır; ayrılıp giderlerken çiçekli çimenli bir sofra donatalım ki otelimizin manzarası gözlerinin önünde durakalsın; gezdikleri diyarlarda reklamcılığını etsinler. Anladın Peltekyan ne düşünür? Ne düşündüyse iyi düşünmüştür."

"Anladım. Baron. Salonu şimdik yalancı cennete çevirmezsem bana Kirkor demesinler."

İşte bu sebepten dolayı idi ki mevsimin de yardımı sayesinde Düşes Oteli'nin yemek salonları bir veda kokteyli için –Riviera çiçek bayramlarını hatırlatan bollukta– karanfiller, güller, yaseminlerle pür nakil donandı; İngiltere'deki mükâfatlı çiçek sergileri binalarına döndü.

İskenderiye Konsolosluğu'na vekâleten tayin edilen Hayati Bey saat dokuzda vapura binerek yeni vazifesi başına gidiyordu; kendi yerine gelen Viskonsül o gün nikâh me-

murluğu vazifesini gördüğünden genç karısı ve üvey oğlu yanında bulunduğu halde!

Mürekkep hokkasının başına inmesinden beri geçen dört ay içinde Nurper'le kâtip Sadun'un boşanma davası tabii seyrini takip ederek kadın aleyhine neticelenmiş, ayrılma kararı alınmıştı. Bu müddet zarfında genç kadın ayrı pansiyonda oturmakla beraber hep Hayati ile bulunuyor ve yine eskisi gibi günler az çok hareketli, vakalı geçiyordu.

Bahtiyar Bey, bir ay kadar yatakta kaldı; kımıldanacak hale gelince galiba tekaütlüğüne kadar uzatılacak bir mezuniyetle İstanbul'a gitti. Artık o, işe yaramaz, istikbali sönmüş bir adam sayılırdı. Nitekim tekrar vazifesine dönmeyeceği sezildiği için teşyiinde Baron Peltekyan ile yerlilerden Zahir Elâbûcî, Kavas Ebu Kasım'dan başka kimse bulunmamıştı.

Alberti'ler yan çizmişlerdi. Ebu Ali ise Konsolos'un hareketinden bir hafta evvel müthiş bir "Hemopthysie" neticesinde ölmüştü. Son günlerde Nurper'e olan muhabbeti alevlenmiş olduğundan hep onun ismini anıyor, sayıklıyor, vasıtalar yollayarak genç kadını hastaneye çağırıyordu. Bir defasında Fatina kendiliğinden gelmiş, yalvarmıştı. Aşkın her hareketi mazur göstereceğini, kocasına kızmadığını söylüyor: ikide bir:

"Ya garam!"

Yani "Ey aşk!" diyerek aşkın sihirli kuvvetini tasdik ediyordu. Nurper vadetmesine rağmen ziyaret gününü boyuna atlatıyor, zaman kazanmaya bakıyordu. Nihayet bir cuma günü için söz verdi; perşembe akşamı Ebu Ali son nefesini vermişti.

Bundan kurtulmuşlardı ama Câsim korkunç bir tehlike olarak ufukta belirmişti. Muhtelif Arap memleketlerinden fasılalarla Nurper'e mektuplar yolluyor, tehditler savuruyordu: Gizlice huduttan girecek, sevgilisini bir yerde kıstıracak ve cezasını verecekmiş. Mektuplarda yalnız tehdit yoktu; en uzun kısımlar yanık bir destandı. Anlaşılan içiyor, içiyor, bir kahve köşesinde, bir çadırda, saklandığı köşelerde "Türk ceylânı"na –ona bu isimle hitap ediyordu– aşk nameleri karalıyordu.

Nurper olan biteni Hayati'den saklıyor, hatta hadiselerden kendisine övünme payı çıkarıyordu. Viskonsül sabık park müfettişinin tehditlerinden telaşa düşmüştü; bir gün, beklenmedik yerde karşısına çıkarak tabancasını göğsüne boşaltmasından korkuyordu. Öteki kayıtsızdı:

"Boş laf! Palavra bunlar! Gelse silaha davranmak nerede? Ayaklarıma kapanır, pabuçlarımı öpmeye kalkar!" diyor ve daha garibi Hayati'ye öyle bir vakayı beklediği hissini veriyordu.

Söylerken gözlerinin parıldaması, vücudunun esnekleşmesi acayipti doğrusu! Bereket şoför Hayri'den ses çıkmamıştı. İyi bir şey de Murtaza pek de iyileşmemiş halde Avrupa'dan döndükten sonra Nurper ile Kalenderî ailesinin –Vedia Hanım dahil– birbirleriyle münasebetlerini kesmeleriydi. Bununla beraber Nurper o kadının hâlâ kendisiyle meşgul olduğunu, haberler ve hediyeler gönderdiğini hatta bir de Amerikan malı bikini mayosu yolladığını, sokağa atsan yüz lira edeceğini söylüyordu.

Mayoyu göstermişti de, hem de vücuduna geçirdiği halde, birdenbire odaya girerek ve plajda gezercesine kıvrıla

büküle yürüyerek! Hayati'nin içine bir korku daha düşmüştü: bu işveli hareketler, vaziyetler ve heyecan verici çıplaklık hikâye ve sahneleri sırasında birdenbire yüreğine inmesi yahut beyninde bir damar kopması!

Bütün şuhluklardan, hafifliklerden, naz ve işvelerden sonra çekinmeler ve kaçınmalar, ciddileşip kendini ağır satmalarla –Bahtiyar Bey'in gitmesi üzerine tekrar ve daha salahiyetle makamına oturan– Viskonsül'e heyecanlı saatler yaşatıyordu.

Erkeğin asıl üzüntüsü Câsim'di; bir alkolikten her şey beklenebilirdi. Beklenileceğine o kadar inanmıştı ki Nurper'i akşamüstü, sapasağlam yanında bulmadıkça içi rahat edemiyor, sokaklarda pervasızca, dükkân, mağaza, şurası senin, burası benim dolaştığını bildiğinden günleri endişe içinde geçiriyordu. Hatta telefonun her çalışı korkunç vakanın habercisiymişçesine onu yürek çarpıntısına uğratmaktaydı.

Albertiler bir müddet uzak durmuşlar, lakin Bahtiyar Bey, hemen hemen kucakta vapura bindirilip leylek kızının refakatinde yola çıktıktan sonra Hayati namına davetnameler göndermeye başlamışlardı. İkisine gitmedi; nihayet Nurper'in ısrarı üzerine bir "garden parti"ye katıldı. Genç kadın:

"Unut o masaj oyununu," demişti, "artık bir daha beni ağa düşüremezler. Düşürmek için başka bir Konsolos yok ki! Olsa olsa şimdi sana hizmete çalışırlar. Hem artık kalçalarım formunu aldı, ovulmaya ihtiyacım yok. Bak, ne kadar güzel, kusursuz, mükemmel bir şekle girdim. Eskiden yolda giderken en çok bakanlar yerlilerdi; malum ya irisini seviyorlar.

Şimdi ecnebiler gözlerini ayıramıyorlar, arkamdan geliyorlar. Dün bir İngiliz tayyarecisi peşimden ayrılmadı. Terziye uğradım, provam vardı, bir saat sonra çıktığım zaman hâlâ kapıda dolaşıyordu."

Hayati'nin "Garden parti"ye gitmesi Albertilerle yeniden münasebet kurmaya yol açtı. Onların otomobili ile dördü haftada iki, üç kere Fariha ve Nehri Nuh taraflarına gezintiler yapıyorlar, yiyip içip yarı sarhoş geç vakit şehre dönüyorlardı. Hayati, biçare Bahtiyar Bey'in yerini almıştı, dolduruyordu da! Zira Nurper'in yanında bulunması mevkiini yükseltmiş, ehemmiyetini arttırmıştı. Güzel, taze bir kadınla dolaşması gazino ve barlarda kendisine itibar kazandırıyor, garsonlar başka türlü, daha candan hizmetine koşuyordu.

Hatta kordiplomatik nezdinde de gördüğü muamele değişmişti. Hepsi –yarın evleneceklerini bildiklerinden– güzel bir karısı olacak yaşlı meslektaşa ümitle şimdiden iltifatlar yağdırıyorlardı. Nikâhtan sonra bütün kapılar açılacak, Hayati her toplantıya çağrılacaktı.

Bir gün, hiç beklenmedik bir hadise oldu. Nurper ile Hayati, yanlarında Tuğrul parkta gezinirlerken Mösyö Fokas'a rastladılar. Amerikalı ikisini de selamladı ve çocuğu yanaklarından okşayıp gülümseyerek geçip gitti, ilk defa şüpheye düşen Viskonsül dedi ki:

"Bu adam hiç de hırsıza, sabıkalıya, sergüzeştçiye benzemiyor. Koleksiyonumu çalacak surat yok onda... Kendi halinde, efendiden, mahzun, melankolik biri."

Nurper bir gülme tutturdu.

"Ne var gülecek? Ne oluyorsun? Alay mı ediyorsun, benimle?"

Genç kadın fıkırdamakta, kıkır kıkır gülmekte devam ediyordu. Nihayet:

"İyi anladın," dedi, "zaten öyle bir şey yapmamıştı ki... Çok saf, temiz bir insandır, Rişar... Ben ömrümde o kadar vefalı âşık görmedim. Harpte Japonların öldürdükleri hastabakıcı nişanlısı için hâlâ yanıp tutuşuyor; gül üstüne gül koklamıyor. Bir kerecik olsun eli vücuduma dokunmadı."

"Ama kasaya dokundu!"

"Ne münasebet şekerim! O masalı ben uydurdum."

"Sebep?"

"Çok sevdiğin, gözünden esirgediğin koleksiyonunu kurtardığım için beni de seversin, beğenirsin diye! İyi düşünmüşüm, doğrusu... Aferin bana! Zira evlenme kararını ondan sonra verdin; kıymetli oldum nazarında!"

"Ayıp etmişsin, yapmamalıydın, Nurperi..."

Genç kadın, Tuğrul'a sezdirmeden Hayati'nin elini yakaladı, okşadı ve:

"Senin karın olmamı çok istiyordum... İnanmıyorsun ama ilk gördüğüm zaman senden hoşlanmıştım. Nerenden? Bilmiyorum... Fakat öyle, işte! Adeta sevmek, bu... Tek yalanım da o kasa hırsızlığı!"

Birdenbire koşmaya başladı; hem koşuyor, hem de bahçede ağır adımlarla dolaşan Fokas'ın arkasından sesleniyordu:

"Mösyö Rişar! Mösyö Rişar!"

Rişar döndü; bir şeyler konuştular ve birlikte Hayati'nin yanına geldiler. Ona gıyaben tanıdığı Viskonsül'ü Arapça takdim etti:

"Müstakbel zevcim Konsolos Hayati Bey!"

Fokas eğildi; karşılıklı ellerini uzattılar ve üçü birlikte konuşa gülüşe pavyona girip bir masada çay içtiler, birbirleriyle ahbap oldular. Nurper'le nişanlı vaziyetine girmesinden sonra Viskonsül'e Ebu Kasım da hürmetini arttırmıştı:

"Seydina! Hazretek! Cenabek!"

Hitaplarıyla önünde iki büklüm oluyordu. Galiba o kadar yakışıklı ve genç yahut şanlı, namlı erkekleri devirip Nurper'in gönlünü kazanmasından, herkese üstün çıkmasından dolayı eski sessiz, yumuşak ve kabuğuna çekilmiş şahsiyetsiz amirine hayran kalmıştı; artık büyüklüğüne iman etmişti.

*

Otel Düşes şehrin yerli ve ecnebi bütün kalburüstü şahıslarıyla kadınlı erkekli dolup dolup boşandı. Hayati beyaz keten elbise giymişti; Nurper ise gri blö, gayet iyi dikilmiş bir tayyör... Başında siyah tüllü, beyaz ipek hasırdan, sağ tarafında iri bir kamelya bulunan Paris malı bir şapka vardı; kraliçe Natali'nin hediyesiydi; davetli madamların akıllarını başlarından almıştı.

Baron Peltekyan bir ara, uzaktan salonların göz kamaştırıcı manzarasını gururla seyretti, yanında aynı gururu paylaşan kâtip Kirkor'a dedi ki:

"Sen böyle bir davet ömründe görmüşsün? Londra'dayım, yoksam Amerika'da? Ayırdedemezsin. Bak şu kadına! Kime olacak Nurper Hanım'a! Fikrime danışırsan aslı bizdendir, onun... İlk harp yağmasında alıp Müslüman etmişler. Bülbül gibi Ermenice konuşur. Başka türlü olur bu? İlk geldiği geceyi hatırlıyorsun? Otelin dördüncü katına hiz-

metçi diye almazdım. Ne cevher varmış karıda!"

Kirkor daima itiraz eden, kendini beğenmiş, ukalâ bir gençti; cevap verdi:

"Onun içyüzü yine kat hizmetçisidir, Baron! Zavehırlığıne aldanırım, ben? Hem uğursuz bir karıdır: kaç kişinin başını yedi? Ebu Ali öldü; Bahtiyar Bey ölüden kötü haldedir; Câsim kanlı katil oldu; Kalenderî aklını oynattı. Şoför Hayri'yi unuttun? Herif mafolmuştur, hanesi başına yıkıldı."

"Başka bir kocası milyoner olmuştur, duymamışsın? Hayati Bey'e bir zarar geldi?"

"Bunu sonram öğrenirsin. Pul koleksiyonu yarın, öbür gün çarşının yolunu tutmazsa bana Kirkor demesinler! Eski kocası vali oğlunu müflis etmemiştir? Milyoner olan kocası, karıdan ayrıldıkta şans yüzü görmüştür. Bir kocası kemik veremi değil?..."

Peltekyan sustu, düşünceye daldı. Tam o sırada salonların içi kaynaşmıştı. Zira vapurun hareket zamanı yaklaşıyordu; yeni evliler otelden ayrılacaklardı; teşyi pek parlak olacağa benziyordu:

Hakikaten de öyle oldu. Bütün konsoloslar otomobilleriyle rıhtıma kadar geldiler. Nurper elinde bir demet orkide tutuyordu... Kordiplomatiğin bir bergüzarı! Kadın gerçekten güzeldi, zarifti, cazibeden bir hale içinde ilerliyordu. Derken arka direğinde bayrağı dalgalanan ve kırmızılı beyazlı akisleriyle limanın durgun lacivert sularını çiçeklendiren bir motor rıhtıma yanaştı. Ebu Kasım içindeydi. zavallı Ebu Ali'yi çelimsiz vücuduyla taklide kalkışarak askerce selam durdu; sonra:

"Tifa dali ya sitti hanum! Faddalu ya hadretül beyk!" diye eğildi.

Hayati, sekiz ay evvel aynı motorla aynı rıhtıma yanaştığı geceyi hatırladı: Nurper'e rastladığı geceyi! Rüyada gibiydi: olanlara inanmıyordu; ayakları sanki boşluklara basıyor; lakin bir mucize kabilinden yine de yürüyebiliyordu. Sırtında görünmeyen, çırpmayan, böyle olduğu halde vücudunu hava ile yer arasında rahatça tutan iki kanat vardı sanki!

Motora önce kendisi girdi; girince Tuğrul'u çekti, şefkatle kucakladı, içeriye nezaketle bıraktı. Sonra elli bir yaşında taktığı nikâh halkalı sol elini taze karısına uzattı; hem de gayet zarifçesine, yüksek sosyete tavır ve edasıyla!

Karadakiler her lisandan hayırlı yolculuklar dilediler. Bu uğultu makinenin köpüklü gürültüsü içinde işitilmez oldu. Yalnız mendillerin çırpınışlarını, gittikçe küçüldüklerini ve yavaş yavaş takatten düşüp ağır ağır ve seyrek seyrek sallandıklarını gördüler.

Binecekleri vapur, Konsolos'a fevkaladeden bir cemile olarak o sırada prova direğine Türk bayrağı çekiyordu.

İçmeler
1952

SON

Refik Halid Karay'ın Eserleri

Anı

1- Minelbab İlelmihrab

2- Bir Ömür Boyunca

Hikâye

1- Memleket Hikâyeleri

2- Gurbet Hikâyeleri ve Yeraltında Dünya Var

3- Memleket Hikâyeleri – Gençler İçin

4- Gurbet Hikâyeleri – Gençler İçin

Kronik

1- Bir Avuç Saçma

2- Bir İçim Su

3- İlk Adım

4- Makyajlı Kadın

5- Tanrı'ya Şikâyet

6- Üç Nesil Üç Hayat

7- Üç Nesil Üç Hayat – Gençler İçin

Mizah

1- Ago Paşa'nın Hatıratı

2- Ay Peşinde

3- Deli

4- Guguklu Saat

5- Kirpinin Dedikleri

6- Sakın Aldanma, İnanma, Kanma

7- Tanıdıklarım

Roman

1- Anahtar

2- Ayın Ondördü

3- Bu Bizim Hayatımız

4- Bugünün Saraylısı

5- Çete

6- Dişi Örümcek

7- Dört Yapraklı Yonca

8- Ekmek Elden Su Gölden

9- İki Cisimli Kadın

10- 2000 Yılın Sevgilisi

11- İstanbul'un Bir Yüzü

12- Kadınlar Tekkesi

13- Karlı Dağdaki Ateş

14- Nilgün

15- Sonuncu Kadeh

16- Sürgün

17- Yerini Seven Fidan

18- Yezidin Kızı

19- Yüzen Bahçe

Refik Halid Karay'a Dair Bir İnceleme

Refik Halid Karay – Ankara

Hazırlayan: Ali Birinci

Refik Halid Karay

Dişi Örümcek

"...gözlerini ta içinden, iyice gördü. Geceleyin denizlerin derinliği gibi hem kapkaraydı, hem de yine o derinlik gibi siyah ve nemli bir nurla parlıyor; koyuluğu, kuytuluğu gönlüne latif bir uyku başlangıcı gibi rahatlık duyuruyordu. Bu gözler dinlendirici, yumuşak ve bir yaz ikindisinde panjurları indirilmiş bir oda kadar sükûnet vericiydi: İnsana temiz bir yatağa uzanmak, tatlı düşüncelere dalmak, güzel şiirler ve besteler dinlemek, çiçekler koklamak ve teması zevkli bir şeyler okşamak arzusu veriyordu."

Refik Halid Karay, 1950'lerin başında, Arabistan'da Türk Konsolosluğu'na atanan bir kâtibin eşi olan Nurper'i ve onun cazibesine kapılan farklı karakterlerin iç dünyalarını dönemin yerel ve sosyal yaşantısından renkli kesitler vererek anlatıyor. *Dişi Örümcek*, kadın erkek ilişkilerinin ve tarafların birbirlerine karşı bakış açılarının irdelendiği, güven, hırs, aşk, tutku ve nefret temalarının işlendiği, sinema filmi tadında sürükleyici bir roman...

ISBN 978-975-10-3085-6

